

‘Vertel het Maar’

jaargang 30 - nr. 4

6 oktober tot en met 29 december 2024

Informatie

‘Vertel het Maar’ is een methode voor kindernevendienst en zondagsschool, die als kwartaaluitgave verschijnt. De methode sluit aan bij ‘In Orde’ Oecumenisch rooster en volgt de gang van het kerkelijk jaar. In de loop van de tijd komt de gehele Bijbel aan de orde.

‘Vertel het Maar’ wordt gesteund door de Confessionele Beweging, de Christelijke Gereformeerde Jeugdorganisatie, Stichting Opwekking (Kinderwerk Timotheüs) en het Leger des Heils.

Stichting ‘Vertel Het Maar’

Postbus 2028, 3800 CA Amersfoort
tel. 06 - 247 858 06 (secretariaat)

www.vertelhetmaar.nl

Email: info@vertelhetmaar.nl

IBANnummer: NL83 RABO 0129 8055 13

Het abonnementsjaar loopt van 1 januari t/m 31 december, opzeggingen uiterlijk 1 november van het voorafgaande jaar. De kosten voor een jaarabonnement € 160,00.

Per 1-1-2025 verhogen we vanwege de inflatie na zeven jaar het jaarabonnement naar € 180,00 om kostenstijgingen deels op te vangen.

Een los kwartaalnummer (digitaal) kost € 50,00. **Dat wordt per 1-1-2025 € 60,00.** Oudere nummers in digitale vorm (indien beschikbaar) zijn te koop bij de administratie.

Medewerkers

Schrijver/Schrijfsters Onderbouw

Tineke Demmink, Ineke Fröling-Flantua, Katinka van de Glind, Roanne Steenberg, Hester Visser-Montaban, Jolanda Vester en Ellen Zuidwegt-Dronkers.

Schrijver/schrijfsters Middenbouw

Cora de Groot, Jannie Hekman, Marian Melis, Janneke van der Molen, Rene van Oosterveld, Rianne van Rees en Petra Wilbrink.

Schrijvers/schrijfsters Bovenbouw

Marieke van de Beek, Ria van Buuren-van den Berg, Ester van Dijk, Rosa Erkelens-Prins, Janny van Vuuren-van Nederpelt, Rene van Oosterveld en Mirjam Zielman.

Werkgroep Achtergrondinformatie

(redactie: ds. W.P. van der Hoeven)

ds. R. Barth, ds. W.M. de Bruin, ds. G. Doorn, ds. H. de Jong, ds. G.J. Krol, ds. D. Riemens, mw. ds. A. Smouter-de Rooij, ds. K. Smouter en ds. W.P. van der Hoeven

Verwerkingen, creatieve ideeën en liederen

(redactie: Cora de Groot):

Michel de Boer, Corina Bron, Karine Hubregtse, Rian van Middelkoop, Janneke van der Molen, Ineke Moor, Wiesje Mourits, Hanneke Muller, Karin Neels, Alja Nijenhuis, Hester Nijhoff, Anneke Roukema, Marjolein Schimmel, Jannie Slingerland, Maria den Toom, Sandra van der Zwaag, Judith Zwerver, Pieta Zeilstra (liederenkeuze).

Thema's en Doelen en hoofdredactie

ds. D. Westerneng

Kerstproject

Carole van Duren den Hollander-Heming en ds. D. Westerneng.

Bestuur

Ds. A.W. Estié (voorzitter), mw. ds. A. van Geerenstein (secretaris), dhr. H. Stomphorst (toegevoegd penningmeester)

AUTEURSRECHT: Niets uit deze uitgave (uitgezonderd de verwerkingen, vertelplaten, themastrips en liederen) mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

© 2024 Stichting ‘Vertel het Maar’, Postbus 2028, 3800 CA Amersfoort ISSN 1387 – 2923

Inhoudsopgave 4e kwartaal

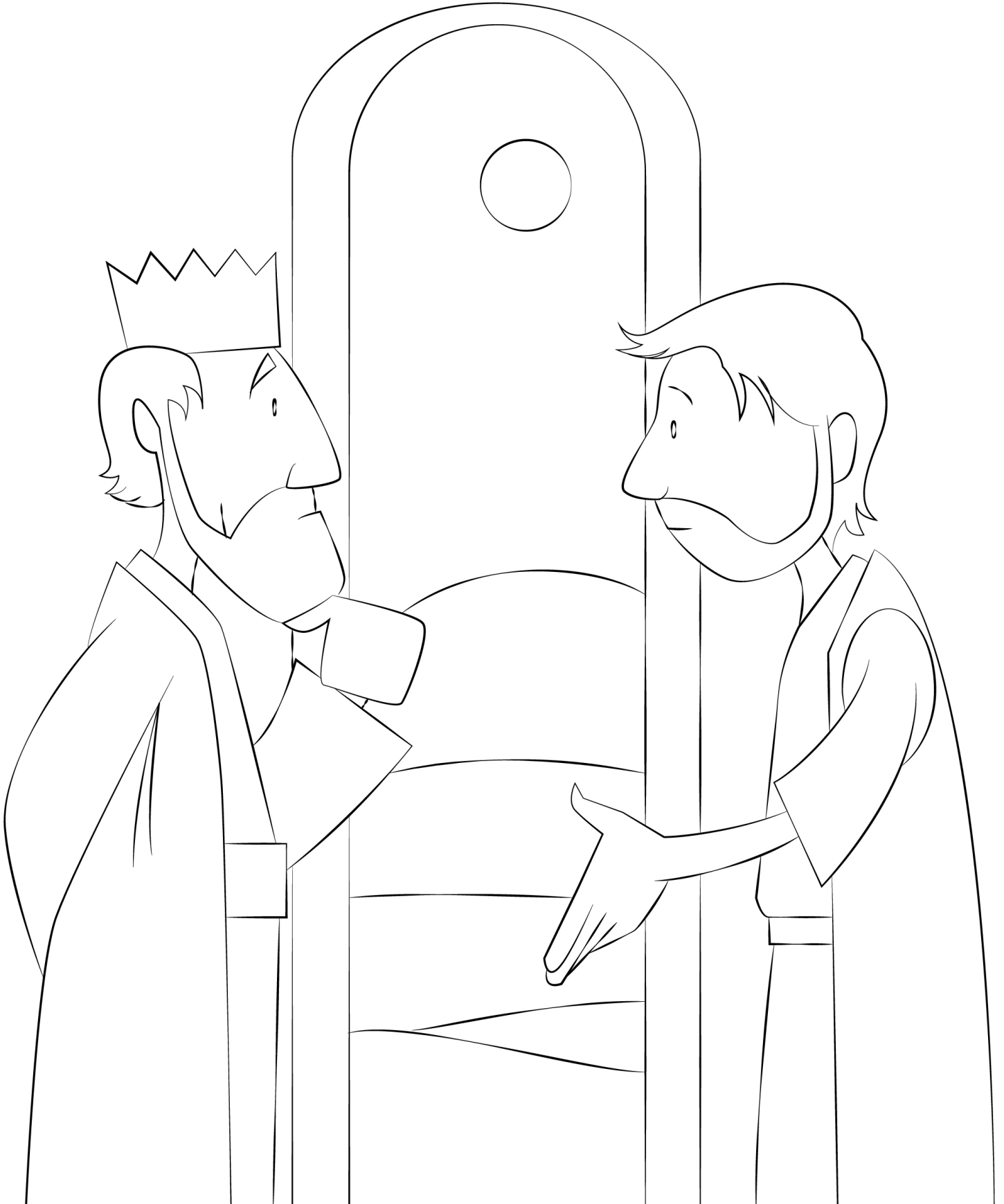
Datum	Bijbelgedeelte	Onderwerp	Pagina
6 oktober	Daniël 1	Daniël in Babylon	3
13 oktober	Daniël 2	De droom van Nebukadnessar	16
20 oktober	Daniël 3	De vrienden van Daniël buigen niet	25
27 oktober	Daniël 4	Nebukadnessar gestraft voor zijn hoogmoed	34
3 november	Daniël 5	Vreemde woorden op de muur	42
6 november (dankdag)	Spreuken 8: 22-36	Wijsheid in de schepping	51
10 november	Daniël 6	Daniël in de leeuwenkuil	58
17 november	Daniël 7:1-14	Wachten op de Redder	68
24 november	Daniël 12:1-4 en Openbaring 21: 1-7	Wachten op de grote toekomst	76
KERSTPROJECT: WIE IS JEZUS?			
1 december	Johannes 1:29-34	Jezus is het Lam van God	84
8 december	Johannes 2:1-12	Jezus geeft vreugde	93
15 december	Johannes 5: 1-18	Jezus geneest	102
22 december	Matteüs 1:18-25	Jezus is Gods Zoon	111
25 december (Kerst)	Johannes 10:11-18 en Lucas 2:8-15r	Jezus is de goede Herder	117
29 december	Matteüs 2:19-23	Jezus keert terug in Nazaret	124

Voor de bijbelgedeelten die in de komende kwartalen worden verteld, kun je kijken onder het kopje 'roosters' op de website.

6 oktober 2024

Daniël in Babylon

Daniël 1

Thema: Gehoorzaam aan de HEER

Doel

De kinderen leren dat Daniël probeerde God te blijven gehoorzamen, ook in het vreemde Babel.

Toelichting

Daniël en zijn vrienden zijn voornamelijk Israëlieten. Als de Babyloniërs Jeruzalem hebben veroverd, worden ze meegenomen. Ze zullen aan het paleis in Babel worden opgeleid tot dienaren van koning Nebukadnessar. Drie jaar lang leren ze de wetenschap, cultuur en godsdienst van het land. Ze moeten leven als Babyloniërs, ook wat betreft hun eten. Daniël en zijn vrienden willen zich houden aan de wetten van de HEER, de God van Israël, ook al is hun leven totaal veranderd. Hij is voor hen de belangrijkste, degene die het over hen te zeggen heeft. De HEER en de goden van Babel staan door deze jonge mannen tegenover elkaar.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: Daniël is in Babel

Richtlijnen: Vertel aan de jongste kinderen dat Nebukadnessar Daniël's land heeft veroverd. Deze koning neemt Daniël en zijn belangrijke vrienden mee naar zijn paleis in Babel. Dat is niet fijn, want hij wil hen veranderen in zijn perfecte knechten. Ze moeten alles leren dat de koning belangrijk vindt, ze moeten geloven in de goden van Babel en zelfs eten wat in Babel gewoon is. Maar Daniël wil blijven geloven in de God van Israël en leven zoals de HEER graag wil. God zorgt dat het lukt.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: Ander eten in Babel

Richtlijnen: Eet jij wel eens bij een vriendje of vriendinnetje? Is het eten daar hetzelfde als thuis? Misschien eet je wel eens bij iemand die uit een ander land komt. Uit Marokko, Nigeria of Suriname. Wat is het verschil?

Daniël en zijn vrienden zijn meegenomen naar Babel. Nebukadnessar wil van deze belangrijke joodse jongens goede Babylonische paleisknechten maken. In drie jaar leren ze de Babylonische wetenschap, gewoonten en godsdienst kennen. Ze moeten daaraan meedoen; zelfs hun namen worden veranderd. Ze verwijzen nu naar de goden van Babel. Daniël en zijn vrienden blijven de HEER dienen: ze willen eten wat volgens de Gods wetten mag. Hun kamerheer geeft hun een kans alleen groenten te eten. God laat zien dat Hij gehoorzaamheid aan Hem zegent.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Gehoorzaam aan de HEER

Richtlijnen: Op school en in hun vrije tijd voelen gelovige jongeren zich soms eenzaam. Veel leeftijdgenoten hebben niets met geloof en kerk. Geloven is voor oude mensen, achterhaald. Je doet wat je zelf goed vindt, niet wat een god ergens in het heelal vraagt?

Zo'n gevoel moeten Daniël en zijn vrienden nog sterker hebben gehad, toen ze de gevolgen van de overwinning van Nebukadnessar op Israël merkten: weggevoerd naar Babel, op weg om Babylonisch topambtenaar te worden. Nieuwe namen die verwijzen naar de goden van Babel, geen respect voor de wetten van Israëls God. Daniël heeft een duidelijk uitgangspunt: hij wil gehoorzaam blijven aan de HEER en eet alleen wat in diens ogen rein is. De Babylonische kamerheer geeft hun een kans. En het resultaat is verbluffend: Gehoorzaamheid aan de HEER maakt hen de besten.

Vraag de jongeren waar hun grens ligt op school thuis en waar zij ook leven?

Extra bijbelgedeelte: Psalm 119: 57-64

De dichter zegt dat hij Gods voorschriften overdenkt. Hij kiest ervoor daarnaar te leven, ook al maken anderen hem dat niet makkelijk.

Auteur: DW

Inleidende opmerkingen bij het Bijbelboek Daniël

Hoofdstukken 1 t/m 6

Het bijbelboek Daniël bestaat uit twee delen, waarvan ook de argeloze lezer het verschil meteen moet opmerken. De hoofdstukken 1 t/m 6 bevatten verhalen over de tijd van de ballingschap van Israël. De Joodse jongen Daniël wordt dankzij Gods bijzondere zegen een belangrijk bestuurder in een gigantisch wereldrijk. Mede met de uitleg van dromen dient hij – dikwijls op confronterende wijze - grote Babylonische en Medisch-Perzische koningen. Samen met zijn Judese vrienden is Daniël ook het prototype van de volhardende gelovige, die zich op geen enkele manier laat afbrengen van het dienen van de ene, ware God. Men kan zich voorstellen dat deze verhalen de Judese ballingen hebben bemoedigd, namelijk als getuigenissen dat tegen alle uiterlijke schijn in de God van Israël wel degelijk regeert en zijn volk in ballingschap bewaart.

In hoofdstuk 1:21 lezen we dat Daniël aan het koninklijke hof diende 'tot het eerste jaar van het koningschap van Cyrus'. Als we ervan uitgaan dat de in 1:1 genoemde tijdsbepaling ('het derde regeringsjaar van Jojakim, de koning van Juda') niet ver ligt van het begin van Daniëls opleiding tot koninklijk hoveling in Babel (1:3 e.v.), is Daniël dus vele jaren als regeringsambtenaar actief geweest. Om het ons wat beter voor te stellen. Als Daniël bij het begin van zijn opleiding (in of kort na 605 voor Chr.) een jongeman van 12 jaar was, moet hij in het eerste jaar van koning Cyrus (539 voor Chr.) ongeveer 78 jaar oud zijn geweest. De koningen die in die periode over het Babylonische wereldrijk regeerden, vinden we niet allemaal terug in dit Bijbelboek. Op zich is dat al een leerpunt: Ook de 'groten in Gods dienst' kenden tijden dat op hen geen beroep werd gedaan, perioden van relatieve stilte op de achtergrond. Tijden die overigens niet onvruchtbaar hoeven te zijn, maar op andere en voor God bekende manieren. Bij Daniël kun je – naast zijn dagelijkse adviserende werk - dan denken aan 'de arbeid van het gebed', die bij hem zo'n belangrijke plaats innam (6:11).

Een historisch overzicht van de koningen over dit wereldrijk tijdens het leven van Daniël:

- Nabopolassar (626-605 voor Chr.): hij maakte Babylonië tot nieuwe wereldmacht en verwoestte met zijn legere o.a. de Assyrische hoofdstad Ninevé. Als opgroeiend kind moet Daniël van hem hebben gehoord.
- Nebukadnessar (605-561 voor Chr.): een machtig veroveraar en koning, die het volk van het tweestammenrijk Juda in ballingschap voerde (597 en 586). We lezen over hem in Daniël 1 t/m 4.
- Awil-Mardoek (561-559): deze zoon van Nebukadnessar werd al na twee jaar door zijn zwager Neriglissar.
- Neriglissar (559-556 voor Chr.): een schoonzoon van Nebukadnessar dus, en de moordenaar van diens zoon.
- Labasji-Mardoek (556 voor Chr.): deze zoon van Neriglissar viel na drie maanden ten prooi aan een revolutie.
- Nabonidus (555-539 voor Chr.): eindelijk weer een 'sterke man'; hij verbleef echter het meest in een andere stad; komt hij daarom in het Bijbelboek Daniël niet voor?
- Belsassar (rond 540 voor Chr.): hij was de zoon van Nabonidus en regeerde als plaatsvervanger van zijn vader; we komen hem tegen in Daniël 5.
- Cyrus (539-522 voor Chr.): In oudere Bijbelvertalingen wordt hij Kores genoemd; hij was een Pers en liet een nieuwe wind waaien, o.a. door ballingen te laten terugkeren naar hun land van herkomst.

Onzeker blijft hoe we de in Daniël 6 genoemde koning 'Darius de Mediër' moeten interpreteren. Cyrus' opvolger heette weliswaar Darius (tweede naam Hystaspes); hij regeerde een lange periode (522-486 voor Chr.). Hij was echter geen Mediër, maar een Pers. Wel stelde deze Darius Hystaspes satrapen aan (zo weten we van de Griekse geschiedschrijver Herodotus; vgl. Daniël 6:2). Daniël zou ten tijde van de geschiedenis met de leeuwenkuil dan een negentiger moeten zijn geweest. Vanwege de genoemde vermelding van 1:21 en op grond van Daniël 6:29 denken sommige uitleggers bij de Darius van Daniël 6 aan een soort onderkoning die voorafging aan Cyrus. Vanuit andere bronnen is hierover echter niets bekend. Misschien moeten we dan ook zeggen dat in de Bijbel niet altijd de historische precisie, maar des te meer de kracht van het geloofsgetuigenis bepalend is.

Hoofdstukken 7 t/m 12

De hoofdstukken 7 t/m 12 zijn een totaal ander genre: visioenen die Daniël ontving en die een blik werpen op de toekomst van de wereldgeschiedenis en in het bijzonder op de weg van Gods volk. Ondanks grote verschillen zijn er ook belangrijke overeenkomsten met de verhalende hoofdstukken. Ook daar is Daniël immers een profetische figuur, begiftigd met wijsheid over de toekomst. Opvallend is ook de gelijkenis tussen de hoofdstukken 2 en 7: beide kondigen op geheel eigen wijze vier opeenvolgende wereldrijken aan.

Tegelijk lijkt het 'focuspunt' van het 'visioenendeel' later in de tijd te liggen dan bij de verhalende hoofdstukken. Niet de ballingschap (eerste helft 6e eeuw voor Chr.), maar de onderdrukking en tempelontwijding door de tiran Antiochus Epifanus IV (aanleiding tot de opstand van de Makkabeeën in 167 voor Chr.) vormen de meest in het oog springende context. Hierbij

past ook de sfeer van deze hoofdstukken 7 t/m 12, die 'apocalyptisch' kan worden genoemd. Dat wil zeggen dat concrete historische elementen, gecombineerd met het aanduiden van rondwarende machten en krachten en vaak beschreven met behulp van getallen en symbolen, in het perspectief van een nabij verwachte eindtijd en eindgericht worden geplaatst. Deze manier van denken en geloven kenmerkt vele geschriften in de eeuwen rond het begin van onze jaartelling (pakweg 200 voor tot 200 na Chr.).

Mogen we denken aan een proces van groei en ontwikkeling van het Bijbelboek, waarbij tot in de tijd van de ballingschap reikende getuigenissen voortgaand werden geactualiseerd en toegespitst op nieuwe situaties? Speelden de in de hoofdstukken 11 en 12 genoemde 'verlichten' (NBG '51: 'verstandigen') daarbij een rol? Dat mag je profetische prediking noemen, waarbij het 'oude' op een vernieuwde wijze en in nieuwe omstandigheden present wordt gesteld. Kennelijk komt dat binnen de Heilige Schrift al voor. We mogen het erkennen en waarderen als een verrijkend onderdeel binnen de werkruimte van de Heilige Geest.

De ingewikkelde achtergrond en eeuwenlange ontstaansgeschiedenis van het Bijbelboek Daniël blijkt ook in de taal. Het eerste deel is in het Hebreeuws geschreven (1:1-2:4a), dan volgt een groot gedeelte in het Aramees (2:4b-7:28), waarna het Hebreeuws wederom is toegepast (8:1-12:13). Ook de plaatsing van het boek in het derde deel van de Tenach (bij de 'Geschriften') bevestigt de relatief late afronding van het Bijbelboek. Dat doet overigens niets af aan de betekenis ervan. Denk alleen maar aan het begrip 'de Mensenzoon' (Daniël 7:14), dat in het zelfverstaan en roepingsbesef van onze Heer Jezus een centrale plek zou innemen.

Auteur: WMB

Achtergrondinformatie

Bij het Bijbelgedeelte

In het jaar 605 voor Chr. had de pas aangetreden koning Nebukadnessar van Babylonië in een veldslag bij Karkemis het Egyptische leger compleet verpletterd. Daarop brak een periode van totale Babylonische overheersing aan, die ook het kleine koninkrijk (tweestammenrijk) Juda trof. Vers 1 rept van een beleg van Jeruzalem in het derde jaar van koning Jojakim, we bevinden ons dan in de tijd van de genoemde grote veldslag bij Karkemis. Oftewel: na zijn verkregen suprematie wil Nebukadnessar gelijk 'boter bij de vis'. Jeruzalem moet een deel van het tempelgerei meegeven, kennelijk bedoeld om de oppermacht van de Babylonische goden te benadrukken.

Hoewel de massale wegvoeringen van het volk pas later volgen (597 en vooral 586 voor Chr.) blijkt uit Babylonische teksten dat er ook in de jaren na dit beleg al Judeeërs in Babel waren. Waren ze met de tempelschatten meegevoerd? Vanaf vers 3 lezen we over een groep Israëlieten van koninklijke en voorname afkomst, die een driejarige opleiding aan het koninklijke hof moeten krijgen. De bedoeling dat zij als hoge ambtenaren het rijk mee zullen besturen. Het lijkt de perfecte manier om eenheid te scheppen in het nieuwe, grote rijk dat uit zoveel overwonnen volken bestaat die gemakkelijk in opstand kunnen komen.

De door hoofdeunuch Aspenaz verzorgde opleiding is echter niet 'levensbeschouwelijk neutraal'. De criteria waaraan de jongens (12 tot 15 jaar oud?) moeten voldoen zijn dezelfde als voor Babylonische priesters: gezond, aantrekkelijk, verstandig, enz. Ook priesters in Babel volgden een opleiding van drie jaar. Bovendien worden de jongeren ondergedompeld in de taal en cultuur van de Babyloniërs (hier met de oude naam Chaldeeën aangeduid). De bestudeerde 'geschriften' zullen nauw verweven zijn geweest met de Babylonische goden. Een 'bibliotheek' in die oude tijden was doorgaans verbonden met een tempel en de daar aanwezige priesters. Heel andere lesstof dus dan de Thora waarin deze Judese jongens waren gevormd. Zeer ingrijpend moet ook hun gedwongen naamsverandering zijn geweest. Waar hun Hebreeuwse namen naar de God van Israël verwezen (uitgangen '-el' of '-ja', in de nieuwe namen klinken de Babylonische goden Bel en Nebo door (voorbeeld: Abednego = 'dienaar van Nebo'). Samenvattend: de 'buitenkans' om een hoge positie in een wereldregering te bereiken gaat gepaard met een inleveren van eigen identiteit en het afnemen van de eigen geschiedenis, inclusief de band met God.

Waar je leg je dan een grens? Nota bene: Daniël, Chananja, Misaël en Azarja hebben niet alles afgewezen. Ondanks alle banden met het heidendom laten ze zich opleiden tot hoge ambtenaren. Ze laten zich roepen met hun Babylonische namen. Zo zullen ze ook dienstbaar blijken voor Gods zaak. Dat lukt kennelijk niet altijd zonder een compromis te sluiten of zelfs vuilen handen te maken. Toch leggen ze een grens, bedoeld als instrument om enerzijds hun identiteit te bewaren en anderzijds de God van Israël de eer te geven. Het betreft het aangeboden voedsel dat de studenten vanuit de met hun opleiding verweven tempelpraktijk ontvingen en dat aan de goden was gewijd. Het vlees kwam van dieroffers, de wijn van plengoffers. Het nuttigen van dit voedsel betekende dat je je verbond aan deze afgoden.

In vers 9 lezen we over Gods bijzondere zorg en zegen voor Daniël en zijn vrienden. Hij zorgt dat hoofdeunuch Aspenaz Daniël goed gezind is. Diens bezorgdheid dat de Judese jongeren er straks minder goed zullen uitzien, met repercussies voor de hoofdeunuch tot gevolg, is heel begrijpelijk. Met de aan de vier vrienden toegewezen kamerheer spreekt Daniël echter een 'proef op de som' af (vers 12). En na tien dagen op groente en water zien deze vier er gezonder en beter uit dan de andere studenten (vers 15), waarop ze dit dieet mogen voortzetten (vers 16). En er is nog meer: God zegent de vier jongemannen met wijsheid en kennis. Daniël krijgt bovendien de bijzondere gave om visioenen en dromen uit te leggen (vers 17).

Nadat de opleiding is voltooid, verschijnen alle nieuwe hovelingen voor koning Nebukadnessar (vers 18). Tijdens het gesprek met de koning blinken Daniël, Chananja, Misaël en Azarja uit. In de verzen 19 en 20 lezen we hoe zij – in dienst van de koning – hem in alle mogelijke kwesties van uitstekend advies dienen.

Vers voor vers

- Vs. 2 'nam ze mee naar Sinear, naar de tempel van zijn eigen god': Sinear is een oude benaming van het tweestromenland (Eufraat en Tigris) waar de bakermat van het Babylonische rijk lag (vgl. Gen. 10:10 en 11:2). Over welke god het gaat, staat er niet bij. De Babyloniërs hadden vele goden. Gaat het hier om de hoofdgod Mardoek? Of om de god Nebo, naar wie Nebukadnessar was vernoemd? Hoe het ook zij, we kunnen de impact van deze handeling nauwelijks overschatten: de goden van Babel zijn veel sterker dan de God van Israël.
- Vs. 7 'Maar de hoofdeunuch gaf hun andere namen': Daniël (= 'Mijn Rechter is God') wordt Beltesassar (= 'bescherm het leven van de koning', met in de Hebreeuwse schrijfwijze de godsnaam 'Bel'; vgl. Dan. 4:5)
Chananja (= 'Begenadigd heeft de HEER') wordt Sadrach (betekenis onzeker)

Misaël (= 'Wie is als God?') wordt Mesach (betekenis onzeker)

Azarja (= 'Ondersteund heeft de HEER') wordt Abednego (= 'dienaar van Nebo')

- Vs. 8 'Daniël was vastbesloten zich aan de reinheidsvoorschriften te houden': In het Jodendom werden voedsel- en reinheidsvoorschriften (vgl. Leviticus 11) vanaf de tijd van de ballingschap steeds belangrijker. In de diaspora konden de eerder zo belangrijke tempeldienst en offerdienst immers niet meer worden gepraktiseerd worden. Reinheids- en voedselwetten werden vervolgens, samen met het sabbatsgebod, bij uitstek de identiteitskenmerken waaraan Joodse gelovigen hun eigenheid ontleenden. Vanuit dit perspectief kun je dit Bijbelhoofdstuk lezen als een pleidooi om deze voorschriften te allen tijde vast te houden. Dan toon je je een ware gelovige! Het verhaal zelf heeft een ruimer perspectief. De directe verbondenheid met de afgoden door het nuttigen van dit voedsel is het grote punt. Het eerste gebod is in het geding! Dat gold in zekere zin ook al bij de nieuwe namen van de Judese studenten en bij het onderwijs dat ze kregen. Dat accepteren ze, ze hadden waarschijnlijk niet veel te kiezen. Op het punt van het voedsel ziet Daniël evenwel andere mogelijkheden. Als gelovigen van het Nieuwe Testament mogen we bij dit alles denken aan Paulus' woorden over het eten van aan afgoden gewijd offervlees in Romeinen 14, waar de vroege christenen streden over deze kwestie. Niet het eten van het offervlees zelf, maar het geven van de eer aan God is echter beslissend.
- Vs. 17 'En God schonk de vier jongemannen wijsheid, kennis en verstand van alle geschriften': Mooi hoe de goddelijke en menselijke lijnen hier naast elkaar lopen. God implanteert deze wijsheid etc. niet zomaar even in de jongemannen. Het heidense onderwijs gebruikt Hij als instrument in zijn dienst. Je kunt daarbij een parallel trekken naar de geschiedenis van Mozes, die aan het – ook heidense – hof van de Egyptische farao werd opgeleid, maar juist zo werd voorbereid op zijn dienst aan God en Gods volk.
- Vs. 20 'tien keer zo voortreffelijk als alle magiërs en bezweerders': Een heidense koning (Nebukadnessar) is nog steeds de baas en regeert over een groot deel van de wereld. Gods volk (Israël) leidt een moeizaam bestaan in de ballingschap. De goden van Babel lijken gewonnen te hebben (vers 1-2). En toch...: dit kleine zinnetje maakt duidelijk wie de echte Heer van de wereld is. Ogenschijnlijk soms op de achtergrond weeft Hij zijn plan door de geschiedenis en mensenlevens heen. Dat geeft hoop, ook voor mensen vandaag!

Vraag

Stel je eens een situatie van geloofsvervolgung voor waarbij ook jouw praktische geloofsleven onder druk komt te staan. Noem eens enkele concrete dingen die voor jou als 'onopgeefbaar' zouden gelden, omdat ze je identiteit als christen en je verbondenheid met God het meest raken?

Auteur: WMB

Liederen1

Psalm 107: 1, 2 en 3

Lied 687 (=Gezang 249 LvdK)

Lied 705 (=Gezang 255 LvdK)

Daniël, Daniël Hemelhoog 80

Bewaar je oog Hemelhoog 371

Meer en meer Hemelhoog 384

God zal met je zijn Hemelhoog 419

Ik volg de Heer Hemelhoog 305

Auteur: PZ

Daniël is in Babel

Van dit verhaal is een schetsbordverhaal gemaakt. Dit is tekenen of schilderen terwijl je vertelt. Dit kan heel eenvoudig aan de hand van de volgende aanwijzingen. De kinderen vinden het prachtig! Natuurlijk kunt u het ook gewoon vertellen.

Benodigheden

Een stuk behangpapier, verschillende kleuren waterverf uit een tubetje/fles, penselen; óf een tekenbord en verschillende kleuren krijtjes.

Van tevoren een gedeelte van de tekening maken, zie voorbeeld 1.

Op voorbeeld 2 zie je wat je erbij tekent terwijl je vertelt; dit wordt in het verhaal aangegeven met de cursief gedrukte gedeelten tussen haakjes.

Je kunt zelf kijken welke kleuren je gebruikt. Zorg dat alles van tevoren klaarligt, dat je er goed bij kan en de kinderen het goed kunnen zien.

Sta er niet voor als je tekent, maar probeer wat aan de zijkant te staan.

De tekeningen zijn eenvoudig, het is immers een schetsbord verhaal.

Let erop dat je *éérst het stukje erbij tekent en dán pas vertelt wat het is.*

Vaak reageren de kinderen er al op als ze zien wat het wordt.

Je krijgt dan leuke interactie.

Het woord 'God gehoorzamen' is gemaakt van zgn. 'ladderletters'.

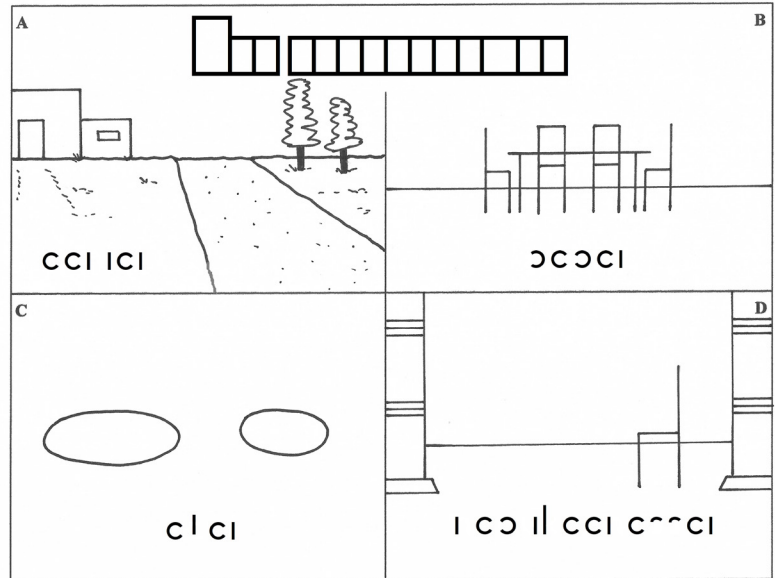
Van te voren schilder/teken je een gele balk met daarin, met rode verf/krijt, de lijnen van de vakken. De ladderletters maak je tijdens het verhaal af met rode verf/krijt.

Eventueel kun je met dunne potloodlijntjes van te voren aangeven waar de strepen van de letters moeten komen.

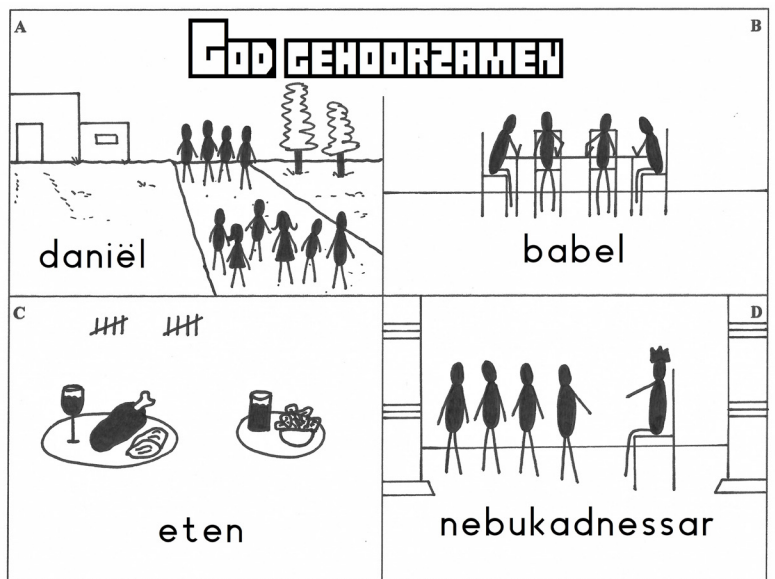
Gebruik 4 verschillende kleuren voor de personen uit dit verhaal.

Eén voor: de mensen, Daniël, de drie vrienden, de koning.

Voorbeeld 1

Voorbeeld 2

A

(teken de voorste groep mensen terwijl je verder vertelt) Kijk, wat komt daar aangelopen? Een heel grote groep mensen.

Slof, slof, slof, ze lopen langzaam over de weg, slof, slof, slof.

Ze zien er moe uit. Ze hebben een heel lange reis gemaakt, helemaal uit een ander land.

Helemaal uit het land Israël.

(teken Daniël en zijn vrienden als je verder vertelt) Er lopen een paar jongens bij elkaar. Het zijn vier goede vrienden van elkaar. Zij woonden ook in het land

Israël. Maar er kwam oorlog.
Een vreemde koning ging vechten tegen de koning van Israël.
De Israëlieten verloren en die vreemde koning Nebukadnessar nam een heleboel mensen mee naar zijn eigen land. Deze vier vrienden waren daar ook bij.

Een van de jongens heet (*maak het woord 'Daniël' af*) Daniël.
Daniël en zijn vrienden hoorden in Israël bij belangrijke families, maar zij moesten mee.
Helemaal naar Babel, het land waar Koning Nebukadnessar woont. Dat was niet fijn.
Ze moesten heel ver reizen, maar nu zijn er bijna.
'Hoe zal het in dit land zijn?', vraagt één van de jongens.
'Waar zullen we wonen?', vraagt een ander.
'Ik weet het niet', zegt Daniël, 'Maar de Here God is bij ons, ook in dit vreemde land.'
De jongens knikken, ja dat is zo. God zal ook in dit land voor hen zorgen.

B
De jongens moeten in het paleis van de koning gaan wonen.
Het paleis in (*maak het woord 'Babel' af*) Babel.
Er zijn nog andere jongens die daar ook moeten wonen.
De jongens krijgen nieuwe kleren, een nieuwe kamer, maar ook een nieuwe naam.
De koning wil dat ze het land waar ze vandaan komen snel vergeten.
Ze moeten alles leren over dit nieuwe land Babel.
(*Teken de jongens terwijl je verder vertelt*) Elke dag moeten de jongens naar school.
Ze leren hoe ze in dit land spreken, schrijven en lezen. Ze leren rekenen en een heleboel dingen van het land Babel.
De koning zegt hun precies wat ze allemaal moeten doen. Ze moeten nu naar hém luisteren.
Ze moeten alles leren dat de koning belangrijk vindt, ze moeten geloven in de afgoden van Babel.
De jongens doen goed hun best, maar ze vergeten niet dat ze uit Israël komen.
Ze vergeten de God van Israël niet. Ze willen doen wat Góð fijn vindt. Ze willen naar Hém luisteren.

C
Dan komt er een bediende met lekker (*maak het woord 'eten' af*) eten.
'Kijk eens', zegt hij, 'Dit is voor jullie. Speciaal eten wat de koning voor jullie heeft laten klaarmaken.
Heerlijk (*teken het vlees*) vlees en ook lekkere (*teken het glas wijn*) wijn. Eet smakelijk!
Alle jongens gaan naar de eettafel, dat ziet er lekker uit.
Daniël en zijn vrienden zijn ook naar de eettafel gelopen. Ze kijken naar het eten.
Er zit vlees bij wat ze niet mogen eten van God.
En het eten en drinken heeft de koning eerst aan de afgoden geofferd.
De koning bidt tot een beeld, gemaakt van hout of steen. Hij gaf het eten eigenlijk eerst aan het beeld. En nu moeten de jongens dit opeten.
Heel hun leven hebben ze alleen maar dat gegeten wat van God mocht, moeten ze nu dit eten? Moeten ze nu

meer naar de koning luisteren dan naar God?
Daniël en zijn vrienden willen dit niet. Zij geloven in de echte God, de God die hemel en aarde gemaakt heeft en willen doen wat Hij zegt.
'Ik eet dit niet', zegt Daniël.
'Ik ook niet', zeggen de drie vrienden.
Daniël gaat naar de bediende en zegt: 'Wij willen graag wat anders eten dan dit. Wij eten wel alleen (*teken de groente*) groente en drinken wel alleen (*teken het glas water*) water.'
'Ja, maar dat kan toch niet!', zegt de bediende. 'Dit eten heeft de koning speciaal voor jullie laten klaarmaken. Als jullie alleen maar groente eten en water drinken worden jullie misschien wel ziek. Dat zal de koning niet leuk vinden.'
'Ik heb een goed idee', zegt Daniël. 'Laten we een test doen. Mijn vrienden en ik eten tien dagen alleen groente en drinken alleen water. Daarna moet je kijken of we ziek zijn, of dat we er slechter uitzien dan de andere jongens. Als dat zo is stoppen we ermee, als we er beter uitzien dan blijven we groente eten en water drinken.'
'Tja,' zegt de bediende, 'Tien dagen hè? Nou dat kunnen we wel proberen.'

(*Teken de turfstreepjes en tel tegelijk t/m 10*) Een, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, acht, negen, tien dagen eten Daniël en zijn vrienden alleen groente en drinken ze alleen water.
Nu hoeven ze het vlees niet te eten dat ze van God niet mogen eten.
God zorgt goed voor hen. Hij vindt het fijn dat ze meer naar Hem luisteren dan naar de koning.
Hij vindt het fijn dat ze Hem gehoorzamen.
De andere jongens eten wel van al het eten dat de koning voor hen heeft laten klaarmaken.
Na tien dagen bekijkt de bediende alle jongens goed. Hij ziet dat Daniël en zijn vrienden en veel beter en gezonder uitzien dan de andere jongens!
'Jullie mogen voortaan eten wat je zelf wilt jongens', zegt de bediende. 'Jullie zien er prima uit.'
Wat zijn Daniël en zijn vrienden blij. Ze kunnen ook in dit land doen wat God fijn vindt!

D
Drie jaar lang moeten de jongens van alles leren over het land Babel.
Dan moeten ze bij koning (*maak het woord 'Nebukadnessar' af*) Nebukadnessar komen.
(*Teken de koning*) De koning zit op zijn troon.
Alle jongens die op school hebben gezeten moeten laten zien wat ze allemaal hebben geleerd.
Om de beurt komen ze bij de koning. Hij vraagt hun allerlei moeilijke dingen waar ze antwoord op moeten geven
Dan zijn (*teken Daniël*) Daniël en zijn (*teken de vrienden als je verder vertelt*) vrienden aan de beurt.
De koning praat met hen en hij ziet dat de jongens heel veel weten.
Wat zijn ze knap, wat hebben ze veel geleerd, hard gewerkt en goed hun best gedaan!
De koning is blij met hen. Ze mogen in het paleis blijven wonen en de koning helpen.

De jongens zijn ook blij.
Ze weten dat God voor hen heeft gezorgd, dat God hen heeft geholpen met alles.
De jongens zijn God niet vergeten. Nee, ze houden veel van Hem en willen graag doen wat Hij fijn vindt. Ze willen (maak het lader woord 'God gehoorzamen' af) God gehoorzamen, ook in dit vreemde land.

Afsluiting

Gesprekje met de kinderen
Daniël en zijn vrienden wilden doen wat God fijn vond. Ze wilden naar Hem luisteren en Hem gehoorzaam zijn.
Hoe kunnen wij naar God luisteren? Hoe kunnen wij Hem gehoorzaam zijn?
Dank samen met de kinderen dat Daniël en zijn vrienden God bleven gehoorzamen en vraag of God ons wil helpen om naar Hem te luisteren en gehoorzaam te zijn.

Auteur: EZD

Ander eten in Babel

Inleiding

Eet jij wel eens bij een vriendje of vriendinnetje? Is het eten daar precies als thuis? Is het er misschien lekkerder of koken ze thuis meer naar je smaak? Soms kan het ook wel spannend zijn om ergens anders te eten, je weet niet of je het wel lekker vindt daar.

Er zijn all you can eat restaurants, dat is heel handig. Je kunt er rondlopen en zelf opscheppen (op laten schep-pen) wat je lekker vindt of wel eens wilt proberen. Dingen die er niet zo lekker uitzien, kan je gewoon overslaan. Thuis is dat meestal anders, daar eet je vaak gewoon wat er op tafel komt.

We eten allemaal, elke dag. Wat de een lekker vindt, eet een ander minder graag.

Bijbelverhaal

Vandaag gaat het over Daniël. Daniël is een puber. Het gaat ook over eten. Hij woont niet meer thuis, niet meer in zijn eigen land. Jojakim was koning over Juda toen Nebukadnessar, de koning van Babylonië Jeruzalem innam. God liet deze koning de stad innemen, Nebukadnessar nam zelfs spullen uit de tempel mee als buit naar huis. Hij gebruikte ze daar voor de dienst aan zijn eigen god.

Aspenaz, het hoofd van de knechten, kreeg de opdracht om jonge mannen uit Israël te gaan zoeken. De jonge mannen moesten wonen aan het hof van de koning. Het moesten jongeren zijn van koninklijke en voorname komaf. Verder mochten ze geen lichamelijke gebreken hebben. Ze moesten er goed uit zien, slim zijn en geschikt zijn om te werken voor de koning.

Aspenaz moest hen allerlei dingen leren over de boeken en de taal van de Chaldeeën. Het volk waar hij en de koning bij hoorden.

Bizar hè. Jonge mannen die uit hun eigen land gehaald worden door een vreemde koning. Alles moeten ze achterlaten en gaan wonen en werken voor de koning die hen had aangevallen.

Een andere taal leren, andere gewoontes leren, ander eten eten. Alles wordt anders. De koning bepaalt zelfs wat ze moeten eten, zo ver gaat het. De jongens krijgen drie jaar les en daarna zullen ze in dienst van de koning komen.

Daniël, Chananja, Misaël en Azarja waren een paar van deze jongens. Ze kwamen uit Juda en werden nu voorbereid om te dienen voor de koning. Ze konden niet aan het hof wonen en werken onder hun oude naam, nee, zelfs die werd aangepast. Daniël kreeg de naam Beltesassar (de naam van een favoriete god van de koning). Chananja werd Sadrach. Misaël werd Mesach en Azarja kreeg de naam Abednego.

Daniël, waarschijnlijk een jaar of 14, liet dit niet zomaar gebeuren. Een andere naam, oké. Nieuwe dingen leren, dat was het ergste niet, hij was slim. Maar ander eten eten, dat wilde hij niet zomaar doen. Hij wilde zich blijven houden aan de regels van zijn eigen volk. Belangrijker

nog, aan de regels van zijn eigen God: de reinheidsvoorschriften. Het volk van Juda mocht bepaalde dingen wel en andere dingen niet eten. Melk en vlees hielden ze gescheiden van elkaar. Geen stukje vlees en daarna een lekkere pudding. Dit was heel belangrijk voor het volk, voor Daniël.

Belangrijk omdat het regels van zijn God zijn. Daarom vraagt hij aan Aspenaz of hij alsjeblieft niet hoeft te eten van het eten van de koning. En of hij de wijn van de koning ook mag laten staan. Daniël wil geen wijn drinken. God zorgt ervoor dat Aspenaz de vragen van Daniël serieus neemt. 'Ik ben bang voor mijn heer, de koning. Hij heeft bepaald wat jullie zullen eten en drinken. Als hij vindt dat jij en je vrienden er slechter uit zien dan de anderen, dan zal ik daarvan waarschijnlijk de schuld krijgen'. Ja, zo gaat dat in die tijd. Het kan Aspenaz zijn baan kosten.

Daniël en zijn drie vrienden geven niet snel op. Zullen we het een poosje proberen? Als we nu tien dagen alleen groente eten en water drinken, dan mag u ons daarna vergelijken met de andere jongens. Beslis daarna of we door mogen gaan. Aspenaz vindt het een haalbaar idee. Tien dagen lang aten de vier jongens alleen groenten en dronken ze alleen water. Aan het einde van de tien dagen zagen ze er gezonder uit, het leek alsof ze veel beter eten gegeten hadden dan de anderen.

Aspenaz ziet dit en vindt het goed dat ze daarna dit dieet bleven volgen. Geen koninklijk eten meer, geen wijn. God geeft de vier jonge mannen wijsheid, kennis en verstand van alle dingen die ze moeten leren. Verder krijgt Daniël nog een speciale gave van God, hij kan visoenen en dromen uitleggen. God zegent de jongens. Ze willen zich aan Gods wetten en regels houden en worden hiervoor beloond door God zelf.

Toen er na drie jaar een soort eindexamen kwam, was er niemand zo slim als zij. Ze kwamen alle vier in dienst van de koning. Vreemdelingen, geroofde jongeren, die een goede baan krijgen in een land dat niet hun eigen land is. Die slimmer en wijzer zijn dan heel veel anderen. Niet omdat ze zelf zo goed zijn, maar omdat God hen helpt. Zijn plan met het volk en de vier vrienden gaat door.

Waar de koning hen ook voor nodig had, voor raad of hun oplossing voor een probleem. Hij vond hen tien keer zo voortreffelijk als al zijn wijze mannen, tovenaars en geestenbezweerders uit zijn eigen land. Daniël bleef nog heel lang in dienst van de koning en woonde aan het hof.

Afsluiting

Een mooi geschiedenis. Wat zou jij gedaan hebben? Was je gaan mopperen en klagen dat je terug wilde naar huis? Was je dwars gaan doen, zou je precies dat doen wat eigenlijk niet mocht en kon? Zou je zijn gaan genieten van het heerlijke eten bij de koning? Lekker drinken van de

wijn? Of zou je gedacht hebben aan je eigen volk, aan je eigen regels, aan je eigen God? Zou dat zo belangrijk en waardevol voor je zijn dat je zijn regels zou willen blijven volgen? God helpt ook ons als we ons aan zijn regels willen houden.

Auteur: CdG

Gehoorzaam aan de HEER

Inleiding

Vind jij het wel eens heel lastig om de juiste keuze te maken?

Bijvoorbeeld als je vrienden of vriendinnen iets van plan zijn wat eigenlijk niet goed is?

Om de goede keuze te maken heb je wijsheid nodig.

In de Bijbel staat dat God wijsheid geeft als je Hem daarom vraagt.

Het maakt niet uit wat je probleem is. Wat mooi dat God dat aan ons belooft.

Vandaag gaat het verhaal over Daniël. Hij staat ook voor moeilijke keuzes.

Luister maar!

Oorlog

Als Jojakim drie jaar koning over Juda is, begint Nebukadnessar een oorlog tegen hem.

Nebukadnessar is de koning van Babel. Hij wil zijn gebied groter maken en nog machtiger worden.

Daarom komt hij met zijn leger naar Jeruzalem en neemt hij koning Jojakim gevangen.

Voordat hij teruggaat naar Babel, zorgt Nebukadnessar er ook voor dat hij veel voorwerpen uit de tempel meeneemt naar zijn eigen land. Daar laat hij ze in de tempel van zijn eigen god zetten.

Hij wil daarmee laten zien dat hij gelooft dat de goden van Babel veel machtiger zijn dan de God van Israël.

Daniël en zijn vrienden

Op een dag laat koning Nebukadnessar zijn dienaar Aspenaz bij zich komen. Aspenaz is de baas van alle dienstknechten in het paleis. 'Jij moet een aantal Israëlieten uitkiezen en naar mijn paleis brengen,' zegt de koning tegen hem. 'Ze moeten familie zijn van de koning van Juda, of van een ander belangrijk persoon. Je moet de sterkste, gezondste en mooiste jongens uitkiezen. Ze moeten slim en verstandig zijn. Kortom, ze moeten geschikt zijn om bij mij in dienst te komen. Geef ze een goede opleiding van drie jaar. Ze moeten onze taal leren en alle boeken van de geleerden in Babel goed kennen. Geef hun het beste eten uit mijn eigen keuken, want ik wil dat ze net zo sterk en slim worden als ik. Na drie jaar mogen ze bij mij in dienst komen.'

Aspenaz doet wat de koning hem heeft opgedragen en zoekt een aantal jongens uit.

Vier van hen komen uit Juda: Daniël, Chananja, Misaël en Azarja.

Ze zijn ongeveer 12 jaar oud. Dus ongeveer net zo oud als jullie.

Israël vergeten

Zodra Daniël en zijn vrienden in het paleis komen gebeurt er iets heel vreemds.

Aspenaz geeft hun alle vier een andere naam. Een Babylonische naam. Daniël wordt Beltesassar genoemd. Chananja krijgt de naam Sadrach, Misaël noemt hij

Mesach en Azarja wordt Abednego.

In Israël hebben namen vaak een belangrijke betekenis. Daniël betekent bijvoorbeeld: God is mijn rechter. En Azarja betekent: God ondersteunt mij. En dat wordt nu zomaar aan de kant geschoven.

Daniël en zijn vrienden moeten alles leren over de goden van Babel en ze moeten zelfs iets anders eten. Eigenlijk wil koning Nebukadnessar daarmee laten zien: jullie God is niet zo machtig als ik. Jullie moeten alles uit Israël maar snel vergeten en gaan geloven dat ik de machtigste ben.

Daniël vergeet God niet

Maar Daniël vergeet God niet. Hij denkt aan Jeruzalem en aan de regels die God hun heeft gegeven over wat hij mag eten en drinken. God wil niet dat zijn volk hetzelfde zou zijn als de volken om hen heen, dat in andere goden geloven. Die regels zijn Gods manier om te zeggen: jullie zijn mijn eigen volk. Jullie horen bij Mij. Dat wil Daniël nooit vergeten. Aspenaz heeft zijn naam al veranderd in Beltesassar. Daar kan Daniël niks aan doen. Maar hij kan wel kiezen om alleen dat te eten waarvan God vindt dat het juist is. Daarom gaat hij naar Aspenaz toe en vraagt of hij het eten van de koning mag laten staan. God zorgt ervoor dat Aspenaz vriendelijk blijft tegen Daniël, ook al is hij bang voor de reactie van de koning. Hij zegt: 'Ik ben bang dat je mager en bleek zult worden in vergelijking met de andere jongens. En als de koning dat ziet, krijg ik problemen.'

Daniël praat hierover met de dienstknecht die hem elke dag eten brengt en voor hem en zijn vrienden zorgt.

Hij stelt voor: we doen een test. U geeft ons tien dagen lang alleen maar water en groenten. Daarna kijkt u of we er slechter uit zien dan de andere jonge mannen. Dan kunt u daarna beslissen of u ermee doorgaat of niet. De dienstknecht doet wat Daniël heeft voorgesteld.

God zorgt

Na tien dagen zien Daniël en zijn vrienden er beter uit dan de jongens die het voedsel van de koning hebben gegeten. Vanaf die dag geeft de dienstknecht hun alleen nog maar water en groenten.

In de Bijbel staat dat God ervoor zorgt dat Daniël en zijn vrienden goed kunnen leren. Al snel weten en begrijpen ze alles uit de boeken van Babel. Daarnaast zorgt God er bij Daniël speciaal voor dat hij dromen uit kan leggen.

In dienst van de koning

Na drie jaar is de opleiding van de jongens voorbij. Aspenaz brengt hen bij koning Nebukadnessar. Met ieder van hen voert de koning een lang gesprek. Hij ontdekt dat geen van de jonge mannen zo wijs is als Daniël en zijn vrienden. Als de koning advies nodig heeft laat hij altijd Daniël of een van zijn vrienden bij zich komen. Hij merkt dat het advies van deze jonge mannen wel tien keer beter is dan dat van de andere geleerden in zijn rijk. Bijzonder hè? Hieraan kun je zien dat de God van Israël toch echt

de machtigste van heel de wereld is. Ook al denkt koning Nebukadnessar nog steeds dat er niemand machtiger is dan hij. God vergeet Daniël en zijn vrienden niet in dat verre Babel. Hij zorgt voor hen. Dat doet Hij ook voor jou als je voor Hem kiest.

Auteur: MJ

13 oktober 2024

De droom van Nebukadnessar

Daniël 2

Thema: Niet meer slapen door een droom

Doel

De kinderen leren dat God dromen en gebeden soms gebruikt om te laten zien wie Hij is.

Toelichting

Nebukadnessar droomt iets dat hem onrustig maakt. Woe bedreigt zijn macht. In paniek reageert hij: niemand is meer vertrouwen, ook zijn babylonische magiërs en adviseurs niet. Ze moeten de droom en haar uitleg vertellen of sterven. Zonder dat hij het begrijpt, wordt de ongelovige Nebukadnessar onrustig, omdat Israëls God het woord neemt in zijn leven. Daniël die ook met de dood bedreigd wordt, redt zichzelf en de andere adviseurs. Hij vraagt de HEER om tot hem te spreken, Daniël wijst de koning rustig op zijn HEER, de enige die de droom en de uitleg kent. Nebukadnessar is diep onder de indruk: Daniëls God moet de God van alle goden zijn.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: Nebukadnessar droomt

Richtlijnen: De koning van Babel droomt. Hij wordt er bang van. Zou die droom hem iets willen zeggen? Hij vraagt om uitleg aan de wijze mannen in Babel, maar eist ook dat ze zelf zijn droom vertellen. Die kunnen dat natuurlijk niet. Daniël is ook knecht van de koning. Hij weet dat alleen God hem het antwoord geven. Daarom gaat hij bidden. De Here God vertelt Daniël alles. En de volgende dag geeft Daniël Gods boodschap door aan Nebukadnessar.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: God geeft zijn boodschap in een droom

Richtlijnen: Als inleiding kun je aan de kinderen vragen of zij wel eens dromen. Leg daarna uit dat iedereen 's nachts een paar keer droomt, maar dat je dat meestal meteen weer vergeet. Maar heel soms weet je na het wakker worden nog wat je hebt gedroomd.

Nebukadnessar droomt iets dat hem bang maakt. Hij voelt aan dat zijn droom iets betekent, maar wat? Een groot beeld wordt door een steen verpletterd. Zou zijn macht gevaar lopen? Hij durft niemand meer te vertrouwen, zelfs zijn magiërs en adviseurs niet. Daarom moeten ze hem niet alleen de uitleg, maar ook de droom zelf vertellen. Daniël begrijpt dat geen mens iets kan doen. God wel. Daniël bidt of Gods woorden mogen klinken. Na zijn uitleg aan Nebukadnessar erkent die: Israëls God is zo groot, dat hij in een droom zijn boodschap geeft.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: God houdt Nebukadnessar uit zijn slaap

Richtlijnen: Als je zo machtig bent als Nebukadnessar kun je alles bepalen. Je hoeft het maar te zeggen en het gebeurt. Eén ding heeft de koning niet in de hand: die enge droom van een beeld dat vernietigd wordt. Komt die droom van de goden? Dat moeten zijn wijzen hem vertellen, maar wel zo dat hij hen kan controleren. Een onmogelijke opdracht die hun doodvonnis inhoudt. Daniël beseft dat de HEER alles weet. De boodschap voor de koning is eenvoudig: de HEER heeft uw rust verstoord en Hij zal dat blijven doen als u niet erkent dat Hij machtiger is dan u. Spreek met de jongeren over de vraag of God vandaag nog de rust verstoort van mensen die zich niets van Hem aantrekken. Hoe kan Hij dat doen? Christus heeft alle macht. Alleen zijn Rijk brengt vrede en rust in ons leven.

Extra bijbelgedeelte: Psalm 96

God staat boven de goden van de volken, die niets presteren. Buig u over de HEER, want Hij beoordeelt heel de wereld.

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Bij het Bijbelgedeelte

De droom gold in het oude Oosten als een openbaringsmiddel, waarin goddelijke boodschappen aan mensen konden worden aangereikt. Ook in de Bijbel komen we dat tegen, denk aan Jakob (Genesis 28), Jozef (zowel in het Oude en Nieuwe Testament) en Salomo (1 Koningen 3). Opvallend vind ik wel dat de Bijbel vaker het 'visioen' als openbaringsinstrument van God noemt (vele profeten, onder wie ook Daniël zelf; Petrus, Paulus, Johannes...). Anders dan de droom wordt een visioen (of 'gezicht') in wakkere toestand ontvangen, en is daardoor minder kwetsbaar voor onbewuste beïnvloeding. Overigens worden – ook in ons verhaal – beide begrippen soms door elkaar gebruikt en lijken ze in dat geval min of meer synoniem aan elkaar (vergelijk ook Handelingen 2:17).

Om dromen, visioenen, en andere (vaak rituele) middelen van 'godsopenbaring' uit te leggen had een koning als Nebukadnessar er een heel korps vol magiërs, bezweerders en tovenaars tot zijn beschikking. Zij dienden om a. de inhoud van een goddelijke boodschap te verklaren, en b. in de vorm van afwerende rituelen zo nodig het gevaar af te wenden dat zo'n boodschap kon inhouden of c. in de vorm van een advies de goddelijke boodschap te vertalen in gewenste politieke actie. Dat dit openstond voor allerlei vormen van manipulatie en bedrog, moge duidelijk zijn. Bovendien zeg je als magiër niet tegen een koning als Nebukadnessar dat je het niet weet... Vandaar de eis van de koning om niet alleen de uitleg, maar ook de droom zelf aan hem te vertellen.

Naast de farao van Egypte (Genesis 40-41) is koning Nebukadnessar het tweede voorbeeld van een heidense vorst die in een droom een boodschap van de God van Israël (hier consequent 'God van de hemel' genoemd) ontvangt. Net als destijds bij farao, begint het ook hier met een moeizame dialoog tussen de vorst en zijn magiërs. Deze 'wijzen' brengen in hun onmacht de ene na de andere tegenwerping in, maar maken de koning enkel kwader. Er dreigen doodstraf en vernietiging van bezit en familie (iemand's 'huis' is in het oude Oosten veel meer dan een gebouw van hout en steen). Ironisch klinkt de klacht van de magiërs dat de vraag van de koning te moeilijk is en niemand die kan beantwoorden. 'Behalve de goden, maar die verkeren niet onder de stervelingen' (vers 11). Hier klinkt het 'failliet' van de Babylonische godsdienst en misschien ook wel van heel wat 'nieuwe' spiritualiteit in onze tijd. Ondanks de pretentie van astrologie, esoterie etc., bieden ze geen werkelijk contact tussen God en mensen. Hoe anders wordt dat, als zo meteen Daniël op het toneel verschijnt en we de God van Israël mogen horen spreken...

Nadat in vers 12 het doodsvonnis over 'alle wijzen van Babylonië' is uitgeroepen, horen we vanaf vers 13 over Daniël en zijn vrienden. Als 'wijzen in opleiding' liepen ook zij gevaar. Moedig is Daniël's actie om – het hofprotocol negerend - naar de koning toe te gaan (vers 16). Hij bedingt uitstel met de belofte dat hij de droom zal verklaren. Mooi is vervolgens de rol van de vrienden, die op Daniël's verzoek een 'gebedscirkel' vormen. En zo wordt – niet in een droom, maar in een visioen – het mysterie aan Daniël onthuld (vers 19). Daarop zingt Daniël een loflied (vers 20-23) dat God eert als degene die koningen afzet en aanstelt, en van wie alle wijsheid en kennis afkomstig zijn.

Vanaf vers 25 zien we Daniël opnieuw voor koning Nebukadnessar staan. Nadrukkelijk klinkt de tegenstelling tussen wat Babels wijzen niet kunnen (vers 27), maar wel kan dankzij 'God in de hemel die mysteries onthult' (vers 28). Deze God 'heeft koning Nebukadnessar laten weten wat het aan het einde van de tijd zal gebeuren'. Nauwkeurig vertelt Daniël vervolgens over het reusachtige beeld met het gouden hoofd, het zilveren borstdeel, de bronzen buik en lendenen, de benen van ijzer, en de voeten van een mix van ijzer en leem. En je kunt je iets voorstellen bij de verontrusting van Nebukadnessar als de droom inderdaad verder ging met de verpulvering van dit beeld door een – niet door mensenhanden – losgeraakte steen, die na z'n vernietigingswerk als een hoge berg de hele aarde bedekte.

Voordat de koning van zijn verbazing over deze nauwkeurige weergave van zijn droom kan bijkomen of daarop kan reageren, laat Daniël al de uitleg van de droom horen (vers 36 e.v.). Het reusachtige beeld staat voor een aantal koninkrijken, die elkaar zullen opvolgen. Het eerste (gouden hoofd) staat voor het koninkrijk van Nebukadnessar zelf, dat groot en sterk is. Nadrukkelijk zegt Daniël erbij dat de 'God van de hemel' deze macht aan hem heeft verleend (vers 37). Dat de koning het maar even weet! Na Nebukadnessar komen er echter andere koninkrijken, telkens een beetje minder machtig, totdat een ijzeren-lemen rijk een onverwacht aanrollende steen niet zal kunnen weerstaan.

In de uitleg is vaak geprobeerd deze vier koninkrijken te duiden. Bijvoorbeeld: Babel, Medië, Perzië en het Grieks-Macedonische rijk. Anderen nemen de Meden Perzen samen als tweede rijk. Als vierde noemen zij het Romeinse rijk. Nog weer anderen denken aan verschillende Babylonische koningen, die steeds minder machtig zullen zijn, waarna het rijk aan interne verdeeldheid ten onder gaat. Ook de steen is voor meer dan één uitleg vatbaar. Is het Israël dat eens de volken zal onderwerpen (Psalm 2)? In het licht van vers 44 denk ik vooral aan Gods heerschappij zelf. Deze steen ging immers niet door mensenhanden aan het rollen. Wel door zijn hand... Het is een steen die vernietigt (de weg naar Gods toekomst om-

vat ook het oordeel over en de ontmaskering van alle 'reuzen op lemen voeten'). Maar het is ook een steen die een hoge berg vormt die heel de aarde bedekt. Dan komen profetieën als Jesaja 2:1-4 en 11:9-10 bij mij boven, die hier wel heel mooi bij aansluiten. Het geeft de droom van Nebukadnessar en haar uitleg een betekenis die boven de toenmalige politieke actualiteit uitgaat. Hoezeer ze daarmee is verbonden en in eerste instantie ook op gericht, net als vele toekomstprofetieën wordt hier een patroon getekend dat zich door de eeuwen heen herhaalt en verdiept. Reuzen op lemen voeten verheffen zich, maar worden ook omvergekegeld. Ze (zullen) moeten buigen voor de ene God van de hemel, die zijn Rijk in onze Heer Jezus (in de Bijbel dikwijls ook met een steen vergeleken) beslissend heeft doen komen en zal voltooien.

De slotverzen 46-49 melden hoe de koning Daniël goddelijke eer brengt. Daniël zelf zal meer vreugde hebben ervaren bij Nebukadnessars erkenning van Daniëls God als 'de God der goden en de Heer der koningen'. Daniël wordt vervolgens benoemd in een topfunctie in de centrale provincie van het rijk (Babel). Hier doen ook de vrienden weer mee. Want ook Daniël kan het als enkel mens en gelovige niet in z'n eentje rooien. Samen dienen deze Judese jongelingen: 'in de wereld, maar niet van de wereld'. Dienst aan een heidense koning en zijn grote rijk, maar vooral aan de 'God van de hemel' die de eigenlijke regie voert en zijn Koninkrijk doet komen.

Vers voor vers

- Vs. 1 In het tweede jaar: Volgens hoofdstuk 1 traden Daniël en zijn vrienden pas na drie jaar in dienst van de koning. Soms wordt dit opgelost door 'tweede' te lezen als 'twaalfde'. De andere mogelijkheid blijft dicht bij de tekst, en vind ik eerlijk gezegd heel mooi: Daniël zat nog midden in zijn opleiding tot rijksbestuurder, als hij al een beslissende rol mag spelen als dienaar van koning Nebukadnessar en (vooral) als dienaar van God, die zijn plan met de wereld volvoert. Daarvoor hoef je dus niet eerst 'afgestudeerd' te zijn...
- Vs. 2 ... en Chaldeeën: hier niet de naam van een volk ('land der Chaldeeën'), maar een specifieke (priester)klasse onder de magiërs of (volgens anderen) een overkoepelende naam voor alle magiërs en bezweerders.
- Vs. 9 U hebt afgesproken mij iets voor te liegen... Zonder dit vers zou de reden, waarom Nebukadnessar van de magiërs eist hem de inhoud van de droom te vertellen, nog een heel andere kunnen zijn. Mogelijk wist hij die inhoud zelf niet meer, maar was hij angstig wakker geworden in het enkele besef dat hij gedroomd hand. Ook wij kennen zulke ervaringen. Dit vers stelt de motivatie van de koning echter helder: 'Vertel me dus mijn droom, dan weet ik dat u die kunt verklaren'.
- Vs. 14 (ook vs. 24-25): Veelzeggend is de manier waarop Daniël omgaat met Arjoch, de commandant van de koninklijk lijfwacht, die tevens het executiebevel moest uitvoeren. Het getuigt van Daniëls grote communicatievaardigheden, overredingskracht, en het vertrouwen dat hij inmiddels aan het hof had gewonnen. En dat (als onze interpretatie van vers 1 klopt) voor zo'n 'jochie'... Arjoch legt hem de situatie uit, gehoorzaamt hem en brengt Daniël zelfs bij de koning.
- Vs. 18 Mooi is de voorbiddende rol van de vrienden. Gaan de dingen in Gods Koninkrijk niet vaak zo? Er zijn de 'groten' die zichtbaar en soms op heel bepalende wijze Gods instrument mogen zijn. Maar om hen heen staan de vele (onzichtbare) bidders, die in Gods ogen niet minder belangrijk zijn. In vers 49 blijkt ook Daniël hen niet te zijn vergeten.
- Vs. 25 Ik heb onder de Judese ballingen iemand gevonden...: Wat een tegenstelling. Geen wijze in het immense rijk van Nebukadnessar kan hem Gods boodschap duidelijk maken. Maar wel een balling uit het nietige volkje van Juda (hier aanduiding van het 'tweestammenrijk' dat - na de al veel eerdere ondergang van het 'tienstammenrijk' - nu in Babylonische ballingschap was gevoerd). Moeten dat volkje en hun God deze hopeloze zaak redden? Ja dus, dat is – toen en nu – het bevreedende en verrassende evangelie!

Vraag

Soms kan het goed zijn je bij het lezen van een (bekend) Bijbelverhaal eens in te leven in een minder bekende persoon in het verhaal, die toch belangrijk is. In dit hoofdstuk is dat Arjoch, de commandant van Nebukadnessars lijfwacht. We lezen over hem in de verzen 14-15 en 24-25. Hoe zal hij ervaren hebben wat er om hem heen gebeurde en wat er van hem werd gevraagd? Wat vindt u van zijn handelwijze? Zou u het ook zo gedaan hebben?

Auteur: WMB

Liederen

Psalm 108: 1, 2 en 9

Lied 675

(=Gezang 477 LvdK)

Lied 680

(=Gezang 250 LvdK)

Daniël, Daniël

Hemelhoog 80

Bewaar je oog

Hemelhoog 371

Meer en meer

Hemelhoog 384

God zal met je zijn

Hemelhoog 419

Ik volg de Heer

Hemelhoog 305

'k Stel mijn vertrouwen

Hemelhoog 338

King of kings

Hemelhoog 606

Als je bidt, zal Hij je geven

Hemelhoog 101

Auteur: PZ

Nebukadnessar droomt

Inleiding

Als je bijna jarig bent, dan denk je daar al vaak aan. Je droomt er soms zelf over.

Als je heel veel van voetballen houdt, dan kun je in je dromen al een heel goede voetballer zijn.

Dromen over iets moois of iets leuks doen we graag. Vandaag gaat het over een koning die droomt.

Bijbelverhaal

De koning is helemaal niet blij. Hij is bang geworden van zijn droom. Dat is gek! Mensen zijn soms bang voor muizen, of voor leeuwen, maar voor een droom?

De koning wil heel graag weten wat zijn droom betekent. Hij gelooft dat deze droom hem iets wil zeggen. De koning laat alle wijze mannen van het land roepen. Zij moeten hem helpen met deze droom.

Dan doet hij iets raars. Hij vertelt de wijze mannen dat hij bang is voor zijn droom. Maar hij vertelt hun niet wat hij nou precies gedroomd heeft. De mannen moeten uit gaan zoeken wat de koning gedroomd heeft. En daarna moeten ze gaan uitpluizen wat de droom betekent. Dat kan helemaal niet! Wat jij denkt of droomt weet niemand, behalve jijzelf. De mannen weten dus niet hoe ze dit moeten doen.

Daniël is ook knecht van de koning. Ook hij vindt het een vreemde opdracht. Maar hij weet wat hij moet doen. Daniël gaat bidden tot zijn God. Daniël weet dat alleen God hem bij deze opdracht kan helpen. En God helpt. De volgende dag kan Daniël de koning alles gaan vertellen.

Daniël gaat niet naar de koning toe om op te scheppen over zichzelf. Nee, hij vertelt meteen dat God hem heeft geholpen. Hij vertelt de koning dat die gedroomd had over een groot beeld. Zo groot als een reus en helemaal glimmend. Het beeld zag er heel raar uit. Het hoofd was van zuiver goud. De borst en de armen van zilver. De buik van brons. De benen van ijzer en de voeten van ijzer en klei. In de droom kwam er opeens, zomaar, een steen aanrollen. De steen kwam hard tegen de voeten van het beeld. Het beeld viel om en viel helemaal uit elkaar. Daarna leek alles weg te zijn, behalve de steen. Die bleef heel groot liggen.

Daniël vertelt daarna wat de droom betekent. Dat had God hem ook laten weten. De droom gaat over de toekomst.

De koning zelf, is het hoofd van goud. Na deze koning zal er een ander koninkrijk komen. Minder machtig dan de koning, daarom is het van zilver en brons. Daarna nog een koninkrijk waarin het er hard aan toe zal gaan, vandaar het ijzer. Daarna komt een koninkrijk dat verdeeld zal zijn als het ijzer en de klei.

Dan zal de God van de hemel, de God van Daniël een rijk laten komen. Een rijk dat nooit op zal houden. Een rijk waar niet telkens een nieuwe koning komt. Er zal geen mensenhand aan te pas komen. De grote God heeft aan de koning laten weten wat er zal gaan gebeuren. De droom is waar. De droom is betrouwbaar.

De koning weet dat het waar is. Hij knielt voor Daniël neer. Hij laat een offer brengen voor de God van Daniël. De koning is zo blij dat Daniël de droom heeft uitgelegd. Hij bedankt Daniël door hem een heel goede baan te geven. Hij wordt heerser over de provincie Babel. Hij wordt ook de baas over alle wijze mannen van het land. Over de mannen die de koning niet konden helpen met zijn droom.

Bijzonder hè. De koning droomt. Daniël kan met God hulp de droom uitleggen. God laat zo aan iedereen zien wie echt de baas is op aarde. Niet de koning, niet de wijze mannen, niet Daniël. God zelf is de baas. Alle dingen op aarde gaan zoals Hij het wil.

Auteur: CdG

God geeft zijn boodschap in een droom

Inleiding

Waar heb jij vannacht over gedroomd? Over je verjaardag? Een kinderfeestje? Een nieuw spel op de computer? Of juist iets vervelends, dat er een hond achter je aan rende? Iedereen droomt. Elke nacht. Onze hersenen verwerken dan wat we overdag allemaal meemaken en waar we over denken. Dromen is dus iets heel gewoons. Soms weet je als je wakker wordt nog wat je gedroomd hebt, maar meestal niet.

Bijbelverhaal

Vandaag gaat het over koning Nebukadnessar. Hij droomt ook. Hij droomt en hij wordt vreselijk bang van zijn droom. Als hij wakker wordt, weet hij zijn droom nog. Hij is in de war, in paniek. Die droom moet iets betekenen. De droom heeft vast een boodschap voor hem.

De koning laat alle wijze mannen van het land bijeen komen en geeft hun een opdracht. Vertel me wat ik heb gedroomd en wat het betekent. Nou ja zeg... dat kunnen de wijze mannen toch niet? Maar de koning zegt het. Kunnen jullie het niet? Dan zal de dood volgen.

Je snapt dat de wijze mannen hier erg van schrikken. Wat een opdracht. Onmogelijk. Ze zullen sterven.

Daniël is ook een knecht van de koning. Hij hoort wat de koning wil. Hij weet dat opdracht onmogelijk is. Mag ik met de koning praten? vraagt hij aan Arjoch, de baas van de bewakers van de koning. Mag ik vragen of ik ook mee mag doen aan deze opdracht? Het mag. Daniël weet meteen wat hij gaat doen. Hij roept de hulp in van zijn drie vrienden. Niet om samen de opdracht op te lossen, nee, om samen te bidden. Ze smeken hun God om hulp. Ze weten alle vier dat God de enige is die kan helpen. God heeft alle macht, ook over dromen.

En God wil helpen. Hij laat Daniël weten wat de koning gedroomd heeft en wat de droom te zeggen heeft.

Daniël gaat naar de koning. 'Majesteit, leef in eeuwigheid. Ik weet wat u gedroomd heeft! Niet omdat ik zo goed ben, maar omdat mijn God zo goed is. God heeft me laten weten wat ik u moet vertellen'.

En Daniël gaat vertellen:

U droomde over een heel groot beeld. Reusachtig groot. Het glom. U werd bang, het was een angstaanjagend beeld. U zag een figuur met een hoofd van goud. De borst en de armen waren van zilver. De buik was van brons. De benen van ijzer. De voeten van ijzer en leem. Toen opeens, toen u dit beeld zag, kwam er een grote steen aanrollen. Zomaar, zonder dat iemand de steen had gegooid of geduwd. De steen kwam op het beeld af. De steen raakte het beeld tegen de voeten. Het beeld viel om, met een klap. Het viel in stukken. Maar, heel raar, het leek daarna wel op te lossen, te verdwijnen. Er bleef niets van over. Maar de steen, die bleef wel. Die bleef daar maar, heel groot. Dat was uw droom koning.

De koning kan niets zeggen. Het klopt, dit droomde hij. Daniël gaat verder. Koning, uw droom gaat over de toekomst. De God van de hemel en de aarde heeft u laten zien wat er in de toekomst zal gaan gebeuren.

Koning, uw rijk is machtig en groot. U bent het gouden hoofd.

Na u zal een rijk komen met minder macht, de zilveren schouders. Daarna komt een rijk wat nog minder machtig zal zijn, als het deel van brons.

De koninkrijken na u zullen steeds minder macht hebben, steeds kleiner en onbelangrijker zijn. Als de benen van ijzer. En dan komt er een rijk wat uit verschillende delen zal bestaan, als de voeten van ijzer en leem. Dat mengt niet goed, dat is breekbaar. Dat rijk zal zwak zijn.

In die tijd zal de God van de hemel en een nieuw rijk geven. Zijn koninkrijk. Het zal krachtig en machtig zijn. Niet door mensenhanden gemaakt. Niemand kan het tegenhouden. Het zal de koninkrijken van de aarde omstoten. Er zal van de aardse machten niets meer overblijven. De droom is waar en de uitleg is betrouwbaar.

Wat zal de koning nu doen? Wordt hij boos? Gaat hij schreeuwen of huilen, of lachen? Nee, de koning knielt neer voor Daniël. Hij geeft knechten het bevel een offer klaar te maken. Niet voor Daniël, maar voor de God van Daniël. De koning zegt: 'Het is waar, uw God is de God van de goden en de Heer van de koningen'.

De koning geeft Daniël als dank een hele goede baan, Daniël wordt heerser over de provincie Babel. Hij krijgt grote cadeaus. En hij wordt de baas over alle wijze mannen van het land. De wijze mannen, die de droom van de koning niet konden ontdekken of raden. Zij die geen uitleg konden geven.

Daniël wil heel graag in het paleis van de koning blijven en vraagt daarom of zijn drie vrienden zijn werk mogen doen. Dit mag, zij gaan heersen over Babel en Daniël blijft in de buurt van de koning.

Apart he! God gebruikt de droom van een koning. Een man met macht op aarde. De man die de baas was van een belangrijk rijk in die tijd. God laat hem zien dat de aardse machten niet het allerbelangrijkste zijn. Dat ze niet oneindig zijn. Dat ze om kunnen vallen. God gebruikt een droom en een knecht die weet wat hij moet doen. Bidden helpt. Daniël en zijn vrienden wisten dit al. God hoort naar hun gebeden. Daniël mag met Gods hulp een boodschap doorgeven aan de koning. En ook aan ons als wij dit lezen en horen. Aardse machten zijn niet het allerbelangrijkst.

Het Koninkrijk van God, dat is voor eeuwig, dat is machtig.

Auteur: CdG

God houdt Nebukadnessar uit zijn slaap

Inleiding

Stel je voor dat iemand je een heel moeilijk raadsel vertelt. Je denkt en je denkt, maar je kunt het raadsel niet oplossen. Die avond vraag je aan je ouders of zij het antwoord weten. Ze denken even na en ze knikken. Wat ben je blij. Je wist eigenlijk al wel dat je vader en moeder je zouden kunnen helpen.

Vandaag gaan we verder met Daniël. Daniël weet ook zeker dat er iemand is die hem kan helpen om iets moeilijks op te lossen. Het is God en Daniël vertrouwt Hem helemaal.

De droom

Koning Nebukadnessar droomt. Op zich is daar natuurlijk niks bijzonders aan. We dromen allemaal wel eens. Maar deze keer is het anders. De koning wordt zo ongerust van de droom dat het hem niet meer lukt om te gaan slapen. Daarom roept hij midden in de nacht alle waarzeggers, tovenaars en sterrenkundigen naar zijn paleis. 'Ik heb zo naar gedroomd', zegt de koning. 'Het maakt me helemaal bang en ongerust. Daarom wil ik weten wat het te betekenen heeft. De goden willen me vast iets duidelijk maken.' 'O koning leef in eeuwigheid, vertel ons uw droom en wij zullen hem uitleggen', zeggen de wijzen.

Maar de koning schudt zijn hoofd. Ik denk dat hij zijn droom niet meer zo goed weet. En daarom zegt hij: 'Ik wil dat jullie mij vertellen wat ik heb gedroomd en dat jullie het ook uitleggen. Als jullie dat niet doen zal ik jullie laten doden. Als je mij kunt vertellen wat ik droomde en mij de betekenis vertelt, dan zal ik je overladen met geschenken en veel eer geven. Vooruit, steek maar van wal.' Maar dit kunnen de wijzen natuurlijk helemaal niet en dat zeggen ze ook. 'Maar koning, wij zijn maar mensen. Wat u vraagt kunnen alleen de goden. Er is nog nooit een koning geweest die dit van zijn wijzen heeft gevraagd.' De koning wordt vreselijk boos. Hij schreeuwt: 'Aan jullie, wijzen, heb ik helemaal niets. Jullie verzinnen maar wat en jullie bedriegen mij. Jullie moeten allemaal gedood worden. En ook alle wijzen die nu niet in mijn paleis zijn.'

Moedige Daniël

Daniël merkt al snel dat het heel onrustig is in de stad. Hij hoort dat alle wijzen van de koning gedood moeten worden. Waarom zou dat zijn? En waarom is er zoveel haast bij? Hij schrikt ervan. Hij gaat naar Arjoch. Dat is heel moedig van Daniël. Arjoch moet ervoor zorgen dat het bevel van de koning wordt uitgevoerd. Daniël vraagt hem wat er toch aan de hand is en Arjoch vertelt hem alles. Dan doet Daniël nog iets dat eigenlijk nog moediger is. Hij gaat naar het paleis van de koning. De koning is nog steeds vreselijk boos. Daniël vraagt aan de koning of hij wat meer tijd krijgt om de droom uit te leggen. En wat een wonder: de koning vindt het goed.

Daniël bidt samen met zijn vrienden

Daniël gaat weer naar huis en vertelt alles aan zijn vrienden Chananja, Misaël en Azarja. Hij vraagt aan hen of ze met hem mee willen bidden. Ze vragen met elkaar aan de Here God of Hij medelijden met hen wil hebben en hen de droom van de koning wil vertellen. Dan zullen de andere wijzen in Babel niet hoeven te sterven.

God verhoort

Die nacht vertelt God aan Daniël de droom. Wat mooi hè? God hoort ons echt als we Hem om wijsheid vragen. Daniël is zo blij! Hij begint meteen te danken. 'Dankuwel dat U zo wijs en machtig bent, HEER. U vertelt mij geheime dingen, zoals de droom van de koning. Wat wonderlijk. Niemand is zo groot en machtig als U.'

Bij de koning

De volgende dag zoekt Daniël Arjoch weer op. 'Je moet de wijzen nog niet doden, maar mij bij de koning brengen.' zegt hij. Vlug doet Arjoch wat Daniël zegt. Wat mooi dat Arjoch naar Daniël luistert en hem gehoorzaamt. Dat is ook al zo'n mooi wonder in dit verhaal.

Arjoch brengt Daniël bij de koning en zegt: 'Koning, ik heb een gevangene uit Juda gevonden die u uw droom kan vertellen en uitleggen.' Wat bijzonder eigenlijk dat niet een wijze de droom van de koning kan vertellen en uitleggen, maar een gewone jonge man uit Israël. 'Kun je dat echt?', vraagt de koning aan Daniël. Daniël schudt zijn hoofd. 'Geen enkele wijze kan u zo'n geheim vertellen. Maar er is een God in de hemel die dat wel kan. Hij wil u vertellen wat u hebt gedroomd en het aan u uitleggen.' Daniël geeft God alle eer.

'Koning, toen u op uw bed lag, dacht u na over de toekomst. Hoe het verder zou gaan met uw machtige rijk. U zag in uw droom een heel groot en bijzonder beeld. U werd er zelfs een beetje bang van. Het hoofd was van goud, de borst en de armen waren van zilver, de buik en de heupen van koper, de benen van ijzer en de voeten van ijzer gemengd met klei. Toen zag u dat er zonder mensenhanden een steen loskwam van de berghelling. Deze steen rolde op het beeld af tegen de voeten van ijzer en klei en verpletterde het helemaal. Er bleef een grote hoop ijzer, klei, koper, zilver en goud over. De wind kwam en blies het allemaal weg.'

De koning knikt. Nu weet hij het allemaal weer. Daniël gaat verder: 'Koning, u bent heel machtig! Daar heeft de Here God in de hemel voor gezorgd. Hij laat u regeren over de mensen op aarde. U bent dat gouden hoofd. Na u komt er een koninkrijk dat minder machtig zal zijn. Dat is het zilver. Dan komt er een koninkrijk van koper. Het koninkrijk wat daarna komt zal zo hard zijn als ijzer. Als laatste komt er een koninkrijk dat verdeeld zal zijn, net zoals de klei en het ijzer. Zij kunnen zich niet vermengen.'

Ondertussen zal de Here God zijn Koninkrijk oprichten dat nooit meer voorbij zal gaan. Niemand zal dat Koninkrijk ooit kunnen veroveren. Hij zal er juist voor zorgen dat al die andere koninkrijken verbrijzeld worden. Dat is die steen. De God van de hemel heeft u laten zien wat er in de toekomst zal gebeuren.'

Koning Nebukadnessar valt op zijn knieën voor Daniël neer. Eigenlijk wil hij Daniël aanbidden. Dat komt omdat hij de God van de hemel nog niet zo goed kent. Maar hij zegt wel: 'Daniël, jouw God is veel machtiger dan alle goden. Hij laat jou dingen zien die je helemaal niet kunt weten. Daardoor kon je de betekenis aan mij vertellen.'

Daniël krijgt kostbare geschenken. Hij mag regeren over de provincie waar Babel ligt. Hij wordt zelfs overste van de wijzen in Babel. Daniël vergeet ook zijn vrienden niet, die met hem meegebeden hebben, weet je nog? Hij vraagt aan de koning of zij zijn assistenten mogen worden. Dat mag.

Afsluiting

Daniël wist zeker dat God almachtig is. En dat hij alle dingen weet. Zelfs de dingen die wij mensen helemaal niet kunnen weten. Daar vertrouwde hij op en hij vroeg God om hulp.

Auteur: MJ

20 oktober 2024

De vrienden van Daniël buigen niet

Daniël 3: 1-30

Thema: Kniel voor mij en anders...

Doel

De kinderen leren dat wie gelooft alleen knielt voor God en alleen Hem aanbidt.

Toelichting

Als je voor iemand buigt, is dat een teken van respect. Je erkent dat die ander belangrijker is dan jij.

De koning van Babel laat een groot beeld maken, zodat iedereen knielt voor hem, zodat iedereen de goden van Babel aanbidt. Bij de inwijding van het beeld doet iedereen dat. Ongehoorzaamheid wordt gestraft met de brandende oven. Liever met tegenzin knielen dan sterven.

De drie vrienden van Daniël denken anders: ze willen niemand aanbidden dan de HEER. Daarom blijven ze staan. Als ze in de oven worden gegooid, gebeurt het wonder. 'Een godenzoon' redt hen. Opnieuw moet Nebukadnessar zijn meerdere erkennen in de God van Israël. Zou dat hem veranderen?

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: Daniëls vrienden in de brandende oven

Richtlijnen: Koning Nebukadnessar laat een groot beeld van goud bouwen, zo hoog als een kerktoeren. Iedereen moet ervoor knielen, omdat hij dat wil. Iedereen doet het, behalve de vrienden van Daniël. Zij knielen alleen voor de HEER en aanbidden Hem alleen, wat er ook gebeurt. De koning is woedend en wil hen in de oven verbranden. Maar God stuurt iemand uit de hemel om hen te redden. Hij zorgt dat ze veilig zijn. Zonder schrammetje of brandplek op hun huid komen ze weer uit de oven.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: Daniëls vrienden buigen niet

Richtlijnen: Vraag als inleiding aan de kinderen of zij wel eens voor iemand buigen? Voor wie? En waarom?

Het grote gouden beeld is een teken van ongelof en overmoed. Nebukadnessar ziet zichzelf als onaantastbaar. Wat hij bedenkt, moet gebeuren. Daniëls vrienden denken: wat verbeeldt Nebukadnessar zich wel? Zelfs als hij zegt: wie zou jullie uit mijn handen kunnen redden? (vs. 15). Beleefd antwoorden ze de koning: of de HEER hen zal redden weten ze niet zeker; ze vertrouwen en hopen erop. Maar zelfs als dit hun dood wordt, gaan ze niet knielen voor hem. God belooft hun trouw aan Hem. Hij stuurt hulp uit de hemel. Nebukadnessar ziet een godenzoon bij de drie vrienden. Indrukwekkend vindt hij dat, maar knielt hij nu zelf voor Israëls God?

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Knielen voor Nebukadnessar of staan voor God

Richtlijnen: Bespreek deze bekende geschiedenis met de jongeren vanuit het perspectief van Daniëls vrienden. De koning gedraagt zich hoogmoedig. Hij laat zich door niets en niemand beïnvloeden. Dat zie je aan het geweldige beeld, aan de pracht en praal bij de inwijding en aan de straf die op ongehoorzaamheid staat. En aan zijn woorden: geen god kan je uit mijn handen redden. Daniëls vrienden staan voor hun geloof, ze aanbidden alleen de HEER. Niet omdat succes dan verzekerd is. Nee, ze houden er rekening mee, dat ze moeten sterven. Hun principe is: het is buigen zonder de HEER of staan blijven met Hem, wat er ook gebeurt.

Gelukkig is een keuze voor God meestal niet zo moeilijk als in deze geschiedenis. Maar het is belangrijk, dat je wel steeds staat voor God, in de dagelijkse dingen gehoorzaamt aan Hem. Dat helpt omdat ook te doen als het heel moeilijk is, als je alleen staat.

Extra bijbelgedeelte: Openbaring 13: 1-9

De satan laat een beest uit de zee opkomen. Hij lijkt machtig, onverslaanbaar- zijn dodelijke wond geneest- en heel de wereld aanbidt hem. Alleen de mensen die in het boek van het leven, het boek van Christus staan, doen dat niet. Wees standvastig en trouw aan Hem! vs.9.

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Algemene inleiding

Standbeelden van geweldige afmetingen waren in de oudheid geen zeldzaamheid. Met dit gouden beeld (dat dus van duur materiaal is gemaakt) kan Nebukadnessar zijn grote macht en rijkdom laten zien. Veel machtige bestuurders uit de verre omtrek zijn dan ook uitgenodigd. Het was heel moeilijk gemaakt om onder de verplichte aanbidding uit te komen door de kolossale afmetingen van het beeld, de hoogste vertegenwoordigers van alle volkeren, de betovering van een stuk instrumentale muziek en tenslotte de dreiging van wat in de oudheid de verschrikkelijkste straf was: de vuurdood. Maar zelfgemaakte beelden laten je niet zien en ervaren dat je te ver bent gegaan met het gebruik van je macht. Je kunt zelf de baas blijven over die goden, je hebt ze immers zelf gemaakt? Je kleurt de inhoud van deze goden zelf in. Jij hebt de macht over deze goden. Hiermee verklaar je je zelf eigenlijk tot een god. Macht kan leiden tot machtsmisbruik en tot hoogheidswaan. Dat zien we bij Nebukadnessar. In het volgende hoofdstuk leidt dat tot een climax. Door angst te zaaien (met de vuurdood) en met veel rijkdom te showen houdt Nebukadnessar de absolute macht.

Zijn onderdanen zijn niet zo zeer trouw uit liefde, maar trouw uit angst. Maar de vrienden van Daniël laten zich niet bang maken, want ze weten dat ze een machtiger God hebben dan welk mens of welke handgemaakte god ooit zou kunnen hebben. Zij vertrouwen blind op hun God uit ontzag en liefde. Zij vertrouwen blind dat Hij alle macht heeft, maar ze weten ook dat God volkomen soeverein is in zijn keuze hen van de vuurdood te redden of niet. Sadrach, Mesach en Abednego gedroegen zich volkomen soeverein tegenover Nebukadnessar. Ze spraken hem zelfs niet aan met zijn koningstitel. De Chaldeeën klagen hen uit jaloezie aan, omdat deze Joodse buitenlanders hoge regeringsposten mogen bekleden. De binnenlandse bestuurders hebben hun positie verkregen door ja-knikken en hielknikken, de vrienden van Daniël niet. Maar God laat zien dat Sadrach, Mesach en Abednego terecht onvoorwaardelijk hebben vertrouwd op Hem. God laat zien dat Hij sterker is dan welke koning of zelfgemaakte god ook.

Waarom deelt God dan zoveel macht aan mensenhanden toe als ze er eigenlijk toch niet mee om kunnen gaan? De ware God in de hemel is soeverein. De ware God kan je wel op je foute levensstijl wijzen en laten ervaren dat het zo niet langer kan. Je hebt God nodig om je plaats te weten en goed te kunnen blijven besturen waarbij je oog hebt voor de mensen.

Meer gedetailleerde beschrijving (vers voor vers)

- Betekenis Nebukadnessar: Nabu (god van wijsheid en schrift) bescherm de oudste zoon of, Nabu, bescherm de grenzen. Nebukadnessar was de machtigste koning van het Nieuw-Babylonische Rijk.
- Meer info over Nebukadnessar: https://nl.wikipedia.org/wiki/Nebukadnessar_II provincie Babel, vlakte Dura. Duru komt in de Mesopotamische plaatsnamen vaker voor en betekent omwalling of vesting.
- Satrapen, gouverneurs. Een satraap is een gouverneur van een groter deel van het rijk. Een gouverneur is het hoofd van een regering van een kolonie, deelstaat, provincie of andere subnationale staatseenheid. Gouverneur is afgeleid van kubernetes (Grieks): bestuurder of stuurman. Een stadhouder staat juist lager op de ladder dan een gouverneur. Hij is een ondergouverneur

- Vs. 5. De Mozaïsche wetgeving kende de vuurdood (Leviticus 21:9; Genesis 38:24; Jozua 7:15). De vuurdood werd ook in de neobabylonische tijd toegepast (Jeremia 29:22)
- Vs. 6. Bij deze grote oven kun je denken aan een kalkoven of een smeltoven voor metalen.
- Vs. 5. Lier, luit, harp, dubbelfluit: Griekse muziekinstrumenten
- Vs. 8. Chaldeeën: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Chaldee%C3%ABn>
- Vs. 12. Betekenis Sadrach, Mesach, Abednego. Zie Wikipedia-link voor betekenis van hun namen en hun oorspronkelijke Hebreeuwse namen.
https://nl.wikipedia.org/wiki/Sadrach,_Mesach_en_Abednego
- vs. 17. 'Wij vinden het niet nodig uw vraag te beantwoorden': Wat u ook beveelt koning, wij stellen onze God boven u. Wij zijn trouw aan Hem desnoods tot de dood toe. Volkomen soeverein t.o.v., Nebukadnessar ondanks zijn macht en volkomen trouw aan en afhankelijk van de allerhoogste God.
- Vs. 26. 'dienaren van de allerhoogste God' door Nebukadnessar uitgesproken. Nebukadnessar erkent nu naast de andere goden de God van Sadrach, Mesach en Abednego als de allerhoogste God.
- Vs. 29. Nebukadnessar slaat totaal door de andere kant op. 'Want er is geen god die kan redden als deze'
- Vs. 30. De Judeeërs krijgen nu een beloning: hogere positie aan het hof in plaats van de doodstraf

Een of twee vragen bij het gedeelte

- Waarom laat God telkens weer toe, of geeft het als geschenk bijvoorbeeld aan Salomo, dat verschillende mensen veel macht over anderen hebben, terwijl Hij weet dat dat vaak fout gaat?
- Kun je 'afgoden' van nu noemen? En kun je ook verschillen benoemen tussen de afgoden van nu en God in de hemel?

Auteur: ASdR

Liederen

Psalm 19: 1, 2 en 3

Lied 412

(=Gezang 399 LvdK)

Lied 413

(=Gezang 444 LvdK)

Ik volg de Heer

Hemelhoog 305

'k Stel mijn vertrouwen

Hemelhoog 338

King of kings

Hemelhoog 606

Als je bidt, zal Hij je geven

Hemelhoog 101

Here der Heren

Hemelhoog 593

Sadrach, Mesach en Abednego

Hemelhoog 7

Auteur: PZ

Daniëls vrienden in de brandende oven

Midden op de vlakte staat een enorm gouden beeld. Het beeld is 30 meter hoog, zo hoog als een kerktoeren, en 3 meter breed. Het beeld is gemaakt van puur goud. Bij mooi weer kun je het beeld al van ver zien schitteren in de zon. Aan de rand van de vlakte zit Daria. De afgelopen maanden heeft ze gezien hoe het beeld gemaakt werd. Het beeld werd steeds groter. Nu is het af. Rondom het beeld wemelt het van de mensen. Het zijn belangrijke bestuurders uit alle delen van het rijk. Koning Nebukadnessar heeft ze uitgenodigd. Daria heeft nog nooit zo veel pracht en praal gezien. Overal hangen vlaggen en slingers. Dienaren lopen af en aan met eten en drinken voor de gasten van de koning.

Vandaag wordt het beeld officieel in gebruik genomen. Alle gasten staan in lange rijen voor het beeld. Een dienaar van de koning neemt het woord. 'Luister allemaal, dit zegt de koning. Straks horen jullie muziek van fluiten, harpen en andere instrumenten. Dan moeten jullie allemaal heel diep buigen voor dit gouden beeld. Wie dat niet doet, wordt in een grote brandende oven gegooid.' Daria huivert ervan. Ze heeft de oven gezien. Daar wil je niet in.

Plotseling klinkt er muziek. Daria ziet hoe alle mensen knielen en een diepe buiging voor het beeld maken. Op drie mannen na. Zij blijven rechtop staan. Daria is niet de enige die het ziet. Ook de dienaren van de koning zien de drie mannen. Ze rennen naar Nebukadnessar toe. Daria ziet hoe boos de koning wordt, als hij hoort van de drie mannen die niet buigen voor zijn gouden beeld. Voorzichtig komt ze dichterbij om te luisteren naar wat de koning tegen de drie mannen zegt. 'Is het waar, dat jullie niet knielen voor mijn gouden beeld? Ik geef jullie nog een kans. Wanneer de muziek gaat spelen moeten jullie knielen en buigen voor mijn gouden beeld. Doen jullie dat niet, dan laat ik jullie onmiddellijk in de brandende oven gooien.'

Daria is nu dichtbij genoeg om de mannen te herkennen. Het zijn Sadrach, Mesach en Abednego. Het zijn vrienden van Daniël. De mannen antwoorden de koning. 'Voor ons is het duidelijk. Onze God kan ons redden uit uw macht. Maar zelfs als Hij ons niet redt, dan nog zullen wij niet buigen voor uw beeld.'

Koning Nebukadnessar wordt nog bozer. Woedend schreeuwt hij tegen zijn dienaren dat ze het vuur in de grote oven moeten opstoken. 'Maak het zeven keer heter dan normaal!'

Zelfs van een afstand voelt Daria de hitte van de oven. Sterke soldaten grijpen de drie vrienden. Ze binden een touw om hun handen en dan worden de drie in het vuur gegooid. Daria durft niet te kijken.

'We hadden toch drie mannen in het vuur gegooid? Ik zie vier mannen in het vuur. Ze lopen vrij rond. Er is niets met hen aan de hand! De vierde lijkt wel een engel!' Daria hoort de verbazing van de koning in zijn stem. Voorzichtig doet ze haar ogen open. In het vuur lopen vier mannen vrij rond. Er is niks met hen aan de hand.

De koning loopt naar de oven toe. 'Sadrach, Mesach en Abednego, dienaren van de allerhoogste God! Kom uit het vuur.' De drie mannen stappen uit de oven. Niets aan hen is verbrand, zelfs geen haar op hun hoofd. Ze ruiken niet eens naar vuur.

God heeft een engel uit de hemel gestuurd om hen te redden. Hij heeft ervoor gezorgd dat ze veilig zijn. Daria is diep onder de indruk van wat ze gezien heeft. Wie gelooft in God, knielt alleen voor Hem.

Auteur: HVM

Daniëls vrienden buigen niet

Inleiding

Buig jij wel eens? Ja, misschien om iets op te rapen. Als je pen is gevallen, of je een muntstuk ziet op straat. Maar buig je wel eens voor iemand? Waarschijnlijk niet. Als je vader of moeder een opdracht geeft, dan buig je niet voor je de opdracht uit gaat voeren. Voor je meester of juf buig je niet. Soms zie je iemand een buiging maken. Als er een koning of koningin voorbijkomt. Een heel speciale vorm van beleefd zijn. Maar in onze tijd doen we het bijna nooit meer.

Vandaag gaat het over buigen. Of beter gezegd over mannen die niet buigen. Die niet willen buigen.

Bijbelverhaal

Koning Nebukadnessar geeft opdracht om een gouden beeld te laten maken. Een enorm beeld. Ruim 41 meter hoog en 4 meter breed moest het worden. Toen het beeld af was, zette de koning het neer in de provincie Babel in de vlakke van Dura.

Nu snap je wel dat er iets gaat gebeuren. Er wordt niet zomaar, voor de sier, zo'n megabeeld neergezet. De koning laat alle belangrijke mannen bij hem komen. Stadhouders, gouverneurs, schatbewaarders, rechters. Alle bestuurder moesten komen. Ze worden uitgenodigd voor de inwijding van het beeld van de koning. En ja, iedereen komt. Want wat de koning wil gebeurt. Hij is de machtigste man van het rijk. Wat hij ook bedenkt, iedereen die voor hem werkt doet wat hij wil. Dus wil de koning een beeld, dan komt er een beeld. Moeten de mannen komen om erbij te zijn dat het beeld onthuld wordt, dan komen ze.

Alle belangrijke mannen gaan naar de vlakke van Dura. Ze staan daar voor het beeld van de koning. Dan komt er een heraut. Een boodschapper met een trompet. De trompet wordt geblazen en daarna volgt er een belangrijke boodschap. 'Volken en naties, welke taal u ook spreekt, luister naar dit bevel. Zodra u de muziek hoort van de hoorn, panfluit, lier, luit, citer, dubbelfluit en van de andere instrumenten, valt u op uw knieën neer en buigt u in aanbidding voor het gouden beeld dat koning Nebukadnessar heeft opgericht. Wie niet neerknielt en buigt, zal onmiddellijk in een brandende oven worden gegooid.'

Oké, muziek en dan buigen en knielen. Doe je het niet, dan word je in een brandende oven gegooid. Nou, niet zo moeilijk. Goed opletten of je de muziek hoort en dan buigen en knielen. Dan blijf je leven. Ja, dat denk je. Het gaat ook zo. De muziek speelt en de mannen vallen neer en aanbidden het beeld. Maar niet iedereen doet dit. Dat is raar, dat valt op. Er zijn mannen die blijven staan. Er zijn ook mannen die meteen gaan zeggen: 'Koning, niet iedereen knielde. Ze verraden zo de mannen die niet deden wat de koning had bevolen. Het blijken drie Judeeërs te zijn: Sadrach, Mesach en Abednego. Zij knielden niet.

De koning wordt woedend. Dit kan niet, dit wil hij niet, niet buigen? Nou, dan weet iedereen wat er gaat gebeuren, het was zelfs van tevoren gezegd. De koning wil de mannen zien. De mannen worden gehaald en bij de koning gebracht. Is het waar dat jullie mijn goden niet vereren en niet willen knielen voor het gouden beeld dat ik heb neergezet? De koning is woest, hij brult hun toe. 'Let op, we doen het nog een keer. Straks klinkt de muziek, jullie knielen, zo niet dan is daar de oven. En welke god zal jullie dan uit mijn handen kunnen redden?'

De mannen antwoorden dat ze het niet nodig vinden om de vraag van de koning te beantwoorden. Ze zeggen: 'Als de God die wij vereren ons uit een brandende oven en uit uw handen kan redden, zal Hij ons redden. Maar ook al redt Hij ons niet, majesteit, weet dan dat wij uw goden niet zullen vereren. We zullen ook niet buigen voor het gouden beeld dat u heeft neergezet.'

De koning wordt nog bozer. Hij geeft opdracht om de oven nog zeven keer zo heet te maken. De sterkste beveiligers worden geroepen en de drie vrienden worden in de oven gegooid. De oven is zo heet dat de beveiligers het niet overleven; het is te warm, ze sterven.

Sadrach, Mesach en Abednego vallen in de brandende oven. Nou, denk je, dat wordt hun einde. Als de beveiligers al gestorven zijn door de hitte, dan kan het niet anders of de vrienden verbranden levend.

Maar er gebeurt iets anders. De koning is natuurlijk, op afstand van de oven, blijven kijken hoe de straf wordt uitgevoerd. Hij kijkt naar de oven, maar ziet tot zijn schrik niet drie, maar vier mannen in de oven. Hij schrikt, hij roept: 'We hebben toch drie mannen in het vuur gegooid?' 'Zeker, majesteit', antwoorden de mannen om hem heen. 'Maar ik zie vier mannen vrij rondlopen in het vuur. Ze zijn ongedeerd, hun kleren blijven heel, hun lijf blijft gaaf. En die vierde man, die ziet eruit als een godenzoon.'

De koning loopt naar de deur van de oven en roep de vrienden: 'Sadrach, Mesach en Abednego, dienaren van de hoogste God, kom naar buiten. Kom hier!'

De drie vrienden komen naar buiten. Alle anderen komen ook dichterbij. Iedereen wil zien wat er gebeurt. Iedereen ziet dat de mannen helemaal gaaf zijn. Het vuur heeft hen niet geraakt. Er hangt zelfs geen brandlucht om hen heen.

Nebukadnessar, de koning, neemt het woord. 'Geprezen zij de God van Sadrach, Mesach en Abednego, die zijn engel heeft gestuurd en zijn knechten heeft gered. Zij hebben Hem vertrouwd, zij hebben het bevel van de koning niet opgevolgd. Zij hadden hun leven voor God over, omdat zij voor niets of niemand anders willen buigen dan voor hun eigen God. Daarom geef ik nu het bevel dat iedereen, van welk volk je ook bent welke taal je ook spreekt, eerbiedig moet spreken over de god van deze mannen. Doe je dat niet dan zul je in stukken worden

gehakt en je huis wordt tot puin gemaakt. Er is geen God die zo kan redden als deze God.'

Daarna krijgen de drie vrienden een nog belangrijkere baan dan ze al hadden in de provincie Babel.

Slot

Pfff. Misschien kende je het verhaal al en wist je dat het goed zou aflopen. Maar wat zou jij gedaan hebben? Als je moet buigen omdat de koning het zegt. Dan buig je toch? Wat moet, dat moet! Of zou je net als de vrienden de moed hebben om niet te buigen. Terwijl je weet dat de oven al klaarstaat. Zelfs als ze voor de koning staan en het nog een keer heel duidelijk wordt gezegd (knielen of de oven), houden ze vol. Wij buigen niet, wij knielen niet. Alleen voor onze God.

Wat een geloof, wat een vertrouwen. Want ze weten en zeggen dat God hen kan redden. En zelfs als Hij niet redt, dan blijven ze Hem toch geloven en vertrouwen. Wat kunnen wij daar veel van leren! Om zo te geloven als de vrienden. God hielp hen, Hij helpt ook ons.

Auteur: CdG

Knielen voor Nebukadnessar of staan voor God

[Daniël 3: 1-30](#)

Inleiding

Weten jullie nog waar het verhaal twee weken geleden over ging? Over Daniël en zijn drie vrienden die in een voor hen vreemd land kwamen. Ze kwamen aan het hof van de koning. Omdat ze sterk en slim waren, kregen ze een belangrijke taak. Ze waren meegenomen als gevangenen, maar omdat God ze hielp ging het goed met hen. Daniël en zij waren belangrijke dienaren van koning Nebukadnessar geworden. Over deze drie vrienden van Daniël gaat het in dit verhaal.

Een nieuw leven

Er is veel veranderd voor de vrienden van Daniël sinds ze meegenomen zijn uit Juda, het land waar ze woonden en dat God aan hun volk heeft beloofd. Ze wonen in een ander land, in Babylon. Ze hebben nieuw werk, ze geven leiding aan de mensen in de provincie Babel. Een belangrijke taak. En wat ook veranderde - dat weet je misschien nog van de vorige keer - ze hebben nieuwe namen gekregen.

Vroeger heetten ze Chananja, Misaël en Azarja*. Mooie namen die vertellen dat God de God van Israël is. Chananja bijvoorbeeld betekent dat God genadig is. Misaël dat God machtig is (Wie is als God). En Azarja betekent dat God helpt. De vrienden van Daniël konden iedere keer als iemand ze riep, eraan denken dat God hun God was. Ze hoorden bij Gods volk en God hoort bij hen. Nu hebben ze andere namen gekregen. Namen die je doen denken aan andere goden. Chananja's naam verandert van 'God is genadig' in Sadrach. 'Bevel van Aku' betekent dat. Aku is een Babylonische god. Misaël's naam gaat over dezelfde god: 'Aku is machtig' betekent zijn nieuwe naam, Mesach, wordt hij genoemd. Het lijkt op zijn oude naam, maar het gaat niet meer over God. En Azarja moet Abednego heten. Het betekent dat hij knecht is van een Babylonische God.

Blijven geloven

Nu de vrienden niet meer wonen in het land dat God aan hen heeft beloofd. Nu ze een koning die Nebukadnessar heet moeten dienen en nu ze zelfs namen hebben die betekenen dat zij bij vreemde goden horen... betekent dat dat deze vrienden niet meer in God geloven?

Nee, gelukkig niet. Ze zijn God en de verhalen van vroeger nog niet vergeten. En God is hen ook niet vergeten. Hij blijft ze helpen, ook bij hun werk in dit vreemde land. Ze mogen regeren over een gebied waar veel andere mensen van Gods volk wonen. Wat goed dat zij dat kunnen doen!

Het lijkt best goed te gaan met de vrienden. Al wonen ze niet meer thuis, in hun eigen land, ze maken er het beste van. Samen met hun God. Maar dan gebeurt er iets dat alles wel heel spannend maakt.

Een beeld

Nebukadnessar heeft van zichzelf een beeld laten maken. Zo belangrijk vindt hij zichzelf. Het is een supergroot beeld. En alsof dat nog niet genoeg is: hij wil dat iedereen ervoor buigt en knielt.

'Maar dat doen we niet!', zeggen de drie vrienden tegen elkaar. 'Wij knielen alleen voor God! Ze kunnen ons 'verhuizen' en ons andere namen geven, maar we buigen niet voor andere goden. God is onze God!'

Als Nebukadnessar dat hoorde wordt hij vreselijk boos. 'Wie niet buigt wordt in een brandende oven gegoooid, weten jullie dat niet? Ik zou maar luisteren als ik jullie was. Jullie krijgen nog één kans!' En, welke God zou jullie komen redden als je voelt hoe heet het vuur is?'

Maar de vrienden buigen niet. Wat een durf en wat een lef! Ze weten dat er maar één God is die ze zou kunnen redden. 'En als Hij dat wil, dan doet Hij dat,' zeggen ze. Nebukadnessar wordt nog bozer. 'Stook die oven nog zeven keer hoger op dan normaal!', roept hij. En dat gebeurt.

Met kleren en al en vastgebonden worden de vrienden in de brandende oven gegoooid.

Drie vrienden... of vier?

'Wat zie ik nu? Dit kan niet!' Bang kijkt Nebukadnessar in het vuur. Hij ziet de mannen lopen. Lópen! 'Ze zouden al lang verbrand moeten zijn!' Dan kijkt hij nog eens. Er lopen niet drie, maar vier mannen. Niemand is vastgebonden en ze mankeren niets. 'De vierde lijkt op een godenzoon!', zegt de koning. Nebukadnessar snapt niet wat er gebeurt. Hij loopt naar de deur van de brandende oven en roept: 'Sadrach, Mesach en Abednego, dienaren van de allerhoogste God, kom naar buiten, kom hier!' En dat doen ze. Er is niets met ze aan de hand. Geen blaartje op hun huid of geschroeid haartje op hun hoofd hebben ze.

Nebukadnessar slaat om als een blad aan de boom. 'Geprezen is de God van Sadrach, Mesach en Abednego,' roept hij, 'Die God heeft zijn engel heeft gezonden en zijn dienaren gered. Iedereen die oneerbiedig praat over de God van Sadrach, Mesach en Abednego wordt in stukken gehakt en zijn huis wordt gesloopt, want er is geen god die kan redden als deze.'

Wat een verschil. Nebukadnessar vond zichzelf belangrijker dan God. Maar God liet op een heel bijzondere manier zijn dat Hij machtig is en helpt. Zo moet zelfs koning Nebukadnessar zijn mening veranderen. God laat zich aan hem zien.

lees verder op de volgende bladzijde

Hier onder een overzichtje van de namen van de vrienden van Daniël. Het kan gemakkelijk en overzichtelijk zijn om dit erbij te houden!

Naam in Juda	Betekenis	Nieuwe naam	Betekenis
Chananja	JHWH is genadig	Sadrach	Bevel van Aku
Misaël	Wie is als God	Mesach	Wie is als Aku
Azarja	JHWH is mijn helper	Abednego	Knecht van Nego/Naboe

Vertel!

- Wat zou jij doen in zo'n situatie?
- Wat vind je ervan wat Nebukadnessar op het laatst zegt? Dat mensen die (net als hij eerder) geen respect hebben voor God in stukken gehakt moeten worden?
- Hoe gaat God eigenlijk met Nebukadnessar om en zie je de verschillen? (Denk aan geweld en het dwingen van mensen.)
- Zie je nog meer verschillen tussen Babel en Juda waar de vrienden vandaan kwamen? Kijk eens naar de betekenissen van de namen die de jonge mannen hadden (genade is vergevend en bevel is dwingend, 'helper van' en 'knecht voor').

Auteur: MZ

27 oktober 2024

Nebukadnessar gestraft voor zijn hoogmoed

Daniël 3:31- 4:34

Thema: Een koning in de wei

Doel

De kinderen leren dat God het leven van mensen totaal kan veranderen

Toelichting

Verschillende keren heeft de HEER Nebukadnessar zijn macht laten zien door Daniël en zijn vrienden. Het waren waarschuwingen: erken dat de HEER boven u staat. De koning sprak zijn bewondering uit, maar verder niet. Opnieuw waarschuwt God Nebukadnessar door een droom. Een prachtige boom wordt door een engel omgehakt, zodat geen dier er nog iets aan heeft. Alleen een stomp blijft staan. Daniël mag uitleggen dat de HEER het hart van Nebukadnessar zal veranderen, zeven jaar lang. Niets blijft er over van de machtige koning. Na zeven jaar verandert alles weer. God is genadig. Nebukadnessar krijgt zijn verstand terug en prijst God openlijk.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: De koning droomt weer

Richtlijnen: Koning Nebukadnessar krijgt weer een droom. Hij vraagt Daniël zijn droom uit te leggen. Hij zag een prachtige boom waarin veel vogels hun nesten kunnen bouwen. Een engel uit de hemel komt en hakt hem om. Alleen een stomp blijft staan. Weer is de droom een boodschap van God: de koning is nu machtig, maar dat zal veranderen. Lang zal hij geen koning kunnen zijn, doordat hij ziek wordt. Zo gebeurt het, maar na zeven jaar komt het goed met Nebukadnessar. Dankzij God wordt hij weer koning.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: Een koning in het wild

Richtlijnen: Herhaal wat eerder gezegd is. In hun slaap dromen mensen veel, maar ze onthouden lang niet alles. Er zijn mooie dromen, over dingen die je graag eens zou meemaken. Er zijn ook dromen waar je bang van wordt, nachtmerries. Koning Nebukadnessar heeft zo'n angstige droom. Hij denkt dat deze droom, net zoals die over het beeld dat door een steen werd vernietigd, een boodschap van God zou kunnen zijn. Daarom roept hij Daniël om de uitleg van de droom te geven. Daniël vindt het vreselijk, maar zegt eerlijk wat God bedoelt. De machtige boom die door een engel wordt omgehakt en waarvan een stomp blijft staan is Nebukadnessar. Hij zal zich gedragen als een dier, zeven jaar lang. Totdat hij erkent dat de HEER de God van hemel en aarde is. Dan brengt Gods liefde weer een totale verandering brengen: het wilde dier wordt weer koning.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Het leven overhoopgehaald

Richtlijnen: Kunnen de jongeren zich voorstellen dat Nebukadnessar zich van niets en niemand iets aantrekt? Al zijn dienaren doen alles dat hij opdraagt. Heeft hij een idee of plan, het wordt uitgevoerd. Geen mens durft hem tegen te spreken, want dat is levensgevaarlijk. Macht kan je veranderen in een beest, een onmens. Het gedrag van dictators is het bewijs. Ook een nieuwe droom van Israëls God stopt de hoogmoed en machtswellust van de koning niet. Hij wordt er even onrustig van, maar verandert niet. Na een jaar haalt God het leven van de koning overhoop. Iedereen spot met hem, nu hij als een dier zonder verstand door de weilanden loopt. Na zeven jaar kijkt Nebukadnessar op naar de hemel. Hij erkent Gods macht en laat dat merken aan zijn omgeving.

Denken de jongeren dat gebeurtenissen je iets kunnen leren, ook als ze helemaal niet prettig zijn. Kunnen zij voorbeelden noemen dat je verandert, als je leven op z'n kop staat? Wat heb je op dat moment aan je geloof?

Extra bijbelgedeelte: Johannes 19: 7-16

(Pilatus laat Jezus merken dat hij kan bepalen wat er met Hem gebeurt. Hij heeft de macht. Jezus vertelt Pilatus dat alle macht die hij heeft hem door God gegeven is. Even later dwingt het volk hem te doen wat hij niet wil: Jezus laten kruisigen. In al zijn macht is hij een speelbal van anderen. Hij overschat zichzelf verschrikkelijk.)

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Algemene inleiding

De wijzen hoeven dit keer niet de droom te vertellen zoals in 1:20, maar alleen uit te leggen. Maar ook dat kunnen ze niet. Daarom wordt Daniël geroepen. Hij komt het laatst en alleen binnen. Dit laat al zien dat hij een bijzondere positie heeft. Hij is het hoofd van de wichelaars en bezweerders. Dat zijn zij die doden raadplegen of geesten oproepen. Maar Daniël geeft inzicht in de toekomst door te rade te gaan bij de allerhoogste. God. Hij moet zich dus staande weten te houden te midden van deze heidense en occulte, en voor Joden ten strengste verboden, praktijken. Maar ook hier laat God zien dat Hij de macht over alles en allen heeft. Ook over de geesten en de doden. Daniël kan bij Hem te rade gaan voor de waarheid, de bezweerders en andere waarzeggers kunnen de waarheid niet te weten komen door hun toekomstvoorspelpraktijken. Daniël legt dan ook de droom aan Nebukadnessar uit. Hij durft eerst niet de waarheid te vertellen, omdat de droom een vreselijk boodschap voor Nebukadnessar bevat. Maar na aandringen van Nebukadnessar legt hij de droom uit, na een uitgebreide verontschuldiging.

De betekenis: hoogmoed komt voor de val. God laat opnieuw zijn dat Hij de wereld en de mensheid in handen heeft en niet een koning met een groot rijk. De neobabylonische koningen waren erg trots op hun bouwwerken. Nebukadnessar ook. Hij heeft heel veel laten bouwen. Zo'n 95% van alle ruïnes die gevonden zijn in zijn koninkrijk, zijn gemaakt van bakstenen waar zijn naam op staat. Het lijkt erop dat hij bijna elke stad en elke tempel in het hele land heeft laten bouwen of restaureren. Onder hem werd de hoofdstad Babylon in zijn vroegere luister hersteld. (zie verder: https://nl.wikipedia.org/wiki/Nebukadnessar_II). Deze koningen zagen zich als afgevaardigden van de goden, niet als een god zelf zoals in Egypte in de tijd van de farao's het geval was.

De positieve inbreng van God om Sadrach, Mesach en Abednego van het vuur te redden (zie vorige hoofdstuk) was niet genoeg om Nebukadnessar van zijn hoogheidswaan af te helpen. Daar was een heftige straf voor nodig: zeven jaar lang waanzin waarbij Nebukadnessar zich als een beest gedroeg tot en zich tot de grond vernederde totdat hij erkende dat God groter was dan hijzelf en dan alle anderen mensen en goden. Want hij bleef wel een polytheïstisch mens.

Meer gedetailleerde beschrijving (vers voor vers)

- In een briefvorm geschreven voor Nebukadnessar zelf. Nebukadnessar wordt in de geschiedenisboeken vaak Xerxes genoemd.

- Vs. 4. magiërs, bezweerders, waarzeggers, Chaldeeën. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Chaldee%C3%ABn>
- Vs. 5. Daniël: God is mijn rechter, Beltesassar betekenis: (de god) Bel bescherm de koning
- Vs. 13. zeven jaren: bij de Joden symbolisch voor heilig volheidsgetal. Een afgerond periode waarna Nebukadnessar tot inkeer komt.
- Vs. 15. 'U kunt het, omdat de geest van de heilige goden in u woont'. Daniël is hiermee dus een superieure geestenbezwearer voor Nebukadnessar. Meer superieur dan de andere geestenbezweerders.
- Vs. 24. Nebukadnessar volgt de raad van Daniël niet op. Het lukt hem domweg niet. Hij is verslaafd geworden aan zijn macht en geld. Hij pleegt machtsmisbruik en houdt te veel van zijn geld zelf i.p.v. daarmee voor zijn volk dat onder zijn verantwoordelijkheid ligt te helpen.
- Vs. 27. Hier zie je dat zijn zelfzucht en hoogmoed niet geweken zijn en hij niet naar het advies van Daniël heeft kunnen luisteren.
- Vs. 31. Na zeven jaren begreep hij eindelijk dat de God in de hemel de machtigste is en niet hij. Dat hij zijn macht en rijkdom, maar ook de vernedering, gekregen had van de God in de hemel.
- Vs. 34. 'Al zijn daden zijn juist en zijn paden zijn recht. Wie de weg van de hoogmoed bewandelen, kan Hij vernederen.'

Een of twee vragen bij het gedeelte

- Kun je andere voorbeelden uit de Bijbel noemen waarbij een heftige straf van God nodig is om iemand op zijn plaats te zetten? Te laten zien dat hij/zij te ver gegaan is en dacht alles perfect te weten, alles wel even in zijn eentje te fixen en te regelen en daarbij geen God of gebod nodig dacht te hebben?
- Kun je hiervan ook voorbeelden noemen van buiten de Bijbel? Bijvoorbeeld uit de geschiedenis of misschien wel van nu en heel dichtbij?

Auteur: ASdR

Liederen

Psalm 117 en Lied 117a

Lied 675

Here der Heren

King of kings

Lees je Bijbel, bid elke dag

Van A tot Z

Zoek eerst het Koninkrijk van God

Who's the King of the jungle?

Is je deur nog op slot?

(=Gezang 477 LvdK)

Hemelhoog 593

Hemelhoog 606

Hemelhoog 382

Hemelhoog 621

Hemelhoog 88

Opwekking voor kinderen 9

Op Toonhoogte 528

Auteur: PZ

De koning droomt weer

Op een dag stuurt koning Nebukadnessar een brief naar alle volken op aarde. In de brief vertelt de koning over een droom die hij heeft gehad.

'Ik hoop dat het goed met u gaat. Ik wil iedereen in deze brief vertellen wat ik heb meegemaakt. Er is namelijk een wonder gebeurd. Dat wonder heeft de allerhoogste God gedaan.'

Nebukadnessar vertelt: 'Ik woonde in mijn prachtige paleis en had geen zorgen. Maar op een nacht kreeg ik een angstige droom. Ik begreep niet goed wat ik had gedroomd en raakte ervan in de war.'

In zijn droom zag de koning een hoge boom midden op de aarde staan. De boom werd steeds groter en sterker. Hij werd zo hoog als de hemel. Overal op aarde was de boom te zien. Zijn bladeren waren prachtig en hij gaf veel fruit, genoeg voor iedereen. Vogels maakten nesten in zijn takken en dieren rusten uit in zijn schaduw. Alles wat leefde kon van het fruit van de boom eten. Maar toen zag de koning een heilige engel uit de hemel komen. De engel riep: 'Hak die boom om. Breek de takken af en gooi het fruit weg. Verjaag de dieren en de vogels. Laat een stompje van de boomstam staan. Zet het vast in het gras met een ketting van ijzer en brons. Laat de boomstam 's nachts buiten staan, ook als het koud of nat is. De boomstam moet leven en denken als een dier. Dat zal zeven jaar duren.'

Nebukadnessar heeft geen idee wat zijn droom betekent. Van uit zijn hele rijk laat hij wijze mannen komen om zijn droom uit te leggen. Maar niemand kan zeggen wat de droom betekent.

Als laatste komt Daniël. De koning zegt tegen hem: 'Daniël, jij bent wijzer dan alle anderen. Ik weet dat jou bijzondere kennis is gegeven. Niets is voor jou geheim. Zeg mij wat mijn droom betekent.'

De koning schrijft verder in zijn brief. 'Daniël vertelde mij, dat mijn droom niet veel goeds betekent. De boom die ik in mijn droom zag ben ikzelf. Ik ben machtig en sterk en regeer over de hele aarde. Maar de allerhoogste God heeft het volgende over mij besloten. Ik zal zeven jaar leven als dier. Ik zal niet meer weten wie ik ben en niemand wil nog iets met mij te maken hebben. Dan zal ik begrijpen dat de allerhoogste God over alles regeert. Hij beslist zelf aan wie Hij de macht geeft.

Zo gebeurde het ook. Ik werd erg ziek en wist niet meer wie ik was. Ik leefde buiten met de dieren. Na zeven jaar keek ik omhoog naar de hemel. Op dat moment werd ik weer beter. Ik dankte de allerhoogste God, want Hij verdient alle eer. Hij is de God die eeuwig leeft en voor altijd regeert. Toen ik weer beter was, werd ik weer koning. De mensen kwamen weer naar me toe. Ik werd zelfs nog belangrijker dan daarvoor.

Daarom geef ik alle eer aan God, de koning van de hemel. Alles wat hij doet is goed. Wat hij ook beslist, Hij heeft altijd gelijk.'

Over de hele aarde lezen mensen deze brief van Koning Nebukadnessar.

Auteur: HVM

Een koning in het wild

Inleiding

Voer een kort gesprek over dromen en nachtmerries. In hun slaap dromen mensen veel, maar je onthoudt lang niet alles. Er zijn mooie dromen, bijvoorbeeld over dingen die je graag eens zou meemaken. Er ook dromen waar je bang van wordt, nachtmerries. Vandaag gaat het over koning Nebukadnessar, hij heeft een nachtmerrie, een angstige droom. Hij vertelt erover in een brief die hij stuurt naar 'alle volken op de aarde'. Zijn brief begint zo: 'Ik hoop dat alles goed met jullie gaat. Ik heb iets bijzonders meegemaakt, er is een wonder gebeurd! Dat wonder heeft de allerhoogste God gedaan. Hij laat zien dat Hij machtig is en dat Hij de grootste is. Dit is er gebeurd...' Luister je mee naar wat koning Nebukadnessar in zijn brief schijft?

Bijbelvertelling

Ik, koning Nebukadnessar, droom wel vaker. Maar nu is mijn droom niet zomaar een droom en het is geen fijne droom. Van deze droom ben ik bang, het is een nachtmerrie! Ik denk dat deze droom iets belangrijks aan mij wil vertellen. Dat is mij al eerder overkomen. Nu ben je misschien wel nieuwsgierig naar mijn droom. Ik ben er in ieder geval helemaal van in de war. Maar als je, zoals ik, wilt weten wat een droom betekent, dan moet je dat vragen aan de meest wijze mannen in je land. En dat heb ik gedaan. Ik heb mijn droom verteld, maar ook zij begripen er niets van! En nu is er nog één man dit mij kan helpen. Dat is Daniël, hij heeft al eerder een droom uitgelegd. Ik zeg tegen hem: 'Daniël, jij bent wijzer dan alle anderen. Niets is voor jou een geheim. Vertel mij wat mijn droom betekent.' Daniël knikt en luistert.

Toen ik sliep, kreeg ik een droom. Er stond een hoge boom, midden op de aarde. De boom groeide, hij werd steeds groter en sterker. Hij werd zo groot dat de top van de boom tot aan de hemel kwam. Vanaf elke plek op aarde kon je die boom zien. De bladeren van de boom waren prachtig en er kwamen veel vruchten aan, genoeg voor iedereen om van te eten. Onder de boom was er veel schaduw voor de dieren en vogels maakten nestjes in zijn takken. Wat was het prachtig, ik genoot ervan om deze boom te zien in mijn droom. Maar toen kwam er een engel uit de hemel naar beneden. Hij riep: 'Hak die boom om! Breek de takken af, haal de bladeren eraf en gooi de vruchten van de boom weg. Jaag de dieren weg.' Dat vond ik vreselijk om te horen. Maar de engel zei ook nog: 'Laat een klein stukje van de boomstam, de boomstronk, staan. Zet hem vast in het gras met een dikke ketting. Laat hem daar staan zeven jaar lang staan, ook als het misschien koud en nat zal zijn. Laat hem daar samen met de dieren van het gras eten.'

Ik stop even met vertellen over mijn droom en kijk naar Daniël. Zijn gezicht ziet er somber en verdrietig uit. Hij zegt niets. 'Het is geen goed nieuws, hè? Ik zie het aan je gezicht Daniël. Maar vertel het me alsjeblieft. Wees niet

bang voor mij. Vertel, wat betekent mijn droom?

Dan zegt Daniël: 'Inderdaad koning Nebukadnessar, uw droom is een nachtmerrie en vertelt geen goed nieuws. U zag een boom die groeide en steeds groter en sterker werd. Die boom bent u zelf, koning. U bent groot, machtig en sterk. U regeert over de hele aarde. Iedereen ziet u en luistert naar u. Maar u zag in uw droom een engel uit de hemel komen die zei: 'Hak deze boom om!' Dat betekent dat dit straks voorbij zal zijn. Niemand zal meer iets met u te maken willen hebben, niemand zal meer naar u luisteren. U moet bij de dieren op het veld leven en u zult gras eten als een koe. Ook als het koud en nat is, zult u buiten zijn. Dat zal zeven jaar duren. En dan zult u begrijpen dat God de grootste en de machtigste is. Dat Hij groter en machtiger is dan dat u bent en dat Hij koning is over hemel en aarde. In uw droom was de boom omgehakt, maar de boomstronk was blijven staan. Dat betekent dat u na die zeven jaar weer koning kunt worden. Maar alleen als u erkent dat God de allerhoogste is. Daarom is mijn advies aan u: 'Doe wat God vraagt, doe geen slechte dingen, maak de goede keuzes. Help de arme mensen in uw land en geef hun wat ze nodig hebben'.

Ik ben erg geschrokken van wat Daniël mij vertelt. Zijn advies is een goed advies. Ik probeer goede keuzes te maken en arme mensen te helpen. Dat lukt mij aardig. Maar een jaar later is het helemaal misgegaan. Ik zal jullie vertellen wat er is gebeurd.

Ik sta op het dak van mijn mooie, grote paleis. 'Wat is Babel toch een geweldige stad', roep ik vanaf het dak. 'Het is zo mooi en het past zo goed bij een geweldige en beroemde koning zoals ik.' Dan hoor ik opeens een stem uit de hemel die zegt: 'Luister goed, Nebukadnessar, je zult vanaf vandaag niet meer bij de mensen horen. Je zult leven op het veld, tussen de dieren. En net als de dieren zul je gras eten, je zult je gedragen als een koe. Dit zal zeven jaar duren, totdat je zult toegeven dat de Here God de allerhoogste is, dat Hij de grootste en machtigste is.' En gelijk op dat moment is het waar geworden wat de stem uit de hemel zegt. Gelukkig is dat nu voorbij, maar dit is hoe het vanaf dat moment met mij was.

De mensen keken mij vreemd aan, ik gedroeg me ook vreemd. Ik ging naar het veld en at van het gras zoals een koe dat doet. Mijn lichaam werd nat en koud. Mijn haren groeiden en werden even lang als de veren van een arend. Mijn nagels groeiden totdat ze eruitzagen als klauwen van een vogel. En dit duurde zeven jaar lang. Zeven jaar stond ik dag en nacht buiten, at ik gras en stond ik tussen de wilde dieren. Geen mens keek of luisterde naar mij. Na zeven jaar keek ik omhoog naar de hemel. En toen wist ik het! God is de allerhoogste, Hij verdient alle eer. Hij is de machtigste en Hij is de enige echte koning. De mensen op aarde zijn onbelangrijk en ook ik, Nebukadnessar, ben niet belangrijk. En toen was het voorbij....

En nu ben ik dus weer koning. Ik woon weer in mijn paleis, de mensen hebben weer respect voor mij. Ik ben nu zelfs belangrijker dan vroeger, ik heb nog meer macht. Maar ik weet nu waar mijn macht vandaan komt. Dat heb ik niet aan mijzelf te danken. Nee, de Here God, de God van Daniël, is de allerhoogste. Hij is Koning over de hele aarde. Dat heb ik geleerd door mijn droom over de boom en door mijn tijd bij de dieren op het veld. Alle eer is voor God, de allerhoogste Koning. En daarom sluit ik mijn brief hiermee af. God is Koning voor altijd en zijn koninkrijk zal voor altijd bestaan!

Gebed

Here God, wij willen U danken voor wie U bent. U bent de allerhoogste, de grootste en machtigste. Niemand op de aarde is groter dan U. Net als Nebukadnessar denken wij vaak dat wij alles zelf kunnen en dat we Uw hulp niet nodig hebben. Maar wij hebben U echt nodig in ons leven. Wilt U ons helpen om alleen op U te vertrouwen. Amen.

Zingen

Zing met elkaar een loflied om God groot te maken.
Bijvoorbeeld Opwekking 574 'Groot is Hij'.

Groot is Hij, allerhoogste Heer
onze vredevorst, wat een God is Hij!

Halleluja, Halleluja,
Halleluja wat een God is Hij!

Halleluja, aan hem zij de glorie
rijkdom en macht wat een God is Hij!

Groot is Hij, allerhoogste Heer
onze vredevors, wat een God is Hij!

<https://www.youtube.com/watch?v=5CtGrsVOFnk>

Auteur: JvdM

Het leven overhoopgehaald

[Daniël 3:31- 4:34](#)

Ik ben Nebukadnessar. Je weet wel, die koning die in het verhaal van vorige week die drie mannen in de oven liet gooien. Nou, dat was me een geschiedenis! Ik heb er veel van geleerd. Vooral over de God van die mannen. Dat moet een machtige God zijn. En dat was niet de laatste keer dat ik met Hem te maken kreeg. Luister maar...

In een nacht had ik een droom. Een heel rare droom. Alle wijze mensen in het land heb ik opgetrommeld om deze droom uit te leggen. Hij was zo bijzonder, hij móest wel wat betekenen. Niemand kon mij vertellen wat de betekenis van de droom was, behalve Beltesassar, Daniël. Dat is een vriend van die drie mannen uit de oven en mijn belangrijkste raadgever.

De droom ging zo: Ik zag een hoge boom midden op de aarde staan. De boom werd groter en sterker, en de prachtige bladeren groeiden boven de hele aarde. Het was een volle boom, met vruchten en vogels erin. En dieren die eronder in de schaduw konden zitten. De boom was belangrijk voor zijn hele omgeving. Maar toen kwam er een engel. 'Hak de boom om en kap zijn takken,' riep die. 'Trek alle bladeren eraf en gooi de vruchten zo ver als je kan, zodat de dieren vluchten.' Alleen de stronk mocht blijven staan, zei de engel, aan een ketting in de nattigheid. Daar moest die blijven. En de engel zei nog iets gekks: 'Zijn hart zal geen mensenhart meer zijn, een dierenhart zal hij krijgen, zeven jaren lang.'

Je zult begrijpen dat ik hier niets van snapte allemaal. Daarom ben ik blij dat Daniël met hulp van zijn God zo goed dromen uit kan leggen. Tenminste... heel mooi was de betekenis niet, maar toch móest ik het weten. Dus ik vertelde de droom aan Daniël en hij werd helemaal bleek. Dat voorspelde natuurlijk niet veel goeds, maar hij moest en zou het vertellen. Dit is wat de droom betekent:

Die boom, dat ben ik. Nou, dat is eerst wel goed nieuws, toch? Groot en sterk, dat ben ik zeker! Maar dan word ik dus omgehakt, alleen het stronkje blijft nog staan, aan een ketting. En dat heeft allemaal een betekenis. Die zul je nooit kunnen raden. Het betekent dat ik zal leven als een dier, net als koeien gras zal eten. Zeven jaar lang. Onwaarschijnlijk, vind je niet?

Toch is het zo gebeurd. Een jaar na de droom sta ik op het dak van mijn paleis. Ik geniet van wat ik zie en zeg tegen mezelf dat ik dat knap heb opgebouwd, dat koninkrijk. Ik dacht al helemaal niet maar aan die droom, maar vanaf dat moment gebeurt het: zeven jaar lang dwaal ik rond als een beest. Mijn nagels ongeknipt, mij haren lang en warrig op mijn hoofd. Net een wild dier. Mensen vinden me een rare man, een engerd. Ik lijk in niets meer op een koning... Zeven jaar lang ben ik niets. Ik heb zelfs mijn verstand verloren.

Maar één ding kon ik op dat moment pas begrijpen. Juist toen ik niets meer had. God, de God van Daniël is de

allerhoogste God. Hij is er altijd. Vroeger, nu en in de toekomst. Ik kan mezelf wel heel wat vinden als ik rondloop op het dak van mijn grote paleis, maar Hij is altijd groter. Hij maakt me van machtig zomaar klein. Daar in dat natte gras, begreep ik dat pas goed. Mensen zijn niet zo sterk en machtig als ze denken.

Daniël had nóg iets verteld bij het uitleggen van de droom. En ook dat is uitgekomen. Op het moment dat ik het doorhad, dat God de grootste is, kwam mijn verstand weer terug. Ook de belangrijke mensen in het paleis snaptten dat. Nu ben ik weer koning. Maar anders. Ik heb weer macht, maar ik mag er goed mee doen in plaats van alleen maar mezelf op de borst kloppen hoe geweldig ik ben. Ik kan zorgen voor de armen en uitdelen van wat ik heb. Anderen zijn ook belangrijk, niet alleen ik zelf. Ik was een beest, een onmens. Maar toen ik écht een beest werd heb ik geleerd dat ik goed moet zijn. Dat is was God mij heeft verteld op een heel bijzondere manier. Ik heb dit allemaal opgeschreven omdat ik vind dat alle mensen dit moeten weten. Ook jullie, die veel later leven dan ik: God is machtig!

Vertel!

- Wat vind je van dit verhaal dat in de bijbel staat?
- Wat zou jij ervan kunnen leren?
- Wat vind je van de straf die Nebukadnessar krijgt?
- Nebukadnessar ziet in dat niet hij maar God alle macht heeft. Hij keert om op een verkeerde weg die hij op is gegaan in zijn leven.
- Bekijk samen het volgende filmpje van ABC van het geloof:

Bekering | ABC van het geloof (abcvoorkinderen.nl)
Wat gebeurt er als mensen zich bekeren denk je?

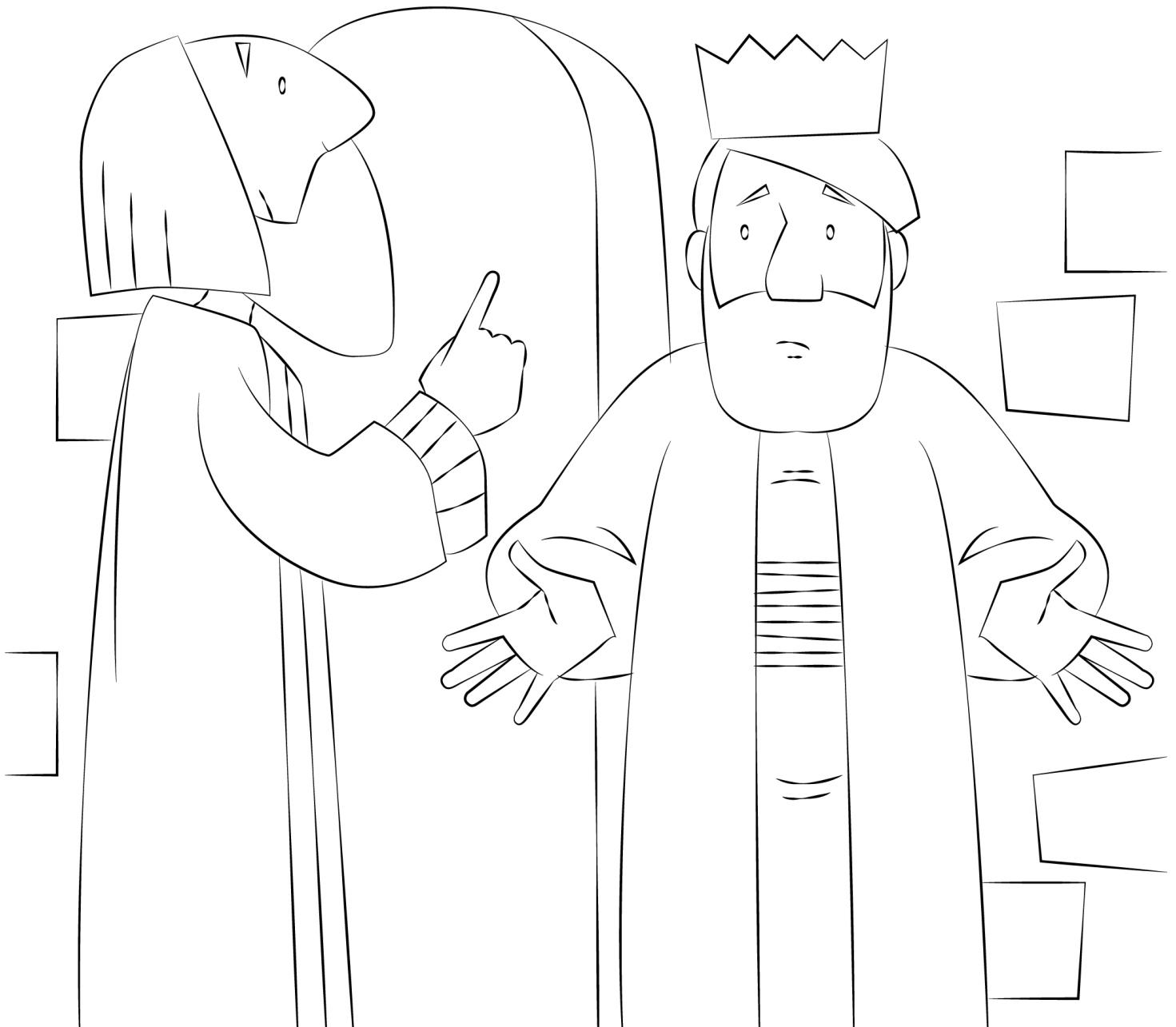
Auteur: MZ

3 november 2024

Vreemde woorden op de muur

Daniël 5

MENE, MENE,
TEKEL UFARSIN

Thema: Het feest verstoord

Doel

De kinderen leren dat je God de mond niet kunt snoeren. Hij maakt, hoe dan ook, zijn wil duidelijk.

Toelichting

Terwijl de Perzen aan de poorten van Babel staan, geef Belsassar een feest voor 1000 mensen in zijn paleiszaal. Nu kan het nog! Als de alcohol rijkelijk heeft gevloeid laat hij de bekers en schalen van de tempel in Jeruzalem halen. Nogmaals eten en drinken ze op de overwinning op Israëls God. Respectloos, pure heiligschennis. Dan antwoordt de HEER op deze uitdaging. Niet door geweld of door natuurkracht, maar door een paar vingers die iets schrijven. De wijzen kunnen, zoals steeds, het geheim niet ontrafelen. Ze zijn blind door ongeloof. Daniël spreekt Gods laatste waarschuwing voor Babel uit. De daden zijn geteld en gewogen en het rijk wordt bijna gebroken. Nu buigen of nooit meer! 'Dezelfde nacht wordt Belsassar, de koning der Chaldeeën, gedood.'

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: Schrijvende vingers

Richtlijnen: Vertel de jongste kinderen eenvoudig over het feest met heel veel gasten. Er is veel eten en drinken. De koning laat uit zijn schatkamer de gouden en zilveren borden en bekers brengen die hij uit Gods tempel in Jeruzalem heeft meegenomen. Wat erg, wat oneerbiedig. Wat van de Here God is, mag je toch niet zomaar voor jouw feest gebruiken? Dan schrijven vingers op de muur. Vreemde letters en woorden voor koning Belsassar. Maar Daniël kan ze lezen en Hij vertelt Gods boodschap. Jouw rijk is bijna voorbij, want jij spot met God.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: Een vreemde taal

Richtlijnen: Vinden de kinderen het vervelend als andere kinderen praten in een taal die zij niet verstaan? Zeggen ze iets over jou? Vertellen ze vervelende dingen over jou of schelden ze je uit? Je weet het niet. Totdat iemand, die ze begrijpt, hun woorden voor jou vertaalt.

Natuurlijk was het schrikken, dat die vingers verschenen op de muur. Maar nog erger is het dat niemand de woorden die opgeschreven staan kan lezen. Gaat dit over hen? Is het een goede of slechte boodschap? Zelfs de wijzen van Babel weten het niet. Daniël vertaalt Gods woorden. Hij maakt duidelijk, dat God woedend is over het spotten met Hem, dat Hem diep kwetst. Tempelbekers (vergelijk: avondmaalsbekers) worden gebruikt voor een zuipfestijn. De daden van Babel worden geteld en gewogen en afgebroken. Belsassar lijkt opgelucht, nu de vreemde taal dreigende, maar duidelijke taal is. Hij gaat onverstoorbaar verder met zijn feest... tot de ondergang diezelfde nacht.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Niet uitgenodigd, toch gekomen

Richtlijnen: Vinden de jongeren het vervelend als iemand op een feest komt, die ze eigenlijk niet hebben uitgenodigd en die, vanwege zijn gedrag, niet zo welkom is? Hoe reageer je? Verbaasd, verschrikt, boos! Zet je hem eruit, die je net of je hem niet ziet of heet je hem toch maar welkom?

Je kunt God negeren en kwetsen, maar je kunt Hem niet tot zwijgen brengen. Zo zou je het feest van Belsassar kunnen samenvatten. De koning laat merken dat Hij de God van Israël minacht. Hij eet en drinkt van schalen en bekers die ooit voor de tempeldienst werden gebruikt op een drinkfestijn met duizend man. God verschijnt als ongenode gast. Niet door geweld of door een natuurkracht, maar door een paar vingers die iets schrijven. De wijzen kunnen, zoals steeds, het geheim niet ontrafelen. Ze zijn blind door ongeloof. Daniël spreekt Gods laatste waarschuwing voor Babel uit. De daden zijn geteld en gewogen en het rijk wordt bijna gebroken.

En Belsassar gaat onverstoorbaar verder: de HEER wil hij niet horen, de Perzen zijn er nog niet. Hij viert feest... tot de ondergang. Want God zwijgt niet en doet wat Hij zegt.

Vind jij het vervelend als God aanwezig wil zijn in jouw leven? Probeer jij Hem wel eens tot zwijgen te brengen?

Extra bijbelgedeelte: Genesis 4: 8-14

Kain heeft zijn broer Abel gedood. Daarop spreekt de Heer hem aan. Kain negeert dat eerst (moet ik op mijn broertje letten?), maar moet daarna erkennen dat God sterker is dan hij.

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Ook deze zondag lezen we uit het Bijbelboek Daniël. We bevinden ons in dit hoofdstuk in de tijd van het koningschap van koning Belsassar. 'Moge Bel hem beschermen' betekent zijn naam. Hij is de opvolger van de bekende (en beruchte) Nebukadnessar. De appel blijkt niet ver van de boom te vallen. Tijdens een feestmaaltijd, waarbij flink wordt gedronken en de heilige voorwerpen uit de tempel worden ontheiligd, verschijnt er een hand op de muur. De woorden die de hand opschrijft kunnen de geleerden van de koning niet ontcijferen en uitleggen. Daniël wordt erbij gehaald en hij, als dienaar van de levende God, kan het wel! De woorden blijken het oordeel van God over zowel zijn koningschap als over Belsassar zelf te bevatten. Door deze hand te sturen maakt God kenbaar aan vele getuigen (er wordt gesproken over 1000 gasten) dat Hij de regie heeft. Hij is het die uiteindelijk regeert en niet de aardse machthebbers. Daniël legt uit dat aan zowel het koningschap van Belsassar als aan zijn leven een einde komt. Het gedeelte eindigt dan ook met de dood van deze koning.

Tekst voor tekst

- Vs. 2vv De koning toont geen enkel respect voor de heilige voorwerpen uit de tempel. Zijn vader Nebukadnessar had deze voorwerpen meegenomen na zijn veldtocht tegen Juda. Het laat zien hoe deze koning in het leven staat. Hij proost met de heilige voorwerpen op de afgoden. Heiligschennis ten top.
- Vs. 6 Belsassar is behoorlijk onder de indruk. Hij verliest de macht over zijn heupen en benen. Hij wordt heel bang en schreeuwt om uitleggers.
- Vs. 7vv Degenen die het schrift op de muur kunnen ontcijferen en kunnen uitleggen zullen ruim beloond worden. Maar niemand blijkt het te kunnen. Dit maakt de angst en onrust van de koning, en de kliek om hem heen, alleen maar groter.
- Vs. 10vv Blijkbaar was de koningin, waarschijnlijk wordt hier de weduwe van Nebukadnessar bedoeld, niet bij de feestmaaltijd. Zij komt op het rumoer af en wijst de koning op Daniël. Ze zal hem goed gekend hebben. Daniël was door zijn vader aangesteld als hoofd van de magiërs, bezweerders, Chaldeeën omdat men had ondervonden dat hij over 'bovenaardse wijsheid beschikte waardoor hij in staat was de moeilijkste problemen op te lossen. 'Het heeft er de schijn van dat Daniël in de vergetelheid was geraakt. De koningin spreekt over hem met geloofstaal die voor haar vertrouwd is: in Daniël woont de geest van de heilige goden. Opvallend is dat ze de naam Daniël eerst noemt en dan pas de naam die hij later kreeg van Nebukadnessar. Zijn echte naam was dus niet vergeten! Dit laat zien dat de babylonisering niet gelukt was.
- Vs. 13vv Daniël wordt bij de koning gebracht. Na een check of hij inderdaad Daniël is, krijgt hij het hele verhaal van de koning uitgebreid te horen. Het laat de emotie van de koning zien, hij is er helemaal vol van. Daniël wordt dezelfde beloning in het vooruitzicht gesteld als de wijzen van Babel.
- Vs. 17vv Daniël hoeft de geschenken van de koning niet. Wel leest hij de tekens op de muur en legt die uit. In de aanhef laat Daniël al meteen zien in wiens dienst hij staat. Niet van de goden maar van de Allerhoogste (of Hoogste zoals de NBV vertaald) God. Het is die God die de vader van de koning de macht gegeven heeft die hij bezat. Nebukadnessar erkende dat echter niet en werd hooghartig en overmoedig. Daniël geeft de koning hier een korte geschiedenisles. Belsassar heeft er blijkbaar niets van geleerd. Daniël geeft hier een duidelijk getuigenis: God, de Allerhoogste staat boven alle koningen van deze wereld. Sterker nog: de macht die aardse koningen hebben wordt hen verleend door de God van Daniël. Hij is de Heer van de hemel. Machthebbers moeten dus hun plaats weten. Belsassar kent zijn plek niet. De aanklacht is drieledig: 1) Hij gaat respectloos om met heilige voorwerpen uit Gods tempel 2) hij eert de afgoden (Goden die niets zien, weten of horen. Ze leven niet, ze zijn maaksels van mensen) terwijl hij 3) de ware God die ons mensen de levensadem geeft (zie ook Genesis 2:7) en die ons leven in zijn hand heeft niet verheerlijkt. Daarom is de hand met de tekst op de muur verschenen.
- Vs. 24vv In de voorgaande verzen is de spanning opgebouwd naar de ontknoping. Wat staat er geschreven en(!) wat betekent het? Mene, mene, tekkel ufarsin. Dat betekent: geteld, geteld, gewogen, verdeeld. God heeft de dagen van zijn koningschap geteld en er een einde aan gemaakt. De koning is gewogen en te licht bevonden. En zijn koninkrijk is verdeeld en aan de Meden en Perzen gegeven. Dat wordt het nieuwe wereldrijk. Er zal dus gebeuren wat Daniël al gezegd heeft: God de Allerhoogste geeft de koningen hun macht. Hij kan die macht dus ook weer afnemen.
- Vs. :29 Hoewel Daniël geen beloning wilde, krijgt hij die wel (ondanks de negatieve strekking). Een omkeer van Belsassar komt er helaas niet.
- Vs. 30 Heel summier, in een paar woorden, wordt het einde van Belsassar beschreven: in diezelfde nacht wordt hij gedood. God laat niet met zich spotten.

Vragen

- Wat betekent het voor je persoonlijk geloofsleven te weten dat de Here God de wereld regeert en niet de aardse machthebbers?
- Bestaan er nu nog heilige voorwerpen?
- Heb je zelf wel eens een teken van de Here God gekregen denk je? Hoe ging je ermee om?

Auteur: HdJ

Liederen

Psalm 117

Lied 117a

Lied 675

Here der Heren

King of kings

Lees je Bijbel, bid elke dag

Van A tot Z

Zoek eerst het Koninkrijk van God

Who's the King of the jungle?

Is je deur nog op slot?

(=Gezang 477 LvdK)

Hemelhoog 593

Hemelhoog 606

Hemelhoog 382

Hemelhoog 621

Hemelhoog 88

Opwekking voor kinderen 9

Op Toonhoogte 528

Auteur: PZ

Schrijvende vingers

Er is een feest. Een heel groot feest in het paleis. Tafels zijn gedekt met de mooiste borden en bekers. Er staat heerlijk eten klaar en de zaal ziet er prachtig uit. Koning Belsassar viert feest, er zijn heel veel mensen uitgenodigd. 'Kling!', de glazen met wijn klinken mooi tegen elkaar, wanneer de gasten beginnen met drinken. 'Mag ik nog een glas wijn?', vraagt de koning. 'En nemen jullie ook nog een drankje?' De koning en zijn gasten hebben het naar hun zin. Ze worden steeds vrolijker en ze praten steeds luider. Er wordt steeds meer en harder gelachen en gezongen. Alle mensen aan tafel drinken en eten heel veel met elkaar. Na een poos is er eigenlijk te veel gegeten en gedronken. De koning kan niet meer zo goed nadenken, hij is dronken. 'Hé, weten jullie wat leuk is? In de tempel van Jeruzalem staan bekers die van mij zijn. We gaan ze halen en drinken daaruit. Ze zijn zo mooi!' Dat is het idee van de koning. Maar het is geen goed idee. De bekers horen in de tempel. En de koning drinkt daar zomaar uit, terwijl het niet mag. De bekers zijn van God, die mag je niet voor jouw feest gebruiken. Ook bedanken de gasten en de koning niet de HEER, maar andere goden van hout en zilver en steen...

Toch gaan de mensen door met feestvieren. Ze drinken uit de gouden bekers uit de tempel. Plotseling verschijnt een schrijvende hand op de muur. Vreemde letters en woorden staan er. 'w-w-wat is dat?', stottert de koning. 'Kan iemand uitleggen wat dit is?' De koning is erg bang geworden. Zo bang dat hij niet meer op zijn benen kan staan. 'HELP!', schreeuwt hij. 'IEMAND MOET UITLEGGEN WAT DIT BETEKENT' Meteen komen er wijze mannen die proberen de koning te helpen. Maar niemand kan vertellen wat de schrijvende hand op de muur heeft geschreven.

'Wat is dat hier voor lawaai?' vraagt de koningin als ze binnenkomt bij het feest. 'U bent helemaal wit geworden, maar u hoeft niet bang te zijn' zegt de koningin als zij de koning ziet. 'Ik weet dat Daniël u kan helpen' 'Hij kan alles uitleggen.' 'Haal Daniël snel!' roept de koning tegen zijn knechten. Even later is Daniël bij de koning. 'Daniël, wanneer jij kunt uitleggen wat de schrijvende hand op de muur geschreven heeft, zal ik je heel veel cadeaus geven.' Daniël zegt: 'Uw cadeaus hoef ik niet koning, maar ik zal de letters en de woorden op de muur voor u lezen.' 'Op de muur is geschreven dat uw koninkrijk bijna voorbij is, want u spot met God. U luistert niet naar de Heer.' Daniël vertelt deze boodschap van God tegen de koning. De koning zal snel geen koning meer mogen zijn. Hij denkt vooral aan zichzelf en hij denkt niet aan hoe groot God is. Daniël weet hoe groot God is. Hij durft dat te zeggen tegen alle gasten op het feest. Hij zegt het zelfs tegen de koning. Een man van God. En hij mag voortaan een belangrijke man zijn in het koninkrijk van koning Belsassar. Omdat God het wil.

Auteur: KvdG

Een vreemde taal

Inleiding

Heb je weleens meegemaakt dat er iemand in je buurt was die een andere taal sprak? Een taal waar je echt niets van snapte? Als je niet weet wat er gezegd wordt, kun je je soms ongemakkelijk voelen. Misschien zeggen ze iets naars over je. Misschien bedenken ze een vreemd verhaal over jou. Dan ben je pas gerust als er iemand is die je kan vertellen wat ze tegen elkaar zeggen. En waarschijnlijk is dat niet iets onaardigs of vervelends over jou. Maar het kan je op zo'n moment wel een vervelend gevoel geven of zelfs bang maken. In het verhaal van vandaag verschijnen er woorden die niemand begrijpt. Dat maakt de mensen bang.

Bijbelvertelling

Er is een nieuwe koning, hij is de zoon van koning Nebukadnessar en heet Belsassar. Koning Belsassar geeft een groot feest. Er zijn duizend belangrijke mannen uit het koninkrijk uitgenodigd om bij het grote feest aanwezig te zijn. Er wordt gegeten en gedronken. De koning drinkt veel wijn en wordt dronken. 'Mijn vader heeft ooit gouden en zilveren bekers meegenomen uit een tempel in Jeruzalem. We gaan die gebruiken op dit feest! Dan kan iedereen zien dat ik belangrijker en machtiger ben dan die tempel in Jeruzalem.' En zo worden de gouden en zilveren bekers gehaald en vol wijn geschonken. Alle gasten lachen en drinken uit de bijzondere bekers. Niets of niemand kan de feestvreugde wegnemen. Of toch wel?

Plotseling wijst iemand naar de muur tegenover de tafel van koning Belsassar. Alle ogen kijken naar de muur en het wordt stil in de zaal, helemaal stil. Het licht van de lamp verlicht de muur. En in het licht is er een hand die op de muur schrijft. Koning Belsassar schrikt en zijn gezicht wordt wit van angst. Wat is dit? Wie doet dit? Van wie is die hand? En wat zijn dat voor tekens die op de muur verschijnen? Koning Belsassar kan geen geluid meer maken, hij kan niet meer opstaan omdat zijn benen slap zijn geworden. En dan opeens schreeuwt hij het uit. 'Laat alle wijzen hier komen! Zij moeten vertellen wat dit te betekenen heeft!' De stilte is verdwenen. Iedereen praat door elkaar. Bedienden rennen rond en gaan op zoek naar de wijzen die hier iets over kunnen zeggen. Ondertussen blijft de koning maar naar de muur kijken. Deze tekens kent hij niet en zo'n schrijvende hand is echt angstaanjagend!

Als alle wijze mannen aanwezig zijn, roept koning Belsassar hen toe: 'Wie weet wat er daar op die muur staat? Wie kan die tekens lezen? Degene die het mij kan vertellen, krijgt een grote beloning. Diegene krijgt een belangrijke functie in mijn koninkrijk en ik zal hem een mooie, rode mantel geven en een gouden ketting.' Zo snel ze kunnen draaien de wijze mannen zich om naar de muur. Ze kijken er van een afstandje naar. Ze doen een paar passen naar voren om dichterbij te kijken. Ze volgen de vormen van de tekens met hun vingers in de lucht. Ze kuchen een paar keer en kijken elkaar vragend aan. Maar niemand kan de letters lezen, niemand weet wat er op de muur staat. En al helemaal niemand begrijpt hoe deze letters door een hand op de muur geschreven kunnen zijn. Koning Belsassar wordt steeds angstiger. Kan dan echt niemand hier iets over zeggen? Zijn gezicht wordt steeds witter.

Dan komt de koningin de feestzaal binnen. Ze heeft het geschreeuw van de koning gehoord en ze ziet de angst op zijn gezicht. Ze zegt: 'Wees niet bang koning Belsassar. Er is namelijk iemand in uw koninkrijk die dit wel kan uitleggen. Hij heeft uw vader koning Nebukadnessar ook vaak geholpen. Hij is zo wijs als de goden. Laat hem komen, hij kan u helpen. Hij heet Daniël.'

Onmiddellijk geeft de koning het bevel om Daniël op te halen. 'Zo, jij bent dus Daniël,' zegt de koning als hij de man binnen ziet komen. Jij bent ooit door mijn vader gevangengenomen en naar ons land gebracht. Er wordt gezegd dat je de wijsheid van de goden hebt, dat jij verstandig bent. Zie je die letters op de muur? Er was opeens een hand die ze schreef. Maar niemand kan mij uitleggen wat er staat en wat het betekent. Ik heb begrepen dat jij dit wel kunt. Daarom vraag ik je om deze letters te lezen en mij te vertellen wat er staat. Als je het mij kunt vertellen, zul je een belangrijk man in mijn koninkrijk worden en krijg je een mooie, rode mantel en een gouden ketting.' Daniël kijkt de koning aan en zegt: 'Ik hoef geen cadeaus van u te ontvangen, die mag u zelf houden of aan iemand anders geven. Ik zal de letters lezen en u vertellen wat er staat. Koning Belsassar, u weet toch wat er met uw vader is gebeurd? Hij was gewaarschuwd door de allerhoogste God, maar hij luisterde niet. Daarom leefde hij zeven jaar lang als een dier, at gras als een koe, werd koud en nat. Later mocht hij weer koning worden. U kent dit verhaal en toch neemt u steeds weer verkeerde beslissingen. U dankt goden van hout, steen en zilver. Die goden kunnen niets voor u doen. Er is één God die u moet danken, maar dat doet u niet. Daarom heeft die God de hand op de muur laten schrijven. Er staan vier woorden: 'Menee, menee, tekeel en parsien'. Deze woorden hebben een betekenis. Menee betekent dat God de dagen van u als koning heeft geteld. Er zal een einde aan komen, u mag geen koning meer zijn. Tekeel betekent dat u gewogen bent en te licht bent bevonden. U bent niet goed genoeg om koning te zijn. Parees betekent dat uw koninkrijk verdeeld zal worden en aan de Meden en Perzen gegeven zal worden.

Koning Belsassar blijft angstig om zich heen kijken. Dit is geen goed bericht dat hij hier krijgt. Toch wil hij Daniël bedanken. En ook al heeft Daniël aangegeven dat hij het niet wil, hij krijgt cadeaus van de koning. Belsassar roept bedienden bij zich en geeft hun de opdracht om een mooie, rode mantel te halen en die bij Daniël om te hangen. Ook moeten ze een gouden ketting om zijn hals hangen. Daniël is nu een belangrijke bestuurder in het koninkrijk van Belsassar.

Eén avond, want het koningschap van Belsassar duurt niet lang. Diezelfde nacht wordt het paleis van de koning aangevallen en wordt Belsassar gedood.

Gebed

Heer, U bent machtig. U wilt ons altijd helpen en bijstaan.

U laat ons ook zien wat wij moeten doen, hoe wij goede mensen moeten zijn.

Wilt U ons helpen om goede keuzes te maken en te doen wat U van ons vraagt.

Zodat anderen om ons heen kunnen zien hoe groot en machtig U bent.

Amen.

Auteur: JvdM

Niet uitgenodigd, toch gekomen.

De afgelopen weken gingen de verhalen in de kinderkerk ook over Daniël.

Lang voordat Jezus werd geboren. Zo'n 600 jaar daarvoor.

Een deel van het joodse volk is uit hun land weggevoerd. Meegenomen door een vreemde koning, Nebukadnessar, naar het land Babylonië.

Nebukadnessar had ook de tempelschatten uit Jeruzalem meegenomen en in zijn eigen schatkamers opgeborgen.

Bijbelverhaal

In dit verhaal regeert de zoon van deze koning. Hij heet Belsassar.

Belsassar is precies als zijn vader op het laatst was: uit op macht en onverstandig.

Op een dag geeft hij een etentje. Voor familie en vrienden? Is hij soms jarig?

Nou nee, en een etentje is het ook niet... het wordt een feestmaal voor duizend machtige mannen. Machthebbers, die de macht uitoefenen over het volk. Meestal in negatieve zin.

Belsassar wil goed voor de dag komen. Bij het overvloedige eten vloeit de wijn rijkelijk.

Hij is al behoorlijk onder invloed als hij aan de zilveren en gouden bekertjes denkt. De bekertjes die zijn vader uit de tempel in Jeruzalem heeft meegenomen. De tempel werd toen vernietigd.

Wat zullen de gasten onder de indruk zijn als zij uit deze bekertjes mogen drinken!

Hem zegt het niets, dat het heilige bekertjes zijn. Hij heeft niets met de God van Israël.

Belsassar dient zijn eigen goden, goden, die zelfbedacht zijn. Voor iedere gelegenheid één.

Hij geeft opdracht om de gouden bekertjes uit de schatkamer te halen.

Iedereen mag er uit drinken. De gasten vinden het geweldig en de wijn smaakt nog beter.

Het is een dolle boel, ze prijzen de goden van het goud en het zilver, de goden van het brons, ijzer, hout en steen.

Dan verschijnt er nog een gast op het feest. Hij komt niet door de deur naar binnen.

Heel bijzonder, dat kan alleen God zijn. Ook een Machthebber, maar wel een goede.

Belsassar heeft God niet uitgenodigd, hij gelooft niet in Hem. Maar God heeft geen uitnodiging nodig, Hij wil erbij zijn. Hij heeft namelijk een mededeling voor Belsassar. Belsassar ziet nu wel in dat hij te veel gedronken heeft, veel te veel!

Hij ziet vingers van een menshand iets schrijven op de muur ...

Hij knippert met zijn ogen, kijkt voorzichtig in het rond of anderen het ook zien.

De vingers zijn duidelijk te zien, want het licht van de kroonluchter valt er precies op.

Belsassar voelt zich niet goed worden, hij trilt op zijn benen en trekt wit weg...

Er verschijnen tekens op de muur, opgeschreven door de vingers. Hij kan ze niet lezen, niemand blijkbaar. Hij schreeuwt dat er mensen moeten komen, die de tekens kunnen verklaren.

Hij belooft dat hij degene die dat kan rijkelijk zal belonen. Een purperen mantel, een gouden ketting en een hoge positie aan het hof.

Helaas is er niemand van de geleerden die weet wat er op de muur geschreven is.

De koning is ten einde raad.

Door het kabaal is de koningin de zaal ingekomen. Zij adviseert om Daniël erbij te halen.

'Hij heeft Nebukadnessar al vaak geholpen door dromen uit te leggen en raadsels op te lossen' vertelt zij. 'Ik weet zeker dat hij u kan helpen!'

Dan laat Belsassar Daniël halen. Hij belooft hem alle beloningen die hij kan geven als Daniël hem kan helpen. Daniël zegt dat hij niets hoeft te hebben. 'Geef het maar aan iemand anders', zegt hij. 'Ik zal u vertellen wat de tekens betekenen. Maar voordat ik dat doe, wil ik u nog in herinnering brengen wat God, de Allerhoogste, aan uw vader Nebukadnessar heeft geschonken. Macht, aanzien en majesteit. Door dit alles hadden de mensen ontzag voor hem.

Maar toen hij zich afkeerde van God, heeft God hem dit allemaal weer afgenomen.

En u, koning Belsassar, heeft zich nooit om God bekommerd. En nu zult u horen wat God met u voorheeft. Daarom heeft Hij de hand gezonden om het op te schrijven:

Mene, mene, tekel ufarsin

Mene betekent:

God heeft de dagen van uw koningschap geteld en er een einde aan gemaakt

Tekel betekent:

U bent gewogen en te licht bevonden

Ufarsin wil zeggen:

dat uw koninkrijk in twee stukken wordt verdeeld.

Belsassar hoort de woorden aan. Hij weet nu wat het geheimschrift betekent.

Het lijkt of hij er zich niets van aantrekt. Hij feest gewoon door en geeft Daniël toch zijn beloning.

Maar 's nachts sterft de koning. Dan is zijn macht gebroken, zijn koninkrijk ten einde.

God laat niet met zich spotten!

lees verder op de volgende bladzijde

Besluit

Er zijn nog steeds zulke leiders als Belsassar.
Belust op macht, ten koste van hun volk.
Zouden zij ook weleens 'een teken aan de wand' krijgen
van God?
Misschien kunnen wij dat aan God vragen.

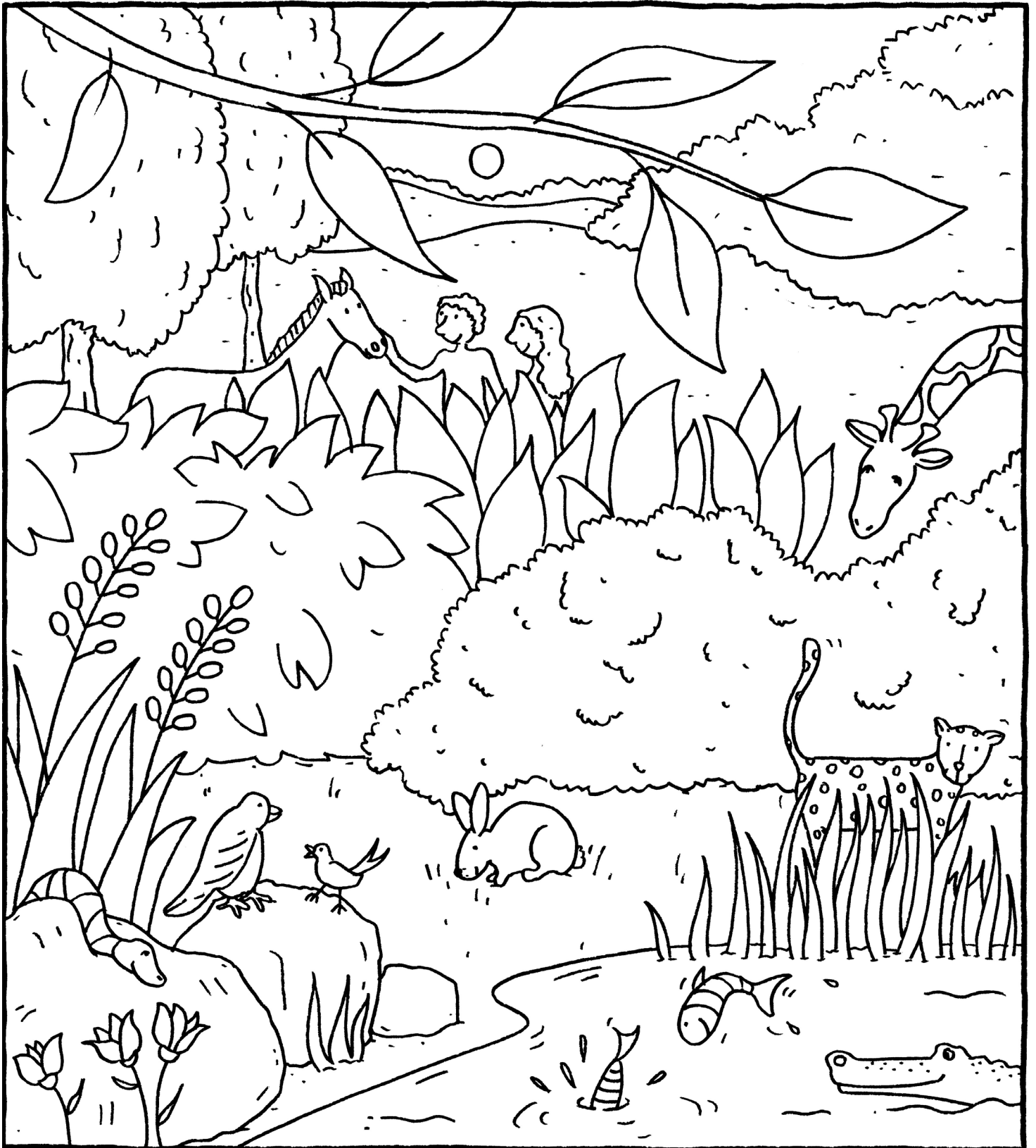
Wat is het goed als je God uitnodigt in je leven!
Hij is zo goed, veel beter dan andere goden, afgoden.
Afgoden kunnen je te gronde richten.
God richt je juist op,
Hij geeft je alle mogelijkheden om, ondanks de nare
dingen die je soms overkomen, een gelukkig mens te zijn.

Auteur: RvBvdB

Dankdag woensdag 6 november 2024

Wijsheid in de schepping

Spreuken 8:22-36

Thema: Heb je wel wijs gewerkt?

Doel

De kinderen leren dat je wijs moet werken en leven, dat is met eerbied voor God en wat Hij ons geeft.

Toelichting

De wijsheid was er al voor de wereld werd geschapen. De wijsheid is de basis van alles dat God maakte, Hij is de kern van het leven. Hij is Gods lieveling. Johannes zegt datzelfde van het Woord en verwijst daarbij naar Gods Zoon, onze Heer en Verlosser. De wijsheid is Jezus' aanwezigheid in ons bestaan en het wereldgebeuren. Er klinkt bewondering door voor de schepping met oceanen en land, met alles dat groeit en bloeit. Spreuken 8 roept ons op te luisteren naar de wijsheid, om te leven met respect voor God en zijn schepping. Dan leef je onder de zegen van de HEER, dan leef je waardevol.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: Kijk eens hoe mooi!

Richtlijnen: Het gedeelte uit Spreuken is voor de jongste kinderen te moeilijk. Je kunt met hen een gesprekje starten over de wereld om hen heen. Wat vinden zij mooi en fijn. Je kunt denken aan bloemen en bomen, aan vogels en andere dieren. Maar ook aan mensen die zij lief vinden en die veel voor hen betekenen. Als je hun reacties hebt verzameld kun je zeggen: Kijk eens hoe mooi alles is.

Jezus legt ons uit dat God de Vader voor al die dingen zorgt, dat Hij ze aan ons geeft (Matteüs 6:28-33). Hij wil dat wij gelukkig zijn. Op deze Dankdag willen we Hem danken voor al die mooie dingen. Wat houdt God veel van ons!

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: Gods bouwtekening

Richtlijnen: De kinderen spelen vermoedelijk wel met lego. Wanneer ze een auto of ruimteschip bouwen volgen ze het voorbeeld, de bouwtekening. Dan weet je precies waar welk blokje moet komen om het prachtig te laten zijn en er fijn mee te kunnen spelen. Zeker bij ingewikkelde bouwwerken lukt het niet goed zonder een 'stap voor stap beschrijving'. Vandaag is het Dankdag. Spreuken vertelt ons dat God ook een bouwplan had toen Hij de wereld schiep. Hij maakte alles met wijsheid, zodat het er prachtig uit ziet. Het water kreeg z'n plaats in oceanen en rivieren. De bergen zijn indrukwekkend hoog. De mensen kregen een veilige plek om te wonen. Dat is vandaag nog zo. Het is een wonder dat alles op de velden groeit, dat er genoeg zon en regen is om ons van eten te voorzien. Zo wijs is Gods plan. Daar denk je niet altijd bij na als je gewoon met school en hobby's bezig bent. Spreuken zegt: vergeet dat niet! Leef met Gods wijsheid. Bedank Hem en luister naar zijn leefregels. Dan word je wijs en leef je zoveel beter.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Een wijs leven uit dankbaarheid

Richtlijnen: Lees met de jongeren dit bijbelgedeelte en vraag wat hen opvalt voordat je zelf een uitleg geeft. Wie weet zien ze op het eerste gezicht al verrassende dingen. Waarom zouden we dit bijbelgedeelte op Dankdag lezen. Wat heeft het met dankbaarheid voor wat God ons gaf te maken?

Gods wijsheid is de basis van alles dat God maakte, Hij is eeuwig, was er altijd al en zal er altijd zijn. De wijsheid is Gods plan met ons leven en onze wereld. Dus: Gods liefde voor al wat leeft. De wijsheid is Gods lieveling. Johannes zegt datzelfde van het Woord en verwijst daarbij naar Gods Zoon, onze Heer en Verlosser (zie extra bijbelgedeelte). De wijsheid is dus Jezus en wat Hij voor ons deed.

Gods wijsheid kun je zien in de schepping met oceanen en land, met alles dat groeit en bloeit. Spreuken 8 roept ons op te luisteren naar de wijsheid, om te leven met respect voor God en zijn schepping. Met bewondering voor de schepping en dankbaarheid voor Gods plan leef je dankbaar onder de zegen van de HEER. Hij zal ook jou wijs jouw levensweg wijzen.

Extra bijbelgedeelte: Johannes 1: 1-5 en 14

Gods Woord is Jezus Christus (vs. 14). Hij laat Gods wijsheid aan ons zien. Hij was er toen alles werd geschapen. Gods Zoon is de beste manier om God de Vader te leren kennen. In Jezus zie Gods liefde en trouw.

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Bij het Bijbelgedeelte

Op deze Dankdag lezen we een gedeelte uit Spreuken. Het Bijbelboek Spreuken maakt deel uit van de zogenaamde wijsheidsliteratuur. Het boek bevat verschillende stijffiguren. Bijvoorbeeld vermaningen, zaligsprekingen, onderwijzingen en vergelijkingen. In de Bijbelse wijsheid gaat het om levenskunst in de ruimste zin van het woord. Naast levenswijsheid gaat het ook om vakmanschap, kunstenaarschap, scherpzinnigheid en handigheid. Wijs zijn is identiek met rechtvaardig en oprecht zijn. De dwaze daarentegen is slecht en leugenachtig. Het gaat om de juiste stuurmanskunst om de juiste vorm aan het leven te geven. Dr. E.W. Tuinstra merkt op: 'Niet slaafse gehoorzaamheid, maar luisteren, inzicht, kennis, zelfstandigheid, de capaciteit om zelfstandig beslissingen te kunnen nemen en keuzes te kunnen maken, is datgene waar met 'wijsheid' naar gestreefd wordt.' Spreuken 8 is het derde wijsheidsgedicht van het Bijbelboek Spreuken (het eerste staat in 1:20-33, het tweede in 3:13-20). De wijsheid wordt hier als een persoon voorgesteld die tot de mensen spreekt.

In de verzen 1-3 wordt de wijsheid aangekondigd. De wijsheid maakt zich bekend. Ze roept veelzeggend te midden van het alledaagse leven. Niet in de tempel, op school of in de studeerkamer. Bij wijsheid gaat het dus om het concrete, alledaagse leven. De wijsheid richt zich tot de mensheid in het algemeen.

In de daaropvolgende verzen (4-11) stelt de wijsheid zich voor de eerste keer voor en nodigt de onnozele, de onverstandige mensen uit om te luisteren.

In de verzen 12-21 stelt de wijsheid zich voor de tweede keer voor. Ze prijst zichzelf aan en laat haar betekenis voor gezagdragers zien.

In de verzen waarover het vandaag in het bijzonder gaat, stelt de wijsheid zich voor de derde keer voor. Ze onthult hier haar ouderdom. De gedachte hierbij is: Hoe ouder de wijsheid is, hoe groter haar gezag. Ook maakt ze haar relatie tot God bekend. De wijsheid heeft haar oorsprong bij de HEER en is ondergeschikt aan Hem. Tegelijk kun je zeggen dat de Here God met wijsheid de schepping heeft gemaakt. Als Hij al wijsheid 'nodig' heeft, hoeveel te meer wij als mensen! Psalm 104:24 zegt: 'Hoe talrijk zijn uw werken, Heer. Alles hebt U met wijsheid gemaakt.' Dat betekent dat we als mensen dus ook met wijsheid met de schepping om moeten gaan. Op een dag als vandaag, worden we hier extra bij bepaald. Ook als het gaat om de vraag hoe we ons vakmanschap, onze intelligentie gebruiken in ons dagelijks werk. Is dat tot eer van de Here God? Doen we dat op een rechtvaardige en oprechte manier?

Vers voor vers

- Vs. 22 Wijsheid is door de HEER als eerste verworven. Door het gebruik van de naam HEER wordt er een directe link met de God van Israël gemaakt. Het gaat hier om de God van het verbond, de Vader die we mogen kennen door de Here Jezus. Hij is de ene, ware God. Het woord dat door de NBV vertaald is met verwerven zou mogelijk ook vertaald kunnen worden met scheppen. De NBG kiest voor 'tot aanzijn roepen' en de HSV voor 'bezitten'. De strekking van dit vers is dat de wijsheid zijn oorsprong bij de HEER heeft en ondergeschikt is aan Hem.
- Vs. 23 De vertaling van het woord dat hier door de NBV met 'gemaakt' wordt weer gegeven is niet helemaal duidelijk. Het zou vormen kunnen betekenen, maar ook weven is een goede mogelijkheid. Deze laatste vertaling geeft meer de persoonlijke betrokkenheid weer. Het is veelzeggend denk ik dat de precieze vertalingen van 'gemaakt' en het 'verwerven' uit vers 22 niet helemaal duidelijk zijn. Er wordt namelijk wel gesuggereerd dat met Wijsheid sprake zou zijn van de Here Jezus, de Zoon van God voordat Hij mens werd. Hij is immers niet geschapen, maar was in het begin bij God (Johannes 1: 1 bijvoorbeeld). Of zoals de geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel zegt: 'geboren, niet geschapen'.
- Vs. 24v Voordat de aarde, de oceaan en de bergen er waren, was de wijsheid er al. De wijsheid was voortgebracht, vertaalt de NBV. Het woord dat hier gebruikt wordt houdt het hele geboorteprocess in: van barensweeën tot baren.
- Vs. 27vv In deze verzen wordt het scheppingsgebeuren verder bezongen. We zien hier treffend Gods volledige zeggenschap duidelijk verwoord. Hij is het die grenzen in de schepping heeft gelegd. Je bent geneigd je af te vragen: is de mens zich bewust van zijn grenzen? Ook als het gaat om het gebruik van de schepping? De verzen 25-29 laten zien dat de schepping goed doordacht in elkaar zit. Met andere woorden: met wijsheid gemaakt!
- Vs. 30v De wijsheid was in vreugdevolle harmonie bij de HEER. Spelend, lachend en dansend zou je kunnen vertalen. De wijsheid is zijn lievelingskind, zijn troetelkind. De wijsheid heeft haar oorsprong bij God, maar is gericht op de aarde en haar bewoners. Ze was in verrukking over de mens, de kroon op Gods schepping. Zoals je als kind vol verwondering naar je vader of moeder kijkt als hij/zij iets voor je knutselt, zo keek wijsheid naar de HEER.
- Vs. 32vv De laatste verzen vormen een vermanend gedeelte. Het luisteren naar de wijsheid heeft hier nadruk. Driemaal klinkt de oproep om te luisteren. De oproep wordt gevolgd door een zaligspreking: 'gelukkig is...'. In vers 34 wordt het beeld van de minnaar gebruikt die vasthoudend, vol verwachting en verlangend voor de deur waakt. Het wel of niet luisteren naar de wijsheid is een kwestie van leven of dood. Wie de wijsheid vindt, heeft het leven gevonden. Het is een rechtvaardig, oprecht leven in relatie met de Schepper. Dan vind je ook de gunst van de HEER. De wijsheid missen betekent je leven verwoesten. Het beeld van de minnaar geeft aan dat vasthoudende volharding en verwachting nodig zijn bij het vinden van wijsheid. Het beeld van de minnaar roept ook het liefhebben op. Je kunt een relatie met haar hebben.

Zoals op de vorige bladzijde al aangegeven is, valt er veel voor te zeggen dat het hier om de tweede Persoon van de Drie-eenheid gaat. De HEER heeft met Wijsheid geschapen. Hierbij zou je kunnen denken aan een tekst als Kolossenzen 1:15-17. Het Nieuwe Testament leert ons ook dat door naar Jezus te luisteren, door Hem te volgen, je het ware leven ontdekt.

Vragen

- Wat betekent het voor jou dat de Wijsheid, de Here Jezus, blij is met jou (vers 31)?
- Herken je iets van de minnaar die volhardend, verlangend zoekt naar de Wijsheid?

Auteur: HdJ

Liederen

Psalm 34: 1 en 5	
Lied 846: 1 en 2	(=Gezang 22 LvdK)
Lied 718	(=Gezang 350 LvdK)
Voor al uw goede gaven, Heer	Op Toonhoogte 554
God, die alles maakte	Hemelhoog 247
Komt, laat ons vrolijk zingen	Hemelhoog 250
Zeg, wie heeft geschapen de bloemetjes	Hemelhoog 256
Looft de Here, want Hij is goed	Opwekking voor kinderen 163
Looft de Here, alle gij volken	Hemelhoog 33
De Here zegent jou	Hemelhoog 61

Auteur: PZ

Kijk eens hoe mooi!

Inleiding

Even denken, wat vind jij het fijnste of het mooiste?
Is het superfijn om bij pappa en mamma te zijn?
Heb jij een sterke opa en de liefste oma?
Vind je het fijn om met je vriendje te spelen?
En heb je een huisdier?
Of staat er in jouw tuin een heerlijke klimboom?
Of zou je willen vliegen als een mooie vlinder?
Misschien is er nog zoveel meer mooi en fijn én lief!

Bijbelverhaal

De Heer heeft alles geschapen. Hij schiep jouw ouders, jouw opa en oma, de allerbeste vriend én de Heer schiep de bomen en de vlinders. Heel precies is iedereen en alles geschapen. De Heer telde de haren van ieder mens, maakte de veren van een pauw met de mooiste kleuren en Hij bedacht dat de bomen voor fijne schaduw kunnen zorgen. Zelfs een nageltje aan het vingertje van een baby heeft de Heer bedacht. Dat is mooier dan mensen ooit kunnen verzinnen.

Jezus leert ons om naar die mooie dingen te kijken, ervan te genieten. Jezus wil dat we blij zijn met onze ouders, dat we heerlijk kunnen spelen met ons beste vriendje. Dat we kunnen ruiken aan de mooiste bloemen en dat we kunnen groeien, leren, rennen en zingen. De Heer heeft dit allemaal aan ons gegeven. Hij zorgt voor de mensen, de dieren, de bomen, de vogels en de bloemen.

Wanneer jij jouw mamma de liefste vindt, of heel graag met jouw beste vriendinnetje speelt, wil je graag naar hen luisteren. Ook als je de schattigste puppy hebt, zorg je graag goed voor de puppy. Je wilt dat het goed gaat. En wanneer je in het bos loopt, wil je natuurlijk nog veel mooie bladeren zoeken en kastanjes rapen. God vraagt aan ons dat wij ook goed voor zijn hele schepping zorgen. Zo kan iedereen ervan blijven genieten.

Wij krijgen dit allemaal, we mogen er blij mee zijn. En we mogen er goed voor zorgen, omdat de Heer heel veel van ons houdt. Zullen we hem op deze dag daarvoor danken?

Auteur: KvdG

Gods bouwtekening

Inleiding

Bart zit aan de eettafel met een rood hoofd en zijn tong tussen zijn tanden.

Voor hem ligt een opengeslagen boekje met een bouwbeschrijving voor het maken van een raket van lego. Bart heeft voor zijn verjaardag een lego-set gekregen van opa en oma.

Op de doos staat dat de doos geschikt is voor kinderen van 8+. Komt dat even goed uit, want zo oud is Bart dus net geworden.

Papa komt de kamer binnen. Hij geeft Bart een klap op zijn schouder: 'Zo Bart, wil het lukken met het in elkaar zetten van de raket, of heb je nog hulp nodig van je oude vader?'

Bart kijkt op naar papa en zegt: 'Wilt u mij alstublieft even helpen, want volgens mij zitten er een paar blokjes verkeerd...'

Papa schuift op de stoel naast Bart en bekijkt wat Bart al heeft gebouwd. Hij fronst zijn wenkbrauwen en pakt de beschrijving erbij. 'Ah, ik zie het al Bart, je hebt een paar stappen overgeslagen in de beschrijving en daarom klopt het nu niet. Je moet je echt houden aan de stap voor stap beschrijving.

Bart kijkt beteuterd: 'Het is ook best moeilijk, hoor, ik ben nog maar net acht. Papa lacht: 'Geef niks, samen zijn we 48, dus het gaat ons met z'n tweeën vast lukken!'

Bijbelverhaal

Vandaag is het Dankdag voor gewas en arbeid.

We horen een verhaal uit het Bijbelboek Spreuken.

Daar kunnen we lezen dat God een bouwplan had toen Hij de wereld schiep.

De HEER schiep de bruisende oceanen en bronnen met waterstromen en rivieren.

Hij schiep de hoge bergen en heuvels, velden en alle korrels zand.

Ook de hemel en de wolken schiep Hij.

De HEER gaf alles op de aarde zijn juiste plaats.

Alles mocht er groeien en bloeien.

Zo gaf God de mens een veilige plek om te kunnen wonen.

De HEER is eeuwig, Dat betekent: Hij was er altijd al, is er nu en zal altijd blijven.

Gods wijsheid zorgde ervoor dat alles precies werd zoals het moest zijn.

Gods wijsheid is zijn plan met de wereld en ons leven.

Gelukkig zijn de mensen (kinderen) die met de HEER leven en op zijn wegen blijven.

Je denkt er niet iedere dag bij na. Je bent vooral bezig met naar school gaan en met spelen of je hobby's.

Het is de wijsheid van Gods plan die ervoor zorgt dat er eten groeit op het land. Dat er genoeg regen valt en dat de zon genoeg schijnt.

Daar mogen we steeds bij stilstaan. En daar mogen we God op deze dankdag voor bedanken.

God zegt: 'Gelukkig is de mens (het kind) dat op mijn wegen blijft.

Luister naar wat Ik je leer, en word wijs. Doe niet net of je mijn lessen niet hoort'

God zegt hier dus: 'Let op als er uit de Bijbel wordt verteld en leer ervan'

God zegt ook: 'Gelukkig is de mens (het kind) dat in mijn woning komt'

Dus ga mee naar de kerk, het huis van God.

'Want als je Mij vindt dan krijg je het leven wat voor jou is bedoeld.

En zal Ik voor je zorgen en altijd bij je zijn', zegt God de HEER.

Afsluiting

God heeft een plan met jouw leven.

Net als met de lego-beschrijving die je stap voor stap moet volgen voor een mooi resultaat.

Wanneer jij je leven laat leiden door Gods wil... Wanneer je zijn richting voor jouw leven volgt... Dan wil God bij jou zijn en blijven. Hij zal zorgen voor een meer dan mooi resultaat. De HEER geeft je een nieuw leven. Jij wordt precies zoals God jou heeft bedoeld.

Auteur: MMe

Een wijs leven uit dankbaarheid

'Wat is wijsheid?'

Dat is wat je je afvraagt als je twijfelt aan wat je moet doen.

Je hebt keuze uit meerdere mogelijkheden en voor elk daarvan is wat te zeggen.

Een paar spreekwoorden/gezegden met 'wijs' in de boodschap:

Laat de kinderen bedenken wat het betekent.

Als het bier is in de man, is de wijsheid in de kan
van dronkaards verwacht men geen verstandige woorden

Van vragen word je wijs

door het stellen van vragen kun je veel leren

Door schade en schande wordt men wijs

een mens leert het beste van z'n fouten

De oudste moet de wijste zijn

van het oudste kind wordt het meeste verwacht

Grijs haar, wijs haar.

verstand komt met de jaren

Maar wat heeft wijsheid met Dankdag te maken?

Wat heeft wijsheid te maken met dankbaar zijn voor wat God ons geeft?

Daar kan je *blij* mee zijn en ja...daar kan je *dankbaar* voor zijn.

Weet je dat Wijsheid al veel langer bestaat dan dat er mensen zijn?

Al voor de schepping was het er, net zoals God er altijd al was.

Gods wijsheid heeft het hele plan bedacht...het plan voor de schepping, het plan voor de wereld, het plan van ons leven. Het plan voor *jouw* leven.

We kunnen zien hoe alles samenwerkt in de schepping. In het begin was alles in balans. God vond wat Hij gemaakt had 'zeer goed'.

Hoe anders is het nu in Gods schepping. De balans is ver te zoeken.

Het lijkt wel of de wijsheid verdwenen is...

Weet je dat Jezus er ook altijd al was?

Jezus was altijd al bij God, ook al voordat God het plan van de wereld en het heelal bedacht.

God is wijsheid, maar Jezus ook. Hij was de meest wijze mens die ooit heeft bestaan.

Hij is naar de aarde gekomen om die wijsheid opnieuw aan ons te leren.

Hij heeft al Gods wijsheid doorgegeven aan zijn leerlingen. En die zijn de wereld ingetrokken om de wijsheid weer aan ons te leren.

Als we leven naar die wijsheid, dan gaan we beter met elkaar om.

Dan zorgen we goed voor onze aarde en houden we

rekening met de dieren.

Dan gaan we zorgvuldig om met de natuur, zodat die weer voor ons kan zorgen.

Heerlijke groenten en vruchten in overvloed, voor iedereen.

Een rijke oogst op het land, om allerlei soorten brood te bakken.

Veel insecten, die van bloem tot bloem vliegen om ze te bestuiven, zodat er steeds weer nieuwe bloemen en vruchten groeien.

God zal het zegenen, door zon en genoeg regen te geven.

Om alles tot bloei te laten komen.

En daarom danken wij God.

Voor zijn wijsheid.

Vraag Hem om ook jou wijsheid te geven.

Misschien wordt dit liedje wel je favoriete dankliedje:

*Mijn Vader, dank U wel
dat U steeds bij mij bent,
dat U al mijn gedachten
en verlangens kent,
dat U zo stil en rustig
en begrijpend bent.
Mijn Vader, dank U wel
Ik dank U voor de diepe vrede
en de rust,
voor redenen tot blijdschap
en voor levenslust.
Ik dank U dat Uzelf
nu heel mijn leven vult.
Mijn Vader, dank U wel.*

Auteur: RvBvdB

10 november 2024

Daniël in de leeuwenkuil

Daniël 6

Thema: Elke dag contact met God

Doel

De kinderen ontdekken dat God mensen die verbonden met Hem willen leven, kan en wil redden.

Toelichting

De Meden zijn nu de baas. Hun koning Darius vindt Daniël een voorbeeldige dienaar. Hij krijgt een topfunctie. Zijn jaloerse mededienaars weten dat ze hem alleen kunnen pakken op zijn trouw aan God. Een verbod om te bidden tot zijn Heer zal Daniël nooit gehoorzamen. Dat blijkt waar te zijn. Ze lokken koning Darius in de val: in zijn eerzucht tekent hij een wet, die tegen zijn wil Daniël als slachtoffer heeft. Daniël zal sterven in de leeuwenkuil en zijn rol lijkt uitgespeeld.

De HEER belooft Daniël's trouw en bewijst tegelijk dat Hij sterker is dan de dood. Hongerige leeuwen moeten Hem gehoorzamen. Darius heeft gewenst: ik hoop dat God je redt (vs. 17), maar of hij er echt in geloofde...? Als Daniël hem wordt teruggegeven, erkent hij de HEER als koning over hemel en aarde. Zonder Hem kun je geen dag!

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: Daniël tussen de leeuwen

Richtlijnen: De koning houdt van Daniël, omdat hij zijn werk erg goed doet. Hij wil hem zelfs nog belangrijker maken. Andere mannen zijn jaloers, zij willen de baas zijn. Die mannen bedenken een gemeen plan. Daniël bidt elke dag tot God. Als ze hem dat verbieden en zeggen dat je dertig dagen lang alleen aan de koning iets mag vragen, zal Daniël nooit gehoorzamen. Hij wil iedere dag God danken en Hem vragen om hulp. De koning denkt niet goed na en vindt het een mooi plan. Daniël blijft dus bidden en hij wordt de leeuwen gegoooid. Maar die eten hem niet op. God redt hem. De leeuwen doen hem niets. Wat is de koning blij! En wat is hij dankbaar naar Daniël's God.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: Ik kan geen dag zonder God

Richtlijnen: Vraag aan de kinderen of zij God vandaag al nodig hebben gehad? Zo ja, waarvoor? Leg uit dat iedereen God nodig heeft: wie laat ons eten groeien, wie geeft ons gezondheid? Dat kunnen wij zelf niet.

Daniël krijgt een hoge functie van koning Darius in zijn rijk. Maar hij verandert niet. Bij alles wat hij doet betreft hij God. Als jaloerse tegenstanders hem uit de weg willen ruimen met een verbod om een verzoek te richten tot iemand anders dan koning Darius, blijft hij dat doen. Ook al kan de dood in de leeuwenkuil daarop volgen. De koning, die in de val is getrapt, kan Daniël niet redden. Hij mag de wet niet veranderen. Hij kan alleen wensen en hopen dat Daniël's God die dag een wonder zal doen. Maar is dat wel mogelijk? De volgende dag weet Darius dat dat zo is en niet veel later zijn hele rijk: De HEER is koning van hemel en aarde.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Steeds verbonden met God

Richtlijnen: Op Daniël valt niets aan te merken. Een voorbeeldig mens in de ogen van de koning. Zelfs in de ogen van zijn jaloerse mededienaars. Alleen op zijn trouw aan God kunnen ze hem pakken. De koning krijgen ze wel mee voor hun wet, want een maand lang de enige zijn aan wie je een verzoek mag richten, wie wil dat nu niet? En Daniël accepteert het verbod op contact met God niet. Hij redeneert niet dat hij beter een maand niet kan bidden, omdat hij dood niets meer kan betekenen voor God en zijn volk. Nee, hij laat zijn geloof niet steeds verder inperken (want dat zou dan gebeuren). Daarmee wijst hij ons de weg. Geloven kan je iets kosten: aanzien, geld, carrière, in sommige landen zelfs je leven. Maar Jezus geeft ons opdracht om te bidden: bidden moet dus (bovendien heb je het gesprek met God ook nodig). Bidden doe je gewoon, hoe mensen daar ook over denken of op reageren. Want wat is uiteindelijk erger: los van God of voor de leeuwen?

Extra bijbelgedeelte: Matteüs 6: 5-8

Bidden doe je in he verborgene. Je zoekt rust en ruimte om persoonlijk met God verbonden te zijn. God kent jouw hart en de woorden die wilt spreken. Hij weet wat je nodig hebt.

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Algemene Inleiding

Het verhaal van Daniël in de leeuwenkuil is wel een van de meest bekende verhalen uit de Bijbel. Daniël was als balling afgevoerd naar Babylonië en kreeg een positie aan het hof van Nebukadnezar. Omdat de HEER met hem was, kreeg hij daar een hoge positie. En ondanks het feit, dat er een machtswisseling kwam op het moment dat Darius koning werd, bleef Daniël die hoge positie ook houden. Hij werd een van de drie rijksbestuurders aan wie de overige machthebbers (de satrapen) rekenschap moesten afleggen. Daniël valt dan opnieuw zodanig op, dat Darius overweegt om hem nog meer macht te geven. In feite wil hij Daniël boven al zijn onderdanen plaatsen, een soort onderkoning. En dat, terwijl Daniël dit allemaal te danken heeft aan de God van Israël. Want de naam van Daniël betekent: mijn rechter is God. En zo leefde Daniël ook. Hij diende eerst God en dan pas de koning van Babel. Dat was al zo toen hij nog maar net als balling was aangekomen in Babel. En dat was ook zo op het moment dat hij opviel bij Darius... en de medebestuurders van zijn wereldrijk.

Die medebestuurders zijn bepaald niet blij met Daniël. Ze zijn jaloers omdat Daniël in de gunst stond bij de koning en ze zoeken daarom een manier om hem ergens van te kunnen beschuldigen. Omdat zij verder niets kunnen vinden tegen Daniël, richten zij zich op zijn godsdienst. En zo komen zij tot een plan, dat zij aan Darius voorleggen: De koning moest een gebod uitvaardigen, op schrift, zodat het niet veranderd kon worden. Iedereen moest hiernaar luisteren: in heel het rijk zou niemand een verzoek mogen richten, tot een god of tot een mens, behalve aan koning Darius. En dat voor een periode van 30 dagen. Degene die dit gebod zou overtreden moest gestraft worden: hij of zij zou geworpen worden in de leeuwenkuil. Koning Darius liet dit gebod vervolgens uitgaan.

Als Daniël van dit gebod hoort, gaat hij naar huis. Zijn bovenvertrek had open vensters in de richting van Jeruzalem. Daar knielde hij neer voor God en bad tot Hem. Dit was zijn gewoonte. Iedere dag opnieuw bad Daniël drie keer per dag tot God. En juist hier hadden zijn tegenstanders op gewacht. Ze klaagden Daniël aan bij koning Darius. Omdat het hier ging om een gebod, dat Darius op schrift had gesteld, kon dit niet gewijzigd worden. Zelfs niet door de koning zelf. Het was een gebod van Meden en Perzen. Het oordeel moest dan ook onherroepelijk volgen: Daniël moest in de leeuwenkuil worden geworpen. Daarbij sprak koning Darius nog wel een bedewens uit: 'Uw God, die u zo vasthoudend dient, zal u redden...' Nadat Daniël in de kuil was geworpen, werd de opening afgedekt met een steen. Daniël is in feite levend begraven en overgegeven aan de dood.

Koning Darius keert dan terug naar zijn paleis. Hij kan er niet van slapen. Het is allemaal tegen zijn zin wat hier is gebeurd. 's Morgens vroeg haast hij zich naar de leeuwenkuil. Zou er een wonder zijn gebeurd? Hij durft het haast niet te geloven. Toch antwoordt Daniël op zijn stem. Daniël leeft. God was met hem. Hij zond een engel vanwege zijn onschuld en zijn trouw. Daarna wordt Daniël uit de leeuwenkuil getrokken. In zijn plaats worden nu de aanklagers, samen met hun vrouwen en kinderen, in de leeuwenkuil geworpen. Zij sterven daar de wrede dood, die zij Daniël hadden gegund. Met hen heeft de koning geen beklag. Hij is blij. En hij laat door heel het rijk afkondigen, dat iedereen eerbied en ontzag moet hebben voor de God van Daniël.

Daniël zou zijn hoge positie behouden, onder koning Darius en daarna ook nog onder koning Cyrus de Pers. Er was in heel zijn leven maar Eén, die hij zag als zijn hemelse rechter. En dat was zijn HEER en God.

Vers voor vers

- Vs. 1 Darius de Mediër, van deze koning is niet veel meer bekend dan zijn leeftijd: 62 jaar. Op grond van deze leeftijd wordt het begrijpelijk dat hij relatief kort koning is geweest.
- Vs. 2 Een satraap was een bestuurder in het immense wereldrijk van Babylonië.
- Vs. 3 Boven deze satrapen stelt Darius drie rijksbestuurders aan. Zij vormden de hoogste beambten onder de koning.
- Vs. 4 Vanwege zijn buitengewone begaafdheid (zie ook 5:12), valt Daniël op. De koning wil hem zelfs als enige bestuurder boven alle anderen plaatsen.
- Vs. 5vv De valstrik. Opvallend is dat Daniël gepakt wordt op zijn godsdienst. God is zijn rechter. Dat is niet alleen wat wij terughoren in de naam van Daniël: heel zijn houding spreekt daarvan. Daniël wordt hier in de val gelokt door iets dat hem kracht geeft: zijn trouw aan God. Het gebod van koning Darius gaat hier dwars tegenin: voor een periode van 30 dagen moet iedere onderdaan zich volkomen afhankelijk opstellen van de koning en van niemand anders. En de koning, gevoelig voor dit stukje machtsvertoon, gaat op de list van de bestuurders in. De val is gezet.
- Vs. 11 Daniël zoekt God op in zijn gebed. Voor het open venster in de richting van Jeruzalem. Hij verbergt zich niet. Hij volgt zijn gewoonte, want hij bad drie keer per dag tot God (vgl. Psalm 55:18).
- Vs. 13 Een wet van Meden en Perzen kon niet herroepen worden. Het gaat hier om een staatswet, op schrift gesteld. Daar kon niemand meer iets aan veranderen. Zelfs niet als je de koning was die deze wet had uitgevaardigd.
- Vs. 14v De koning weet niet wat hij hoort: Daniël heeft dit gebod overtreden en gebeden tot zijn God. Natuurlijk heeft hij meteen door wat hier aan de hand is. Maar hij kan Daniël niet meer redden.

- Vs. 17 Vandaar dat hij wel moet besluiten om Daniël in de leeuwenkuil te laten gooien. Daarbij spreekt hij een bemoedigend woord uit, dat je ook zou kunnen zien als een bede: 'Moge uw God, die u zo vasthoudend dient, u redden.'
- Vs. 18 De opening van de leeuwenkuil wordt bedekt met een steen. En vervolgens wordt die steen verzegeld met de zegels van de koning en zijn machthebbers. Niemand zou nog iets kunnen doen om Daniël te helpen. In feite is hij levend begraven.
- Vs. 21 Toch heeft de koning kennelijk nog hoop gehad. Met bedroefde stem stelt hij zijn vraag aan Daniël, die hij hier de dienaar van de levende God noemt. Dat deze God leeft en regeert wordt meteen duidelijk. Want Daniël antwoordt.
- Vs. 22 Hij is onschuldig in de ogen van God en daarom hebben de leeuwen hem niets aangedaan.
- Vs. 24v Daniël was ongedeerd vanwege zijn trouw aan God. Zijn tegenstanders echter worden vermorzeld als zij op hun beurt in de leeuwenkuil worden geworpen.
- Vs. 26v De geschiedenis eindigt met een lofprijzing van de koning met daarbij een nieuw bevel: iedereen in zijn koninkrijk moet eerbiedig ontzag tonen voor de God van Daniël. Er staat niet bij dat God meteen ook de God van Darius is geworden. We moeten dus van Darius geen te gelovige man maken. Wel is duidelijk dat hij onder de indruk is van Daniël en de God op wie hij vertrouwt.

Vragen

- Daniël heeft als gewoonte om 3x per dag tot God te bidden.
Heb je voor jezelf ook bepaalde gewoontes, als het gaat om jouw relatie met God?
- Daniël wordt aangevallen door zijn tegenstanders op het punt van zijn dienst aan God.
Hoe is dat bij jou?
Kun jij rustig bidden 'voor open vensters', dus voor het oog van iedereen?
Of ben je daar voorzichtig in? Waarom?
- We zingen wel eens: 'k stel mijn vertrouwen op de Heer, mijn God.
Daniël doet dat en hij wordt gered, keer op keer.
Doet God dat ook bij jou of is dat toch anders?

Auteur: GD

Liederen

Psalm 37: 10 en 12	
Lied 904	(=Gezang 427 LvdK)
Lied 905	(=Gezang 323 LvdK)
Daniël	Hemelhoog 80
Daniël	Alles wordt nieuw 1: 13
Here der heren	Hemelhoog 593
King of Kings	Hemelhoog 606
De Here zegent jou	Hemelhoog 61
Zoek eerst het Koninkrijk van God	Hemelhoog 88
Van A tot Z	Hemelhoog 621
Lees je Bijbel, bid elke dag	Hemelhoog 382

Auteur: PZ

Daniël tussen de leeuwen

Inleiding

Bart en Koen gaan met papa en mama naar de dieren-tuin. 'Gaan we eerst naar de leeuwen?', zegt Koen. 'Die zijn heel gevaarlijk, dat vind ik spannend.' Mama zegt: 'Ik denk dat we gewoon de route lopen, dan komen we van-zelf bij de leeuwen. Kijk hier staan bordjes met dierenpo-ten erop en een pijltje, zij wijzen ons de weg.' Dat is een goed plan, zo zien ze alle dieren van de diertuin. Eerst is er een kinderboerderij. Daarna de aapjes en de giraf-fen. En dan...de leeuwen. 'Zou de oppasser niet bang zijn', zegt Bart. 'Straks wordt hij nog opgegeten.' Maar papa vertelt dat de oppassers nooit echt vlak bij de leeu-wen komen, er zit een hoog hek tussen. Gelukkig maar.

Bijbelvertelling

Kijk, daar zit Daniël. Hij zit in een diep gat en om hem heen zijn dieren. Poezen? Honden? Nee, leeuwen! Ze kijken naar Daniël en soms doet er een zijn bek open en gromt naar hem. Daniël kan niet weglopen, hij zit gevan-gen in dat grote gat. Is Daniël erin gevallen? Nee, koning Darius heeft gezegd dat hij voor straf in die leeuwenkuil gegooid moest worden. Waarom dan? Heeft Daniël dan iets ergs gedaan? Nee, hij heeft gebeden. Gebeden tot de Here God. En toen kwamen er soldaten om hem te pakken en in de leeuwenkuil te gooien. En daar zit hij nu, de leeuwen zullen straks wel honger krijgen en dan... 'Heb je gebeden?', vroeg koning Darius. 'Ja', zei Daniël, 'dat doe ik iedere dag, ik bedank de Here God omdat Hij goed voor mij zorgt en mij te eten en te drinken geeft.' 'Dan kan ik niets anders doen dan je straffen', zei de koning, 'dat is de afspraak.'

Maar bidden is toch juist goed? God bedanken omdat Hij voor je zorgt en je helpt?

Ja, dat is zo, maar de belangrijke mannen in het land vinden dat de koning te vaak naar Daniël luistert. Daniël is de helper van de koning, hij geeft de koning raad als er iets moeilijks is. De andere helpers zijn jaloers. Ze bedenken een gemeen plan. Zij vinden dat alle mensen alleen iets aan de koning mogen vragen en niet aan iemand anders. Dus ook niet aan God. De koning schrijft een brief en iedereen kan het lezen.

'Je mag alleen iets aan de koning vragen, hij de is belang-rijkste man in het land. Wie hier niet naar luistert wordt in de leeuwenkuil gegooid.'

Daniël leest de brief ook. Hij vindt koning Darius ook heel belangrijk. Natuurlijk. Maar God is de belangrijkste. Daniël wil tot God bidden, Hem om hulp te vragen. En danken voor alles wat er groet en bloeit in het land. En zo gebeurt het. Daniël bidt: 'Here God helpt U mij weer vandaag? Ik wil graag een goede helper van de koning zijn. Hij is heel belangrijk maar U bent de belangrijkste. Amen.'

De jaloerse mannen hebben het gehoord en gaan het meteen aan de koning vertellen. Gemeen, hè? En dan moet koning Darius wel doen wat hij in de brief heeft geschreven. Daniël krijgt straf en wordt in de leeuwenkuil gegooid.

En daar zit Daniël nu. Tussen de leeuwen. Maar...de leeuwen doen hem niks. En toch hebben ze honger, ze hebben al een hele tijd geen eten gehad.

God zorgt voor Daniël. Daniël weet dat God machtiger is dan koning Darius en de leeuwen, God zorgt dat hem niets kan overkomen.

De volgende morgen komt de koning kijken bij de leeuwenkuil. 'Daniël, ben je daar nog?', vraagt de koning. 'Ja koning, ik ben hier, God heeft voor mij gezorgd, ik ben niet gekrabd en niet gebeten, ik zit hier tussen de leeuwen. Mijn God is sterker dan iedereen!'

En dat is zo. Koning Darius laat Daniël weer uit de kuil halen en hij mag nog heel lang zijn belangrijkste helper zijn.

Auteur: IFF

Gebed

Here God, wij mogen op U vertrouwen, net als Daniël. U weet wat we nodig hebben, U helpt ons altijd weer. Dat mogen we niet vergeten. Amen

Ik kan geen dag zonder God

Inleiding

Stel de volgende vraag aan de kinderen: Hebben jullie vandaag God al nodig gehad?

En als dat zo is, kun je dan voorbeelden noemen? Bespreek met de kinderen dat wij God dag aan dag nodig hebben.

Wie laat ons eten groeien op het land? Wie zorgt ervoor dat wij gezond blijven?

Zelf kunnen wij dat niet. Het is God die voor ons zorgt.

In het verhaal van vandaag horen we over Daniël.

Daniël is een machtig man in het land waar hij woont. Maar hij begrijpt heel goed dat hij alle dingen die hij heeft uit Gods hand heeft ontvangen.

Bijbelverhaal

Koning Darius is een machtige koning met een groot koninkrijk.

Het is lastig om zo'n groot rijk alleen te besturen.

Daarom heeft koning Darius een aantal mensen die hem daarbij helpen.

Honderdtwintig mannen zijn leiders in het land, ze noemen hen satrapen.

Boven deze mannen zet hij nog drie hogere leiders, de rijksbestuurders.

Eén van die drie rijksbestuurders is Daniël. Daniël is een soort onderkoning.

Daniël is een Joodse man. Hij woont al jaren in het Babylonische koninkrijk.

Daniël valt op, omdat hij zo wijs is. Koning Darius mag Daniël graag. De koning denkt er zelfs over na om Daniël de macht te geven over zijn hele rijk. De ander rijksbestuurders en satrapen zijn jaloers op Daniël.

Ze zoeken een manier om Daniël in een kwaad daglicht te stellen bij de koning.

Maar het lukt ze niet om Daniël op een misstap te betrappen.

Ze weten dat Daniël zijn God belangrijker vindt dan de koning. Daar moeten ze handig gebruik van zien te maken.

Ze hebben al verschillende keren gezien dat Daniël bidt tot zijn God.

Dat doet hij wel drie keer per dag en ook nog voor het open raam van zijn huis!

Een paar rijksbestuurders en satrapen stappen naar koning Darius.

Ze buigen voor hem en zeggen: 'Koning Darius, leef in eeuwigheid! Alle rijksbestuurders en satrapen van het koninkrijk vinden dat er een nieuwe wet moet komen in het land'.

De koning fronst zijn wenkbrauwen en zegt: 'Oh, en wat staat er dan in die nieuwe wet?'

Een van de satrapen stapt naar voren en zegt: 'Wij willen dat niemand in het land de komende dertig dagen bidt tot iemand anders dan tot u, majesteit' En als ze dat wel doen, moeten ze in een kuil met leeuwen worden gegooid'

'En het is een wet van Meden en Perzen en u weet dat die wet niet meer kan worden veranderd of aangepast'.

De koning knikt: 'Ik vind het eigenlijk wel een goed idee. De wet laat zien hoe belangrijk ik ben'

De wet wordt opgesteld en iedereen in het land moet zich eraan houden.

Daniël heeft van de wet gehoord, maar hij is niet van plan om zich eraan te houden.

Diezelfde middag, wanneer hij thuiskomt, gaat hij naar zijn kamer waar hij knielt om te bidden tot de HEER zijn God.

Dan rennen er opeens een paar satrapen zijn huis binnen. Ze roepen: 'Wat ben jij daar aan het doen? Heb je het niet gehoord van de nieuwe wet?'

De satrapen gaan zo snel ze kunnen naar koning Darius toe. Ze zeggen: 'Had u niet een nieuwe wet laten maken, die niet meer veranderd kon worden?' De koning knikt: 'Dat klopt, een wet van Meden en Perzen kan niet meer worden aangepast' 'Precies', roepen de mannen. 'Wij hebben Daniël betrapt op het overtreden van die wet. We zagen hem vanmiddag bidden tot zijn God. Hij gaat daar gewoon mee door. Drie keer per dag. Terwijl u het heeft verboden in de wet!'

De koning snapt wat de satrapen hebben gedaan. Ze hebben een manier gezocht om van Daniël af te komen. En nu deze wet er eenmaal is, kan de koning ook geen kant meer op. Hij moet zich eraan houden. Tot aan zonsondergang probeert de koning Daniël nog te redden, maar hij kan eigenlijk niets voor hem doen. De straf moet worden uitgevoerd. Daniël moet in de leeuwenkuil worden gegooid, zoals de nieuwe wet zegt.

De koning laat Daniël eerst bij zich komen. Hij zegt: 'Daniël, je God die je zo trouw dient zal je redden'

Daniël wordt neergelaten in de leeuwenkuil. In een hoek zitten de leeuwen te al grommen en te brullen. Ze hebben al dagen niets gegeten en hebben honger.

Boven op de kuil komt een zware steen te liggen, zodat Daniël niet kan ontsnappen. De koning verzegelt de steen, zodat niemand erin of eruit kan zonder dat ze het merken.

De koning laat Daniël achter en gaat terug naar zijn paleis. De hele nacht lukt het hem niet om te slapen. De koning moet steeds aan Daniël denken die in de leeuwenkuil zit.

Vroeg in de ochtend, wanneer het nog maar net licht is, haast koning Darius zich naar de leeuwenkuil toe. Zodra hij in de buurt van de kuil komt begint hij te roepen. Het verdriet is in de stem van de koning te horen, want hij denkt niet dat Daniël nog leeft.

De koning roept: 'Daniël, dienaar van de levende God, heeft de God die je zo trouw dient je van de leeuwen kunnen redden? En wat een wonder. Daniël geeft antwoord vanuit de kuil!

Hij roept: 'Majesteit, leef in eeuwigheid. Het gaat goed met mij. Mijn God heeft zijn engel gestuurd en de bekken van de leeuwen gesloten. De leeuwen hebben mij geen kwaad gedaan. God vindt dat ik niets fout heb gedaan en ook u majesteit heb ik niets misdaan'.

De koning is heel blij dat Daniël niets is overkomen. Snel laat hij Daniël uit de kuil omhoogtrekken.
Dan moeten de mannen die Daniël hebben beschuldigd bij koning Darius komen.
Zij worden nu zelf in de leeuwenkuil geworpen, samen met hun vrouwen en kinderen.
Ze krijgen nu zelf de straf, die ze voor Daniël hadden bedacht.
Als de mensen de bodem van de kuil raken worden ze door de leeuwen verscheurd.
Koning Darius schrijft een bevel voor mensen in het land. Hij zegt: 'Hierbij beveel ik dat iedereen in mijn koninkrijk eerbiedig ontzag moet laten zien voor de God van Daniël. Want Hij is de levende God, die bestaat in eeuwigheid. Zijn koningschap gaat nooit ten onder en zijn heerschappij is zonder einde. God redt en bevrijdt. Hij geeft tekenen en doet wonderen, in de hemel en op aarde'.

Afsluiting

God heeft Daniël uit de klauwen van de leeuwen gered.
Daniël heeft heel zijn leven vertrouwen gehad in God.
Hij weet dat hij niets zonder God kan beginnen.
God zorgt iedere dag voor Daniël.
God zorgt ook iedere dag voor ons.

Wanneer jij in je leven voor God kiest, zal Hij altijd voor je zorgen en altijd bij je zijn.
In goede en in moeilijke tijden mag je weten dat God erbij is.
En dan mag je net als Daniël zingen:

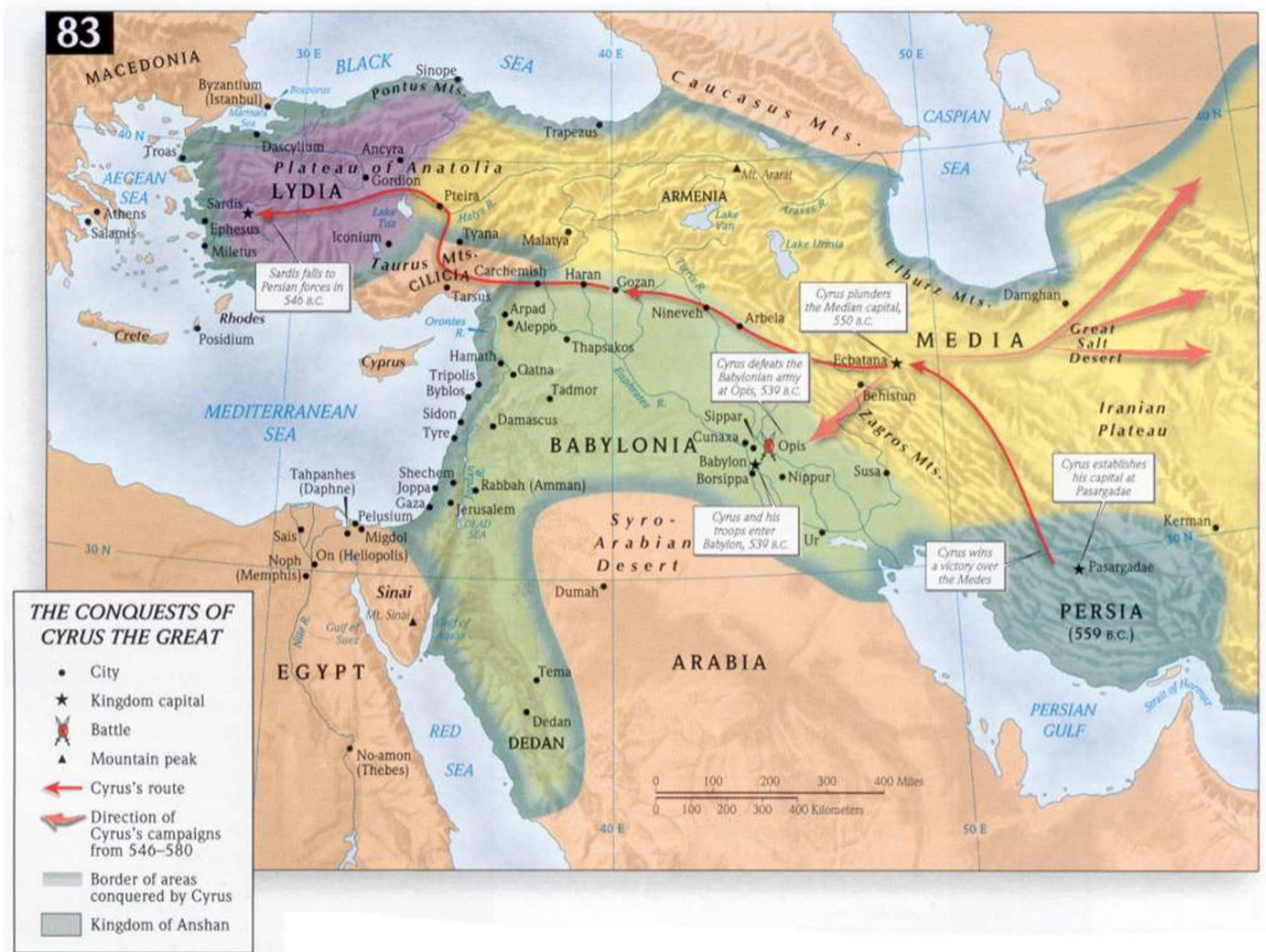
'k stel mijn vertrouwen op de HEER mijn God.
Want in zijn hand ligt heel mijn levenslot.
Hem heb ik lief, zijn vrede woont in mij.
Ik zie naar Hem op en ik weet, Hij is mij steeds nabij!

Auteur: MMe

Steeds verbonden met God

Kaart: de veroveringen door Cyrus de Grote (Kores)
bron: Christipedia

Bijbelverhaal

Op de kaart is te zien hoe koning Cyrus vanuit Perzië samen met de Meden het land Babylonië inneemt. In dit veroverde land stelt Cyrus koning Darius aan als onderkoning. Omdat het om een groot gebied gaat, stelt Darius 120 bestuurders aan om mee te regeren en uit hen kiest hij drie geschikte mannen, die bevorderd worden tot rijksbestuurders. Zij rapporteren direct aan de koning. Een van hen is Daniël, die kennen wij al. Daniël is nu ongeveer 80 jaar oud. Het is koning Darius opgefallen dat Daniël een zeer goed bestuurder is. Hij wil hem een promotie aanbieden. Dat is iets waar de andere mannen niet blij mee zijn. Het maakt hen jaloeers. Ze moeten Daniël niet. Hij is anders. Ze weten nu al, dat als hij het voor het zeggen krijgt, er bijv. geen ruimte meer zal zijn voor hun corrupte praktijken. Ze houden hem extra in de gaten of ze iets in zijn manier van leven kunnen vinden,

waarop ze hem kunnen betrapten. Het zou toch mooi zijn als ze iets kunnen vinden waarin hij niet goed functioneert. Maar helaas voor de mannen, niets is er op Daniël aan te merken. Daniël is zijn koning heel trouw. Hij werkt hard, is eerlijk en betrouwbaar. Dan moeten ze hem pakken op iets anders; De liefde tot zijn God. Ze bedenken een sluw plan. Ze gaan naar de koning en stellen hem een nieuwe wet voor. Een wet die Daniël niet zal willen en kunnen houden. Ze weten het wel, die man van Juda kan geen dag zonder te bidden tot zijn God. 'Koning Darius, leef in eeuwigheid' zeggen ze als ze voor hem staan. Wij hebben een voorstel voor een nieuwe wet. Wij willen het volgende voorstellen. Dertig dagen lang mogen de mensen alleen aan u, de koning iets vragen. Wie dat toch doet moet worden gestraft en in de leeuwenkuil gegooid. Het klinkt de koning niet verkeerd in de oren. Zijn ijdelheid wordt gestreeld. Hij stemt ermee in dat deze wet wordt opgeschreven. Hiermee maakt hij het tot een wet van Meden en Perzen. Dat houdt in dat deze niet veranderd kan worden. De valstrik voor Daniël is hiermee opgezet. De koning is met open ogen in de opgezette val gelopen, nu

Daniël nog. De mannen gaan handenwrijvend naar huis. Het is nog een kwestie van tijd. Ze wachten hun kans af.

Daniël hoort van de nieuwe wet. Hij weet heel goed wat dit voor hem betekent. Hij gaat naar huis om hierover met God te praten. Hij knielt voor het open raam. Daniël heeft een vaste plek waar hij elke dag op drie vaste tijden bidt. Hij weigert voor zichzelf elk compromis; hij gaat op de knieën. Hij had lopend of staand met God kunnen praten, zodat het niet zou opvallen. Hij past ook de tijden van zijn bidden niet aan. Hij bidt zoals hij altijd doet. Deze tijden zijn bij de mannen bekend. Zij achtervolgen hem en ja, ze zien Daniël, biddend tot zijn God. Nu hebben ze bewijs genoeg. Ze gaan naar de koning om hem aan te klagen. En herinneren hem fijntjes aan de nieuwe wet. Ja, dat weet de koning nog. Ze vertellen wat ze van Daniël hebben gezien. En de koning doorziet nu hun boze opzet. Die nieuwe wet was eigen belang. Zij wilden van Daniël af. Pijnlijk beseft de koning dat hij nu zijn goede adviseur moet laten doden. Hoe hij ook probeert een manier te vinden om eronder uit te komen. Het lukt niet. De wet schrijft voor dat het vonnis voor zonsondergang moet worden voltrokken. De mannen zitten er bovenop dat dit echt wordt uitgevoerd. Daniël wordt bij de koning geroepen. Een ontroerend moment. Verdrietig laat de koning Daniël meenemen, richting de leeuwenkuil. Hij spreekt zijn vertrouwen uit dat de God, die Daniël zo trouw dient, hem zal redden! Darius bevestigt hiermee dat Daniël niets gedaan heeft, waardoor hij deze straf verdiend heeft. En dat horen de jaloerse mannen ook!

Dan wordt Daniël via een smalle opening in de kuil geworpen. De kuil wordt afgedekt en verzegeld door de koning en een aantal belangrijke personen. Met een verdrietig hart vol schuldgevoel en pijn gaat de koning richting zijn paleis.

We snappen het wel als we lezen in de Bijbel dat koning Darius geen eten door zijn keel krijgt en dat hij in de nacht niet kan slapen. Zodra het licht wordt, haast hij zich naar de leeuwenkuil. Als hij in de buurt komt, roept hij verdrietig: 'Daniël, dienaar van de levende God, heeft jouw God die jij zo trouw dient, je van de leeuwen kunnen redden? Tot zijn stomme verbazing klinkt er een antwoord. Daniël leeft! Weg is de verdrietige stemming. Uitgelaten roept de koning zijn dienaren. Ze moeten Daniël uit de kuil omhoogtrekken. Hij mankeert niets. 'God heeft een engel gestuurd om mij te beschermen', vertelt Daniël. Ik was veilig. Hoe bijzonder is dat, het lijkt erop dat Daniël in de kuil meer rust gehad heeft dan de koning, die in zijn paleis geen oog dicht deed. Het raakt de koning. Hij weet wat hem te doen staat. De mannen die hem zo in de val hebben laten lopen worden met hun gezinnen opgepakt en in de kuil geworpen. Nu is er géén engel om te beschermen. De leeuwen zijn uitgehongerd en vallen op de slachtoffers aan. Koning Darius heeft zijn topadviseur terug en is van de politieke tegenstanders verlost. Diep onder de indruk beseft de heidense koning wie er werkelijk machtig is. Dat kun je lezen in de Bijbel: Hij gebiedt dat iedereen in zijn rijk met de God van Daniël rekening moet houden. Hij zegt: De God van Daniël is 'de levende God' die bestaat in eeuwigheid.

De koning heeft God aan het werk gezien. God verlost Daniël uit de klauwen van de leeuwen. God zorgt voor wie op Hem vertrouwen. En zegent ook. We lezen in de Bijbel dat Daniël zijn taak nog een paar jaar mag uitvoeren. En dat het hem goed gaat. Daniël is voor ons een mooi voorbeeld. Hij houdt veel van zijn God en wil voor Hem rechtvaardig leven. Dat botst met de maatschappij waar hij in leeft. Hij deinst niet terug als dat consequenties heeft. Daniël is bereid een prijs te betalen. Niet alleen nu hij oud is, ook al toen hij jong was. Hoe mooi is dat!

Gespreksvragen

Er zijn wat opvallende teksten in dit Bijbelgedeelte.

Daar kunnen we over doorpraten:

- Vers 4v Wat voor tactieken gebruiken de mannen om hun doel te bereiken? Herken je dit soort praktijken in onze tijd/in je eigen leven? Wat vind je ervan?
- Vers 6 Wat zegt het dat de mannen bij Daniël echt niets vinden waarop ze hem kunnen betrappen.
- Vers 11 Lees nog eens wat Daniël doet als hij hoort van de nieuwe wet. Wat leren wij hiervan? Het wordt duidelijk in dit verhaal: Daniël kan geen dag zonder bidden. Hoe is dat bij jou? Daniël heeft een vaste plek, een vaste gebedshouding en vaste tijden, kunnen wij daar iets van leren? Daniël wordt een voorbeeld genoemd voor vele martelaren in de eeuwen na hem tot vandaag. Hij kiest om rechtvaardig te leven, ook al kan dat zijn leven kosten. Dat deed hij al toen hij jong was (Daniël1:8) dat doet hij in dit verhaal nog als 80-jarige. Praat hierover. Wat kies jij?
- Vers 17 Wat vind je van de woorden die de koning?
- Vers 18 Opmerkelijk om te lezen dat terwijl de koning de steen verzegeld heeft met zijn zegelring, de machthebbers de steen ook nog een keer verzegelen. Waarom zou dat zijn? Wat zegt dat van de macht van de koning?
- Vers 19 Waarom kon de koning die nacht niet slapen?
- Vers 20 Waarom zou de koning vroeg in de ochtend naar de leeuwenkuil teruggaan?
- Vers 23 Daniël vertelt dat de leeuwenmuilen door God gesloten zijn. Het valt op dat de koning later zegt (vers 28) dat God Daniël uit de klauwen van de leeuwen heeft gered. Dat is nog iets sterker. Wij weten dat één uithaal van een leeuwenklauw dodelijk kan zijn. Waarom zou dit zo exact opgeschreven zijn? lees hierbij de verzen 26 en 27.

Hij vertelt ook dat God een engel heeft gezonden om hem te beschermen. Ken je nog meer bijbelverhalen waarin God een engel stuurt?

Lees Mat. 6:5-8 God kent en hoort ons. Hij weet wat we nodig hebben. Deze verzen passen bij dit verhaal. Het verhaal sluit af met de woorden dat Daniël in voorspoed verder mag leven. Ken je nog meer personen uit de bijbel (of in je eigen leven) die dat hebben ervaren?

Tot slot: wat heb jij in dit verhaal van Daniël geleerd, wat je niet meer wil vergeten?

Dankpunten

Noteer voor jezelf woorden waarmee je God n.a.v. dit verhaal wil aanbidden/loven en waarvoor je Hem wil bedanken.

Gebed

Via Open Doors weten we van veel christenen, die - net als Daniël- ervaren dat geloven ook werkelijk iets kost. Het kan zelfs hun leven kosten.

Bid voor hen.

Dat ze in de kracht van Daniël in het leven mogen staan.

Trouw en volhardend.

Dat ze ervaren dat de God die Daniël redde uit de

klauwen van de leeuwen ook nu, in 2024 nog Dezelfde is.

Dat ze blijven geloven dat God uiteindelijk recht zal doen.

Auteur: RE

17 november 2024

Wachten op de Redder

Daniël 7:1-14

Thema: Koning op de wolken

Doel

De kinderen leren dat Gods Rijk eeuwig is. Koning Jezus zal eens komen op de wolken om in zijn liefde over zijn kinderen te regeren.

Toelichting

Daniël heeft veel visioenen gezien. Ze wijzen naar de tijd van Antiochus IV Epifanes, een grieks-macedonische heerser die er alles aan deed om de joodse godsdienst af te schaffen. De vier dieren zijn symbool van de sterke rijken van toen: de Babylonische leeuw breidt zich snel uit over de wereld, de Perzische beer heeft nooit genoeg land. De Griekse panter bespringt onverhoeds zijn prooi en het Romeinse Rijk is machtiger dan allemaal en bedreigt met zijn horens de gelovigen. Ze regeren niet volgens Gods wetten. Gevaarlijke machten dus! Maar de troon van de oude wijze (dat is de HEER) staat er. Een mens die op de wolken komt (dat is Jezus) krijgt van Hem de macht, voor eeuwig.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: Er is maar één koning

Richtlijnen: Vertel de jongste kinderen dat Daniël veel dromen heeft uitgelegd aan koning Nebukadnessar, maar dat hij zelf ook een mooie droom had. Wel een beetje eng, maar toch mooi. Daniël droomt van gevaarlijke dieren. die heel gemene dingen doen. Dan ziet Hij een Koning die de dieren doodt. Hij stuurt op de wolken een mens die wel goed voor de wereld zorgt. Daniël droomt van de Here God, die de Here Jezus stuurt om onze koning te zijn. Jezus is de sterkste, nu en altijd.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: Koning van de dieren

Richtlijnen: De kinderen weten hoe sterk en slim dieren kunnen zijn. Daardoor kunnen ze overleven. Maar uiteindelijk gaan ze allemaal een keer dood. Ze blijven kwetsbaar en hebben een vijand die sterker is.

Daniël droomt van vier supersterke fantasiedieren, bijvoorbeeld een leeuw met adelaarsvleugels en een panter met vogel-vleugels. Daar lijken de koningen op die in deze wereld geen rekening houden met God. Levensgevaarlijk, slim en snel. Kijk uit voor hen!

Maar op de troon zit een oude wijze met wit haar, vol heilig vuur. Hij verslaat de dieren, maakt ze machteloos. Hoe kan dat? Er komt een mens op de wolken naar Hem toe, Hij zal Koning zijn over hemel en aarde, trouw aan de oude wijze. Begrijpen jullie wie dat zijn. Natuurlijk God de Vader die er altijd al was, voordat de wereld bestond en Jezus, zijn Zoon, Koning van alle koningen. Koning ook over alle dreigende dieren!

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: De Oude Wijze en de mens op de wolken

Richtlijnen: Daniël heeft veel visioenen gezien. Ze wijzen naar de tijd van Antiochus IV Epifanes, een grieks-macedonische heerser die er alles aan deed om de joodse godsdienst af te schaffen. De vier dieren zijn symbool van de sterke rijken van toen: de Babylonische leeuw breidt zich snel uit over de wereld, de Perzische beer heeft nooit genoeg land. De Griekse panter bespringt onverhoeds zijn prooi en het Romeinse Rijk is machtiger dan allemaal en bedreigt met zijn horens de gelovigen. Ze regeren niet volgens Gods wet. Gevaarlijke machten! Maar de troon van de oude wijze (dat is God) staat er en een mens die op de wolken komt (dat is Jezus) krijgt van Hem de macht, eeuwig.

Durf jij in onze tijd waarin vervaarlijke dieren de macht lijken te hebben voor Hem te kiezen?

Extra bijbelgedeelte: Matteüs 24: 15-20 en 29-31

Jezus waarschuwt voor de dreiging van de verwoestende gruwel, waarnaar Daniël verwees. Onderschat hem niet en vlucht voor hem. Maar vertrouw tegelijk op de Mensenzoon die als Koning op de wolken komt. Hij zal zijn uitverkorenen bijeenbrengen in veiligheid.

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Algemene Inleiding

Het boek Daniël is een bijzonder boek. Het bestaat uit twee hoofddelen. De eerste 6 hoofdstukken vertellen ons van de weg, die God met Daniël is gegaan. Je zou dit meer een historisch verslag kunnen noemen. Vanaf hoofdstuk 7 begint echter het tweede hoofddeel, waarin vooral openbaringen en visioenen zijn opgeschreven met daarbij een sterke gerichtheid op de eindtijd. De toon is anders. Er wordt veel beeldspraak gebruikt. En er wordt meer geduid dan specifiek omschreven. Hoofdstuk 7 begint met een droom. En waar wij kunnen zeggen: het is maar een droom, is dat in het Oude Testament anders. In de bijbelse tijden werden dromen diep serieus genomen als een manier, waarop God iets aan de mensen kon openbaren. Als er dan ook van Daniël gezegd wordt, dat hij een droom heeft, moeten wij de oren spitsen. God is daar en hij heeft ons iets te zeggen.

De droom van Daniël begint met de winden uit de vier windstreken, die de grote zee in beroering brengen. We moeten hier niet denken aan een specifieke zee, zoals bijvoorbeeld de Middellandse zee of de Rode zee. Geduid wordt de zee als anti-macht tegenover de schepping van God. In Genesis zweeft de Geest over de wateren. Hier zijn het de winden, die de zee in beroering brengen. Uit die zee komen vervolgens vier vreemde dieren op. Het eerste dier: een leeuw met adelaarsvleugels. Die vleugels worden echter uitgerukt waarna hij op twee voeten mag lopen als een mens. Hij krijgt ook het hart van een mens. Een volgend dier lijkt op een beer. Dit dier is half-opgericht en heeft 3 ribben in zijn bek. Het wordt ook aangespoord om veel te vreten. Een derde dier ziet er uit als een panter, maar dan met vier vogelvleugels en vier koppen. Aan dit dier wordt macht toebedeeld. En tenslotte is daar het vierde dier: Angstaanjagend en geweldig sterk, met grote ijzeren tanden. Dit dier vermaalt alles en wat overblijft vertrapt hij met zijn poten. Het heeft tien horens. Terwijl Daniël toekijkt verschijnt er een nieuwe kleine horens tussen de andere. Drie oude horens moeten wijken voor deze nieuwe horens. En in die horens bevinden zich ogen als mensenogen en een mond vol grootspraak.

Eindelijk komt er nu een wending in de droom. Daniël ziet tronen. En hij ziet dat een Oude Wijze plaatsneemt. Zijn troon bestaat uit vuurvlammen en een rivier van vuur welt op en stroomt voor Hem uit. Hij is omringd door duizenden en tienduizenden dienaren. Het is de hemelse hofhouding. Het hof neemt vervolgens plaats en de boeken worden geopend. En Daniël blijft kijken. Hij ziet hoe het vierde dier wordt gedood vanwege zijn grootspraak. En hij ziet hoe de macht van de andere dieren wordt afgenomen. Zij mogen nog wel even blijven leven. En dan ziet Daniël iemand met de wolken van de hemel komen. Hij heeft de gedaante van een mens. Hij nadert de Oude Wijze. En de Oude Wijze geeft hem macht en eer en het koningschap over alle volken en naties. Zijn heerschappij is voor eeuwig en zijn koningschap zal nooit te gronde gaan.

In deze droom horen wij van machten en van krachten die wij niet begrijpen. Maar we zien hen om ons heen in het geweld dat door de wereld trekt. Dit geweld is vreselijk. Het is echter het einde niet. Er komt een oordeel. Er is een hemels hof. En daar wordt grootspraak afgestraft en redding verkondigt. In de gestalte van degene die op de wolken tot ons komt mogen wij Hem ontdekken, die bij zijn Hemelvaart op de wolken is teruggegaan naar God: Jezus Christus. Zijn naam betekent redder, verlosser. Hij is de Mensenzoon en zo noemt hij zichzelf dan ook door heel zijn Evangelie heen. In de droom van Daniël wordt hij door de Oude Wijze overladen met macht en eer en het koningschap over alle volken en alle naties. En waar Daniël dit mag zien in oude tijden, daar bevestigt Jezus dit visioen als hij zegt: Aan Mij is alle macht gegeven in de hemel en op aarde. En Hij is met ons, alle dagen, tot aan de voleinding van de wereld.

Vers voor vers

- Vs. 1 Daniël heeft een droom. In zijn droom krijgt hij een openbaring van God. Dit horen we vaker in het Oude Testament, zie hiervoor bijv. Gen.28,10vv en Gen.37,5vv. God gebruikt ook dromen en visioenen om mensen te bereiken.
- Vs. 2 De grote zee. Omdat het gaat om een droom vol bijzondere openbaringen, hoeven we hier niet te denken aan een zee die wij op een landkaart kunnen tegenkomen. Het zal eerder gaan om de grote zee als teken van de chaosmacht, die tegenover God staat. Als Schepper van al wat leeft heeft God de macht van de zee ingedamd. Maar die zee is er nog steeds. Pas in Openbaring 21: 1 horen wij dat de zee er niet meer is.
- Vs. 3vv Daniël ziet vier dieren opkomen uit de zee. De een nog afschrikwekkender dan de ander. De leeuw, de beer en de panter staan allemaal bekend om hun macht en kracht. Daarbij krijgen zij de mogelijkheid om te vliegen. De leeuw mag zelfs rechtop staan als een mens en krijgt ook een mensenhart. De beer mag niet alleen, maar moet zich helemaal volvreten. En aan de panter met vier koppen wordt macht toebedeeld. Al die dieren staan echter in de schaduw van het vierde dier. Het heeft grote ijzeren tanden. Niets is ertegen bestand. En het heeft ook tien horens als evenzovele tekenen van zijn macht.
- Vs. 8 Dan ziet Daniël een kleine horens. En die horens is de ergste: gevuld met mensenogen en grootspraak. Deze horens is de hoogmoed in persoon. De ergste zonde die een mens of een dier kan hebben tegenover zijn Schepper.
- Vs. 9 Die Schepper komt nu naar voren in de Oude Wijze. Zijn troon bestaat uit vuurvlammen. Als God verschijnt in het Oude Testament gaat dat altijd gepaard met vuur, zie bijvoorbeeld Exodus 3: 2; Exodus 19: 18 en 1 Koningen 18: 24vv.

- Vs. 10 De boeken werden geopend. Waarschijnlijk gaat het hier om gedenkboeken, waarin de levensgang van de mensen staan opgeschreven. Zie bijv. Psalm 56: 9. In elk geval wordt hier geduid op een hemelse rechtspraak.
- Vs. 11 Grootspraak wordt rigoureus afgestraft. De andere drie dieren worden krachteloos gemaakt maar mogen nog wel even blijven leven.
- Vs. 13v De Mensenzoon daalt af met de wolken. Jezus zal zichzelf in de evangeliën vaak zo noemen. Aan Hem is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde. Hij zegt dit aan het einde van het evangelie naar Matteüs. En Daniël ziet dit in de droom die hij hier krijgt.
- Vs. 13v Duidelijk is dat de Mensenzoon voor de Oude Wijze wordt geleid. Met de Oude Wijze wordt God zelf bedoeld. Hij heeft alle macht en is in staat om koningsmacht te geven aan de Mensenzoon, Jezus onze Heer.

Vragen

1. Als jij denkt aan machten die deze wereld bedreigen, waar denk jij dan aan?
2. Ben je bang voor de eindtijd? Waarom wel/niet?
3. Geloof jij dat Jezus sterker is dan welke macht ook?
  - Ook als je kijkt naar het geweld in deze wereld?
  - Of de macht van de zonde in ons leven?
  - Als je denkt aan de macht van Jezus, wat is dat voor een macht?

Auteur: GD

Liederen

Psalm 2	
Gezang 110 LvdK	
Lied 871	(=Gezang 281 LvdK)
Lied 908	(=Gezang 430 LvdK)
Jezus Overwinnaar	Opwekking 832
Elk oog zal Hem zien als Hij komt	Hemelhoog 720
Eens zal op de grote morgen	Hemelhoog 719
Alles wordt nieuw	Opwekking voor kinderen 34
Nu gaan de bloemen nog dood	Hemelhoog 121
Lees je Bijbel, bid elke dag	Hemelhoog 382
We zullen opstaan	Hemelhoog 737
Een wijs man bouwde zijn huis op de rots	Hemelhoog 89
Zoek eerst het Koninkrijk van God	Hemelhoog 88

Auteur: PZ

Er is maar één koning

Inleiding

'Mama, mama!', roept Thomas. Mama komt vlug uit bed en gaat naar Thomas toe. 'Wat is er lieverd, je bent helemaal warm. Kom maar even een slokje water drinken.' Ja, Thomas is wakker geworden, hij heeft het warm. Hij was ook aan het dromen. 'Het was een nare droom mama, over allemaal enge beesten. Maar ineens waren ze ook weer weg, toen was alles heel mooi en toen werd ik wakker.' 'Gelukkig maar', zegt mama. Ze luistert naar Thomas en als hij wat gedronken heeft gaat hij weer verder slapen. En mama ook.

Bijbelvertelling

Toen Nebukadnessar koning was kwam Daniël bij hem. Koning Nebukadnessar had gedroomd. Hij wilde weten wat die dromen betekenden. Niemand kon het hem vertellen, de knappe mannen uit zijn land ook niet, maar Daniël wel. Daniël kon dit niet zelf. God vertelde het aan Daniël. En Daniël legde de droom uit aan de koning. Maar nu heeft Daniël zelf een droom. Eerst is de droom heel naar en ook wel eng. Maar later is het fijn, het loopt goed af.

Daniël droomt van hele gevaarlijke dieren. Zij doen gemene dingen. Hij ziet eerst in zijn droom een dier dat lijkt op een grote leeuw maar dan met vleugels. Het tweede dier wat Daniël ziet lijkt op een grote beer. Het derde dier lijkt op een panter. Heel eng, hij heeft wel vier koppen. Het vierde dier is echt heel griezelig. Maar dan, daarna, komt er een koning. De koning maakt de gevaarlijke dieren dood. De gevaarlijke dieren kunnen niet voor de wereld zorgen, zij moeten weg. Maar er is iemand die wel voor de wereld kan zorgen en goede dingen wil voor de mensen die op aarde wonen. En dat is God.

God stuurt iemand naar de aarde. Zijn Zoon Jezus Christus. Hij zal alle mensen blij en gelukkig maken. Daar droomt Daniël ook van. Wat fijn dat het goed afloopt, Daniël wordt er blij van. God die de Here Jezus stuurt om onze koning te zijn. Dat is heel mooi. Jezus is de sterkste, nu en altijd. Dat mogen we geloven en daarom hoeven we niet bang te zijn.

Gebed

Soms hebben we nare dromen. Als het dan goed afloopt zijn we weer rustig en blij.

We weten dat er veel naars is in de wereld. Maar we mogen geloven dat het goed afloopt, omdat God altijd bij ons is. Hij laat ons nooit alleen. Amen.

Auteur: IFF

Koning van de dieren

Inleiding

Welke dieren vind jij eng? Waarom? Hebben ze horens, enge klauwen of grommen ze?

Bijbelverhaal

Daniël krijgt soms dromen van God. Soms zijn ze eng, soms geruststellend. Zijn droom van vannacht was allebei.

Daniël valt in slaap na een dag hard gewerkt te hebben voor koning Belsassar van Babylon. Babylon is een heel machtig land. Babylon heeft het land Juda veroverd, een deel van Israël. Toen moesten heel veel Judeeërs hun land verlaten en gedwongen in het land Babylon leven. Daniël was een van hen.

Gelukkig zijn de Judeeërs daar niet, maar Daniël heeft zijn best gedaan en is nu een belangrijke dienaar van de koning van Babylon. Toch hoopt hij dat ze ooit met zijn allen weer terug kunnen naar Juda. Hij wil het liefst het paleis van de koning nooit meer zien.

Als Daniël zijn ogen sluit, ziet hij de zee. Ook in zijn droom is het nacht: er is maar een klein beetje maneschijn dat de toppen van de golven verlicht. Vier dieren breken door het wateroppervlak en blijven net iets boven het water zweven.

Het eerste dier is ontzagwekkend. Het lijkt op een leeuw, maar het heeft vleugels. Adelaarsvleugels. Het dier ziet er machtig uit, als een koning. Daniël weet in zijn achterhoofd dat dit dier symbool staat voor Babylon, het land waar hij nu woont.

Dan verliest de leeuw plotseling zijn vleugels, alsof ze van hem af worden gescheurd. Brullend valt hij weer in het water. Het is nog steeds een groot dier, maar zonder die vleugels is het minder eng. Daniëls hart slaat een slag over. Betekent dit dat Babylon zijn macht gaat verliezen? Misschien mag hij dan weer naar huis, naar Juda!

Dan kijkt hij naar het tweede dier. Het is een grote beer, die op zijn achterpoten staat, net als een mens. Hij torent boven Daniël uit, zo groot is hij! Het derde dier is een panter met wel vier koppen.

Maar het vierde dier is het verschrikkelijkst. Het heeft wel tien horens, zoveel, dat Daniël niet meer kan zien wat voor dier het is. Het verscheurt alles met zijn tanden en als hij het niet eet, stampet hij erop met zijn voeten, net zolang tot het helemaal kapot is. Een van zijn hoorns kan zelfs praten. 'Ik ben de beste!', zegt die. 'Iedereen moet mij dienen, zelfs God!'

Op dat moment wordt er een troon neergezet en een oude wijze man gaat erop zitten. Zijn kleding is wit als sneeuw. De troon is gemaakt van vlammen, die zo heet zijn, dat ze de hele lucht rood laten gloeien van de warmte. Stoomwolken stijgen op uit de zee. Het is duidelijk: dit is de machtigste koning die er is.

De eerste drie dieren knielen onmiddellijk, doodsbang. Niets is meer over van hun indrukwekkende houding nu ze zich tegen de vloer drukken en Daniëls angst voor hen verdwijnt.

Maar het vierde dier is niet zo slim. Nog steeds roept het luid dat het het beste dier van allemaal is en dat iedereen hem moet aanbidden. De man op de troon kijkt het dier met de horens aan en op dat moment gaat het dier in vlammen op.

Nu lopen er ook mensen naar de troon toe en ze knielen voor de echte koning neer. Ze beginnen te zingen en de droom wordt gevuld met psalmgezang, tot Daniël wakker wordt.

Daniël pakt een vel papier en een pen die naast zijn bed liggen. Als hij een droom heeft die van God komt, schrijft hij die op. Zo kan hij zijn dromen met andere mensen delen.

Hij was zo bang geweest tijdens het grootste deel van zijn droom. Maar door wat hij heeft gezien aan het eind, kan hij nu alleen nog maar glimlachen. Hij weet wat de droom betekent. Het maakt niet uit hoe machtig koningen nu lijken te zijn, uiteindelijk is God de machtigste koning van iedereen. En zijn Koninkrijk zal eeuwig duren.

Slot

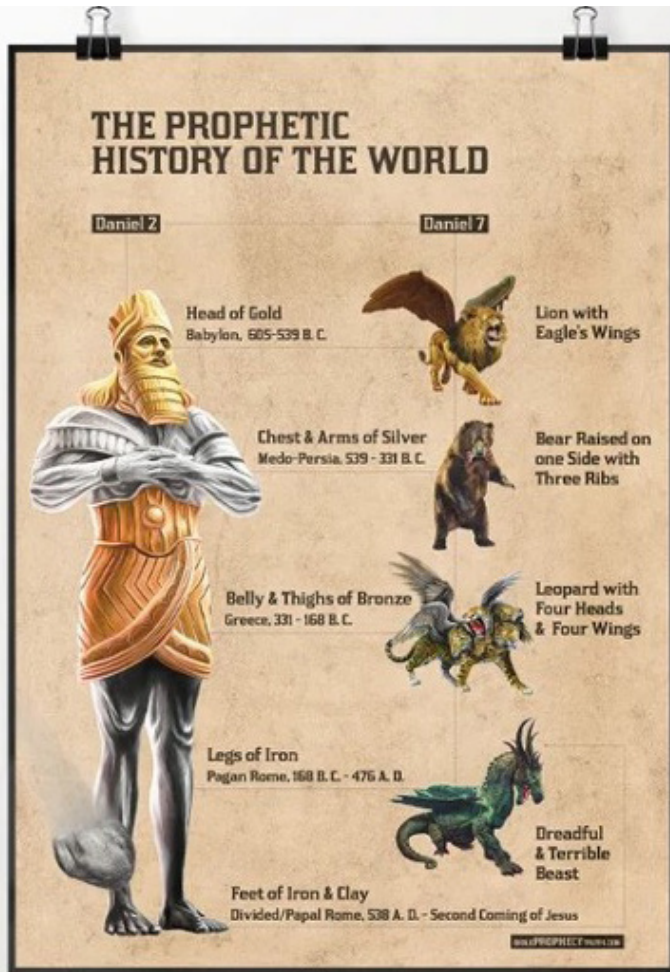
Welke dingen vind jij eng? Denk je dat God die dingen ook eng vindt? Kan Hij je helpen?

Auteur: RvR

De Oude Wijze en de mens op de wolken

Poster (gevonden op Etsy) van de profetische geschiedenis van de wereld

Bijbelverhaal

Vandaag horen we een bijzonder verhaal. Het heeft een profetische boodschap. In de Bijbel zijn veel van deze boodschappen te vinden. God weet hoe de toekomst van de wereld er uit ziet. En het mooie is, Hij houdt dat niet voor zichzelf. Nee, Hij laat daar soms wat van aan zijn knechten zien. En een van die knechten is Daniël. We hoorden de laatste weken al meer van hem. Voor het verhaal van vandaag gaan we een stukje terug in zijn leven. Wanneer hij deze droom krijgt is hij ongeveer 70 jaar oud. Het is het eerste jaar van koning Belsassar. Daar hoorden we twee weken geleden van. Uit dat verhaal weten we dat Belsassar Daniël niet eens kende. Blijkbaar was Daniël aan de kant gezet in Babel. Daniël telde daar niet meer mee, maar bij God wel. God laat hem in de nacht beelden zien over de toekomst. Dat er vier rijken zullen zijn die allemaal weer verdwijnen, weet Daniël al vanuit de droom van Nebukadnezar. Het gaat in deze droom over dezelfde rijken. Alleen ziet hij ze nu niet in de vorm

van een indrukwekkend beeld met kostbare metalen. God laat aan Daniël zien hoe Hij er tegen aankijkt. Hij ziet het verdorven karakter van de machtige heersers van de wereldrijken. Ze zijn als boosaardige roofdieren die vechten en elkaar verslinden. Zie *afbeelding*. Daniël pakt zijn pen en begint te schrijven. Hij doet het heel nauwkeurig. Het verhaal van de droom begint met het opsteken van de vier winden. Er komen vanuit de hemel krachten los die chaos veroorzaken. Ze brengen de grote zee in beroering. Grote zee betekent in de Bijbel dikwijls mensenmassa; volkenzee. Een kolkende massa wordt door de hemelwind opgezweept. De eeuwige God heeft er de hand in. Een chaotisch tafereel. Roofdieren komen op uit de zee van volken. Wereldrijken komen op en grijpen de macht. Er wordt veel bloed vergoten. Zodra de macht van het ene rijk vermindert, probeert een ander rijk de macht te grijpen. (Kijk nog eens naar de poster) Daniël ziet uit de grote zee vier enorme beesten opkomen. Niet tegelijkertijd, maar na elkaar. Het eerste dier lijkt op een leeuw met adelaarsvleugels. Daniël ziet dat de vleugels worden uitgerukt en weggenomen, maar later wordt het toch weer op twee voeten gezet en krijgt het een mensenhart. Na de leeuw komt een beest tevoorschijn wat lijkt op een beer. Het dier loopt op zijn achterpoten, alsof hij direct wil

aanvallen. De beer staat voor brute kracht. Hij heeft het restant van zijn vorige prooi nog tussen zijn tanden. Dan verschijnt er een beest uit de zee, dat eruitziet als een panter met vier vleugels en vier koppen. Het zijn afschrikwekkende roofdieren die Daniël tevoorschijn ziet komen. Maar het laatste ziet er het meest angstaanjagend en afschrikwekkend uit. Het is een geweldig sterk dier met grote ijzeren tanden. waarmee het alles vermaalt. En wat hij niet vermaalt, wordt onder zijn poten vertrapt. Het dier heeft tien hoorns. Dit dier is niet te vergelijken met een door God geschapen dier. Je zou het een machine-dier kunnen noemen. Het gaat maar door. Zoiets kom je alleen tegen in nachtmerries.

Terwijl Daniël nog eens goed kijkt, ziet hij een elfde hoorn groeien, die tussen de andere opkomt en drie van de tien bestaande hoorns wegdrukt om plaats voor zichzelf te maken. Deze hoorn heeft mensengenen en een mond vol grootspraak. Daniël voelt wel aan dat het moet gaan om wereldrijken waartegen geen enkel volk meer

opgewassen is en om heersers die alle macht naar zich toe trekken. Hoorns zijn een teken van macht. Terwijl Daniël vol afschuw dat laatste gruwelijke beest bekijkt, valt zijn oog op iets heel anders: Hij ziet het hemels regeringscentrum. Boven de woelige zee worden tronen van vuur opgesteld. Hij ziet dat de Oude Wijze daarop plaatsneemt. Dat is de Eeuwige, de almachtige God. Zijn kleed is wit als sneeuw en zijn haren zijn als zuiver wol. Daniël is diep ontroerd als hij de Oude Wijze ziet. Hij vindt bijna geen woorden om te omschrijven wat hij ziet. Een beweegbare troon van vlammen op wielen van vuur. Een stromende rivier van vuur kolkte voor de Oude Wijze uit. Vuur heeft in de Bijbel met Gods heerlijkheid te maken, of met Gods oordeel. Waarschijnlijk betekent dit dat er een rechtszaak wordt voorbereid. De Oude Wijze is omringd door tienduizend maal tienduizend engelen. Dat is de hemelse hofhouding. De boeken worden geopend. De gedenkboeken waar de daden van de mensen in opgeschreven staan. Daniël blijft goed kijken. Hij ziet hoe het vierde dier door het vuur wordt gedood, vanwege de hoogmoedige taal, die hij durft uit te kramen. Daniël ziet dat van de andere dieren de macht wordt afgenomen, zij mogen echter nog wel blijven leven. Dan komt daar ineens de Mensenzoon. Hij komt van boven, met de wolken van de hemel. Wat een verschil met de wereldrijken, die van onder uit de zee opkwamen! De Mensenzoon wordt voor de Oude Wijze gebracht. De Oude Wijze geeft Hem eer en macht. Macht om te regeren als Koning. Indrukwekkend als Daniël opschrijft dat alle volken en naties Hem dienen. Aan dit Koningschap zal geen einde komen.

Punt. Daniël, de knecht van God, legt zijn pen neer. Hij heeft precies opgeschreven wat hij in de droom gezien heeft. Hij is erg onder de indruk. Hij weet nog niet wat het allemaal te betekenen heeft. God zal het hem op zijn tijd wel bekendmaken. Want God weet wat er in de toekomst gaat gebeuren. De volken, -de mensen zonder God- zullen bezwijken van angst voor de dingen die gebeuren, zegt de Bijbel ergens, maar jullie niet! Jullie weten wat er komt. Omdat God regeert. Onze God schrijft de geschiedenis.

Vragen

1. Wat is je eerste reactie op dit verhaal. Vertel het elkaar.
2. Vergelijk de droom van Nebukadnezar met de droom van Daniël. Zie je overeenkomsten? Verschillen? Je kunt de afbeelding erbij pakken. Bedenk waarom Daniël de machtige rijken te zien krijgt, zoals God ze ziet.
3. Lees de verzen 9 en 10: God is omgeven door vuur. In het Oude Testament verschijnt Hij vaker in vuur. Weet je hiervan voorbeelden?
4. In vers 13 staat dat er iemand die eruitziet als een mens, komt met de wolken. Wij weten dat het om de Mensenzoon gaat. Hij komt vaker 'met de wolken van de hemel' Zoek een paar voorbeelden op in je Bijbel.
5. Wat vertelt dit verhaal van de macht van de wereldrijken? En wat vertelt het van de macht van God?
6. Wij leven in een spannende tijd. Er gebeurt veel in de wereld. Waarin ervaar je in onze tijd de macht van de wereldrijken? Zie je wat van de macht van het hemelse rijk?

Danken

Dank U wel dat U aan Daniël liet weten hoe de toekomst eruitziet.

Dank U wel dat U het liet opschrijven zodat wij het nu ook weten.

Dank U wel. U bent de Oude Wijze, degene die van alle tijden is. U was er altijd, U bent er nu en U zult er altijd zijn.

Dank U wel dat U de geschiedenis schrijft. U weet waar het naar toe gaat in de wereld. Het loopt niet uit de hand.

Dank U wel dat U recht zult spreken. Met onrecht zal worden afgerekend.

Dank U wel dat Uw Zoon Jezus als Koning voor eeuwig mag regeren. Een betere Koning is er niet.

Dank U wel....

Nog meer dankpunten? Vul maar aan....

Auteur: RE

24 november 2024

Wachten op de grote toekomst

Daniël 12:1-4 en Openbaring 21:1-7

Thema: Alles wordt nieuw

Doel

De kinderen leren dat God deze schepping na een tijd van verdrukking zijn nieuwe wereld brengt.

Toelichting

Daniël 12 klinkt dreigend: een unieke, zware verdrukking komt. Daniël kan zich daar alles bij voorstellen. Hij kent de methoden van Babel en Perzië om aan de macht te blijven. De bemoediging is dat deze tijd voorbijgaat. Zoals God Daniël bewaard heeft om staande te blijven in de verleiding om zijn geloof vaarwel te zeggen, zo wil Hij ook voorgoed uitkomst geven. Johannes ziet in Openbaring 21 een nieuwe hemel en aarde. God woont dan bij de mensen en alle zonde, ziekte en verdriet is voorbij. Onze Schepper is zo sterk dat niemand Hem tegenhoudt om deze belofte waar te maken.

In veel kerken worden deze zondag de overleden gemeenteleden herdacht. Het is eeuwigheidszondag. Zij leven al in heerlijkheid bij hun Heer, terwijl wij nog (soms moeizaam) geloven in deze wereld. Terwijl we allerlei dreigingen en hindernissen tegenkomen om met God te blijven leven. We kijken hoopvol vooruit naar de dag, waarin God alle dingen nieuw maakt, de dag dat Jezus, die de duivel heeft verslagen, terugkomt.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: Gods nieuwe wereld

Richtlijnen: Daniël en zijn vrienden hebben veel moeilijke en verdrietige dingen meegemaakt. Weten de kinderen er nog een paar? (ontvoerd naar Babel, in de oven omdat ze niet wilde knielen, in de leeuwenkuil gegooid). Toch bleef Daniël volhouden. We lezen nu dat God na deze moeilijke en verdrietige tijd een nieuwe wereld zal geven waarin alles goed is. Welke dingen zijn er dan niet meer, denken jullie? (ziekte, ruzie, pijn en verdriet). En wat is er juist wel (vrede, iedereen is gelukkig, volop eten en drinken voor iedereen). In de Bijbel staat: God woont bij ons. Alles wat Hij ons wil geven is er dan.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: Helemaal beter

Richtlijnen: Daniël heeft in zijn leven veel moeilijke dingen meegemaakt. Wie kan er een paar voorbeelden noemen? Toch is hij altijd blijven geloven dat God de dingen weer goed zou maken. Maar dat is nog steeds niet gebeurd. De Perzen zijn nog steeds de baas over Israël. Hoe moet het verder? Komt het goed?

God zegt hem dat na een tijd van verdrukking de gelovige mensen het dankzij God goed zullen hebben.

Johannes ziet dat later ook: een totaal nieuwe wereld. Voor het oude en verkeerde is geen plaats meer. Gods kinderen zijn daar volkomen gelukkig en veilig. De wereld lijkt nu vaak verdrietig en ziek en je vraagt je af: waar is God? Nu Jezus heeft al van de duivel gewonnen (wanneer?). Eens maakt Hij alle dingen helemaal beter. Dat kost tijd, net als beter worden als je ziek bent en medicijnen krijgt. God zal bij ons wonen en echt alle dreigingen en ellende voorgoed laten verdwijnen. De wereld is dan helemaal beter.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Vol verwachting volhouden

Richtlijnen: Daniël 12 klinkt dreigend: een unieke, zware verdrukking komt. Daniël kan zich daar alles bij voorstellen. Hij kent de methoden van Babel en Perzië om aan de macht te blijven. De bemoediging is dat deze tijd voorbijgaat. Zoals God Daniël bewaard heeft om staande te blijven in de verleiding om zijn geloof vaarwel te zeggen, zo wil Hij ook voorgoed uitkomst geven. Johannes ziet in Openbaring 21 een nieuwe hemel en aarde. God woont dan bij de mensen en alle zonde, ziekte en verdriet is voorbij. Onze Schepper is zo sterk dat niemand Hem tegenhoudt om deze belofte waar te maken.

In veel kerken worden deze zondag de overleden gemeenteleden herdacht. Het is eeuwigheidszondag. Zij leven al in heerlijkheid bij hun Heer, terwijl wij nog (soms moeizaam) geloven in deze wereld. Doordat we allerlei dreigingen en hindernissen tegenkomen om met God te blijven leven. We kijken hoopvol vooruit naar de dag, waarin God alle dingen nieuw maakt, de dag dat Jezus terugkomt en altijd bij ons blijft.

Extra bijbelgedeelte: 1 Petrus 5:8-10

De duivel is nu nog sterk en laat gelovigen lijden. Petrus mag zeggen: dat lijden duurt maar kort. God helpt ons nu om vol te houden en zal ons eens het leven geven dat heerlijk is, voor altijd.

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Bij het Bijbelgedeelte Openb. 21:1-7

Het boek Openbaring heeft een mooie structuur van zeven tekstblokken voorafgegaan door een inleidend gedeelte (1:1-20) en afgesloten met een slotwoord (22:6-21).

In het begin klinken de woorden 'zie, Hij komt met de wolken' en aan het slot zegt Jezus 'zie, Ik kom spoedig.' In de zeven tekstblokken lezen we achtereenvolgens over: zeven kandelaars (2:1-3:22), zeven zegels (4:1-8:5), zeven bazuinen (8:6-11:19), zeven tekenen (12:1-15:4), zeven schalen (15:5-16:21), zeven openbaringswoorden (17:1-19:10) en zeven gezichten (19:11-22:5). In het midden staan wonderlijke woorden over de mensen die het teken van het Lam op hun voorhoofd hebben gekregen (14:1-5). Dat wijst op de overwinning die Jezus heeft gebracht. Elk van de zeven tekstblokken bestaat zelf ook uit zeven perikopen.

Deze kunstige structuur van 7x7 perikopen maakt ook duidelijk dat we hier niet te doen hebben met een chronologische beschrijving van gebeurtenissen, maar met profetieën waarin verschillend thema's beschreven worden.

Openb. 21:1-7 behoort tot het laatste (geel aangegeven) tekstblok met zeven gezichten, die Johannes krijgt, hij zegt steeds: 'ik zag ...' In de zesde perikopen van 21:1-8 ziet Johannes een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

In de voorafgaande (vijfde) perikopen had hij gezien dat 'De hemel en de aarde wegvluchten en verdwenen in het niets' (20:11). De doden worden opgewekt, de boeken geopend en iedereen wordt geoordeeld naar zijn daden (20:13). Daarna gebeurt er iets heel bijzonders: de dood en het dodenrijk worden in de vuurpoel gegooid (20:14). Daarmee is bedoeld dat de dood vernietigd zal worden. De dood gaat voorgoed dood. Er komt een einde aan alles wat het leven in verbondenheid met Christus bedreigt en kapot maakt.

En wat dat inhoudt horen we in Openbaring 21:1-7.

Vers voor vers

- Vs. 1 Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde: een nieuwe wereld waar mensen in de nabijheid van God mogen leven. Misschien dacht Johannes aan een nieuwe aardse werkelijkheid: de planeet en de hemelkoepel met de sterren. 'De zee is er niet meer'; de zee is hier het symbool voor alle bedreigende natuurkrachten. Er is niet bedoeld er geen grote wateren meer zouden zijn en dat je, bij wijze van spreken, nooit meer zou kunnen surfen.
- Vs. 2 Een nieuw Jeruzalem, een nieuwe stad waar God kan wonen. Deze stad wordt uitvoeriger – heel beeldend – beschreven in de zevende perikopen (21:9-22:5). In dat nieuwe Jeruzalem ziet Johannes geen tempel, want 'God, de Heer, de Almachtige, is haar tempel, met het Lam' (21:23).
- Vs. 3 Daarom roept een luide stem vanaf de troon: de woonplaats (letterlijk: de tent) van God is onder de mensen en Hij zal bij hen wonen. Alle volken zullen samen met Hem in het nieuwe Jeruzalem wonen – breder gezegd: op de nieuwe aarde. En dat is de nieuwe wereld van Gods Koninkrijk van vrede, gerechtigheid en liefde. Johannes hoort 'een luide stem vanaf de troon', niet de stem van een engel maar de eensluidende stem van God en van het Lam (verg. vs. 22).
- Vs. 4 In deze totaal nieuwe wereld is 'de dood' in al zijn gedaanten dood (20:14). In elk opzicht zal er geen dood meer zijn: geen scheiding meer tussen mensen en de Almachtige God (vs. 3), geen lichamelijk sterven, geen pijn, geen rouw, geen jammerklacht.
- Vs. 5 Opnieuw hoort Johannes de stem van Hem die op de troon zit. God zelf verzekert Johannes dat alles wat gezegd wordt betrouwbaar en waar is. Kort en krachtig zegt God: Zie, ik maak alle dingen nieuw!

- Vs. 6-7 Het is voltrokken: de strijd is ten einde en God heeft alles nieuw gemaakt. En vergeet niet: Hij staat aan het begin en aan het einde, niets valt Hem uit handen. Ook dit kunnen we erin horen: dit nieuwe is wat Ik altijd al gewild heb – die band van liefde tussen Schepper en schepsel.
God geeft de belofte van levend water, de Heilige Geest in al zijn volheid.
'Wie overwint' betekent: wie trouw blijft aan Jezus en het evangelie. De vervreemding die er ooit gekomen is tussen mensen en God zal voorgoed verdwijnen: Ik zal je God zijn en jij mijn kind.
- Vs. 8 Maar het nieuwe Jeruzalem ligt niet open voor iedereen. Zij die moedwillig het Beest (hoofdstuk 13) gevolgd hebben en met genoegen hebben meegedaan met zijn kwalijke praktijken van leugen, moord en afgodendienst zullen 'de tweede dood' sterven. Deze tekst is wat moeilijk om met kinderen te bespreken, voldoende is om te vertellen dat het nieuwe Jeruzalem, Gods nieuwe wereld, openligt voor wie Jezus volgen en Hem trouw zijn.

Opmerking

Om duidelijk te maken hoe Gods nieuwe wereld van de huidige verschilt gebruik ik graag het voorbeeld van de metamorfose van een rups tot een vlinder. Die rups leefde op een paar bladeren, zeg maar in een plat vlak. Bij het verpoppen werd de rups door een keiharde cocon omsloten; dat zou je als een vorm van sterven kunnen zien. Toen de cocon openbrak was de rups veranderd in een vlinder die de hele drie dimensionale wereld kon doorkruisen. Dat had hij zich als rups toch nooit kunnen indenken?

Ik denk dan aan de woorden van Paulus (1Kor. 2:9-11) Wat geen oog heeft gezien, wat geen oor heeft gehoord en wat in geen mensenhart is opgekomen, dat heeft God bereid voor degenen die Hem liefhebben.

Auteur: RB

Liederen

Psalm 33: 1, 7 en 8	
Lied 1009	(=Gezang 284 LvdK)
Lied 518	(=Gezang 157 LvdK)
Lied 642	(=Gezang 218 LvdK)
Elk oog zal Hem zien als Hij komt	Hemelhoog 720
Alles wordt nieuw	Opwekking voor kinderen 34
Nu gaan de bloemen nog dood	Hemelhoog 121
Een wijs man bouwde zijn huis op de rots	Hemelhoog 89
We zullen opstaan	Hemelhoog 737
Zoek eerst het koninkrijk van God	Hemelhoog 88
Eens zal op de grote morgen	Hemelhoog 719
Lees je Bijbel, bid elke dag	Hemelhoog 382

Auteur: PZ

Gods nieuwe wereld

Inleiding

Papa en mama kijken naar het nieuws op de tv. Simon kijkt met een half oog ook mee, terwijl hij met de lego een kasteel probeert te bouwen. Op het beeld verschijnen beelden van huilende kindjes met dunne armen, hele dikke buikjes en een slangetje in hun neus. 'Wat is er met die kindjes, mam?', vraagt Simon. Mama antwoordt: 'Die kinderen zijn ziek geworden, omdat er niet genoeg eten is.' Simon denkt na: 'Hebben die papa's en mama's niet genoeg geld om eten te kopen?' Mama legt uit: 'Dat ligt een beetje anders, Simon, Ook in de winkels is geen eten meer, er zijn zelfs geen winkels meer. En terwijl mama dat zegt komen er beelden van kapotgeschoten huizen en straten voorbij. 'Kijk maar', zegt mama. 'Dit is een land waar er oorlog is. Alles is kapotgemaakt, veel mensen en kinderen zijn gewond en er kan ook geen eten meer gebracht worden met vrachtwagens, want de meeste wegen zijn ook kapot.' 'Maar waarom doen mensen dat?' vraagt Simon. 'Dat is moeilijk uit te leggen', zegt mama. 'Het gaat om mensen die de baas zijn in een land en soms meer land erbij willen of vinden dat een stuk land eigenlijk al van hen is en dat terug willen. Daar hebben ze dan ruzie over en dan laten ze mannen uit de landen tegen elkaar vechten. Degene die het eerst opgeeft heeft verloren en het stuk land gaat dan naar de andere partij toe.' 'Maar dat is toch gemeen?' , zegt Simon, 'die mannen en die kinderen kunnen er toch niets aan doen dat die bazen ruzie hebben? Dan moeten die bazen maar met elkaar gaan praten, toch? Dat zeggen jullie tegen ons ook altijd!' 'Ja, dat klopt', zegt mama. 'En gelukkig luisteren jullie vaak naar ons en proberen jullie dat ook. En omdat jullie dat willen proberen, kunnen wij jullie daarin helpen en leren hoe dat het beste kan. Zo kunnen wij jullie leren, wat God óns heeft geleerd, hoe je het beste kunt leven. Maar deze mannen willen niet luisteren naar adviezen van andere mensen en vaak ook niet naar het Woord van God. En dan wordt het leven heel moeilijk. Niet alleen voor jezelf, maar ook voor de mensen om je heen en in dit geval voor alle mensen die in zo'n land in oorlog wonen.' 'Wat erg...', zucht Simon. 'Maar God kan toch alles? Hij kan die oorlog toch stoppen en voor eten en nieuwe huizen zorgen?'

Mama denkt even na, voordat ze begint te praten... 'Kun je je het verhaal over Adam en Eva nog herinneren? Ja dat kan Simon wel. Eva at van een boom waarvan ze eigenlijk niet mocht eten. En Adam toen ook...Ze luisterden dus niet naar wat God had gezegd' Heel goed! Ze deden iets wat niet goed voor ze was, maar wat wél mogelijk was. Die boom die stond in die tuin.... Eva kon dus kiezen om niet van de boom te eten. En God hield haar niet tegen toen ze het wél deed.... Hij had de mensen niet alleen een tuin gegeven, maar ook een eigen wil om te kunnen kiezen. De bazen van die landen kunnen ook kiezen, daar wil God niet met geweld tussen komen, alleen wanneer Hij uitgenodigd wordt om te helpen.

Maar wanneer al die mensen niet willen luisteren, dan blijft het altijd oorlog. Dan worden er huizen stuk gemaakt en worden mensen doodgeschoten. Dat wil ik niet! Dat is heel erg!'. roept Simon geschrokken.

'Ja', zegt mama, 'dat vindt God ook. En daarom heeft Hij al heel lang geleden iets beloofd aan ons allemaal. Ik ga je een stukje uit de Bijbel lezen en daarna gaan we iets maken met jouw legoblokken! '

Mama leest over wat God zegt tegen Johannes in de Bijbel over een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. De oude hemel en aarde zijn weg en God maakt een nieuwe prachtige aarde en een nieuwe hemel. Uit de hemel komt een supermooie, glimmende stad naar beneden. Een stad waar de mensen wonen, maar ook God zélf. Alle mensen die dicht bij God willen zijn, iedereen die gelooft in God de Vader en die wil luisteren naar de Here Jezus, de Zoon van God, mogen op die nieuwe aarde wonen. Heel dicht bij God. Niet voor eventjes... maar voor altijd, nog langer dan altijd, voor eeuwig! Want in die nieuwe wereld luistert iedereen naar God. Daar zal geen verdriet en pijn meer zijn. Er zal niemand meer doodgaan. Dat is een belofte van God! En God doet altijd alles wat Hij belooft!

'Wauw...', zegt Simon, 'dus dan komt alles goed? '

'Ja!', zegt mama, 'dan is alles goed!'

'Nu gaan wij eens een supermooie nieuwe stad bouwen van lego, zo mooi dat God erin zou willen wonen. Hoe zou die eruit zien? '

Doen jullie mee?'

Auteur: JV

Helemaal beter

Inleiding

We hebben het nu al een tijdje over Daniël. We hebben al heel wat verhalen over hem verteld en er zijn er nog veel meer te vertellen. Voorlopig is vandaag het laatste verhaal over Daniël.

Welke verhalen over Daniël kun je je nog herinneren?

Bijbelverhaal

Daniël loopt het paleis van Babylon uit. Hij kent de weg hier onderhand goed. Hij woont nu al heel lang in Babylon, maar erg leuk is dat niet. Want hij komt uit Juda, maar de Babyloniërs hebben dat veroverd. Nu moeten veel Judeeërs gedwongen in Babylon wonen, tegen hun zin. Ooit hoopt Daniël dat hij weer terug naar Juda mag. Maar tot die tijd probeert hij zo goed en kwaad als het kan in de God van Israël te blijven geloven.

Dat mag eigenlijk niet van de koning van Babylon. Daniël is een dienaar van de koning, maar de koning wil eigenlijk dat Daniël de goden van Babylon aanbidt, niet de echte God. Dat wil Daniël niet, dus daar is hij al af en toe voor gestraft. Hij is voor de leeuwen gegooid. Zijn vrienden zijn een keer in een brandende oven opgesloten. Maar met de hulp van God hebben zij hij het toch overleefd.

Vannacht heeft Daniël een vreemde droom gehad. God had hem verteld over hoe koninkrijken machtig zouden worden en weer zouden omvallen. Ook Babylon zou ten onder gaan, en de Perzen. De Judeeërs kunnen ooit weer terug naar huis gaan. Daniël had gedanst van vreugde toen hij dat hoorde.

Maar voor het zover was, zouden de Judeeërs eerst nog onderdrukt worden en de andere koningen moeten dienen. Ook nadat ze weer terug waren in Juda, zouden er nog veel lastige tijden volgen. En die lastige tijden gaan maar door, totdat...

Totdat de eindtijd is aangebroken. Dan wordt de wereld nieuw en zal iedereen uiteindelijk echt gelukkig kunnen zijn en God dienen.

Daniël glimlacht als hij terugdenkt aan dat deel van de droom, al is hij ook bedroefd dat het nog zo lang moet duren en dat er voor die tijd iedereen nog zoveel ellende te wachten staat. Hij slaat een straathoek om naar een klein gebouw dat de Judeeërs gebruiken als tempel, nu ze niet in Jeruzalem kunnen zijn. Daniël gaat daar op zijn knieën zitten en bidt tot God. Hij bedankt God dat er ooit een mooie nieuwe tijd komt, ook als het nu op aarde soms lastig is.

Slot

- Hoe denk je dat de nieuwe wereld eruit zal zien?
- Wat heb je geleerd van de verhalen over Daniël?

Auteur: RvR

Vol verwachting volhouden

Inleiding

Zorg voor twee kleuren post-it blaadjes.

Geef de kinderen een stapeltje post-it blaadjes, van beide kleuren.

De opdracht is:

- Schrijf op de blauwe blaadjes eens dingen die jou bang/boos/verdrietig maken. Je hoeft maar één woord op elk blaadje te schrijven. Je naam hoeft er niet bij.
- Op het gele briefje schrijf je wat jou blij en gelukkig maakt.

Alleen als de kinderen er niet uitkomen geef je hun een hint. Niet te veel weggeven. Laat ze zelf nadenken (oorlog, echtscheiding, ziekte, dood, ruzie, pesten, roddelen, tegenover: verjaardag, nieuwe fiets, vakantie, vriendschap, sport, lekker eten, fijn thuis, gezondheid, nieuwe school, enz.). Hang hier als leiding ook je eigen briefjes tussen.

De blauwe briefjes plakken de kinderen op een gladde ondergrond, bijvoorbeeld een deur of een raam. De gele briefjes worden ook bij elkaar geplakt op een andere deur of raam.

Als alle blaadjes hangen ga je er met de kinderen bij staan en lees je ze samen door, zonder commentaar. Aan het eind van het verhaal kom je hier op terug.

Tijdens het verhaal vul je aan met nieuwe briefjes: opstaan uit de dood, nieuwe hemel, nieuwe aarde, verloren, gevonden, geen honger, geen verdriet, en plakt deze ook op de desbetreffende deur.

Gesprekjes

Jullie hebben veel over Daniël gehoord, de laatste weken. Welk verhaal is bij je blijven hangen, welk verhaal vond je het mooiste en waarom?

Let op of je in de antwoorden alleen de spectaculaire gebeurtenissen hoort, of ook de diepere lessen die de kinderen hopelijk hebben gehoord. Hebben ze tot nu toe begrepen hoe God in het leven van Daniël werkte? Hoe hij en zijn vrienden op God vertrouwden en God hen niet teleurstelde? Stel anders nog wat verdiepvragen, want niets is mooier dan wanneer de kinderen werkelijk iets leren uit deze bijbelse verhalen dat ze toe kunnen passen in hun eigen, dagelijkse leven.

Bijbelverhaal

De verhalen over Daniël en zijn vrienden waren spannend. Wat maakten zij veel mee en wat deed God grote wonderen. Komt er vandaag weer zo'n spannend verhaal? Eigenlijk wel. Luister maar.

'Daniël, ik ga je dingen vertellen die je nog niet verder mag vertellen'. Michaël, een engel door God gestuurd, spreekt tot Daniël. 'Schrijf de woorden op en verzegel het boek tot aan de eindtijd. Heel veel mensen zullen op zoek gaan naar de woorden die Ik tot je spreken zal. Mensen krijgen steeds meer kennis en zullen alle woorden later begrijpen'.

Daniël houdt gespannen zijn veer vast die hij af en toe in de inkt doopt. Zijn handen trillen als hij de woorden die hij hoort opschrijft. Zelf begrijpt hij ze niet, maar hij gehoorzaamt.

Michael gaat verder: 'Er zal een tijd komen van grote verdrukking, grote moeiten, oorlogen enz. Maar jouw volk en iedereen die bij God hoort zal worden gered. De mensen die al gestorven zijn, zullen opstaan uit het graf en voor God verschijnen. Mensen die in God geloofden toen ze leefden zullen voor eeuwig bij God mogen blijven. De anderen zullen voor eeuwig van God worden verwijderd. De gelovigen zullen stralen als de sterren, voor eeuwig en altijd!'

Daniël had alle reden om te zeggen: 'Wat? Doden zullen opstaan? Maar dat kan toch helemaal niet. Nou, dat schrijf ik mooi niet op. Dat heb ik vast verkeerd verstaan. En moet ik de mensen echt vertellen dat er steeds meer oorlogen gaan komen, dat mensen verdrukt worden. Dat is toch geen leuk vooruitzicht? Maar Daniël schrijft alles op, zonder te vragen. Wat God zegt is waar, zelfs al zie je er nu nog niets van.

Dit was het laatste hoofdstuk van het boek Daniël. Hoe gaat het nu verder?

Gelukkig staat er meer in de Bijbel dan alleen de verhalen van Daniël. Graag wil ik je iets vertellen over het allerlaatste bijbelboek. En het mooie van de Bijbel is dat alle verhalen zo goed bij elkaar passen. Ook al zit er een hele lange tijd tussen Daniël en het boek Openbaring, ze horen bij elkaar.

In Openbaring spreekt God met Johannes. Wat Johannes allemaal te zien krijgt is te mooi om waar te zijn. Ze noemen dat visioenen, een soort dromen.

'Johannes, er komt een dag dan zal er geen honger meer zijn en ook geen verdriet. Alle tranen zal Ik dan drogen. En zal Ik je nog iets vertellen. Er komt een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Ook een nieuw Jeruzalem dat vanuit de hemel neer zal dalen, het komt bij God vandaan. De stad zal er net zo mooi uitzien als een bruid!'

Hoe vaak heeft Johannes dat al gezien, hoe mooi een bruid zich maakt voor haar bruidegom. Ze zoekt de mooiste jurk uit, gaat naar de schoonheidsspecialiste en naar de kapper. Loopt op prachtige schoenen en tot slot zorgt de bruidegom voor een schitterend bruidsboeket. En iedereen roept: 'Wow, wat een mooie bruid.' En straks zal iedereen roepen: 'Wow, wat een prachtige stad is Jeruzalem.'

'Johannes, God zal dan wonen tussen de mensen. God zal altijd dicht bij de mensen zijn. Mensen die verdriet hebben zal Hij troosten. Alle tranen zal Hij drogen. Er zal niemand meer sterven, er zal geen pijn meer zijn. Zonden zullen niet meer bestaan.'

Johannes is stil. Ademloos luistert hij naar deze woorden.

Loop nu naar de deur met de blauwe briefjes en haal de briefjes een voor een van de deur en benoem ze. Geen oorlogen meer? Geen verdriet meer? Geen pijn meer?

Geen hongersnood, natuurrampen, conflicten enz. Nooit meer. Gaat het zo worden? Komt er echt een dag dat alles, maar dan ook alles nieuw zal zijn? Dat God zelf alles nieuw zal maken? En dat Jezus dan voor altijd bij ons zal zijn?

De deur met blauwe briefjes is inmiddels leeg...

Ja die dag gaat echt komen! Niemand zal God tegen kunnen houden. Wat een dag zal dat zijn. Ik kan me nauwelijks een aarde voorstellen zonder... *wijs op de stapel blauwe briefjes* en toch... het zal gebeuren. Wanneer? Dat weten we niet, maar het kan zo maar gebeuren. Zorg dat je er altijd klaar voor bent om Jezus te ontmoeten. Hoe? Door dicht bij Hem te blijven, telkens opnieuw vergeving te vragen voor de dingen die je niet goed hebt gedaan, vergeving voor je zonden. Zeg maar elke dag tegen Jezus dat je Hem wilt volgen en dat je elke dag wilt leren hoe dat moet. Maak je klaar voor de toekomst, als Jezus terugkomt.

Dank samen met de kinderen voor deze belofte van God. Bid eventueel nog voor de verdrietige dingen van nu. Als er kinderen zijn die zelf willen bidden en danken, stimuleer dat.

Auteur: JvVvN

1 december 2024

Jezus is het Lam van God

Johannes 1:29-34

Thema: Jezus is het Lam van God

Doel

De kinderen leren dat Jezus wordt geboren om de zonde te verslaan.

Toelichting

Johannes de Doper roept mensen op in de HEER te geloven. Zou hij de beloofde Messias zijn, degene die God stuurt om hen te verlossen? Johannes zegt dat hij de Messias niet is. Dan wijst hij op Jezus: 'Daar is het Lam van God'. Er zijn in Israël al heel wat lammetjes geofferd door gelovige mensen. Ze waren verdrietig dat ze tegen God in waren gegaan in hun leven. Met een offer vragen ze God om vergeving en Hij wil die geven. Maar het lost het probleem dat mensen zondigen niet op. Dat kan alleen als God zelf een Offerlam geeft, dat volmaakt is. Dat is Jezus; Hij kan de zonde voorgoed verslaan door zichzelf 'te offeren'. Daarvoor is Hij op aarde gekomen. Het Kerstkind is het Lam van God.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: Het Lam van God

Richtlijnen: Heb jij wel eens straf gekregen? Misschien moest je op je slaapkamer blijven tot mama je weer riep. Of je mocht niet naar de televisie kijken, omdat je je zusje een klap had gegeven. Straf is niet leuk. Je hebt er spijt van, maar het is gebeurd.

Vandaag gaat het in de Bijbel ook over straf. Johannes predikt dat de mensen God beter moeten gehoorzamen. Ze luisteren soms heel slecht naar hun HEER en leven verkeerd. Maar anders gaan leven is zo moeilijk. Toch willen ze het proberen en laten zich dopen. Dan komt Jezus voorbij. Johannes wijst Hem aan en zegt: Jullie krijgen geen straf van God, ook al doen jullie het steeds weer verkeerd. Jezus krijgt straf in plaats van jullie. Om jullie te redden kwam Hij op aarde.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: Eindeloos offers

Richtlijnen: Vertel als inleiding een verhaaltje over een onenigheid tussen twee vrienden waarbij de een duw uitdeelt waardoor de bril van de ander beschadigd raakt. Wat moet er gebeuren: het goedmaken (dat is snel geregeld), maar ook moet de schade worden vergoed. Via de verzekering kan dat gelukkig.

God heeft er recht op dat mensen leven zoals Hij wil. Hij is hun Schepper. Mensen doen dat niet. Daarmee doen ze hun Heer verdriet en beschadigen ze zijn goede naam. In het Oude Testament lezen we over een bijzondere schadevergoeding: een offer. Mensen geven Hem een lam als teken dat ze berouw hebben en bidden of God de relatie met hen wil herstellen. En de HEER neemt dat offer aan; het is weer goed. Maar iedere keer weer is een nieuw offer nodig: een nieuwe zonde vraagt een nieuw offer.

Johannes roept mensen hun leven te beteren. Hij lijkt wel de beloofde Redder van God, denken ze. Dan wijst Johannes op Jezus: Hij is het Lam van God, dat het ene offer zal brengen dat de zonde voorgoed uitroeit. God geeft Hem als volmaakt Offerlam, dat genoeg is voor altijd. Jezus die met Kerst geboren wordt is het Lam van God.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Nooit meer een lam

Richtlijnen: Een onoplosbaar probleem. Frustrerend, je doet er iets aan, maar iedere keer weer komt het terug. Het kan een lekkage zijn in huis, een probleem met je fiets, maar ook iets in je karakter dat je maar niet onder controle krijgt. Hoe gaan de jongeren daarmee om?

Johannes roept de mensen op zich te bekeren, om nu echt eens serieus God te dienen. Ze worden gedoopt als teken dat ze dat willen. Ze denken dat Johannes de beloofde Verlosser van God zou kunnen zijn. Johannes wijst echter op Jezus: Hij is het Lam van God. Er zijn in Israël al heel wat lammetjes geofferd door gelovige mensen. Ze waren verdrietig dat ze tegen God in waren gegaan in hun leven. Met een offer bidden ze God om vergeving en Hij wil die geven. Maar het lost het probleem dat mensen zondigen niet op. Dat kan alleen als God zelf een Offerlam geeft, dat volmaakt is.

Dat volmaakte Offerlam is Jezus. Hij lost het onoplosbare probleem van de zonde voorgoed op door zichzelf 'te offeren'. Daarom vieren we feest op Kerst. Er is nu nooit meer een lammetje nodig om de band van een zondaar met God te herstellen. Het is goed en het blijft goed tussen God en zijn schepping.

Extra bijbelgedeelte: Jesaja 53:5-7

De Knecht van de HEER (=Messias) wordt geslacht om de zonden van zijn dwalende schapen. Hij draagt de straf en geeft Gods volk, de mensen, ons vrede. Met Kerst vieren we dat God in liefde dit Lam geboren liet worden.

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Je zult niet vaak het kerstverhaal of de kindertijd van Jezus uit Johannes hebben horen vertellen, want we zijn nog op de eerste bladzij van het evangelie als Johannes de Doper en Jezus al volwassen zijn.

Maar om het evangelie in te leiden moet er wel veel verteld worden. Dus telt elke zin, elk woord. En de opbouw is zo doordacht als van een groot gedicht.

Met als thema: de voorbereiding van de komst van de Messias (door Johannes de Doper) en de verwachte komst van de Messias.

En daarin staat vers 29-34 naast vers 14-18. Wat al vanaf de schepping klaar stond is nu gebeurd: De Messias, en in Hem God Zelf, is in de persoon van Jezus mens geworden.

In 29-34 gaat het over het bewijs, het zegel, van die waarheid. En over de taak van de Messias: als het Lam van God, het zonde-offer, de zonde van de wereld wegnemen.

In vers 29-31 vertelt de apostel Johannes wat Johannes de Doper over Jezus getuigd heeft, en vers 32-34 hoe hij zo zeker weet dat Jezus de Messias is, en niemand anders.

Vs. 29 'De volgende dag'. Dat klinkt wel een beetje terloops. Maar dat is het niet. Want het is de dag na Jezus' doop. En hoe belangrijk dat moment was voor Johannes leren we in deze verzen.

Johannes ziet Jezus komen, en zegt: Daar is het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt. De doop van Johannes is er een van openbare boetedoening en van goede voornemens, van bekering. Aan de ene kant belijdt je met deze doop dat je zonde van je af laat wassen, en aan de andere kant beloof je voortaan beter te leven.

Johannes wist dat zijn doop maar een voorbereiding was. Een aanzet tot goede bedoelingen. Je kunt wel spijt hebben van zonde, en je kunt je wel vast voornemen voortaan beter te leven. Maar ja, mensen nemen zich met nieuwjaar ook voor om gezonder te eten, te sporten, betere mensen te worden. En al te vaak komt daar maar weinig van terecht. Maar het gaat gelukkig niet om Johannes, en ook niet om zijn doop. Het gaat om de Messias die komt!

Het 'Lam van God' is een verwijzing naar al die offers uit het Oude Testament. Die gingen ook al die tijd over schuldbesef, vergeving en bekering. Maar ze schoten ook tekort. Want het waren altijd offers die door mensen werden gebracht. Er kleeft altijd menselijk tekort aan. Maar dit is niet jouw of mijn offer, dit is het offerlam dat God zelf geeft! Dit ene Lam maakt het verschil: Het Lam, dat de zonde van de hele wereld wegneemt!

Vs. 30 Kijk, dat is Hem! Net nog, in vers 28, had Johannes het aangezegd, en nu is het al zover! De man, die zoveel meer is dan ik, dat ik het nog niet waard ben zijn sandalen los te maken. Want deze man mag dan in Johannes' tijd geboren zijn (lees Lucas), maar Hij is vooral die Ene die er al bij was vanaf het begin, zie vers 1 en vers 14: Bij de schepping was het Woord bij God, maar nu is het Woord mens geworden. Hij was al de enige Zoon van God de Vader. Nu is Hij ook nog Zoon van mensen!

Vs. 31 Johannes moet vanaf het begin van zijn bediening gepopeld hebben om te weten wie nu de Messias was. Al die tijd heeft Johannes de komst van de Messias voorbereid, maar niet geweten dat Jezus het was. En dan te bedenken dat ze indirect nog familie van elkaar waren! (lees weer Lucas)

Vs. 32v Het is nogal wat, om te zeggen dat je achterneef de Messias, de Redder van de wereld is. Hoe weet je dat zo zeker, Johannes? Dat legt hij uit. Uit de andere evangeliën weten we dat bij de doop van Jezus de Heilige Geest als een duif op Hem bleef rusten. En hier lezen we dat God precies dat aan Johannes had beloofd. Zo zou Hij Johannes aanwijzen wie de Messias is. En precies dat gebeurde bij de doop van Jezus. Een duif voelt zich thuis in rotsen of steden. En is schuw van mensen. Maar deze duif was bij de dooprivier waar Johannes deed wat God van hem vroeg: dopen. En deze duif kwam naar de mens Jezus toe, en bleef op Hem rusten. Net als die duif van Noach laat deze zien: er begint een nieuwe toekomst van hoop, van leven. De schuld is betaald, de wereld is weer open en vrij.

Ik heb mij vaak afgevraagd waarom Jezus gedoopt moest worden. Het is toch een doop van vergeving van zonden, en Jezus heeft toch niet gezondigd? Maar voor Johannes was het glashelder: Hij wist wel dat hij vooruitwees naar iemand, maar hoe kon hij weten naar wie? Doordat God het op deze heldere manier aanwijst. Johannes de Doper en Johannes de evangelist zijn twee verschillende mensen. Maar je proeft in deze verzen zoveel enthousiasme van Johannes de Doper dat het wel lijkt of hij het zelf geschreven heeft.

Auteur: KS

Liederen

Psalm 143: 1 en 9

Lied 487

(=Gezang 134 LvdK)

Gezang 187 LvdK

Lied 524

Jesus is...

Hemelhoog 348

Mchtig God, sterke Rots

Hemelhoog 609

Als je veel van iemand houdt

Hemelhoog 125

Goed nieuws

Hemelhoog 132

Auteur: PZ

Het Lam van God

Inleiding

Straf krijgen is niet fijn. Maar wanneer je iets doet dat niet mag, kun je straf krijgen. Dat is in de Bijbel ook zo. Doordat we verkeerde dingen doen, zouden alle mensen eigenlijk gestraft moeten worden. Elke keer weer... Maar op dat op te lossen heeft God een plan voor bedacht.

Bijbelverhaal

Het was een drukke dag geweest. Johannes had bij het water gestaan en aan de mensen verteld over God, en over de Messias, de Redder die zou komen. Want dat stond in Gods boeken geschreven.

Johannes vertelde de mensen dat ze niet zo leefden als goed voor hen was. Niet zoals God dat had verteld en laten opschrijven. Hij vertelde dat, wanneer je weer samen met God wilde leven, je overnieuw mag beginnen en de verkeerde dingen van je af kan laten wassen. Dan zul je schoon zijn, je verkeerde dingen tellen dan niet meer mee. Die zijn vergeven. En zo kun je weer proberen om zo goed mogelijk te leven. Dat is iets nieuws.

Elk jaar brachten de mensen een lammetje naar de tempel. Dat werd gedood als een straf voor wat de mensen verkeerd hadden gedaan dat jaar. Maar ook het volgende jaar deden de mensen toch dingen verkeerd en werd er weer een lammetje gedood.

Wat was dan dat dopen? Johannes vertelt dat dit anders was, dit was niet als een straf (zoals het lammetje eigenlijk de straf kreeg, die voor de mensen bedoeld was).

Dopen in water was als een nieuwe start, een begin van iets nieuws. Je werd met al je verkeerde dingen in het water gelegd, even helemaal onder water zelfs, alsof je werd begraven. Dan kwam je er helemaal schoongewassen weer uit! Maar, het is nog niet helemaal klaar.

Want, vertelt Johannes, Er zal nóg iemand komen En die zal veel belangrijker zijn dan Johannes zelf. Deze man zal ook dopen... niet met water zoals Johannes, maar met vuur..... De mensen die naar Johannes luisteren, geloven wat hij vertelt. Al begrijpen ze het misschien niet helemaal. Zij kennen ook Gods boeken en wat daarin geschreven staat. Eens zal de Messias komen! De mensen willen graag weer bij God horen en heel graag meer weten over die Messias. Wie is dat? Wanneer zal Hij komen?

Johannes heeft die dag heel veel mensen mogen dopen in het water. Eén daarvan was Jezus. Op het moment dat Johannes Hem ziet, weet hij het! Dit is de Messias! God laat het hem weten in zijn hart. Johannes vindt het een beetje vreemd om Jezus te dopen, Deze man is de Redder, hij heeft geen verkeerde dingen gedaan. Hij hoeft niet gedoopt te worden! Toch wil Jezus dat heel graag. Johannes doet wat Jezus vraagt. Als de Here Jezus weer uit het water komt, begrijpt Johannes het ...Want er gebeurt iets heel bijzonders.

De volgende dag staan er weer veel mensen te luisteren naar Johannes. Ook Jezus komt aanlopen. Kijk, zegt Johannes. Hij wijst naar de Here Jezus. Dat is het Lam van God! Hij neemt voor altijd onze zonden weg, niet voor maar één jaar...Hij is de man van wie ik zei dat Hij zou komen, de Redder, die er eerder was als ik! En dat weet ik zéker! Want God heeft mij zelf verteld dat, wanneer ik de Heilige Geest zou zien komen en zitten op iemand, dat ik dan zou weten dat dát de Messias was. Gisteren zag ik dat de Heilige Geest als een duif aan kwam vliegen en op de schouder van deze man bleef rusten. Hij is de beloofde Messias! En dat is Hij nog steeds! Voor jou, en voor mij, voor altijd!

Auteur: JV

Eindeloos offers

Bijna Kerst

Nog vier weken, dan vieren we weer Kerstfeest. Jezus werd geboren in Betlehem. Ik denk dat jullie samen bijna alles kunnen vertellen wat er toen gebeurde. Dat Jozef met Maria, zijn verloofde, zich moest laten inschrijven in de stad van koning David. En dat daar Maria's eerste kindje geboren werd, ergens achteraf, bij de voerbak die zijn wieg werd. Dat engelen die boodschap brachten aan herders die hun kudde bewaakten.

Jezus werd geboren, maar waarom besteden we daar zoveel aandacht aan, ieder jaar weer? Wat maakt Hem zo bijzonder? Waarom is Hij zo belangrijk voor heel de wereld? Wie is Jezus eigenlijk? Op die vraag gaan we iedere week een ander antwoord proberen te vinden in de Bijbel. Vandaag is dat: Jezus is het Lam van God.

Inleiding

Hans en Carla zitten vlak bij elkaar in de klas. Hans met zijn vrienden in het voorste groepje en Carla met haar vriendinnen daarachter. Ze vinden elkaar aardig. Vanmorgen mogen ze werken aan een opdracht. Die heeft de stagiaire, Ramona, bedacht. Zij had een biologieproject gemaakt over dieren: zoogdieren, vogels, vissen en insecten. Die dieren zijn heel verschillend, maar lijken in sommige dingen ook op elkaar. Het was best leuk. Vanmorgen is de afsluiting. Ze mogen een fantasiedier tekenen, dat lijkt op minstens drie bestaande dieren. Dus bijvoorbeeld een olifant met veren en een vissenstaart. En Ramona trakteert, omdat ze er deze week voor het laatst is. Best jammer.

Hans komt terug van de wc. Hij loopt zachtjes de klas weer binnen. Onderweg komt hij Carla tegen die een nieuw potlood gaat halen. Van de oude breekt steeds de punt af. Carla geeft Hans een high five. Tenminste, dat was de bedoeling. Carla mikt niet goed en slaat Hans de bril van zijn hoofd. Die valt op de grond en er zit een grote kras op. 'O sorry, Hans, ik deed het niet expres'. 'Nee, natuurlijk niet. Gewoon pech, maar mijn bril is wel kapot'. Ramona komt erbij. 'Ik bel wel even naar je ouders, Carla, die hebben vast wel een WA-verzekering. Als jij iets van een ander kapot maakt, betaalt de verzekering de schade. 'Dan komt het wel goed', zegt Hans. Dan tekent hij verder: een vogel met een slurf die een ander dier een klap in zijn snuit verkoopt. Carla moet lachen als ze het ziet.

Bijbelverhaal

Vanmorgen vertelt de Bijbel ons over Johannes, Johannes de Doper. Hij spreekt mensen aan die onderweg zijn naar Jeruzalem. 'De Messias komt. Nog maar even en God stuurt de Verlosser die de profeten hebben beloofd. Ga dus leven zoals God van ons vraagt'. De mensen gaan naar de tempel om daar het Paasfeest te vieren. Ze hebben geld bij zich om een lammetje te kopen. Dat lammetje wordt geslacht en geofferd aan God. Zo vragen de mensen God om vergeving voor alles dat ze verkeerd hebben gedaan. Ieder jaar weer, soms zonder er lang bij na te denken.

Johannes ergert zich daaraan. Dit is toch niet de bedoeling. God heeft de wereld gemaakt, helemaal goed. Met mensen die de opdracht kregen om goed te leven. Om iedere dag te doen wat God van hen vraagt. Om Hem te eren als hun Schepper met alles wat ze denken en zeggen en doen. God is hun God en zij zijn Gods kinderen. Een wereld vol van vrede en liefde, daar heeft God recht op.

Maar de mensen trekken zich vaak niet veel van God aan. Daarmee stellen ze God teleur, steeds weer. Zo verknoeien ze het mooie leven dat God hun heeft gegeven. Wie God niet gehoorzaamt kan niet blijven wonen in het paradijs. Wie niet doet waar God recht op heeft, leeft niet eeuwig, maar zal sterven. De straf voor de zonde is de dood.

Iedereen zondigt, niemand doet het altijd goed. Hoe moet het nu verder? Mogen de mensen nog wel Gods kinderen blijven? Wil de HEER wel voor hen blijven zorgen? Gelukkig wel. God bedenkt een soort schadevergoeding voor zichzelf: een offer. Mensen geven Hem een lammetje om te laten zien dat ze berouw hebben van wat ze verkeerd gedaan hebben. Als het dier wordt verbrand bidden de mensen of God toch met hen verder wil gaan. Ook al hebben ze dat niet verdiend. De HEER neemt dat offer aan; het is weer goed. Ja, totdat het weer fout gaat. Dan is er weer een nieuw offer nodig. Zo gaat het nu al honderden, duizenden jaren. Steeds weer nieuwe zonde, steeds weer nieuwe offers, steeds weer bidden: 'Sorry, God. Nu ga ik echt naar U luisteren en wil ik U gehoorzamen.' Eindeloos offers. En er verandert eigenlijk niets. Mensen blijven God steeds weer pijn doen.

Johannes ergert zich daaraan. Daarom zegt hij: 'Bekeer je, ga het nu echt eens beter doen. Niet alleen mooi offeren en bidden, maar anders leven'. Als mensen dat beloven doopt Johannes hen in de rivier de Jordaan. Toch is deze boodschap niet het belangrijkste. Het belangrijkste is dat de Verlosser door God wordt gegeven en dat de Messias alles goed zal maken. Hij zal afrekenen met de zonde, voor altijd. Hij zal een einde maken aan die eindeloze rij offers van mensen voor God. Hij zal alles voor altijd herstellen: vrede en liefde, zoals God de wereld heeft geschapen.

Johannes krijgt een boodschap van God: 'Johannes, Ik zal je laten zien wie Gods Verlosser is. Er komt iemand naar jou toe, die je vraagt om Hem te dopen. Als je dat gedaan hebt zul je zien dat Gods Geest op Hem neerdaalt. Dat is de Messias.' Johannes gaat gewoon verder met zijn werk bij de Jordaan: 'Bekeer je, ga het beter doen. Niet alleen mooi offeren en bidden om vergeving, maar echt anders gaan leven. De Messias komt.' Priesters komen vragen: 'Johannes, ben jij zelf de Messias?' 'Nee, ik kondig Hem alleen maar aan. Hij is er al, maar jullie kennen Hem nog niet. Ik ben de Messias niet, ik ben het niet eens waard zijn sandalen los te maken'. Op een dag komt Jezus naar Johannes toe. 'Daar is het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt'. Johannes weet dat zeker, want gisteren was Jezus hier

ook al geweest. Hij had Johannes gevraagd hem te dopen. Zoals iedereen werd hij ondergedompeld in de rivier. Toen Jezus weer boven kwam en naar de oever liep, zag Johannes wat God hem had verteld. Een duif daalde neer op Jezus en bleef op zijn schouders zitten. 'Daar is het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt'. Jezus zal zichzelf offeren en de zonde voorgoed uitroeien. God geeft Jezus als volmaakt Offerlam aan de mensen. Geen eindeloze rij offers meer, maar één Messias, die vrede en liefde brengt voor altijd. In Hem moet je geloven, Hem moet je volgen. Ik ben zijn knecht, zegt Johannes.

Afsluiting

Waarom is Jezus zo belangrijk? Waarom vieren wij nog steeds het Kerstfeest? Je hebt het eerste antwoord gehoord van Johannes: Jezus is het Lam van God. De Bijbel wijst naar Hem: Jezus is onze Redder. Hij alleen. Vertrouw op Hem, leef zoals Hij graag wil.

Auteur: RvO

Nooit meer een lam

Inleiding

Heb jij dat nou ook wel eens, dat je dingen doet die je eigenlijk niet wilt. Dingen die je liever af wilt leren, maar toch steeds weer doet. Je weet dat roddelen verkeerd is en toch doe je het steeds weer. Je weet dat pesten niet goed is, en toch doe je het steeds weer. Je weet dat liegen niet goed is en toch heb je er weer een leugentje om bestwil uitgeflapt. Je weet dat vloeken niet goed is en toch rolt er weer een lelijk woord uit je mond. Je weet dat je sommige dingen via internet beter niet kunt bekijken, en toch heb je het weer gedaan. Je werd alweer zo snel boos, driftig zelfs en je komt er maar niet vanaf. Hoe moet je dat in vredesnaam oplossen? Zelfs als je weet dat het niet goed is, lijkt het erop dat je het maar niet onder controle krijgt.

Bijbelverhaal

Johannes kan niet goed in slaap komen. Het was ook zo'n bijzondere dag. Zijn gedachten gaan terug... Lange tijd zwerft hij door de woestijn in zijn mantel van kamelenhaar. De mensen vinden hem maar een rare vogel, maar ze luisteren wel naar zijn woorden. Het zijn vreemde woorden, dat wel, maar Johannes spreekt ze zo krachtig uit dat de mensen hem wel moeten geloven. Hij roept de mensen op zich te bekeren. Om niet meer te zondigen, om vergeving te vragen van hun zonden. 'Wees er klaar voor om de Messias te ontmoeten', roept hij uit. 'Bekeer je van je zondige leven! Je doet er God verdriet mee'. Johannes weet wat er in het Oude Testament staat. Als mensen hebben gezondigd mogen ze een offer brengen in de tempel, om zo vergeving te ontvangen. Maar ja, wat als je diezelfde dag weer zondigt en morgen ook weer. Moet je dan steeds naar de tempel hollen om een lammetje te offeren en zo weer vergeving te krijgen? Eigenlijk wel. Het echte probleem wordt maar niet opgelost. De mensen blijven zondigen. Maar Johannes weet dat er nu een nieuwe tijd gaat komen. Alles zal veranderen. De Zoon van God zal komen, naar deze aarde. Niet om maar wat rond te lopen en wat wonderen te doen, maar om af te rekenen met de zonden. Dat is de allerbelangrijkste reden van zijn komst.

'Dan moet jij de beloofde Messias zijn!', roepen de mensen naar Johannes. Hij hoort het nog nagalmen in zijn oren. Hij weet nog hoe snel hij uitriep: 'Nee, nee, dat ben ik niet. Er komt iemand anders, Hij is de Zoon van God. Ik mag alvast over Hem vertellen dat Hij in aantocht is, de Messias die jullie is beloofd komt eraan'. Wat denken de mensen wel. Hij is het niet eens waard om zijn schoenriemen aan te raken. Nee, hij is alleen zijn boodschapper. Ook al heeft Johannes Jezus nog nooit ontmoet, hij weet diep in zijn hart dat de Zoon van God in aantocht is.

Deze gedachten spelen door het hoofd van Johannes terwijl hij probeert in slaap te komen. Hij heeft zoveel mensen gezien, zoveel mensen vertelt over de Messias die komt, zoveel mensen mogen dopen die vergeving van hun zonden wilden ontvangen.

En vandaag gebeurde het grote wonder. Jezus zelf stond voor hem en wilde, net als al die andere mensen die klaarstonden, gedoopt worden. Johannes weet nog hoe hij direct uitriep dat hij zich helemaal niet geschikt vond om Jezus te dopen. 'Doopt U mij maar!', had hij gezegd. Maar Jezus hield vol: 'Nee Johannes, ik wil door jou worden gedoopt'. Johannes haalt de herinnering terug van die dag, hoe Jezus het water inliep, Johannes hem kopje onder duwde en Jezus weer boven water kwam en er een prachtige witte duif op het hoofd van Jezus neerkwam. En dan die stem: 'Dit is mijn Zoon, in wie ik een welbehagen heb'.

Dit moment zal Johannes niet snel meer vergeten. Jezus zelf de beloofde Messias, de Zoon van God over wie hij de mensen had verteld, stond naast hem, net gedoopt.

Na lange tijd valt Johannes in slaap.

De volgende dag gaat Johannes terug naar de plek waar hij de dag daarvoor Jezus mocht dopen. Er staan al mensen op hem te wachten. Mensen die ook wel eens willen horen wat Johannes te vertellen heeft, mensen die ook gedoopt willen worden. Hij is daar nog maar nauwelijks, als hij Jezus naar hem toe ziet komen. Johannes roept vol eerbied uit: 'Daar, kijk daar is het Lam van God dat de zonde van de wereld wegneemt. Hij is het over wie ik jullie heb verteld. Niet ik, maar Hij! Ik ben maar een boodschapper, maar Hij is de Zoon van God. Ik wist eerst ook niet wie Hij was, maar in gehoorzaamheid ben ik velen van jullie met water gaan dopen, want ik wist dat Jezus zich op een dag aan jullie zou laten zien.'

De mensen hangen aan de lippen van Johannes. De mensen die er gisteren niet waren hebben gehoord dat er iets bijzonders gebeurde. Daarom gaat Johannes verder: 'Gisteren kwam Jezus aanlopen. Hij wilde door mij worden gedoopt, maar dat wilde ik niet. Ik vond mijzelf helemaal niet goed genoeg om dat te doen. Toch wilde Jezus worden gedoopt. Toen ik Jezus had gedoopt zag ik de Geest van God als een duif op Hem neerdalen. De duif bleef daar een poosje zitten. Toen wist ik nog niet precies wie Hij was, maar Hij die mij gestuurd had om jullie in water te dopen, sprak tot mij en zei: 'Wanneer je ziet dat de Geest op iemand neerdaalt en blijft rusten, dan is dat degene die doopt met de Heilige Geest'.

En lieve mensen, dat heb ik met eigen ogen gezien! Ik wil jullie vertellen: Hij is de Zoon van God! Als je in Hem gelooft, hoef je nooit meer met een offerlam naar de tempel te gaan. Jezus zal alle zonden zelf op zich nemen.

Afsluiting

Daarom vieren wij over een poosje Kerstfeest. Jezus is gekomen om ons te verlossen van onze zonden. Als je Hem vergeving vraagt voor je zonden, zal Hij je vergeving schenken.

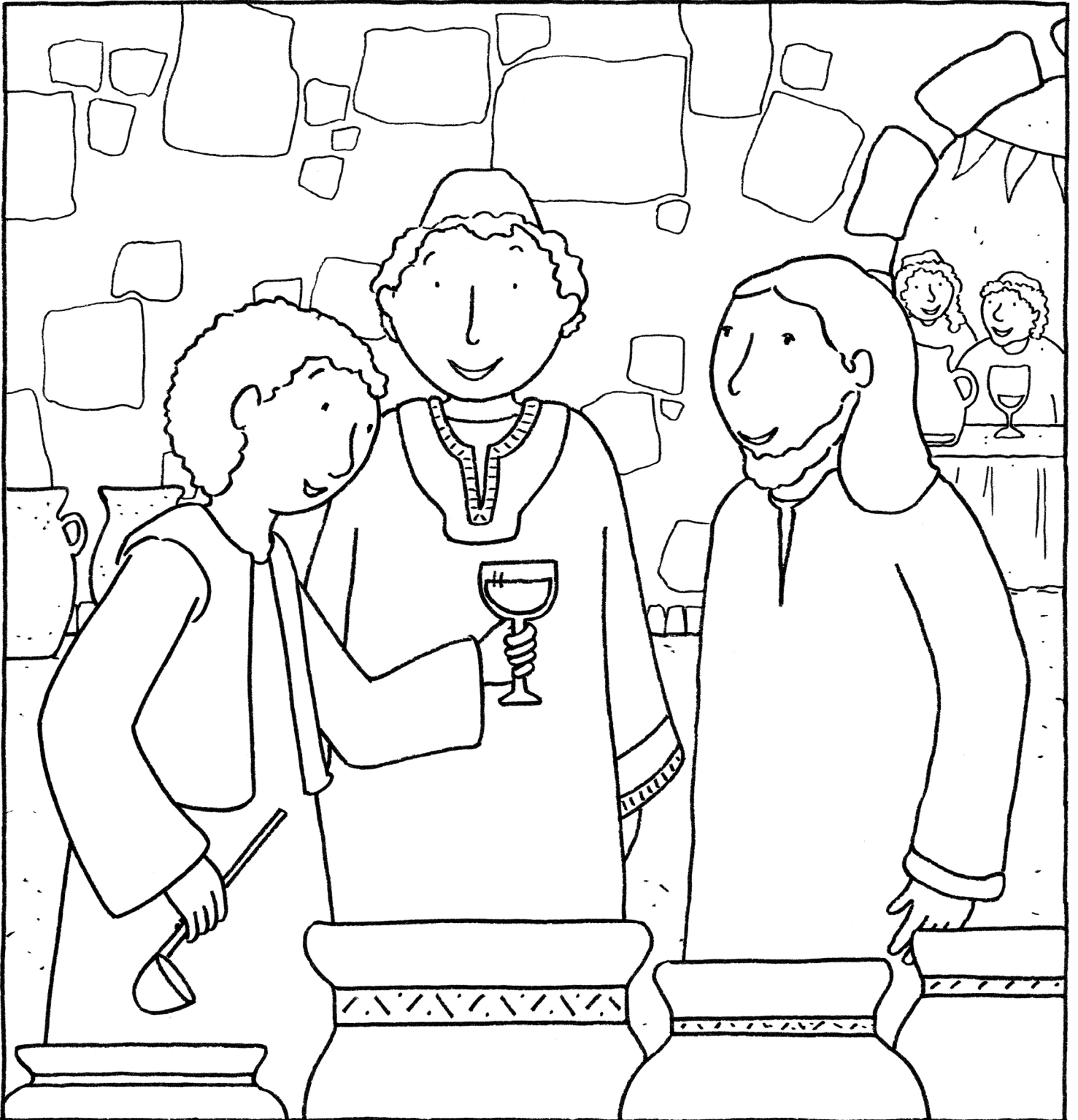
Sluit af met gebed. Dank God voor het zenden van zijn Zoon. Dank Jezus dat Hij onze zonden vergeeft.

Auteur: JvVvN

8 december 2024

Jezus geeft vreugde

Johannes 2:1-12

Thema: Jezus brengt vreugde

Doel

De kinderen leren dat Jezus op aarde kwam om ons het goede te geven. God wil ons graag gelukkig zien. Het leven op aarde hoort een feest tot zijn eer te zijn.

Toelichting

In zijn eerste wonder laat Jezus zien hoe de wereld die zijn Vader in de hemel geschapen heeft, hoort te zijn. Mensen mogen veel vreugde hebben. Jezus maakt duidelijk dat Hij is gekomen om de vreugde in deze wereld terug te brengen. Daarvoor moet Hij zich als Lam offeren en de satan verslaan, die alles dat verdriet brengt, veroorzaakt.

Wijn is dé feestdrank, samen een glas drinken op het geluk van het bruidspaar. Er hoort dan ook genoeg wijn te zijn. Jezus is op een bruiloft, waar de wijn op is. Het feest lijkt mislukt. Dan maakt Jezus uit afwaswater de beste wijn. Het feest is gered. Iedereen kan blij zijn.

Zo laat Jezus zien dat onze wereld een groot probleem heeft. Door dit wonder laat Jezus zien: God wil dat het weer goed wordt. Leven met Hem is een feest. Jezus' eerste wonder wijst vooruit naar de dag dat er nieuw leven is, vreugde in overvloed. Kerst is het begin van nieuwe vreugde door Jezus.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: Jezus maakt een bruidspaar weer blij

Richtlijnen: Vertel de jongste kinderen de geschiedenis. Vooraf kunt u vragen of ze wel eens op een bruiloft zijn geweest? Wat zie je daar? Wie komen er? En wat doe je daar?

In deze geschiedenis gaat Jezus naar een bruiloft. Hij mag komen met zijn leerlingen om met het bruidspaar feest te vieren. Dan hoort Jezus dat de wijn op is. Dat vindt Hij erg. De andere mensen op het feest hopen dat Jezus kan helpen. Ze roepen Hem erbij. Dan verandert Jezus het water in de vaten in lekkere wijn. Dat kunnen gewone mensen niet, maar Jezus wil dat het feest doorgaat. God wil dat mensen blij en gelukkig zijn, dat het leven een feest is.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: God maakt ons blij

Richtlijnen: Jezus is de Zoon van God, op aarde steeds bezig met de opdracht van zijn Vader in de hemel. Hij brengt de blijde boodschap. Niet alleen door Gods woorden uitleggen, niet alleen door mensen te troosten en te genezen. Ook door hun eten en drinken te geven. Hij wil dat mensen met vreugde zullen leven.

Een bruiloft in Kana dreigt op een mislukking uit te lopen. De wijn is op. En wat is een feest zonder iets lekkers om te drinken? De mensen zullen zeggen: het bruidspaar heeft niet goed opgelet en veel te weinig gekocht. Kan Jezus iets doen? Ja, als Hij het daar tijd voor vindt! Hij maakt van water wijn, de allerbeste en –lekkerste wijn. En genoeg voor iedereen op het feest. Jezus maakt duidelijk, dat Hij op aarde kwam om mensen het goede te geven in overvloed. Een leven met vreugde met het uitzicht op volmaakt blij leven voor altijd, tot Gods eer.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Jezus brengt vreugde

Richtlijnen: Prepubers denken vaak dat God regels leert om daaruit te leven. Geloven ervaren ze soms als een opgave. Jezus kwam op aarde om ons te leren geloven en ons op het goede spoor te brengen. Dat is waar, maar daarin toont Hij dat verbonden zijn met Hem vooral een geschenk, pure liefde is. Daarom er is ook een andere kant in Jezus' leven. Hij geeft ons dagelijkse dingen die ons blij maken.

Vandaag lezen we dat Jezus een bruiloftsfeest redt. Niets over zonde en vergeving. Jezus viert feest met een man en een vrouw die van elkaar houden, die elkaar van God hebben gekregen. Als de wijn op is raakt Hem dat. Dit is niet Gods bedoeling. Jezus komt om die onvolmaakte wereld te redden. Als teken daarvan verandert Hij water in heerlijke wijn. Het dagelijkse moet ook feestelijk zijn. Advent wijst ons op Gods liefde in ons leven. Hij schenkt ons die van harte.

Extra bijbelgedeelte: Matteüs 22:1-4

Jezus vergelijkt Gods Koninkrijk dat eens komt met een bruiloftsfeest. Er is een feestmaal met heerlijk eten. Ook gelovigen weten dat ze het leven mogen vieren als iets moois. God wordt geëerd als wij dankbaar genieten.

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Vorige week liet Johannes de Doper zien hoe hij er zo zeker kon zijn dat Jezus de Messias is. Want de lezer moet zelf kunnen nagaan hoe geloofwaardig hij dat vindt: Messias, gezalfde: iemand die door God naar de aarde gestuurd is om als Lam van God de zonde van de wereld te dragen. Een grote claim. Of dat waar is of niet, dat is allesbeslissend. Deze week zijn het de discipelen die Jezus leren kennen. Is het waar dat Hij de Messias is? En als dat zo is, wat betekent het dan?

Het teken van de duif bij Jezus' doop (zie vorige week) gebeurde in het openbaar, maar was alleen te herkennen door Johannes, omdat God het hem van tevoren aangezegd had.

Ook het eerste teken dat Hij voor de discipelen doet is op een plek met veel mensen. Maar ook dit teken zal alleen gezien zijn door wie wist waar hij of zij moest kijken.

Vs. 1v Bij de inleiding op wat gebeurt kan je nogal wat vragen stellen: Wie trouwden er eigenlijk? Waarom lezen we wel dat Maria er is, maar niets over Jozef? En was het toen logisch om niet alleen Jezus uit te nodigen, maar ook nog zijn discipelen? Als zelfs vrienden (discipelen) van gasten welkom zijn, hoe groot was dat feest wel niet? Vielen Jezus en de discipelen op, of waren er honderden mensen waar ze als het ware in op konden gaan? En wat betekent die 'derde dag'? Is het de derde dag van het feest (dat misschien wel een week duurde)? Is het gewoon dinsdag, de derde dag van de week? Het is al de vijfde keer dat het over de timing gaat. 1:19, 1:29, 1:35 en 1:43 beschrijven de eerste vier dagen. De 'derde dag' zal verder tellen vanaf die laatste, en is daarmee de zevende dag: God is iets nieuws begonnen, en dat nieuwe begin is nu voltooid. Er is rust, en tijd om uitbundig te vieren! Bovendien verwijst het naar Hosea 6:1-3, waar vrouw Israël op de derde dag terugkeert naar haar eigen Man. Zo voelen we al aan dat deze 'anonieme' bruiloft (we kennen bruid en bruidegom niet), niet zomaar een bruiloft is. We worden uitgenodigd na te denken over de symbolische betekenis van 'bruiloft'. Met de Openbaring zien we uit naar de grote bruiloft van het Lam: Als bij de wederkomst van Christus God en zijn mensen voor eeuwig in liefde werkelijk verbonden zullen zijn. En die symboliek is zeker niet nieuw voor de discipelen, want de profeten in het Oude Testament hebben de band tussen God en zijn volk vaak in termen van een huwelijk beschreven. De komst van Jezus de Messias is een eerste vervulling van die belofte: God en zijn volk zijn voor het eerst in eeuwen weer samen!

Vs. 3vv Maria leren we hier, maar ook elders, kennen als een betrokken, oplettende vrouw. Zij heeft (als eerste?) in de gaten dat de wijn opraaft. Uit vers 4 en 5 blijkt dat er heel wat lading ligt in de woorden van Maria. Wat we nog meer van Maria leren kennen, is haar geloof: Ze gaat er blind van uit dat Jezus iets aan de situatie zal doen. De watervaten bevatten samen ergens tussen de 500 en 750 liter water. Of, nee, wacht: De vaten zijn leeg, of in elk geval niet helemaal vol. Want Jezus vraagt de bedienden ze (bij?) te vullen. De vaten waren bedoeld voor het reinigingsritueel. Bedoeld zal zijn wat we lezen in bijvoorbeeld Marcus 7:3-4, maar ook bij de instelling van het Heilig Avondmaal: Bij de ontvangst van gasten hoort dat ze zich kunnen reinigen, maar ook voor het begin van elke maaltijd wassen zij zich. Zoals ook het vaatwerk gereinigd wordt. Dat is natuurlijk niet heel anders dan onze dagelijkse hygiëne, maar er zit wel een andere gedachte achter. De Joden willen zich zorgvuldig aan de reinheidsvoorschriften houden, en wie weet wat je indirect hebt aangeraakt in de loop van je reis en van je dag. Voor de gasten zullen de vaten dus voor dagelijkse reinheid hebben gestaan. Jezus zal bij die honderden liters water, in de week waarin Hij gedoopt werd in de Jordaan, ook aan de doop hebben gedacht. De doop is immers de reiniging van de ziel, symbool voor het nieuwe leven, voor de herstelde band met God. En daarmee voor de kern van Jezus' ambt. Zes stenen watervaten. Zes is het getal van de mens, het vullen door bedienden (zwaar werk!) en de stenen watervaten (groot en zwaar, ook om uit steen te houwen!) verwijzen naar het zwoegen en de arbeid van de mens. En al dat menselijke, al dat zwoegen, Jezus verandert het in feest. Gratis en voor niets. Want het feest dat God aanricht is genade (=gratis), en geen beloning voor ons werk. Honderden liters. Meer dan je zelfs met zijn allen op kunt. Mooi, dat de bedienden zonder vragen en morren vullen. Zonder lastige vragen een beker aan de ceremoniemeester brengen. Mooi dat de ceremoniemeester van niets weet, maar de spijker op zijn kop slaat: God heeft eeuwen het goede nieuws laten brengen door de profeten. Maar Hij heeft het beste voor het laatst bewaard. Mooi om die verblufte bruidegom voor je te zien: Weet hij veel waar die ceremoniemeester het over heeft, of waar die wijn vandaan komt? Menselijk ploeteren, ons tobben om reinheid en zonde, ons ongemak en ons falen: Jezus kent het, en Hij is gekomen om het te veranderen in genade, en in feest, want God en zijn mensen zijn nu weer bij elkaar.

Auteur: KS

Liederen

Psalm 100	
Lied 526	(=Gezang 166 LvdK)
Lied 525	(=Gezang 74 LvdK)
Het lied van de bruiloft te Kana	Alles wordt nieuw 1: 18
Goed nieuws	Hemelhoog 132
Wees blij in de Heer en zing verheugd	Opwekking 3
The joy of The Lord	Opwekking 14
Ik heb de vreugde van de Here Jezus	Opwekking voor kinderen 52
Jezus is....	Hemelhoog 348
Looft de Here, alle gij volken	Hemelhoog 33
Als je veel van iemand houdt	Hemelhoog 125
Jezus roept alle kleine kinderen	Hemelhoog 349

Auteur: PZ

Jezus maakt een bruidspaar weer blij

Inleiding

U kunt het eerste deel van het lied laten horen aan de kinderen: [Bruiloft in Kana van Jan Visser](#)

Luistervragen n.a.v. het lied

- Over welk feest gaat dit lied?
- Wie komen er vaak op een bruiloft?
- Wat is er allemaal te doen op een bruiloft? Wat gebeurt er allemaal?

Het bijbelverhaal dat jullie gaan horen, gaat ook over een bruiloft! Maar tijdens de bruiloft ontstaat er een groot probleem, luister maar!

Bijbelverhaal

Het is feest in het dorpje Kana. Er is namelijk een bruiloft! De Here Jezus is samen met zijn vrienden, de discipelen ook uitgenodigd. Maria, de moeder van Jezus, is er ook. Natuurlijk zijn er nog veel meer gasten. En iedereen is vrolijk. Het is echt een fijne feestelijke dag!

Het feest is nog maar net begonnen. Dan gebeurt er iets naars. De wijn is bijna op! Dat is niet leuk voor het bruidspaar. Als de gasten geen glaasje wijn meer krijgen, lopen ze vast en zeker weg van het feest.

Maria, de moeder van Jezus, heeft al gemerkt dat er iets misgaat. Als ze hoort dat de wijn op is, gaat ze vlug naar Jezus. Maria denkt: 'Jezus kan vast en zeker helpen.'

Heel zachtjes zegt ze tegen Hem: 'Jezus, de wijn is op!' Natuurlijk wist de Here Jezus dit al! Hij weet alles en kan alles, want Hij is de Zoon van God. Hij vindt het ook erg dat de wijn op is. Hij wil graag dat het feest doorgaat en de mensen blij en gelukkig zijn!

Ondertussen gaat Maria naar de bedienden die de gasten eten en drinken brengen. Ze zegt tegen hen: 'Als Jezus straks iets aan jullie vraagt, moeten jullie precies doen wat Hij zegt, hoor!'

'Dat zullen we doen,' zeggen de bedienden.

Bij de ingang van het feest staan zes grote bakken van steen. Daar zit water in. De mensen in het land Israël lopen altijd met blote voeten in sandalen. Maar door de viezigheid op de weg krijgen ze vaak vuile voeten. Die voeten moeten natuurlijk worden gewassen, als ze binnenkomen op een feest. Daarom staan die grote bakken bij de ingang.

Maar nu de voeten zijn gewassen, zit er niet veel water meer in.

De Here Jezus gaat naar de bedienden toe en zegt: 'Willen jullie die bakken helemaal vol doen met water?' De bedienden doen direct wat Jezus vraagt. Ze zijn een beetje in paniek, nu de wijn op is. Ze vullen de zes bakken tot aan de rand met water. Er kan niets meer bij. Dan zegt de Here Jezus: 'Schep nu een glas water uit de bakken. Breng dit naar de leider van het feest en laat het hem proeven.' De leider van het feest moet er namelijk voor zorgen dat alles goed gaat op het feest. Hij moet ervoor zorgen dat alle gasten goed worden verzorgd met eten en drinken.

De leider heeft helemaal niet gemerkt dat de wijn op is. De bedienden hadden het hem ook nog niet verteld. Eén van de bedienden geeft hem het glas water om het te laten proeven. De leider neemt een slok en roept uit: 'Mmmmmm, wat een heerlijk wijn is dit, zeg!'

Hè? Wat? Wijn? De bedienden snappen er niets van. Ze hebben de leider toch een glas water gebracht? Ze hebben toch water in die zes bakken gedaan? Hoe kan dat nou?

Het is echt waar! Dat heeft de Here Jezus gedaan. Hij heeft wijn van het water gemaakt. De Here Jezus heeft een wonder gedaan! Hij laat hier zien hoe groot en machtig Hij is!

De mensen op het feest hadden dit probleem niet kunnen oplossen. Maar Jezus kan dat wel! Hij wil graag mensen helpen en ervoor zorgen dat het feest doorgaat! Hij wil mensen blij en gelukkig maken. En laten zien dat het leven met de Here Jezus samen een feest is. We mogen Hem alle eer geven en liefhebben. Ook op een prachtig bruiloftsfeest!

Auteur: RS

God maakt ons blij

Bijna Kerst

Nog drie weken, dan vieren we weer Kerstfeest. Jezus werd geboren in Betlehem. In een tijd dat de Romeinen heersten over het beloofde land. Een verdrietige en moeilijke tijd. Sommige mensen verzetten zich, anderen lieten de ellende maar een beetje over zich heen komen. Ze maakten er in hun eigen omgeving het beste van. Jezus werd geboren in die tijd, maar waarom besteden we daar zoveel aandacht aan, ieder jaar weer? Wat maakt Hem zo bijzonder? Waarom is Hij zo belangrijk voor heel de wereld? Wie is Jezus eigenlijk? Op die vraag gaan we iedere week een ander antwoord proberen te vinden in de Bijbel. Vorige week hoorden we dat Jezus de zonde van de wereld wegdraagt, vandaag dat hij vreugde brengt.

Bijbelverhaal

Jezus is in Galilea, in Kana. Er is een feest aan de gang, omdat twee mensen gaan trouwen. Het is vervelend dat de Romeinen de baas zijn in Kanaän. Altijd weer die regels van de keizer die het leven onvoorspelbaar en zuur maken. Elke dag soldaten en anderen die het leven onder controle houden. Maar dit feest pakken ze hen niet af. Het bruidspaar heeft alles goed georganiseerd, zo goed als ze kunnen. Daar komt trouwens heel wat voor kijken. Een bruiloft duurt een week, Eten en drinken, plekken om te slapen en om zich regelmatig te wassen en op te frissen. Feest vieren is een inspannende bezigheid. Er wordt muziek gemaakt, zodat de gasten kunnen dansen. Tot nu toe verloopt alles prima. Het bruidspaar is gelukkig, ze genieten al twee dagen van het feest waarmee hun leven als man en vrouw begint. De gasten komen niets te kort. Ze eten goede maaltijden en genieten van de wijn.

Jezus is ook uitgenodigd. Samen met zijn leerlingen viert Hij het feest mee. Maria, Jezus' moeder hoort ook bij de gasten. Zij is trots op haar Zoon. Zij weet als enige van de gasten dat Hij de Messias is.

Jezus is háár zoon, maar ook de Zoon van God. Hij is nu dertig jaar en zij heeft het gevoel dat Hij nu een de taak gaat beginnen die Hij van God de Vader heeft gekregen. Dan merkt ze dat de bedienden met elkaar lopen te fluis-teren. Ze wijzen naar de wijnvaten. Als Maria dichterbij komt, hoort ze dat de wijn bijna op is. Dat is een ramp, een schande voor het bruidspaar.

Hebben de gasten meer gedronken dan verwacht? Of heeft de bruidegom een fout gemaakt in de bestelling? Niemand weet het, maar het probleem is er en moet worden opgelost, hoe dan ook. Maar lukt dat ook?

Maria gaat naar Jezus. Hij en zijn vrienden maken plezier en ook zij drinken een lekker glas wijn. Maria neemt Jezus apart en vraagt of Hij het probleem kan oplossen. Hoopvol kijkt zij Hem aan.

Maar Jezus zegt: 'Wat wilt u van Mij? Mijn tijd is nog niet gekomen.' Jezus bedoelt daarmee niet: Ik heb nu geen zin iets te doen, straks misschien. Hij bedoelt dat Hij

nu nog niet bezig is met zijn werk in opdracht van God de Vader. Tegelijk laat Hij merken dat geen mens Hem opdrachten kan geven; zelfs zijn moeder kan niet bepalen wat Jezus als Messias moet doen.

Maria loopt terug naar het keukenpersoneel. Ze zegt tegen hen: 'Als Jezus straks jullie straks een opdracht geeft, doe dan wat Hij zegt. Hoe vreemd je het misschien ook vindt, doe gehoorzaam wat Hij zegt!'

Het duurt niet lang of Jezus spreekt hen aan. En inderdaad, het is een wonderlijke opdracht die Hij hun geeft. Jezus wijst op de zes vaten die er staan. Het zijn stenen watervaten met elk een inhoud van zo'n honderd liter. Dat water is bedoeld om handen en voeten te wassen, om te zorgen dat de gasten niet stoffig, maar schoon aan tafel komen. Die vaten moeten met water worden gevuld.

De bedienden vullen ze tot de rand.

Dan zegt Jezus: 'Schep er nu wat uit en breng dat naar de ceremoniemeester om te proeven.'

Een onmogelijke opdracht. Water hoeft niet gekeurd te worden, en zeker water waarin je je wast, niet.

De ceremoniemeester neemt een slok, en proeft uitgebreid. Hij kijkt naar de bedienden en zegt: hoe komen jullie aan die heerlijke wijn? Wij hadden toch andere wijn gekocht? Die is wel goed, maar deze is veel beter. Het lekkerste dat ik ooit gedronken heb!

De ceremoniemeester overlegt met het bruidspaar:

'Waarom heeft u het zo georganiseerd? Je zet de gasten toch eerst de beste wijn voor en als ze flink gedronken hebben de minder goede? Dan is de smaak iets minder belangrijk. Maar u hebt de beste wijn voor het laatst bewaard!' Op die vraag kan de bruidegom geen antwoord geven. Ook hij begrijpt er niets van.

Dit was het eerste wonderteken dat Jezus heeft gedaan, schrijft Johannes in zijn Evangelie. En het resultaat is dat zijn heerlijkheid, zijn grootheid, zichtbaar wordt en dat zijn leerlingen in Hem geloven.

Afsluiting

Jezus laat zich niet opjagen en sturen door mensen. Hij blijft trouw aan de opdracht van God de Vader. Maar ook het dagelijks leven, de dagelijkse zorgen hebben te maken met zijn reddingswerk. Het is waar dat Jezus kwam om de zonde van de wereld weg te dragen. Het moet weer goed zijn tussen God en de mensen. Mensen moeten weer dichtbij God kunnen leven omdat Jezus vergeving brengt.

Maar als Jezus de zonde wegdraagt heeft dat ook gevolgen voor het dagelijks leven van mensen. Het grauwe, trieste en moeizame overheerst niet het dagelijks leven. Er komt licht en blijheid, het leven wat weer een feest. Een leven zoals God het bedoeld heeft: gelukkige mensen in een goede schepping. O, dan zijn er best nog moeilijkheden en tegenslagen, maar door het mooie en goede dat Jezus geeft, kijk je daar anders tegenaan. Je kunt er beter tegen.

Misschien maak jij je ergens zorgen over. Een vriendinnetje is al een tijd ziek of bij je vriend thuis is er steeds ruzie. Of jij voelt je soms alleen. Denk dan aan dit verhaal waar Jezus vreugde brengt. Die wil Hij ook aan jou geven. Hoe? Dat weet ik natuurlijk niet. Wanneer? Dat weet ik ook niet. Ik weet alleen dat Jezus doet wat de Bijbel ons vertelt. Hij kwam op aarde om ons leven weer licht en mooi te maken. Daarom is Kerst het feest van het licht.

Auteur: RvO

Jezus brengt vreugde

'Ze hebben geen wijn meer!' Maria gooit haar handen in de lucht. Ze trekt Jezus aan zijn mouw mee naar een van de kamers naast de grote zaal. 'Kijk zelf maar, de vaten zijn helemaal leeg.' Ze trekt zo hard aan zijn mouw, dat Hij geen keus heeft. Hij moet wel kijken. Jezus ziet wat alle bedienden een uur geleden al hebben zien aankomen: de wijn ging opraken. Hoe het precies zo kon gebeuren, wist niemand. Was er misschien te weinig wijn ingekocht? Dronken de mensen meer dan anders? Waren er meer gasten dan van tevoren bedacht was? Wat oorzaak was, maakt nu niet meer uit. De vaten zijn leeg en het zal niet lang meer duren voordat de bruidegom te schande wordt gemaakt. Want als je een feest geeft waar je zoveel gasten uitnodigt, moet je er natuurlijk wel voor zorgen dat er genoeg wijn is! Wijn betekent vrolijkheid en plezier. Dat is de manier waarop iedere bruidegom zijn huwelijk wil beginnen. Alsof hij daarmee zeggen wil: ik hoop dat mijn huwelijk ook zoveel plezier zal opleveren.

'Kijk nou, Jezus. Ze zijn echt tot op de bodem leeg!' Maria gaat nog eens op haar tenen staan om ook het derde vat te inspecteren. Ze schat in dat er nog ongeveer tien karaffen gevuld kunnen worden. Dan is het uit met de pret. 'Ze hebben geen wijn meer!' Maria kijkt Jezus aan alsof ze van Hem een wonder verwacht. Als er iemand is die dit feest nog kan redden, dan is Hij het wel. Ze heeft zoveel vertrouwen in Hem. Met haar indringende gezichtsuitdrukking probeert ze zijn blik te vangen. 'Wat wilt u van me?', vraagt Hij dan. Rustig als altijd lijkt Hij al lang een plan bedacht te hebben. Waar het om Hem heen een drukte van belang is, omdat iedereen in de weer is met het voorbereiden van allerlei gerechten. En met bedenken hoe ze de wijncrisis kunnen oplossen! Hij legt zijn hand op de schouder van zijn moeder. 'Mijn tijd is nog niet gekomen', zegt Hij.

De manier waarop Hij dit zegt, geeft Maria het vertrouwen dat het goed gaat komen, maar ze vindt het wel vervelend dat Jezus niet direct doet wat zij vraagt. Ze is toch zijn moeder? Wat bedoekt Jezus met 'mijn tijd'? Eigenlijk weet ze het wel. Jezus is de Messias, God is zijn Vader. Wat Jezus doet en zegt is werk in opdracht van het grote doel van zijn leven: redding brengen van de zonde, het Koninkrijk van God laten komen. Daarbij zijn alle mensen op aarde gelijk. Zijn moeder is niet belangrijker dan welke andere man of vrouw. Ook zij moet afwachten op wat Jezus goed en nodig vindt.

Ze laat Jezus met rust, maar ze zal wel doen wat ze kan om deze ellende goed te laten aflopen. Op een bruiloft haar immers blijheid te zijn, geen zorgen. Maria loopt op één van de bedienden af. 'Doe maar wat Hij jullie zegt, wat het ook is.' De bediende knikt netjes naar deze bruiloftsgast. Het maakt hem niet uit wat er tegen hem gezegd wordt, zo lang het maar goedkomt.

'Vul de vaten met water.' Het is Jezus' stem die door de ruimte klinkt. De bedienden twifelen geen moment. Ze begin de zes vaten met water te vullen. Er gaat ongeveer honderd liter in ieder vat. Het duurt dus wel even voordat ze de vaten vol hebben. Maar enkel doordat het Jezus was die zei dat ze de vaten moesten vullen, zijn de bedienden als razenden bezig met het vullen ervan. Het duurt dan ook niet lang voordat de vaten vol zijn. Maria ziet hoed de bedienden, terwijl ze de vaten vullen, steeds kijken of ze al iets zien veranderen. Maar ze zien helemaal niks gebeuren. Het water lijkt gewoon wat er te blijven. Ondertussen houdt Jezus goed in de gaten wat er allemaal gebeurt. Pas als alle zes de vaten helemaal tot de rand toe zijn gevuld, zegt hij: 'Schep er nu wat uit en breng dat naar de ceremoniemeester.' Eén van de knechten haalt ergens een kroes vandaan en schept deze vol.

Ondertussen is de organisator van het feest al geroepen en hij staat al klaar om van het water te proeven. De spanning is te snijden op het moment dat hij de kroes naar zijn mond brengt. Hij doet zijn ogen dicht en ruikt er even aan. Dan zet hij zijn lippen aan de rand en neemt een slok. De bedienden weten niet wat ze zien! Het gezicht van de ceremoniemeester begint helemaal te glimmen! 'Maar dit is verrukkelijke wijn! Dit is geweldig!' Hij schudt Jezus enthousiast de hand. 'Ik weet niet hoe U dit gedaan heeft, maar U heeft iets geweldigs gedaan. Ik zou haast zeggen dat het een wonder is!' Dan knipt hij met zijn vingers. Zo snel als de bedienden even geleden bezig waren met het vullen van het vat, zo snel maken ze het nu weer leeg. De karaffen zijn niet aan te slepen. Vanuit de zaal klinkt een enorm gejoel en gelach. 'Wat is dit een bijzonder feest! Normaal krijgen we eerst de goede wijn en als alle mensen een beetje een aangeschoten zijn en toch niet meer echt goed proeven wat voor wijn ze drinken, wordt de mindere wijn geserveerd. Maar hier is het juist andersom!' De vrienden van de bruidegom slaan hem op zijn schouders en schudden zijn hand.

In een hoek van de zaal staan ook de leerlingen van Jezus. Ook hun glazen zijn weer bijgevuld en ook zij hebben geproefd van de nieuwe wijn. 'Het is geweldig!', zegt een van de mannen. De anderen knikken instemmend. 'Jezus is echt de Zoon van God. Hij brengt vreugde. Wat een feest dat Hij bij ons is.'

lees verder op de volgende bladzijde

Afsluiting

Door Jezus zien we hoe God is. Wat zie jij als je deze geschiedenis uit Kana hoort. Geen God die op alle slakken zout legt, die wetten geeft en steeds maar kijkt of wij daar wel aan voldoen. Wetten zijn belangrijk, maar ze zijn er met een doel: dat het leven een feest is, dat iedereen gelukkig kan zijn.

Het is veelzeggend dat Jezus zijn werk begint met dit feestelijke teken van rijkdom, dat Hij veel wijn maakt. Jezus viert feest met een man en een vrouw die van elkaar houden, die elkaar van God hebben gekregen. Ellende is niet Gods bedoeling. Jezus kwam op aarde om die onvolmaakte wereld te redden. Als teken daarvan verandert Hij water in heerlijke wijn. Het dagelijks leven moet feestelijk zijn. Advent wijst ons op Gods liefde in ons leven. Hij schenkt ons die van harte.

Auteur: RvO

15 december 2024

Jezus geneest

Johannes 5:1-18

Thema: Jezus geneest

Doel

De kinderen ontdekken dat Jezus op aarde komt om ons hart en ons lichaam gezond te maken

Toelichting

In Betzata liggen veel zieken. Velen zullen nooit als eerste het bewegende water bereiken. Altijd is een van de anderen sneller. Hoe reageer je daarop? De man die al 38 jaar ziek is, lijkt erin te berusten dat er nooit iets zal veranderen. Hij is een hopeloos geval en alleen. Wat zal hij zich fijn gevoeld hebben, toen Jezus hem zag en niet verder liep, maar met hem begon te praten.

Maar het wordt nog mooier. Hij trekt zich het lot van deze man aan en legt zich niet bij zijn verlamming neer. Jezus geneest hem. De zieke man voelt de kracht in zijn verlamde benen terugkomen. Hij kan weer lopen en meedoen met de andere mensen.

Het laatste wat Jezus hem laat voelen is dit: dat het nog belangrijker is dat je gezond leeft met God, dat je Hem vertrouwt en gehoorzaamt. Het Kerstkind kwam ook op aarde om zieke mensen beter te maken. Hun lichaam en hun hart maakt hij gezond.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: Ik kan weer lopen dankzij Jezus

Richtlijnen: Leg in het bijbelverhaal de nadruk op het feit dat Jezus de man niet alleen zielig vindt, maar ook echt aandacht voor hem heeft en iets doet. Hij wil deze man in naam van God gezond maken. Dan voelt de man opeens zijn benen weer. Hij kan weer lopen. Hij gaat naar iedereen vertellen dat Jezus hem beter heeft gemaakt. Jezus laat zien dat God het hart van mensen, maar ook hun zieke lichaam beter wil maken. Ook daarvoor kwam Hij naar de aarde op Kerst.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: God houdt van mij, helemaal.

Richtlijnen: De kinderen kunnen zich vast wel voorstellen wat het betekent om al 38 jaar in Betzata te moeten liggen zonder dat er iets verandert. Altijd is een ander je voor als het water beweegt. Geef je dan de moed niet op? (Laat hen vertellen) Jezus geeft deze man het gevoel dat God hem wil helpen door hem aandacht te geven en door hem te laten zien dat God hem gezond wil maken. Niet alleen zijn hart en zijn gedachten, maar ook zijn zieke benen. Als een teken dat Jezus die in naam van God mensen geneest. De man begrijpt dat en vertelt iedereen wat Jezus voor hem deed. Het Kerstkind geneest ons helemaal, ons hart en ons lichaam. God houdt van ons, helemaal!

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Jezus geneest, totaal

Richtlijnen: Jezus geeft Gods woorden door aan mensen. Hij roept ze op in Hem te geloven. Hij geeft ze vreugde. Maar wat heb je aan mooie woorden en een feest, als je in de ellende zit en ziek bent. Als je zelfs denkt dat je nooit meer beter wordt. Deze uitzichtloosheid zie je bij de man die 38 jaar verlamd is. Ook voor het zieke lichaam van mensen heeft Jezus aandacht. Niet alleen hun hart moet veranderen, ook hun lichaam heeft Gods aandacht.

Tegelijk: Jezus laat merken dat dat voor God belangrijk bent, dat Hij je niet alleen wil redden van je schuld, maar je ook hier het goede wil geven. Jezus zegt wel dat zondigen tegen God erger is dan niet kunnen lopen (vs. 14). Vraag de jongeren naar hun reactie hierop. God wil dat ons innerlijk en ons uiterlijk gezond zijn. En Hij kan en wil genezing voor beiden geven door Jezus, die op Kerst in onze wereld kwam.

Extra Bijbelgedeelte: Psalm 103: 1-5

Het begin van deze Psalm verwoordt de boodschap van de eerste drie adventszondagen. God geeft zijn Zoon Jezus aan ons op Kerst. Hij vergeeft alle schuld, geneest onze kwalen en overlaadt ons met schoonheid en geluk. Jezus is het Lam, Jezus geneest en Jezus geeft vreugde.

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Bij het bijbelgedeelte

Jezus ging op een Joods feest naar Jeruzalem. Welk feest dat geweest is, is op zich niet belangrijk. Dat kan het Loofhuttenfeest geweest zijn. Als het er niet bijstaat, is het nogal eens het Loofhuttenfeest. Maar hoe kan ook, het feest is kennelijk geen reden voor de komst van Jezus in het zogenaamde kuuroord. Zo'n kuuroord zou je kunnen vergelijken met een verpleeghuis uit onze tijd.

Dat kuuroord was ook een special kuuroord. De meest denkbare naam is toch Betesda en niet zoals in onze Bijbel staat 'Betzata'.

Tallose ernstig zieke patiënten, vooral lichamelijk gehandicapten, liggen daar in dat zeer waarschijnlijk overvolle verpleeghuis.

Van tijd tot tijd, zo komt hier naar voren, daalde er een engel van de HEER af om het water van het bad in beweging te zetten. Wie dan als eerste in het water kwam, werd gezond.

Één man, die er al 38 jaar lag, was het nog nooit gelukt om als eerste bij dat water te komen, wanneer het weer begon te borrelen.

Jezus ziet de man, die er al 38 jaar ligt en vraagt hem of hij gezond wil worden. De man vertelt zijn verhaal aan Jezus. Jezus hoort het aan en zegt vervolgens: 'Sta op, pak uw mat op en loop. En meteen werd de man gezond.'

Er volgt dan met de Joden nog een discussie over het sabbatsgebod, maar eigenlijk is dat minder belangrijk. We weten namelijk uit andere Bijbelgedeelten, dat God de Vader en ook Jezus Heer en Meester zijn over de sabbat. Eveneens is de sabbat een bevrijdingsdag. Als je dan iemand kunt bevrijden van zijn ziekte, dan kan die daad van bevrijding gekoppeld worden aan de sabbat. Wij zouden zeggen: de zondag is echt een dag van bevrijding.

Ook komt naar voren dat Jezus de man zowel geestelijk als lichamelijk overeind helpt. Het badwater kon dat allemaal niet. Alleen Jezus is daartoe in staat, Hij heeft goddelijke kracht.

De man, die genezen is, heeft Jezus nog niet bedankt. Hij is Hem in alle drukte (Betzata ligt niet ver van de tempel) kwijtgeraakt. Even later komt hij Jezus tegen in de tempel. We lezen niet dat hij Jezus dan wel bedankt, maar hij is wel naar de tempel gegaan.

Jezus maakt duidelijk dat het niet om de genezing op zich gaat. Jezus wil mensen helemaal gezond maken. Hij wil ook de band met God beter maken. Want als dat niet gebeurt en je gelooft niet in Jezus, ben je er nog niet veel mee opgeschoten. Dan ben je op een andere manier weer patiënt geworden. Jezus waarschuwt hem daarom: 'zondig niet meer, anders zal u iets ergers overkomen'. We lezen de reactie daarop van de man niet. Sommigen leiden uit het feit dat hij naar de Joden gaat en alleen zegt dat Jezus hem heeft genezen, af dat hij gewoon verder wilde met zijn leven zonder dat hij Jezus gaat volgen.

Vragen

- Het zou zo kunnen zijn dat deze man, die zo lang ziek is geweest, niet in Jezus is gaan geloven. Begrijp jij dat? Hoe zou dat dan komen?
- Wat is voornaamste reden om (in) Jezus te geloven?

Auteur: DR/DW

Liederen

Psalm 103: 1, 3 en 9

Lied 441: 1 en 8

Lied 442

Ga je mee op zoek?

Door de kracht van de Heilige Geest

Goed Nieuws

In het begin

Want een Kind is ons geboren

Het allergrootste wonder

(=Gezang 117 LvdK)

(=Gezang 118 LvdK)

Op Toonhoogte 406

Hemelhoog 222

Hemelhoog 132

Op Toonhoogte 412

Op Toonhoogte 419

Wonderlijk Chr. Kinderboeken 2015

Auteur: PZ

Ik kan weer lopen dankzij Jezus

Dit verhaal kunt u vertellen als een zogenaamd *'Mee-Speel-Verhaal'*.

De kinderen kunnen tijdens de vertelling meespelen door middel van het nazeggen van bepaalde woorden of zinnen. Deze staan cursief gedrukt.

Jij zegt het eerst, de kinderen zeggen het na.

Ook kunnen ze bepaalde emoties uitbeelden, geluiden maken, bewegingen nadoen.

Ook dit staat cursief gedrukt. Doe zelf mee, doe het voor. Je kunt er voor kiezen om dit alle kinderen te laten doen, of tijdens het vertellen een kind aan te wijzen die dit doet. Ook kun je kinderen tijdens het vertellen mee laten spelen door iets uit te beelden.

Als ze dan iets moeten doen of zeggen kun je dit fluisterend aan hen vertellen.

Speel zelf ook mee.

Spreek van tevoren af, dat als jij jouw hand als stopteken omhoogsteekt, de kinderen stil zijn.

De kinderen blijven gewoon op hun plek zitten tijdens het vertellen, tenzij er kinderen iets uit moeten beelden waarbij ze moeten lopen.

Zelf kun je het verhaal beeldend vertellen.

Kom van je stoel, loop rond, of maak bepaalde bewegingen die van toepassing zijn.

Laat één kind de verlamde man spelen, één kind Jezus en andere kinderen de zieken en Joodse leiders. Neem een handdoek of badlaken mee als matje van de verlamde man.

Laat de kinderen in een kring zitten als je dit verhaal vertelt.

Inleiding

Dit verhaal hoort bij het Kerstproject.

Laat de verbeelding van de verhalen die geweest zijn aan de kinderen zien en kom even terug op de verhalen die daarbij horen.

Bijbelverhaal

In Jeruzalem is een huis met een vijver, een soort zwembad. Het is het badhuis Betzata.

Bij het badhuis zijn zieke mensen. Het lijkt op een ziekenhuis, maar het is geen echt ziekenhuis.

Het is druk bij het bad. Er lopen heel veel zieke mensen rond.

Wijs kinderen aan die doen wat je zegt terwijl je verder vertelt.

Mensen die blind zijn, ze lopen met hun ogen dicht en handen naar voren om nergens tegenaan te botsen.

Mensen die niet goed kunnen lopen. Ze lopen met stokken, omdat hun benen vergroeid zijn.

Mensen die helemaal niet kunnen lopen en op een matje op de grond liggen.

Allemaal blijven ze in de buurt van het grote bad.

Ja, want hier in dit badhuis gebeurt soms iets heel bijzonders. Soms gaat het water bewegen. *Maak met je handen golvende bewegingen, laat de kinderen meedoen.*

Dan gaat het golven. En wie dan het eerst in het water komt wordt beter! Wat voor ziekte hij ook maar heeft. Wat een wonder! Natuurlijk wil iedereen dan zo dicht mogelijk bij het bad zijn.

Iedereen wil als eerste in het water komen. *Kinderen gaan weer zitten.*

Op een slaapmatje, dicht bij het bad, ligt nog iemand.

Laat het kind op de handdoek gaan liggen.

Het is een man die verlamd is. Hij kan zijn benen niet bewegen. Hij kan niet staan, niet lopen, niet rennen. Hij kan niks met zijn benen doen. Hij is al héél lang ziek. Al 38 jaar. Dat is heel lang.

Deze man ligt hier elke dag. Hij wil ook dicht bij het water zijn. Hij wil ook graag beter worden.

Maar hij is altijd te laat. Er is niemand die hem helpt, niemand die aandacht voor hem heeft.

Hij is daar vaak heel verdrietig over. *Verlamde man kijkt verdrietig.*

Dan komt Jezus eraan. *Kind loopt naar verlamde man.*

Hij ziet de verlamde man liggen en weet dat hij al heel lang ziek is. Hij weet dat niemand aandacht voor hem heeft, dat niemand hem helpt.

Jezus vraagt aan de verlamde man: *'Wil je beter worden?'*

De verlamde man kijkt omhoog. Hij weet niet wie deze man is die dit aan hem vraagt, hij kent Jezus niet en hij zegt: *'Ach, meneer, ik heb niemand. Niemand die mij kan helpen om in het water te komen als het gaat bewegen. Ik ben altijd te laat.'*

Dan zegt Jezus tegen de man: *'Sta op, pak je slaapmatje op en loop!'*

Meteen voelt de verlamde man zijn zieke benen sterk worden.

Hij kan rechtop zitten! Hij kan staan! Hij kan lopen! Hij kan springen! Hij is weer beter!

O, wat is hij blij!

Hij rolt zijn slaapmatje op en loopt weg. *Jezus gaat zitten.*

Met zijn matje onder zijn arm loopt hij door Jeruzalem.

Loopt door de kring.

Joodse leiders komen aanlopen.

'Hé, jij daar!', plotseling hoort hij een boze stem. *'Stop eens even!'*

Er staat een Schriftgeleerde voor hem, een van de Joodse leiders.

Boos zegt hij: *'Wat doe jij nu? Vandaag is het sabbat en dan mag je geen slaapmatje dragen!'*

O, wat kijkt de Schriftgeleerde boos!

'Maar, maar...', zegt de man die weer kan lopen, *'de Man die mij beter heeft gemaakt zei dat ik mijn slaapmatje op moest pakken en lopen.'*

'Wie is die man die dat heeft gezegd?', vraagt de Schriftgeleerde boos.

'Dat weet ik niet. Het was zo druk, er waren zoveel mensen. Hij is tussen al de mensen door weggegaan.'
*'Mmm', zegt de Schriftgeleerde. Hij draait zich boos om en gaat weg. **Joodse leider loopt weg.***

De man die weer kan lopen gaat naar de tempel. ***Kind loopt een rondje.***
Hij wil de Here God bedanken dat hij weer beter is geworden. En daar, in de tempel is Jezus!
Jezus gaat naar de man toe.
Jezus zegt: *'Je bent beter geworden. Doe nu geen verkeerde dingen meer.'*
De man begrijpt dat dit Jezus is! Jézus heeft hem beter gemaakt. Hij kan weer lopen dankzij Jezus! Want Jezus geneest! *O, wat is hij blij!*
Jezus heeft niet alleen zijn zieke benen beter gemaakt, maar ook zijn zieke hart. Jezus houdt van hem!
De man wil tegen iedereen vertellen dat Jezus hem beter heeft gemaakt. ***Kind loopt naar andere kinderen toe.***
Jezus geneest! Jezus geneest!
Ja, Jezus heeft hem genezen, zijn benen én zijn hart.

Afsluiting

Wat fijn dat de verlamde man weer beter is geworden.
Jezus laat hem voelen dat Hij van hem houdt.
Hij wil ook zijn verkeerde dingen vergeven.
De man mag leren om de Here Jezus te vertrouwen en naar Hem te luisteren, Hem te gehoorzamen.
Jezus is het Kerstkind. Hij kwam ook op aarde om zieken mensen beter te maken. Hun lichaam én hun hart wil hij weer helemaal gezond maken.

Laat de verbeelding van het kerstproject zien die bij dit verhaal hoort.
Zing een lied over de liefde van Jezus, het Kerstkind, voor ons.

Auteur: EZD

God houdt van mij, helemaal

Bijna Kerst

Nog twee weken, dan vieren we weer Kerstfeest. Eigenlijk nog maar tien dagen, omdat Kerst midden in de week valt en niet op een zondag. Vandaag de een na laatste zondag dat we nadenken wie Jezus is. We hoorden al dat Hij kwam om ons van de zonde in de wereld te verlossen. Vorige week merkten we dat dat ook het alledaagse leven anders en beter maakt.

Jezus werd geboren in Betlehem, ver weg van Nederland. In een tijd, die al lang achter ons ligt. Waarom besteden we daar zoveel aandacht aan, ieder jaar weer? Wat maakt Hem zo bijzonder? Waarom is Hij zo belangrijk voor heel de wereld? Wie is Jezus eigenlijk? Vandaag horen we dat Hij ons geneest, van binnen- en aan de buitenkant, ons hart en ons lichaam.

Inleiding

'Ik geef het op', zeg jij dat ook wel eens? Bijvoorbeeld als je een spelletje speelt en je kunt het niet winnen. Of als je een moeilijke som aan het proberen bent, maar het wil niet lukken. Stel je eens voor dat je niet eventjes of een middag iets moet proberen wat niet lukt, maar zelfs 38 jaar. Je probeert het zo lang, 38 jaar lang, en nog steeds is het niet gelukt. Hoe voel jij je dan denk je? Ik denk dat je het wel opgeeft. In het verhaal van vandaag is zo iemand, luister maar...

Vertelling

De Here Jezus is op weg naar Jeruzalem voor een feest. Vlak bij de poort waardoor Jezus de stad binnengaat is een bijzondere plek. De plaats heet Betzata. Er is een groot bad met daar omheen een aantal gangen met grote zuilen. In die gangen liggen allerlei mensen. Ze zijn ziek. Maar is Betzata dan een ziekenhuis? Of een verzorgingshuis? Werken er dokters of zusters? Nee. Waarom zijn er dan zoveel zieken en mensen die hulp nodig hebben? Luister goed. Er is iets met het water. Soms komt er plotseling een engel van God naar het water. Het water begint dan te bewegen. Wie snel is en het eerste in het bewegende water komt, is meteen genezen, het maakt niet uit hoe ziek je bent of wat er met je aan de hand is, je bent beter! En naar deze plaats gaat de Here Jezus vandaag. Jezus kan zieken genezen, Hij heeft daar geen speciaal water voor nodig of een engel van God. En toch is de Here Jezus hier vandaag, als Messias, als de reddende God.

Jezus kijkt door de gangen van Betzata. Wat liggen en zitten er veel mensen. Sommigen liggen dicht bij het water, anderen liggen verder weg. Alle ogen kijken naar het water. Bij sommige zieken zitten vrienden of familieleden. Ook zij willen graag dat de zieken genezen worden en daar helpen ze bij. Een blinde man kan niet zelf zien of het water begint te bewegen, daarom zit een goede vriend vaak naast hem. Als het water begint te bewegen trekt hij de blinde man overeind en samen gaan ze zo snel mogelijk naar het water. En een andere zieke, hij kan bijna niet lopen, heeft ook hulp. Anders is hij nooit op

tijd! Langzaam loopt Jezus tussen al deze mensen door. Mensen die blind zijn, mensen die altijd hoofdpijn hebben, mensen met een huidziekte. Jezus ziet ze allemaal. Dan ziet hij een man die hier al 38 jaar lang in Betzata ligt. Hij ligt er helemaal alleen, geen vrienden of familie zit bij hem. Steeds is hij te laat bij het water als het begint te bewegen. De Here Jezus stopt bij deze man en kijkt hem vriendelijk aan. 'Wilt u gezond worden?' vraagt Hij. De zieke man zegt: 'Heer, als het water gaat bewegen is er niemand om mij erin te helpen. Ik probeer het wel, maar altijd is een ander al vóór mij in het water, het lukt mij al 38 jaar lang niet.' Jezus knikt vriendelijk naar de man. 'Misschien wilt U mij helpen als het water gaat bewegen?' zegt de zieke man. Maar nu schudt Jezus zijn hoofd. Verdrietig kijkt de man naar zijn benen, zie je wel, nog steeds niemand die hem wil helpen. Deze man spreekt wel vriendelijk met hem, maar er gebeurt weer helemaal niets. Maar dan zegt Jezus: 'Sta op, pak je ligmat op en loop.' Verbaasd kijkt de man die al 38 jaar lang hier ligt omhoog naar Jezus. Nog steeds ziet hij daar het vriendelijke gezicht van die bijzondere man. Zijn benen tintelen. Zou het echt kunnen? Voorzichtig probeert hij het. Ja, het lukt! Hij staat op, hij kan weer lopen, en dat zonder in het water te zijn geweest! Snel pakt hij zijn ligmat op en loopt weg. Anderen kijken hem na en vragen zich af hoe dat kon gebeuren.

Als de man buiten Betzata komt, ziet een aantal Joden hem lopen met zijn ligmat. Zij zeggen tegen hem: 'Hé luister eens, dat mag niet wat je daar doet! Het is vandaag sabbat. En op de sabbat mag je geen ligmaten dragen.' De man zegt tegen hen: 'Maar er was net een man die mij genezen heeft en die zei tegen mij: 'Pak je mat op en loop', dus dat doe ik nu!' 'Wie was die man die dat tegen je zei?' vragen de Joden. Maar dat weet de man niet, hij haalt zijn schouders op en kijkt nog eens rond of hij die bijzondere man ziet. Maar Jezus is al verdwenen.

Later gaat de man naar de tempel, hij wil God danken. Daar ziet hij plotseling weer de man die hem genezen heeft. Wat bijzonder! Blij gaat hij naar Hem toe. Jezus ziet hem en herkent hem. Hij zegt: 'U bent nu gezond. Daarom moet u geen verkeerde dingen meer doen, anders zal het nog erger met u worden.' De man snapt het, verkeerde dingen doen is voor God erger dan niet kunnen lopen.

Snel gaat hij naar de Joden die hem hadden gezegd dat hij niet met zijn ligmat mocht lopen. 'Kijk, die man daar heeft mij genezen! Het is Jezus.' De Joden gaan naar Jezus en zeggen Hem: 'Het is vandaag sabbat. Dan mag je niet tegen iemand zeggen dat hij zijn ligmat moet oppakken. Dat is werken en dat is verboden op sabbat!' Maar de Here Jezus kijkt hen aan en zegt: 'Mijn Vader in de hemel werkt altijd en daarom doe ik dat ook.' Juist op de zevende dag waarop God naar zijn schepping keek en zag dat alles goed was moet het leven ook goed zijn. Dat is een prachtige dag om deze moedeloze man te genezen en toekomst te geven. Vindt u zelf ook niet?

De joodse leiders kijken boos. Zij denken daar heel anders over. Wat verbeeldt die Jezus zich wel? Denkt Hij dat Hij de Zoon van God is? Vanaf dat moment proberen ze Jezus te pakken te nemen. Het liefst willen ze Hem doden. Hij noemt God zijn eigen Vader...

Afsluiting

God de Vader werkt ieder dag om ons te genezen. Van buiten, ons lichaam dat ziek kan zijn. Maar ook van binnen. Jezus laat dat zien. Hij heeft aandacht voor die man die al zo lang verlamd is. Hij laat hem Gods kracht merken door hem te genezen. Als een teken dat God dat kan, niet als een wonder dat altijd gebeurt. (Dat zouden wij natuurlijk het liefst willen, dat alle verdriet en pijn meteen verdwenen was.)

Daarom leert Jezus hem na zijn genezing ook, dat een goede band met God nóg belangrijker is dan je gezondheid. Onvoorstelbaar, maar waar! Daarom kun je Kerst vieren, ook al is jouw leven moeilijk. De Messias is bij ons, bij jou en mij. Bij iedereen die op zijn weg komt!

Auteur: RvO (met dank aan JvdM)

Jezus geneest, totaal

Stel je voor... dat je al achtendertig jaar ziek bent, en niet kunt lopen. Dag in dag uit lig je in een soort ziekenzaaltje, met andere zieken om je heen. Zo nu en dan wordt er iemand beter, die zie je daar nooit meer. En dan, op een dag, word je door een wonder genezen. Niet te geloven...! Je kan weer lopen, weer gaan en staan waar je wilt. Maar dan kom je iemand tegen, die zegt: 'Pas maar op, dat je geen zonde tegen God doet. Want dat is nog veel erger, dan al die jaren ziek zijn.'
Wat zou jij denken...?

Ik zou misschien denken: 'Wat weet jij nu van ziek zijn? Daar kun jij niet over meepraten. Je moest eens weten hoe het was, al die jaren zonder hoop, zonder uitzicht... Niets is erger dan dat!'
Zoiets overkwam de man in ons verhaal. Luister maar.

Bijbelverhaal

We zijn in Jeruzalem. Dicht bij een van de poorten, de Schaapspoort, is een soort badhuis. Betzata, heet het. Maar het is geen gewoon badhuis. Nee, als je er binnengaat zul je zien dat er alleen maar zieke mensen zijn. Rondom het bad liggen vijf zuilengangen. En die gangen liggen vol met zieken. Blinden, kreupelen, mensen die niet kunnen lopen, mensen met misvormde lichamen. Misschien kom je wel eens in een ziekenhuis, en word je daar een beetje triest van. Zoveel narigheid bij elkaar. Maar onze ziekenhuizen... daar gaan de meeste mensen toch naartoe om beter te worden. Is dat in Betzata niet het geval? Ja, toch wel! Soms is er zo'n speciale dag in dit badhuis. Niemand weet wanneer. Maar soms, ineens, komt het water in het bad in beweging. En wie er dan als eerste in is, die wordt beter! Dát is de hoop die de mensen hier hebben: om ook een keer de eerste te zijn, en beter te worden!

Vandaag loopt Jezus dit badhuis binnen. Ook Jezus zal een beetje triest geworden zijn van wat Hij daar zag. Want Jezus is de Zoon van God. En God heeft lang geleden de mensen geschapen. Hij heeft toen alles mooi en goed gemaakt. Er was geen ziekte, geen blindheid, geen verlamming. Door de zonde is dat gekomen. Maar zoals het nu is heeft God het nooit bedoeld. Jezus weet en voelt dat.

Jezus loopt naar een van de mannen. We weten al dat Jezus heel mooi kan spreken. Veel mensen luisteren graag naar Hem. Naar zijn mooie toespraken. Wat denk je, zou Jezus voor deze zieken ook een toespraak gaan houden?

Nee, Jezus ziet de ellende om zich heen. Hij ziet de mensen, die niets anders kunnen dan hier liggen en wachten. Wachten en hopen. Jezus is behalve God ook mens. Jezus begrijpt echt wel, dat je dan misschien niet zit te wachten op een mooie toespraak. Hij loopt naar een man toe, een verlamde. Deze man kan niets. Al achtendertig jaar niet. Alleen maar liggen, en wachten. Wachten en hopen...

Hopen? Nee. Luister maar. Jezus vraagt aan de man: 'Wilt u gezond worden?' Wát een vraag! Wat denkt Jezus zelf?! Maar dan het antwoord van deze man: 'Heer, als het water gaat bewegen is er niemand om mij erin te helpen; ik probeer het wel, maar altijd is een ander al vóór mij in het water.'

Wat verdrietig. Deze man heeft eigenlijk ook geen hoop meer. Hij probeert het nog, tegen beter weten in. Zijn benen willen niet. Als het water gaat bewegen, probeert hij het al schuifelend te bereiken. Maar de eerste zijn... nee, dat lukt hem niet, nooit!

Bijzonder hè... Jezus in dat badhuis vol zieken. Hij had ook door kunnen lopen, er voorbij. Naar een marktplein, waar veel belangrijke, invloedrijke mensen bij elkaar kwamen. Mensen, die Hem graag hoorden praten en hem bewonderden. Maar nee, Jezus gaat het badhuis is, een trieste plaats vol narigheid. En hij houdt er geen toespraak, maar ziet dat deze man iets heel anders nodig heeft. Een gezond lichaam, dát zou alles voor hem betekenen.

'Sta op, pak uw mat op en loop.' Dat is de heel korte toespraak die Jezus voor deze man heeft. Meer heeft hij niet nodig. Dit is alles wat hij wenst. En het wonder gebeurt! De man pakt zijn mat op, en vertrekt. Genezen. Dit is wat God wil. Dat we zonder pijn en zorgen op deze aarde kunnen leven. Dat het is, zoals Hij het ooit heeft bedoeld. Jezus weet dat. Hij wil het ook. Hij gaat niet voorbij aan de narigheid en het verdriet van deze man. Nee, Hij ziet het, Hij weet wat deze man nodig heeft en Hij geneest.

Later komt Jezus deze man weer tegen. De Bijbel vertelt niet hoeveel later. Misschien was het dezelfde dag, misschien een paar dagen of een week later. Het is in de tempel, dat Jezus en deze man elkaar weer zien. En Jezus herkent hem. Jezus weet nog, wie hij is. Mensen zijn belangrijk voor Jezus, ook jij!

En weer spreekt Jezus hem aan. En weer is de toespraak kort: 'U bent nu gezond; zondig daarom niet meer, anders zal u iets ergers overkomen.' Jezus gaf deze man éérs, wat hij het liefste wilde: een gezond lichaam. Maar nu dat lichaam gezond is, is Jezus nog niet klaar. Ook zijn geest, zijn hart moet gezond zijn, en gezond blijven. 'Zondig niet meer.' Houd je hart schoon, door Gods weg te gaan. Door uit zijn liefde te leven.

Deze Jezus kwam ook voor óns op aarde. Het is bijna Kerst, dan denken we daar weer aan. Ook voor jou. Om jou te geven wat je nodig hebt. Wat je het liefste wilt, als je ziek bent, of verdrietig. Maar ook: wat je het hardste nodig hebt; een leven dichtbij God. Niet alleen, maar samen. Hij wijst jou de weg.

En weet je wat nu zo mooi is? David wist het al. Die wist al dat God, dat Jezus, jou dit allemaal wil geven. Hij schreef dat al in Psalm 103: 'Hij, God, vergeeft je alle schuld. Hij geneest al je kwalen. Hij kroont je met

trouw en liefde.' Dus wat lees je hier? God wil je schuld vergeven, je geest en je hart gezond maken. God wil al je kwalen genezen, je lichaam gezond maken. God wil je kronen met trouw en liefde; Hij wil je helpen om dicht bij Hem te leven.

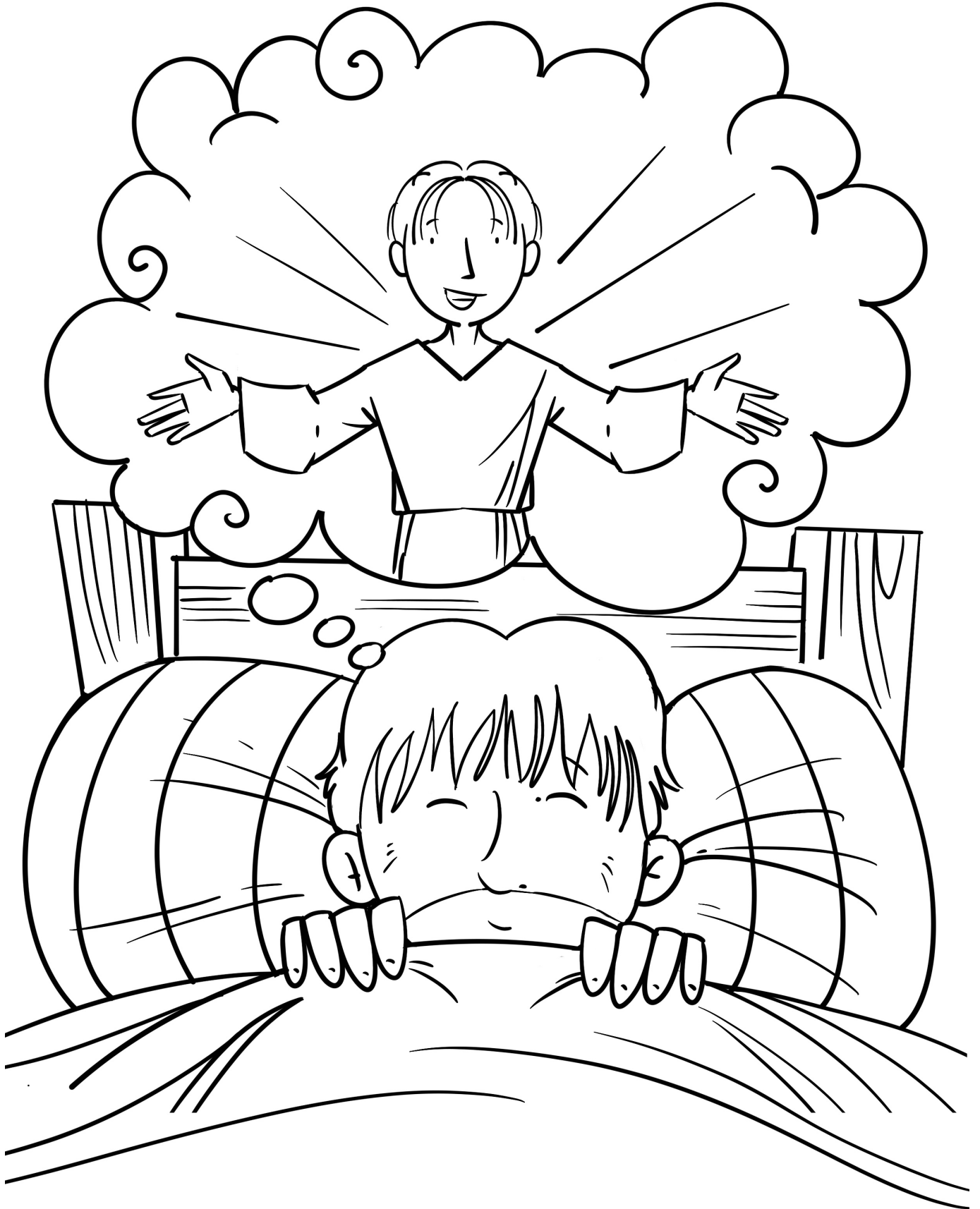
Wat een God hebben wij! En Hij kwam bij ons, heel gewoon. Met Kerst.

Auteur: MvdB

22 december 2024

Jezus is Gods Zoon

Matteüs 1:18-25

Thema: Jezus is Gods Zoon

Doel

De kinderen leren dat God Jozef door zijn engel leert dat de vader van Maria's kind God zelf is. Jozef mag op aarde goed voor deze Jezus zorgen en Hem leren geloven.

Toelichting

Jozef kan niet anders vermoeden dat dat Maria hem ontrouw is. Ze moet van een ander houden en is van die andere vriend in verwachting. Wij weten dat geloofd dat de HEER haar leven leidt en het goede doet. Jozef is bang dat Maria's leven gevaar loopt (doodstraf) en wil dat redden door te verdwijnen. God maakt Jozef door zijn engel duidelijk, dat de Messias komt, dat Maria Gods Zoon in haar schoot draagt. Jozef mag zijn aardse vader zijn en voor Jezus en Maria zorgen. Jozef gelooft nu ook: wat rond Maria gebeurt is goed.

Het Kind dat met Kerst komt is Gods Zoon; zo is redding en hoop voor de wereld.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: Opdracht van God voor Jozef

Richtlijnen: Mag jij je vader wel en helpen in de tuin? Of misschien wel met klusjes in huis. Met echt gereedschap? Je voelt je groot, trots dat jij dat al kan.

God heeft Maria een kindje in haar buik gegeven. Een engel heeft haar dat verteld, dus dan is het waar. Maar Jozef denkt dat Maria niet meer van hem houdt, maar van iemand anders. Gods engel zegt tegen Jozef: 'Maria houdt wel van jou en haar kindje is de Zoon van God. Jij mag met Maria trouwen en als een vader voor Jezus zorgen. God in de hemel wil je daarbij helpen'. Jozef is gelukkig en trots dat hij dit belangrijke werk mag doen voor de Vader in de hemel.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: God is de Vader van Jezus

Richtlijnen: Jozef heeft hulp nodig, want hij begrijpt er niets meer van. Maria is in verwachting, maar niet van hem. Als de mensen dat ontdekken zullen ze boos zijn en Maria streng straffen. En Jozef houdt zoveel van haar; hij wil zo graag met haar trouwen. Gods engel zegt: Maria is jou niet ontrouw. God is de vader van haar kindje, kijk maar in de Schriften wat de profeten zeggen over de geboorte van de Messias. Een ongetrouwd meisje zal zijn moeder zijn. Maria is in verwachting van Gods Zoon, die redding zal brengen. Jozef gehoorzaamt gelovig aan Gods opdracht. Hoe de mensen ook zullen roddelen en spotten, hij verlaat Maria niet, maar wil haar man en Jezus' aardse vader zijn.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Jezus is Gods Zoon

Richtlijnen: Jozef kan niet anders vermoeden dat dat Maria hem ontrouw is. Ze moet van een ander houden en is van die andere vriend in verwachting. Wij weten dat geloofd dat de HEER haar leven leidt en het goede doet. Jozef is bang dat Maria's leven gevaar loopt (doodstraf) en wil dat redden door te verdwijnen. God maakt Jozef door zijn engel duidelijk, dat de Messias komt, dat Maria Gods Zoon in haar schoot draagt. Jozef mag, eigenlijk moet, het is een opdracht van God), Jezus' aardse vader zijn en voor Jezus en Maria zorgen. Jozef gelooft nu ook: wat rond Maria gebeurt is goed.

Het Kind dat met Kerst komt is Gods Zoon; zo is redding en hoop voor de wereld.

Het is bijna niet te geloven dat Gods Zoon geboren wordt uit een ongetrouwd meisje, dat God de Vader is. Dat God in Maria de grootste belofte uit de Bijbel werkelijkheid laat worden. Toch is het waar: God zelf komt als onze Redder in een baby. Zou God nu nog mensen helpen bijna ongelooflijke dingen te aanvaarden, omdat Hij zijn plan duidelijk maakt? Hoe zou dat vandaag kunnen gebeuren?

Extra bijbelgedeelte: Genesis 3:16 en Jesaja 7:14

Twee profetieën: de Messias zal en menskind zijn, een nakomeling van Eva. Een jonge vrouw zal een zoon baren die Immanuel, God met ons, heet.

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Bij het Bijbelgedeelte

In dit Bijbelgedeelte is sprake van een bijzondere persoon. Dat komt onder andere naar voren in de naam 'Jezus Christus', die expliciet naar voren komt boven dit Bijbelgedeelte. Ook in vers 16 komt Jezus Christus al naar voren als een bijzonder persoon.

In de verzen 18b – 25 staat Jozef centraal. Hij wordt daar aangesproken als de zoon van David. In de verzen 22 en 23 wordt de profetie van Jesaja erbij aangehaald als woorden, die hierover al spraken.

Zoals bij vele volken gold ook bij het Joodse volk de ondertrouw als de juridische sluiting van het huwelijk. Daarom kan Maria ook al de vrouw van Jozef genoemd worden.

Jozef komt erachter dat Maria, voordat zij samenwonen, zwanger is. Waarschijnlijk heeft Jozef er niet aan getwijfeld dat Maria vreemdgegaan zou zijn, maar toch, hoe kan Jozef er op de beste manier voor zorgen, dat Maria niet in opspraak komt. Dan komt er in een droom een engel bij Jozef en zegt die engel wat Jozef moet doen. Jozef wordt wakker en doet wat de engel gezegd had. Hij neemt Maria bij zich als zijn vrouw en geeft Jezus bij zijn geboorte de naam 'Jezus'. De hele situatie rondom de geboorte van Jezus vraagt dus niet om een wantrouwen bijvoorbeeld over wat Maria gedaan zou kunnen hebben. Dat ze bijvoorbeeld vreemdgegaan zou zijn. Nee absoluut niet. Maria is bijvoorbeeld aan het begin van haar zwangerschap bij Zacharias en Elisabet geweest. Zij kunnen daardoor er mede getuigen van zijn, dat Maria zuiver heeft geleefd. Wat de engel haar heeft gezegd, dat God zijn Zoon in haar verwekt, is de waarheid.

Toen Maria aan kwam bij Elisabet sprong het kind bij Elisabet in haar schoot op en werden er lofzangen gezongen voor de Messias. Kortom, als we de situatie in die tijd van Maria's zwangerschap naar voren halen, vraagt dit allerminst om wantrouwen tegenover Maria, veeleer om bezinning wat hier eigenlijk allemaal gebeurde met Maria, met engelen, met Jozef.

Zo krijgt ook Jozef in die bijzondere droom te horen dat Jozef dus gerust Maria tot zijn vrouw kan nemen. Zo gebeurt het ook. Daarmee vangt de zogenaamde 'Heilsgeschiedenis' op een bijzondere manier aan en mogen wij hier als kinderen van God in meegenomen worden.

Mogen we horen en geloven dat Jezus Gods Zoon is, onze Redder en Verlosser.

Vragen

- Het belangrijkste van het Kerstfeest is, dat Jezus als de Redder der wereld geboren is. Hoe zou jij dit mooie evangelie, want dat betekent het, door kunnen geven?
- Wat zou jij allemaal kunnen doen om die mooie boodschap van Kerst te laten zien en te laten horen?

Auteur: DR

Liederen

Psalm 111: 1 en 6

Lied 474

(=Gezang 147 LvdK)

Lied 475

(=Gezang 141 LvdK)

Gezang 141

God zal met je zijn

Hemelhoog 419

Wan een Kind is ons geboren

Op Toonhoogte 419

Zijn Naam is Jezus

Op Toonhoogte 422

Jezus is...

Hemelhoog 348

In het begin

Op Toonhoogte 412

Auteur: PZ

Opdracht van God voor Jozef

Inleiding

Praat met de kinderen over waar ze trots op zijn. Wat is trots zijn? (Het is iets dat je voelt. Je hebt iets goed gedaan en je voelt je blij. Je bent trots op jezelf).

Wanneer voel jij je trots? Voel jij je ook weleens trots als je iemand helpt? Wanneer is dat? En als je voor papa iets belangrijks moet doen? Bijvoorbeeld voor een plantje zorgen. Dan ben je trots als het je lukt en het plantje groeit. Jij hebt daarvoor gezorgd. Nu komen er mooie bloemen tevoorschijn!

Het Bijbelverhaal van vandaag gaat over Jozef. Hij is ook trots. Luister maar!

Bijbelverhaal

Jozef is super-, superblij! Hij is verliefd op Maria. En nu is hij verloofd met haar. Dat betekent dat hij bijna met haar mag trouwen! Daar ziet hij naar uit. Want dan zijn ze eindelijk elke dag bij elkaar. En als ze zijn getrouwd gaan ze samen in een mooi huisje wonen!

Op een dag vlak voordat Jozef met Maria trouwt, komt hij erachter dat Maria een kindje in haar buik heeft.

Jozef schrikt enorm. Hij wordt erg verdrietig. Hij is nog niet getrouwd met Maria. Dit kindje is niet van hem. Hij is niet de vader van dit kindje. Hij begrijpt er helemaal niets van.

Jozef zegt tegen zichzelf: 'Maria houdt niet meer van mij. Ze houdt van een andere man. Ik kan maar beter weggaan, ver weggaan.'

Als Jozef die avond gaat slapen, krijgt hij een droom. In zijn droom ziet hij een engel van God naast zijn bed staan. De engel zegt hem: 'Jozef, je kunt echt met Maria trouwen. Ze houdt niet van een andere man. Ze houdt heel veel van jou. Het kindje waarvan zij in verwachting is, is de Zoon van God. En als het kindje wordt geboren, moet je het Jezus noemen. Dat betekent: God redt. Want Hij zal alle mensen redden van hun zonden, de verkeerde dingen die mensen doen.

Jozef, jij mag voor Jezus zorgen en Hem vertellen en leren over zijn Vader in de hemel.

God in de hemel helpt je daarbij. Je hoeft het niet alleen te doen'

Ineens is de engel weg. En Jozef wordt wakker.

Hij gelooft direct wat de engel zei in zijn droom. Een tijdje later trouwt hij ook echt met Maria.

Wat bijzonder voor Jozef. Hij, Jozef, een gewone timmerman, is uitgekozen om voor Jezus te zorgen. Hij mag Jezus leren over zijn Vader in de hemel.

Daar wordt Jozef helemaal blij en gelukkig van. Hij is er trots op dat hij belangrijk werk mag doen voor de Vader in de hemel.

Auteur: RS

God is de Vader van Jezus

Inleiding

Het is vandaag de vierde Advent. Misschien zijn er wel kaarsen aangestoken; steeds één meer. Dan is het vandaag de beurt aan de vierde kaars, Het is al bijna Kerstfeest. Een feest, want we vieren dan dat Jezus kwam. De mensen in Israël zagen al heel lang uit naar de komst van de beloofde Redder. Maar stel je voor, dat je nou nog niet wist dat een kindje de beloofde Redder was? Zou je er dan net zo blij mee zijn? Er is iemand in het Kerstverhaal die eerst helemaal niet blij was met de baby in Maria's buik. Maar later verandert dat. Wie kan er raden wie ik bedoel?

Bijbelverhaal

Klop - klop - klop! Klop - klop! De hamer van Jozef ligt nooit lang stil. Jozef werkt hard en ijverig door. Binnenkort moet hij niet alleen genoeg verdienen voor hemzelf, maar ook voor zijn lieve Maria, met wie hij gaat trouwen. Bovendien maakt hij alvast wat meubels voor hun huis. Hij weet dat Maria intussen ook hard werkt. Zij heeft al gordijnen gemaakt, en is nu met de keukendoeken bezig. Ook zal ze voor het beddengoed zorgen. Jozef fluit er een liedje bij als hij al werkend aan haar denkt. O, hij is zo benieuwd hoe het zal zijn om met haar getrouwd te zijn! Met veel energie werkt Jozef door tot het tijd is om naar huis te gaan.

Maar de volgende dag is het helemaal anders. Jozef voelt zich als de grote verliezer van een wedstrijd. Verslagen pakt hij zijn hamer op - maar legt hem hoofdschuddend ook weer neer. Wat heeft het voor zin? Nu hij gehoord heeft dat Maria al een kindje verwacht; een kindje van wie hij, zeker weten, niet de vader is, wat moet hij dan nog met hun meubels doen? En wat heeft het voor zin om hard te werken, om alvast genoeg geld te verdienen? Maria is immers bij een andere man geweest? Anders was ze toch niet zwanger? Hij hoorde het gisteravond, en heel zijn mooie toekomstplan ligt plotseling in duigen. Hij is kwaad ook. Is hij dan blind geweest? Wie is die andere man? Houdt Maria dus meer van die ander? Of wilde ze dit niet? Hoe dan ook, hij kan nu niet meer met haar trouwen. Als er bekend wordt dat ze een baby krijgt voor ze getrouwd is, moet ze volgens de wet heel streng gestraft worden. En of dat nou gebeurt of niet, mensen zullen haar nawijzen en afkeurend over haar fluisteren. Wat voor keus heeft Jozef nu nog? Hij zal haar in het geheim laten gaan. Als ze niet meer met hem verloofd is, is ze vrij om met die ander te trouwen.

Jozef weet niet hoe hij de dag doorgekomen is. Met weinig energie heeft hij een opdracht afgemaakt. Nu ligt hij na zijn avondgebed in bed. Maar zijn gebed blijft hangen, een pijnlijke roep om hulp. 'God, wat moet ik doen? Moet ik Maria laten gaan?'

God heeft Jozefs gebed gehoord. Hij stuurt een engel met een bericht naar Jozef toe. Bij Maria is er óók een engel geweest, maar dat weet Jozef niet. Tegen haar heeft de engel gezegd dat ze Gods beloofde kind in

haar buik zal dragen, en dat is inmiddels zo. En tegen Jozef zegt de engel in een droom: 'Jozef, nakomeling van koning David, wees niet bang om met Maria te trouwen. Want het kind dat ze draagt, is daar door de Heilige Geest gekomen. Maria zal een zoon krijgen. Geef hem de naam Jezus. Want hij zal het volk bevrijden van hun zonden.'

Als Jozef wakker wordt, voelt hij zich ineens heel anders. Hij gaat rechtop zitten. Wat was dit bijzonder! Het was God zèlf die hem een bericht heeft gestuurd! En Maria is dus nooit bij een andere man geweest! Nu kunnen ze rustig trouwen! Wat de mensen zeggen zal niet meer uitmaken. Maria is tóch voor hem! Nu gaat eindelijk ook nog de profetie uitkomen. De profeet Jesaja heeft honderden jaren geleden Gods woorden al gezegd: Kijk, een ongetrouwde jonge vrouw zal zwanger worden en een kind krijgen, die Immanuel is; God-met-ons.

Nawoord

Hallo, ik ben de mevrouw die jullie dit verhaal uit de Bijbel mag vertellen. Weet je? Het is zó mooi wat er in dit verhaal gebeurt! God belooft door Jesaja eerst dat Hij de wereld zal redden door het kind van een ongetrouwde zwangere vrouw. De mensen in de tijd van Jesaja snapten het nog niet. Dat kon toch niet? Maar nu gaat het hier gewoon gebeuren! Als ik bedenk dat God altijd doet wat Hij zegt, en hier zijn Zoon gaat sturen, degene die ons redt, word ik daar zó blij van! Jij ook? Zingend voor God schil ik de aardappels, en ik denk er nog over na als ik de worteltjes sta te boenen. Denk jij ook wel eens na over wat God doet? Hij had een plan met Jozef, en ook met Maria. En Hij zorgde dat ze ervan wisten en dat ze het konden doen. Zo heeft God ook een plan met jou en mij. Een stukje van dat plan voor mij is dat ik dit mag typen. God is niet alleen maar een verhaal; Hij is echt. Elke dag. Jozef vroeg zich af of hij dan maar niet met Maria moest trouwen, en God gaf antwoord. Zo wil Hij ons ook antwoorden. Zoek maar naar Gods plannen voor jou. Hij zal ze je laten weten!

Vragen

- Het belangrijkste van het kerstfeest is, dat Jezus als de redder van de wereld geboren is. Hoe zou jij dit mooie evangelie, dat betekent 'dit goede nieuws', door kunnen geven aan anderen?
- Wat zou jij allemaal kunnen doen om die mooie boodschap van kerst te laten zien en te laten horen?

Liedtip

God heeft een plan met je leven - Opwekking Kids 233

Auteur: PW

Jezus is Gods Zoon

Inleiding

Weet jij, wat een stamboom is? Misschien heeft jouw vader of moeder wel een familie-stamboom. In zo'n stamboom kan je heel ver terugkijken, wie je familie is, en hoe die is ontstaan. Je weet vast wel wie je opa en oma zijn, en misschien ken je ook nog wel een overgrootvader of -moeder. Maar als je verder terug wilt, wordt het lastig. Dan heb je zo'n stamboom nodig, om te zien wie de vader en moeder van je overgrootvader waren, en wie dáár weer de ouders van waren.

Het bijbelboek Matteüs begint met zo'n stamboom. Hoofdstuk 1 begint met de woorden: 'Overzicht van de afstamming van Jezus Christus, zoon van David, zoon van Abraham'. En dan begint het, hoor. Eerst Abraham, Isaak en Jakob, en dan een hele opsomming van namen. De koningen David en Salomo staan er natuurlijk in. Maar ook heel veel moeilijke, onbekende namen. Om te eindigen bij 'Jozef, de man van Maria. Bij haar werd Jezus verwekt, die Christus genoemd wordt'.

De stamboom van Jezus eindigt bij Jozef. Jozef, de man van Maria. En ik hoor jullie al denken... Jozef is toch eigenlijk niet de vader van Jezus? Dat is toch God zelf? Daar gaan we het vandaag over hebben. En we beginnen met een stukje te lezen uit Matteüs 1. Doen jullie mee?

De afkomst van Jezus Christus was als volgt. Toen zijn moeder Maria al was uitgehuwelijkt aan Jozef maar nog niet bij hem woonde, bleek ze zwanger te zijn door de heilige Geest. Haar man Jozef, die een rechtschapen mens was, wilde haar niet in opspraak brengen en dacht erover haar in stilte te verstoten. Toen hij dit overwoog, verscheen hem in een droom een engel van de Heer, die zei: 'Jozef, zoon van David, wees niet bang je vrouw Maria bij je te nemen, want het kind dat ze draagt is verwekt door de heilige Geest. Ze zal een zoon baren. Geef Hem de naam Jezus, want Hij zal zijn volk bevrijden van hun zonden.' Dit alles is gebeurd omdat in vervulling moest gaan wat bij monde van de profeet door de Heer is gezegd: 'De maagd zal zwanger zijn en een zoon baren, en men zal Hem de naam Immanuel geven,' wat in onze taal betekent: 'God is met ons'. Jozef werd wakker en deed wat de engel van de Heer hem had opgedragen: hij nam zijn vrouw bij zich, maar hij had geen gemeenschap met haar voordat ze haar zoon geboort had. En hij gaf Hem de naam Jezus.

Je kan het je misschien wel voorstellen. Jozef heeft verkering met Maria. Ze houden van elkaar en willen binnenkort met elkaar trouwen. Maar dan gebeurt er iets dat het leven van Jozef totaal op z'n kop zet. Maria heeft hem verteld dat ze in verwachting is, ze zal een kindje krijgen. En hij, Jozef, is niet de vader! Hij heeft niets met dit kindje te maken. Wat heeft Maria gedaan? Ze heeft hem bedrogen, ze heeft een andere vriend, het kan niet anders! Jozef weet niet wat hij moet doen. Als hij eerlijk is, en vertelt dat hij niet de vader van het kindje is, zal Maria worden gestraft voor wat ze heeft gedaan. Ze zal gedood

worden. Zijn lieve vriendin, Maria. Er zit maar één ding op; hij, Jozef, moet stilletjes verdwijnen. Als hij plotseling uit het leven van Maria verdwenen is, zullen de mensen denken dat hij de vader is, en dat hij Maria in de steek heeft gelaten terwijl ze zwanger was. Ze zullen Maria dan helpen. Maar hij... hij zal zich nooit meer in het dorp, in de omgeving of zelfs maar bij zijn familie kunnen vertonen. Hij zal worden gezien als een slappeling, een slechte man.

Jozef ligt te woelen in bed. Hij is boos, verdrietig, weet niet wat hij moet doen. Eindelijk, als het al diep in de nacht is, valt hij onrustig in slaap. En dan droomt hij. En het is niet zomaar een droom. In die droom spreekt een engel tot Jozef. Een engel die zegt dat hij niet bang moet zijn. Dat Maria niets ergs heeft gedaan. Ze heeft hem niet bedrogen. Ze houdt nog steeds van hem, en wil nog altijd met hem trouwen. Er is geen ander... het kindje is niet van een andere man, het is van God. Van de Heilige Geest.

Je zal maar Jozef zijn... Je moet het maar geloven... Dat is toch niet te geloven? Want het kán toch gewoon niet? Maar de engel helpt Jozef om het wél te geloven. Hij zegt: 'Het staat toch in de heilige boeken, in de Bijbel? Je kent toch de profeten wel? Je weet toch dat de profeet Jesaja heeft gezegd: Daarom zal de HEER zelf u een teken geven: de jonge vrouw is zwanger, zij zal spoedig een zoon baren en hem Immanuel noemen.'

Dan gelooft Jozef. Hij gelooft dit wonderlijke, ongelooflijke verhaal. Jozef krijgt van de engel een opdracht: Neem Maria bij je, als je vrouw. Zorg voor haar. En zorg straks ook voor het kindje.

God is de vader van Jezus. Maar het kindje Jezus, als Hij geboren wordt, is ook een écht mens. Een gewoon jongetje. Een kind, dat een moeder én een vader nodig heeft. Maria is zijn moeder. Jozef mag op aarde zijn vader zijn. Zo heeft God het bedacht.

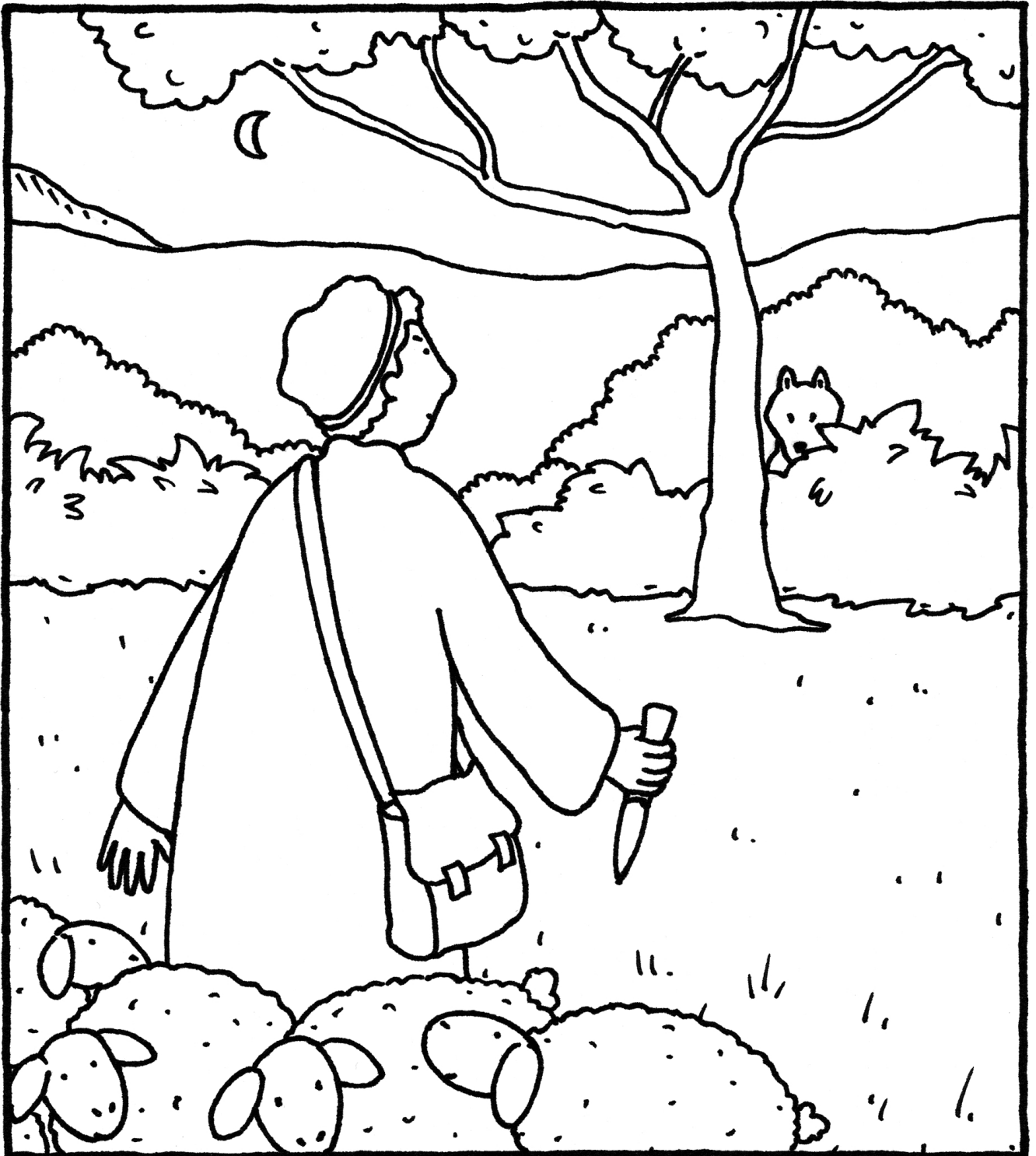
Het is en blijft een wonderlijk verhaal. Het is niet te begrijpen. Geloof het maar gewoon. Net als Jozef. God gaf ons zijn Zoon. Hijzelf zorgde ervoor, dat Maria een kindje kreeg. Een kindje, dat onze Redder zou worden. God zelf is de Vader. Maar Jozef mocht voor Hem zorgen. Zó dichtbij is God bij ons gekomen, met Kerst!

Auteur: MvdB

woensdag 25 december 2024 (Kerst)

Jezus is de goede Herder

Johannes 10:11-18 en Lucas 2:8-15

Thema: Jezus is de goede Herder

Doel

De kinderen leren dat Jezus kwam om onze Herder te zijn. Daarom knielen juist de herders voor Hem na zijn geboorte.

Toelichting

Herders zijn in de tijd van Jezus een vergeten groep. De Romeinen telden hen niet mee voor de belastingen en in Israël werd op hen neergekeken. Toch is hun werk belangrijk. Ze bewaken het vee en dragen er dagelijks zorg voor. Ze zijn daar voortdurend mee bezig en moeten hun eigen leven daar soms voor wagen.

Juist de herders in de velden van Betlehem zijn de eersten die door een engel op de hoogte worden gesteld dat alles anders geworden is: hun Redder is geboren. Hij draagt trekken van hun leven: terzijde geschoven (geen plaats, vs. 7), speelbal van anderen (de inschrijving van Augustus, waarvoor iedereen in beweging moest komen, vs. 1). Zijn komst is de doorbraak in dat leven. Ezechiël moest de leiders van Israël verwijten dat ze 'herders voor zichzelf' waren in plaats van 'herders van het volk'. Jezus zal anders zijn: Hij is de goede Herder. De wereld is zijn kudde en Hij leeft en sterft voor hen. De herders knielen voor Jezus, die op Goede Vrijdag en Pasen zou bewijzen, dat Hij deze aanbidding waard is. Zij konden daar nog niets van zien, maar het werk van de HEER in Jezus begint op Kerst.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: De herders willen Jezus zien

Richtlijnen: Vertel aan de kinderen van de onderbouw de kerstgeschiedenis. Vertel de reis naar de geboorte, maar leg de nadruk op het feit dat niemand weet wat er is gebeurd. Het valt niet op dat Gods Zoon, de Redder, er nu is. Dan stuurt God zijn engel naar de herders. Mensen vonden hen onbelangrijk. God zegt nu: jullie hebben nu een Redder. Zijn werk lijkt op jullie werk voor de schapen: verzorgen en beschermen. Dan gaan de herders op weg naar Hem en knielen voor hun Herder neer.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: De herders bezoeken hun Herder

Richtlijnen: Herders zijn in de tijd van Jezus een vergeten groep. De Romeinen telden hen niet mee voor de belastingen en in Israël werd op hen neergekeken. Toch is hun werk belangrijk. Ze bewaken het vee en dragen er dagelijks zorg voor. Ze zijn daar voortdurend mee bezig en moeten hun eigen leven daar soms voor wagen.

Juist de herders in de velden van Betlehem zijn de eersten die door een engel op de hoogte worden gesteld dat alles anders geworden is: hun Redder is geboren. Zo laat God zien dat Hij hen niet vergeet. Zij mogen als eersten hulde brengen aan hun Verlosser. Dat doen ze; ze laten hun schapen in de steek, ze gaan en knielen. Ze danken de pasgeboren Messias en zijn hemelse Vader dat Hij hun herder wil zijn. Goed nieuws: alles is anders, ook al zie daar nauwelijks iets van.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: De herders zijn schapen van hun Herder

Richtlijnen: Herders zijn in de tijd van Jezus een vergeten groep. De Romeinen telden hen niet mee voor de belastingen en in Israël werd op hen neergekeken. Toch is hun werk belangrijk. Ze bewaken het vee en dragen er dagelijks zorg voor. Ze zijn daar voortdurend mee bezig en moeten hun eigen leven daar soms voor wagen.

Juist de herders in de velden van Betlehem zijn de eersten die door een engel op de hoogte worden gesteld dat alles anders geworden is: hun Redder is geboren. Ze gaan op weg naar Betlehem en knielen neer om te danken voor het goede nieuws dat hun Redder geboren is. Zo zijn ze als herders schapen van de goede Herder. De profeet Ezechiël moest de leiders van Israël verwijten dat ze 'herders voor zichzelf' waren in plaats van 'herders voor het volk'. Jezus zal anders zijn: Hij is de goede Herder. De wereld is zijn kudde en Hij leeft en sterft voor hen, ook voor hen. De herders knielen voor Jezus, die op Goede Vrijdag en Pasen zou bewijzen, dat Hij deze aanbidding waard is. Zij konden daar nog niets van zien, maar het werk van de HEER in Jezus begint op Kerst.

Extra bijbelgedeelte: Ezechiël 34: 1-15

God veroordeelt de joodse leiders in die tijd, omdat ze hun werk niet goed uitvoeren. Zwakke en kwetsbare Israëlieten worden niet gezien. Daarom zal de HEER zelf naar zijn verstrooide volk omzien, Hij zal ze bijeenbrengen, weiden en genezen.

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Bij het Bijbelgedeelte

Op de tweede zondag na Pasen staat vanouds het thema van de Goede Herder centraal. Dat we nu juist ook deze woorden uit het Johannesevangelie overdenken met jong en oud deed mij opnieuw denken aan wat ik in een catechisatie opmerkte: 'Zonder Pasen geen Kerst'. Opeens ontstond er ongebruikelijke onrust: 'Nee, zonder Kerst geen Pasen!', riepen sommigen alert. Dat lijkt voor ons logisch gedacht. Toch zijn mensen pas in de loop van de vierde eeuw de geboorte van Christus gaan gedenken en later vieren. Dat blijkt ook wel uit de onzekerheid van de vierdatum. In de kerk van het Oosten houdt men 6 januari aan, bij ons in de Westerse kerk is de oude datum van de 'onoverwinnelijke zon' – waarmee de Romeinse keizer zichzelf graag zag aangeduid – 25 december gekozen. Maar ondertussen werd dus die eerste drie eeuwen géén Kerst gevierd! Wel Pasen. Daar ligt de kern van de bevrijding en klopt het hart van de verkondiging. Inmiddels zijn we vertrouwd met het vieren van de geboorte van de Verlosser en zijn er tradities die we voor geen goud willen missen ontstaan. Hiertoe werd de Here Jezus geboren – zo maakt Hijzelf bekend – om van de waarheid, dat is Gods waarheid te getuigen. Daar hoort zijn herderschap volkomen bij.

Vers voor vers

Johannes 10

- Vs. 11 Ik ben. Er zijn zeven momenten waarop de Here Jezus dat uitdrukkelijk van zichzelf getuigt. Daarin horen we een verwijzing naar de God van Israël die zich met die Naam via Mozes bekendmaakt aan zijn volk. Jezus valt via Mozes bekendmaakt aan zijn volk. Jezus valt samen met zijn Vader. In dit Evangelie nog duidelijker dan elders in het Nieuwe Testament horen we van die eenheid tussen Vader en Zoon. Zo maakt de Ene zich bekend. Hier als herder. In Israël was de koning – de overheid – geroepen om herder te zijn. Om te bewaren en te bewaren. Het brutale antwoord in een retorische vraagvorm dat Kaïn gaf op de vraag waar hij staat ten opzichte van zijn naaste, zijn broer, met de wedervraag: 'Mij onbekend; ben ik mijn broeders hoeder?' moet uiteraard voluit met JA worden beantwoord. Tot dat bewaren ben je geroepen. Wie door de eeuwen heen ziet hoe – bijvoorbeeld in antisemitisme – hoezeer de Adam, de mensheid, daarin heeft gefaald, houdt z'n hart vast. Zou ooit de Verlosser komen? Daar geeft Kerst een blijde boodschap. Hij is geboren! Die Herder. Hij is goed. God zelf zal omzien naar zijn volk. Lees in dit verband ook Gods beloften in Ezechiël 34. Die Herder die goed is, omdat Hij Gods Zoon is. Hij stelt zijn ziel, zijn leven voor de schapen. Zoals de eerste Adam een levende ziel werd, zo geeft deze Tweede Adam zijn leven om de mens, de mensheid, zijn volk te redden, naar lijf-en-ziel.
- Vs. 12v Net als in Ezechiël 34 de geroepen overheden van die bewaring, die verantwoordelijkheid niet willen weten, zo ook de huurlingen niet.
- Vs. 14v Herder en schapen zijn op elkaar betrokken. In de Kerstnacht horen de herders als eerste van hun Herder. Zelf kansloze, maatschappelijk vergeten groep wellicht, maar wel symbool, juist als herders van dat andere koningschap. Namelijk dat koningschap van God. Wie God mogen kennen – dat wil zeggen een vertrouwelijke omgang met Hem hebben, een wetenschap die bidden en beseffen steeds te boven gaat – kennen deze herder, zoals schapen hun herder kennen en hij hen.
- Vs. 16vv Intimiteit die groter is dan we kunnen overzien. Deze kudde blijft iets van het geheim houden van de uiteindelijke groep van mensen – opnieuw door de eeuwen heen – die niemand, maar dan ook niemand tellen kan. God de Vader geeft deze Herder, om juist degenen die niet in tel zijn te redden, om hen te tellen als bij Gods eigen volk ingelijfd. Zie Psalmen 121 en 87 maar Romeinen 11 en Openbaring 7.

Lucas 2

- Vs. 8 Het gedeelte begint bij 'het geschiede' twee verzen daarvoor. Wij weten dan al van die kleine gebeurtenis, een geboorte, zoals elk mens geboren. Daar heb je misschien nog wel een kaartje van liggen. Hier horen we eveneens van herders, goede en slechte door elkaar – wie zal het zeggen? Ze waken hun nachtwacht. Vermoedelijk zijn het schapen bedoeld voor de offerdiensten van de tempel. Die moeten bewaard worden en zuiver blijven, zodat zij puntgaaf zijn. Herders zijn maatschappelijk laag. Anders dan Jozef, zijn zij fiscaal voor de Romeinse bezetter niet interessant om te worden ingeschreven. Ondanks het latere zogenaamde armenoffer van de twee duifjes houd ik Jozef niet voor een sloeber. Hij was timmerman. In de Middeleeuwen hoorde zo iemand bij een gilde. Hij was dus een zelfstandige. Twee duiven als offer bij een eerstgeborene was in die tijd eerder algemeen gebruik, dan teken van armoede, zoals dat daarvoor ooit was. Jozef kon dus belasting betalen; moest dat ook en werd daarom geregistreerd. Dat werden de herders niet. Zij staan letterlijk voor een vergeten groep. Voor een vergeten roeping ook.
- Vs. 9vv En juist zij horen als eerste dat de langverwachte Messias geboren is. Het teken herkennen zij. Wanneer immers een offerlam door hen naar de tempel moest worden gebracht, wikkelden zij het diertje in doeken, zodat het ook puntgaaf en in die zin rein zou blijven. Herder en lam vallen in dit Kindeke samen. Koning en offer in één. Dat is er dat spreekkoor waarin God wordt geprezen, omdat zijn vrede over mensen komt en is gekomen. Wie zou niet willen instemmen? Met het hart verlangen naar Gods wereldvrede?

Vs. 15 Geen wonder – of toch het wonder van het geloofsvertrouwen – dat de herders direct als door dat Woord in beweging worden gebracht. Zij gaan op weg. Dan blijkt ook dat zij het vinden, zoals gezegd. Dat is het kenmerk van Gods beloften – die worden uiteindelijk vervuld. Paulus zegt zelfs dat daarom de Here Jezus werd geboren, om de beloften aan de vaders gedaan te bevestigen. Romeinen 15:8. Zo zingt Kerst over dat waarmee elke erediensdienst tot eer van God begint, namelijk dat Hij nooit, echt nooit het werk van zijn handen loslaat.

Auteur: GJK

Liederen

Psalm 23	
Lied 23c	
Lied 486	
Lied 485	
Lied 477	(=Gezang 138 LvdK)
Lied 481	(=Gezang 135 LvdK)
Lied 476	(=Gezang 145 LvdK)
Jezus is de goede Herder	Hemelhoog 428
Wij zijn de herders	Hemelhoog 158
Als je veel van iemand houdt	Hemelhoog 125
Jezus is	Hemelhoog 348
Midden In de winternacht	Lied 486
Zeg eens herder, waar kom jij vandaan	Lied 485
Go, tell it on the mountain	Lied 484
Stille nacht, heilige nacht	Lied 483

Auteur: PZ

De herders willen Jezus zien

Inleiding

Als je slaapt hoor je niks, zie je niks, weet je niet wat er allemaal buiten gebeurt. Vlak voordat je slaapt hoor je misschien papa en mama praten, maar je weet niet wat ze aan het doen zijn. En als papa en mama óók gaan slapen, is het héél stil in huis. Zo stil is het in het verhaal van vandaag ook.

Bijbelverhaal

Het is bijna nacht. Het is donker en héél stil. Je ziet alleen de maan en de sterren. Iedereen slaapt, of toch niet... Stap stap, daar komen mensen over het pad naar de stal. Het zijn Jozef en Maria.

O ja, ik weet het weer, iedereen moest van Keizer Augustus terug naar de plaats waar hij geboren is. Dat is omdat de keizer alle mensen in zijn land wil tellen. Hij wil weten over hoeveel mensen hij de baas is. Daarom hebben Jozef en Maria een lange reis gemaakt. Nu zijn ze in Betlehem aangekomen. Ze konden geen plek vinden in een herberg om te logeren. De baas van de herberg heeft gezegd dat ze wel in de stal mogen slapen.

Gelukkig maar, want Maria moet nu toch echt rusten. Het zal niet lang meer duren, dan krijgt ze een baby. Een baby die Jezus moet gaan heten. God heeft dat zelf gezegd. In de stal maakt Jozef een plek om lekker te kunnen liggen. En dan gebeurt het. Maria krijgt haar kindje, Jezus wordt geboren. Maria wikkelt Hem in doeken. Jozef maakt een bedje van een voerbak. Buiten is het donker en het is heel stil. Iedereen ligt al in bed. Niemand weet dat er in de stal is iets heel bijzonders is gebeurd. De Herder van de mensen is geboren. Terwijl alle mensen slapen. Allemaal? Nee in de heuvels(bergen) van Betlehem zijn herders. Ze passen op de schapen. Ze jagen een wolf weg die wel een lammetje lust. Als het licht wordt zullen ze de schapen naar een groene wei brengen. Daar kunnen ze lekker eten. Herders zijn maar heel gewone mensen. In de stad wonen belangrijkere mensen. Zoals de bakker, de schoenmaker en ook de koning. Zij vinden dat ze beter zijn dan herders. Ze willen eigenlijk niks met ze te maken hebben. God wel, luister maar.

De herders zien plotseling een groot licht. Ze schrikken ervan! 'Schrik maar niet, ik ben een engel van God, Ik kom jullie iets geweldigs vertellen. De Here Jezus is geboren. Hij is de herder van alle mensen. Zijn werk lijkt op dat van jullie. Hij gaat goed voor de mensen zorgen. Hij gaat op ze passen. Jullie zullen Hem vinden in een stal. In doeken gewikkeld. Zijn wiegje is een voerbak.' Dan begint er een koor van engelen te zingen: 'Ere zij God in de hoge'. Dan is het plotseling weer heel stil in het veld bij de herders. Heel even maar, want de herders beginnen te praten. Ze zeggen tegen elkaar dat ze nu meteen Jezus willen zoeken. De herders lopen door de stille straten. Nergens brandt licht. Iedereen slaapt. Ze doen heel stil, maar lopen wel snel.

Als ze bij de stal komen zien ze het kindje Jezus in doeken gewikkeld. Hij ligt in een voerbak van de dieren. Ze worden er heel blij van. Ze vertellen aan Maria en Jozef wat de engel allemaal gezegd heeft. Maria gaat het goed onthouden. Het is prachtig.

Dan gaan de herders weer naar hun schapen. Het is nog heel donker en stil. Niemand weet nog van het kindje in de stal. De koning niet, de mensen in Betlehem niet. Alleen de herders. Zij lopen blij door de stad terug naar hun schapen.

Auteur: TD

De herders bezoeken hun Herder

Inleiding

Herder zijn. Stinken naar de schapen, omdat je dag en nacht met ze optrekt, in weer en wind. Mensen die met een vies gezicht hun neus voor je optrekken. Herder is ook: gevaarlijk werk moeten doen. Ertussen springen als roofdieren je kudde aanvallen. Weten welk dier sterk en gezond is, maar ook welk dier extra aandacht en zorg nodig heeft. Juist met zo'n herder vergelijkt de Here Jezus zich, als Hij zegt: 'Ik ben de Goede Herder. Ik bescherm mijn schapen met mijn leven. Ik ben niet zoals iemand die maar ingehuurd is om even op te passen. Die zou gelijk wegrennen bij gevaar en de schapen in de steek laten, want hij kent ze niet. Dan kan elke wolf de schapen zo pakken en de kudde uit elkaar jagen. Nee, ik ben de Goede Herder. Ik zorg goed voor de mensen die bij mij horen, zoals een herder voor zijn kudde zorgt. En ik heb ook nog andere schapen; mensen buiten Israël. Die horen ook bij mijn kudde. Ik ken al mijn schapen. En zij kennen Mij. Net zoals God de Vader en ik elkaar kennen. Ik zou zelfs mijn leven voor mijn schapen geven als ik ze moest redden. En dat ga ik doen ook, omdat de Vader Me dat vraagt. Daarom houdt Hij van Me. Niemand pakt het leven van Me af; ik geef het zelf. Maar daarna neem ik mijn leven weer terug. Ook dat vraagt de hemelse Vader Me.'

Wat bijzonder. Deze Herder die het eeuwig leven van zijn kudde belangrijker vindt dan zijn eigen leven. Wat is het gevaar voor ons? Niet een leeuw of wolf, maar iets nog gevaarlijkers! Ons gevaar zijn onze zonden, die ons bij de Vader weghouden. De enige manier die onze herder Jezus had om ons daarvan te redden, was de straf te krijgen die eigenlijk voor ons was. Hij sprong ertussen en nam die straf voor ons, want wij zijn zijn schapen. Alle mensen die Hem gehoorzaam zijn, horen bij zijn kudde. Wat zo mooi is, is dat er bij de geboorte van Jezus ook herders waren. Deze mensen werden met de nek aangekeken door anderen, maar God kiest speciaal hen uit om de engelen te zien en als eerste op bezoek te komen bij hun eigen Herder Jezus.

Bijbelverhaal

Het is nacht. Overal aan de hemel zie je de sterren boven de heuvels twinkelen. De schapen slapen. De herders, die erbij zitten, hebben het nu ook rustig. Van de drukte in het nabijgelegen Betlehem merk je hier gelukkig niks. Keizer Augustus laat iedereen die belasting kan betalen, tellen in de stad waar zijn familie vandaan komt. In Betlehem wordt de familie van koning David geteld. Dat is de stam van Juda. Daarmee is Betlehem nu propvol. Gelukkig werken ze lekker buiten Betlehem. Af en toe praten ze zachtjes wat, maar verder houden ze gewoon de kudde in de gaten, en ook het gebied om hen heen. Er liggen soms roofdieren op de loer. Een leeuw, een beer, een wolf... Daarom zijn ze de herders altijd alert; hun ogen priemend in het duister, hun stok en slinger bij de hand. Je moet ook niet bang wezen als herder; je jaagt die beesten weg door ze af te schrikken. En als er toch een weerloos schaap aangevallen wordt, kom je gelijk

in actie en val je het roofdier aan. Desnoods met gevaar voor jezelf, maar je bent verantwoordelijk voor de schapen waar je op moet passen. De herders zijn dat gewend. Zo houden ze ook deze nacht de wacht.

Dan opeens! Ze zien het allemaal, springen op en kunnen er alleen maar met grote ogen naar kijken. Om hen heen is een heel groot licht, de stralende glans van God. Bij hen staat tegelijk ook een engel van de HEER. Ze schrikken zo! Maar de engel zegt: 'Wees maar niet bang. Ik kom jullie heel goed nieuws brengen, waar alle mensen blij van worden. Jullie Redder is vannacht geboren, hier in Betlehem, de stad waar koning David vroeger woonde. Deze Redder is de Messias, de Gezalfde en Heer. Dit is het teken waaraan jullie Hem kunnen herkennen: jullie zullen een pasgeboren kind vinden, dat in doeken is gewikkeld, liggend in een voerbak.'

Gelijk als de engel dit goede nieuws gebracht heeft, komt er een groot leger uit de hemel bij hem staan. Deze engelen prijzen God door te zeggen: 'Eer is voor God in de hoogste hemel! Vrede is voor de mensen van wie Hij houdt op aarde!'

Dan gaan de engelen weer terug naar de hemel. De herders blijven verwonderd achter. Ze willen gelijk doen wat de eerste engel heeft gezegd, en zeggen tegen elkaar: 'Laten we naar Betlehem gaan! Dan kunnen we met onze eigen ogen zien wat er daar gebeurd is, en wat de HEER ons net bekend heeft gemaakt'. En ze gaan meteen op weg.

In Betlehem vinden ze Maria en Jozef. Er staat een voerbak bij hen. En daar ligt inderdaad een Kindje in, gewonden in doeken. Precies zoals de engel het heeft voorspeld. Zou dat... Ja, dat móét wel! De herders kijken eerbiedig naar deze bevrijder, die door het hele volk al eeuwen verwacht wordt. Ze vertellen aan Maria en Jozef hoe het komt dat ze weten van deze geboorte van de Redder, en wat de engel over hem heeft gezegd. Alle mensen die in dat huis zijn en het horen, zijn verbaasd. Maar Maria onthoudt al deze woorden met haar hart. Ze blijft er over nadenken.

De herders gaan weer terug. Tijdens het lopen loven en prijzen zij God, om alles wat ze meegemaakt en gehoord hebben. Want alles is precies gebeurd zoals de engel heeft gezegd.

Vragen

- Maria maakt nogal wat mee, al vanaf het begin van het Kerstverhaal. Vertel samen eens een aantal speciale dingen die ze allemaal meemaakte en onthield, doordat ze Jezus moeder was.
- Waar vergelijkt Jezus zich mee? Hoe noemt Hij zichzelf?
- Neem Psalm 23 erbij en laat het de kinderen om de beurt een stukje voorlezen, of zing deze samen. Bijvoorbeeld de versie van Elly en Rikkert.

Auteur: PW

De herders zijn schapen van hun Herder

De betekenis van kerstmis, wie weet die? Veel mensen weten het nog wel. Maar met Pasen wordt het al minder. Zou er zonder Kerstmis Pasen kunnen zijn? Of omgekeerd?

Eeuwenlang is er in de christelijke kerk alleen Pasen gevierd. Pas later kwam het Kerstfeest. Omdat de donkerste tijd dan voorbij is, wordt het op 25 december gevierd. Maar dat wil niet zeggen dat Jezus op die dag is geboren, waarschijnlijk was het augustus of oktober. Anders zouden er zeker geen herders met schapen zijn. Maar toch, vandaag vieren we de geboorte van Jezus. Jezus die is geboren voor iedereen, zelfs voor de armste en meest eenvoudige mensen.

Herders en schapen

Daar gaat het veel over in de Bijbel! Nu, met Kerstmis staan er twee teksten centraal, de een uit Johannes 10 waar Jezus zegt dat Hij de Goede Herder is en het gedeelte uit Lucas 2: 8-15, waarin herders het grote nieuws van de engelen horen, nota bene als eerste! Terwijl herders eigenlijk heel erg laag aangeschreven staan, in die tijd, in die maatschappij.

Laten we eerst eens naar Johannes 10 gaan. Zeven keer zegt Jezus over zichzelf wie Hij is. Dit is er één: 'Ik ben de Goede Herder'. Dat betekent nogal wat, dat zegt eigenlijk alles over wie Jezus is. Want Hij is de GOEDE herder, dat betekent dat Hij alles voor zijn schapen overheeft. Jawel, zelfs zijn leven heeft Hij ervoor over. Aan de ene kant wijst dit terug naar het Oude Testament. Verschillende profeten hebben over de komst van Jezus geschreven, zoals Jesaja.

Er zijn veel voorbeelden van herders en schapen in de Bijbel. Natuurlijk David, die schaapsherder is en tot koning wordt gezalfd! Dan Psalm 23, de Heer is mijn herder. Dat is een beeld van God en mensen: de mensen zijn de schapen, de Heer is de herder. Met Kerstmis vieren we de geboorte van de herder, de menselijke herder, die de Zoon van God is. De herder die er alles voor over heeft om zijn schapen te beschermen. Eerlijk is eerlijk, in de Bijbel staan genoeg voorbeelden van mensen die bepaald geen herder te noemen zijn, die niet opkomen voor de ander.

Terug naar het begin

We gaan eens even terug naar het begin van de Bijbel. Kaïn en Abel, de zonen van Adam en Eva. Kaïn is brutaal tegen God en vraagt of hij de herder van zijn broer moet zijn. Het is duidelijk dat Kaïn de slechte herder is, hij heeft immers zijn broer vermoord. Hij is geen herder, of in ieder geval een slechte.

Dan komen er de profeten, die vertellen over de komst van de Messias, de Goede herder. Een echte herder geeft zijn leven voor de schapen.

Als we verder gaan in het Oude Testament komen we bij de profeet Ezechiël, waarin de huurlingen geen verantwoordelijkheid willen nemen. De herders zijn geen herders, maar 'huurlingen'. Zij zijn er louter om betaald te

worden, maar willen zichzelf niet geven als beschermer. Ze willen hun eigen leven behouden.

De toekomst

In Johannes 10 verwijst Jezus naar de toekomst, Hij zal letterlijk zijn leven geven voor de schapen. Door de opstanding, waar Jezus ook al naar verwijst, weten we dat dit voor ons is weggelegd: het eeuwige leven. Daaraan kunnen we deelnemen, door de geboorte van Jezus, door zijn kruisiging en opstanding. 'Een toekomst vol van hoop'. Dit is de belofte van God. Die belofte wordt vervuld met de geboorte van Jezus. De Joden verwachtten de Messias al honderden jaren. Ze wachten op hun Herder, die ze kunnen volgen en die hen beschermt, leidt. Die hun de beste bestemming geeft.

De verkondiging van de komst van Jezus

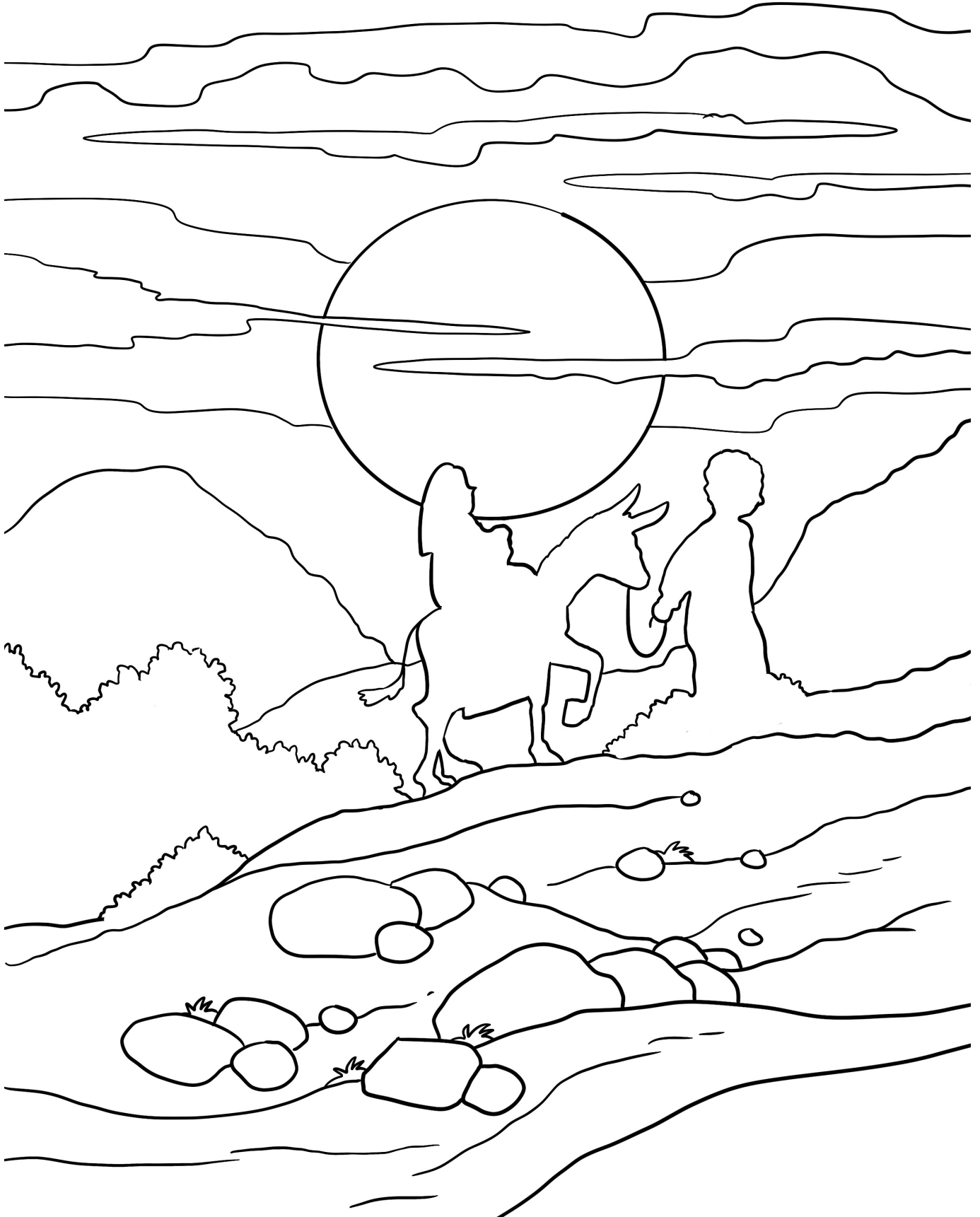
Dan zijn de herders, die niet of nauwelijks kunnen lezen en schrijven, de eersten die het grote nieuws horen! God laat zijn volk niet in de steek, Hij laat het werk dat zijn handen begon niet los. De Messias is geboren, degene die het volk redt van zonde en dood. Er is uitzicht op de toekomst, wie wil dat niet? Stel je voor, dat er geen toekomst was. De eenvoudigste mensen, zij mogen het als eerste weten en ze mogen ook meteen op bezoek gaan. Hun leven is veranderd, want zij hebben het heil van God zelf mogen zien, misschien wel mogen aanraken. Zij mogen knielen voor de Koning. Dan gaat gelijk het woord 'de laatsten zullen de eersten zijn', al in vervulling. Immers, de herders zijn de laatsten, niet gezien en veracht. Toch heeft God deze herders uitverkoren. Ze nemen de dieren mee. In de tijd van het Nieuwe Testament is het gebruikelijk dat ouders een offer bij de tempel brengen als dank. Lammeren bijvoorbeeld, voor de minder rijke mensen kunnen het twee jonge duiven zijn. Door de geboorte van de Koning, zijn eenvoudige herders Koningskinderen geworden, schapen van de Herder. Dat geldt voor ons ook! Wie wil graag een koningskind zijn? Geloof in Jezus en volg Hem!

Auteur: EvD

29 december 2024

Jezus keert terug in Nazaret

Matteüs 2:19-23

Thema: Jezus komt via Egypte in Nazaret

Doel

De kinderen laten zien Jozef als aardse vader van Jezus eraan meewerkt dat God de Vader zijn Zoon in veiligheid brengt, zodat Hij zijn werk op aarde kan gaan doen.

Toelichting

Koning Herodes voelt zich bedreigd als de magiërs niets meer van zich laten horen, nadat ze de pasgeboren Koning hebben bezocht. Jozef vlucht naar Egypte, voordat Herodes alle jongetjes van Betlehem doodt. Jozef krijgt van God na de dood van Herodes de boodschap dat hij kan terugkeren met Maria en Jezus. Gods Zoon mag de tocht maken, terug uit Egypte, terug naar het beloofde land. Zoals eens zijn volk Israël. Weliswaar kan Jezus niet terug naar Judea, vlak bij de koningsstad Jeruzalem. Het gezin gaat wonen in Galilea, in het onbeduidende dorpje Nazaret. Matteüs maakt zo duidelijk dat de vlucht en de terugkeer geen speling van het lot zijn. God regeert en voert zijn plan uit. Nu gaat in vervulling dat de Messias Nazoreeër zal heten.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: God beschermt Jezus voor gevaar

Richtlijnen: Koning Herodes is bang. De wijzen hebben gevraagd naar een koningskind uit Betlehem. Zal dat pasgeboren kindje later misschien proberen hem weg te jagen en zelf koning te worden? Dat nooit! Herodes probeert daarom Jezus te doden. Maar God waarschuwt Jozef en Maria naar Egypte te gaan. Daar zijn ze veilig. En later komen ze weer terug, zodat Jezus de mensen over God kan gaan vertellen.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: God de Vader is de Reisgids van zijn Zoon

Richtlijnen: God de Vader staat niet toe dat zijn Zoon wordt uitgeschakeld. Herodes probeert dat wel, omdat hij jaloers en bang is. Zijn troon wordt bedreigd. Hij pleegt daarom een massamoord op onschuldige kinderen in Betlehem. Daarvoor heeft God Jezus en zijn ouders tijdelijk ondergebracht in Egypte. Ooit vonden Jakob en zijn zonen daar onderdak tijdens een hongersnood, nu vindt Jezus daar bescherming.

Maar Jezus kan niet in Egypte blijven. Daar hoort Hij niet thuis. Hij moet zijn in het beloofde land, bij zijn eigen verdrukte volk. Daarom keren Jozef, Maria en Jezus terug en gaan wonen in Nazaret, Jezus is aan God gewijd (nazoreeër) in heel zijn leven. Hij begint daarmee ver van Betlehem en Jeruzalem, in een gebied waarop wordt neergekeken.

Heel de reis van Jezus, heen en terug naar Egypte, wordt geleid door zijn hemelse Vader met als knecht Jozef.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Gods Zoon hoort thuis in Nazaret

Richtlijnen: God de Vader waarschuwt Jozef eerst tegen het gevaar van koning Herodes. 'Ga naar Egypte; daar is Jezus veilig'. Onderduiken in het land waar vroeger de Israëlieten slaven waren. Hij waarschuwt weer als zijn moederland veilig is. Matteüs ziet een bijzondere betekenis in het feit dat Jezus niet terugkeert naar Betlehem of Jeruzalem, maar ergens ver weg in Galilea, in Nazaret. Op Galilea werd neergekeken; men was daar niet zo vroom. Integendeel. De Messias is nazoreeër. Hij is volkomen aan God gewijd te midden van alle ellende en zonde. Daarvoor is Gods Zoon op aarde gekomen.

Vraag aan de jongeren of het makkelijker is te geloven als er veel medegelovigen om je heen zijn of als je maar enkele mensen om je heen hebt die Jezus ook erkennen als hun Heer. Of zou het ook voordelen kunnen hebben? Het belangrijkste is dat je God jouw leven laat leiden, dat je zijn boodschappen opvangt en gehoorzaamt.

Extra bijbelgedeelte: Jesaja 53

In het Oude Testament vinden we geen verwijzing naar Nazaret. Wel horen we dat God de Messias laat leven 'in dorre grond' (vs. 2), dat Hij wordt 'verguisd en geminacht' (vs. 3). Juist daarom kan de Messias de schuld van velen op zich nemen. Jezus' geboorte, zijn reis heen en terug naar Egypte en zijn woonplaats in Galilea waren daarvan een teken. Gewijd aan God, nazoreeër.

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Bij het Bijbelgedeelte

Voorafgaand aan deze woorden gaat de gruwelijke kindermoord in Betlehem. Ik denk aan de terreurdaad in Israël, begaan op 7 oktober 2023. Sinds de Holocaust van WO II niet zoveel Joden op één dag vermoord. Zwangere vrouwen gedood, verminkt, hun kinderen hangende aan hun navelstreng. Te misdadig voor woorden. En het geweld dat daaruit voortkwam in de maanden erna, tot nu toe. Gevoelens van wraak en haat in heel het Midden-Oosten.

Onmenselijke daden die helaas door mensen worden begaan. Vondel legde de gemeente in de mond dat Rachel getroost zou moeten worden omdat haar kinderen als martelaren stierven. Maar Rachel laat zich niet goedkoop troosten. Tegen die donkere achtergrond laat God zijn Zoon geboren worden, als Herder, als Redder van de schapen, van ieder die het maar geloven kan, wil en zal.

vers voor vers

vs. 19v Jozef droomt in Egypte. Dat hebben we eerder gehoord. Dat was toen een opening van een weg waarbij wat mensen wel ten kwade hadden gedacht ten opzichte van hun naaste, hun broeder zelfs, door God ten goede, ja, tot hun redding nota bene, had gedacht. Ook dit is tot redding gegeven, voor u en mij. Wie de dood van de ziel van dit kind zochten zijn zelf gestorven.

Vs. 21 Jozef ontwaakt en handelt direct. Zoals de herders in beweging werden gebracht door het woord van Gods hemelse boden, zo ook hier Jozef. In het Evangelie trekt Matteüs dit heel dicht tegen Exodus aan. Hij hoort en spreekt van de bevrijding van Israël als Gods Zoon uit het angstland Egypte. Jezus moest die weg gaan. Let op hoe Jezus hier – net als rondom de gevangenneming en kruisiging – zelf niet handelt. Hij laat zich meenemen. Zo worden Gods beloften heerlijk vervuld.

Vs. 22v Opnieuw een uitwijken vanwege de bewarende hand van God tegenover de wereldbeheersers. Nazaret en Nazoreeër worden hier met elkaar in verband gebracht. Een Nazoreeër of Nazireër is iemand die voor kortere of langere tijd zichzelf aan God wijdt. Het wordt ook in verband gebracht met Simson en Johannes de Doper. Die hun gehele leven hun haren niet mochten laten knippen en zich niet alleen van wijn, maar van alle producten van de wijnstok, dus ook druiven en rozijnen, moesten onthouden. Of dat ook van de Here Jezus gold is nog maar de vraag. Hij – zo zeggen zijn tegenstanders in ieder geval – drinkt wel wijn. Hij noemt zich de Ware Wijnstok, zoals Hij ook de Goede Herder is – zie Kerst. Ook bij het Avondmaal neemt Hij de beker in de hand en drinkt daaruit met zijn leerlingen. Toch staat uiteindelijk op het kruis ook die letter N, die wijst op Nazoreeër. Dat lijkt toch om meer te gaan dan om de plaats Nazaret alleen. Hier gebeurt zelfs het omgekeerde. Jozef vindt voor zijn vrouw en voor dit Kind een huis in Nazaret. Daar gaat hij werken als timmerman. Hij was daarmee uitgeweken naar de streek van Galilea. Blijkbaar heeft de Here God, de Vader van de Here Jezus hier een duidelijke bedoeling. Matteüs laat ons hier een vervulde profetie in horen. Waar ben jij geboren? Mogelijk is dat ook niet zonder betekenis. Denk daar eens over na. Zoals de Here Jezus in wat wel gekscherend het 'Galilea der heidenen' werd genoemd verbleef, om juist heidenen – zo verkondigt Paulus de apostel – te redden en hen bij Gods volk Israël te trekken.

Auteur: GJK

Liederen

Psalm 150	
Gezang 162	
Lied 513	(=Gezang 1 LvdK)
Lied 476	(=Gezang 145 LvdK)
Goed nieuws	Hemelhoog 132
Vlucht, Jozef vlucht	Hemelhoog 152
O kom, o kom Immanuel	Hemelhoog 145
Jezus roept alle kleine kinderen	Hemelhoog 349
Jezus is...	Hemelhoog 348

Auteur: PZ

God beschermt Jezus voor gevaar

Inleiding

Jullie doen vast wel eens tikkertje. Dan ren je héél hard weg voor de tikker. Dat is een leuk spel. Maar als je moet rennen omdat iemand je wil slaan, is dat niet leuk! Dan roep je misschien je moeder, de juf of de meester. Dan kunnen zij je beschermen. In het verhaal van vandaag moet Jozef met Maria en Jezus vluchten. Wat er gaat gebeuren is nog veel erger dan wanneer iemand je wil slaan.

Bijbelverhaal

Klop, klop. De wijze mannen uit het oosten staan bij de deur van het paleis. Daar woont koning Herodes. De deur gaat open. Een bediende van de koning vraagt: 'wat kan ik voor jullie doen?' 'Wij willen de koning graag spreken', antwoorden ze. 'Wij willen de koning iets vragen. Misschien weet hij waar we de pasgeboren baby kunnen vinden. De koning van de Joden. Wij hebben zijn ster gezien. Hij moet in Betlehem zijn.' 'Blijf hier maar even wachten. Ik zal de koning vragen of jullie bij hem mogen komen.'

Dat mag en de wijzen vertellen van de ster die hun de weg heeft gewezen. Dat ze daardoor in Betlehem zijn gekomen. Dat ze hier de pasgeboren koning zoeken. Koning Herodes schrikt heel erg. Er mag geen nieuwe koning zijn. Hij is de koning! Dat wil hij ook blijven! 'Ik weet niet waar hij is', zegt Herodes. 'Als jullie Hem vinden, vertellen jullie het dan aan mij? Ik wil hem ook graag zien.'

Dat willen de wijzen wel doen. Ze weten niet dat de koning Jezus kwaad wil doen. Ze volgen de ster opnieuw. Plotseling blijft de ster boven een stal staan. De wijzen krijgen een blij gevoel in hun hart. Ze gaan de stal binnen en zien daar het Kind in de kribbe. Ze gaan er op hun knieën bij zitten. Laten zien dat ze nu al van Hem houden. Daarna krijgt Jezus cadeaus. Daar is zelfs goud bij. De volgende ochtend gaan ze terug naar hun land. Ze gaan niet naar Herodes. In een droom is hun verteld dat ze dat niet moeten doen.

Op een nacht als Jozef droomt komt er een engel van God. Hij zegt: 'Koning Herodes is op zoek naar het Kind. Hij wil het doodmaken. Ga alles inpakken om op reis te gaan naar Egypte. Daar moet je blijven tot Ik je weer roep.'

Zo zorgt de Vader in de hemel ervoor dat Herodes het kindje Jezus niet te pakken krijgt. Jozef, de vader van Jezus op aarde helpt daarbij door te doen wat God zegt. Diezelfde nacht pakt hij alles wat ze onderweg nodig hebben in. Hij maakt Maria wakker en vertelt haar dat ze op reis gaan. Maria schrikt als ze hoort waarom. Jozef brengt hen naar Egypte. Daar zijn ze veilig. God gaat met hen mee.

Als koning Herodes niet meer leeft, krijgt Jozef opnieuw een droom. Ook deze keer komt er een engel met een boodschap van God. Jozef mag met Jezus en Maria teruggaan naar Israël. Dat is fijn, nu kunnen ze weer naar hun eigen land. Jozef doet wat God zegt. Hij pakt alle spullen in om op reis te gaan. Ze moeten weer een heel eind lopen. Als ze in Israël aankomen, gaan ze in Nazaret wonen. Op deze plek zal Jezus later beginnen met vertellen over God. Zo hebben de Vader van Jezus in de hemel en de vader van Jezus op aarde gezorgd dat alles is goed gekomen.

Auteur: TD

God de Vader is de Reisgids van zijn Zoon

Inleiding

Wie weet in welk land Jezus geboren is? (Wijs Israël en Nederland eventueel op een kaart of globe aan.) Daar in Israël speelden veel verhalen uit de Bijbel zich af. Israël is ook een heel bijzondere plek, speciaal door God onze HEER uitgekozen. Daar mag zijn volk wonen. Alle mensen uit alle landen kunnen van hun zonden gered worden door wat Jezus, een Joodse man, voor hen deed. Ook wij. Ook in onze tijd is Israël belangrijk. Veel nieuws gaat over die omgeving. En volgens de Bijbel zal wat daar gebeurt ook steeds belangrijker worden. Alle landen houden in de gaten wat er in Israël gebeurt. Totdat Jezus terugkomt en zijn voeten op de Olijfberg zal zetten, daar waar Hij ook opgestegen is naar de Vader. Misschien weet je dat wel, dat was met Hemelvaart. De Olijfberg ligt bij Jeruzalem, de hoofdstad van Israël.

Toen Jezus met zijn leerlingen rondtrok, kwam hij ook in Samaria, een gebied waar Samaritanen woonden. Die hadden wel dezelfde voorouders als de Joden, maar hoorden daar niet meer bij, omdat ze God op een andere manier vereerden. Daarom wilden de Joden ook niet met hen omgaan. Voor Jezus maakte dat niet uit. Hij vertelde hun ook over Gods komende Koninkrijk. En Hij zei hun ook dat de redding bij de Joden vandaan komt. Hij was immers zelf Joods. Maar behalve in Samaria is Jezus nog ergens anders geweest waar bijna geen Joden woonden. In dat land heeft Hij als kind zelfs gewoond! Wie weet waar dat was? Het ligt wel in de buurt van Israël. (Wijs Egypte eventueel aan.) Daar speelt ons verhaal zich voor een groot deel af.

Bijbelverhaal

Jezus is nog maar een kleine peuter. Judea is een deel van het land Israël, en Herodes is daar de koning, die er door de Romeinen is benoemd. Dan hoort die, dat er nog koning geboren is geboren. Dat zeggen de sterrenkundigen uit een ver oostelijk land. Die zoeken het Kind, nadat ze een heel bijzondere ster zagen. Herodes begrijpt niet, dat dit Kind uit het hemels koninkrijk komt, en helemaal niet van plan is om een aardse koning te worden. Daarom is Herodes bang, dat Jezus als hij groot is, zijn troon zal willen afpakken.

Om van dat gevaar -wat dus geen gevaar is- af te zijn, wil hij Jezus nu uit de weg ruimen. Voordat Hij groot is en zich kan verdedigen. Maar God, die alle harten kent, ook van de kwade mensen zoals Herodes, beschermt zijn Zoon. Zijn grote plan om de mensen van de zonde te bevrijden gaat door. Een engel van God waarschuwt Jozef in een droom, en midden in de nacht vluchten ze in grote haast weg van Betlehem. Herodes kan Jezus nu gelukkig niet meer vinden! Jozef en Maria komen als vluchtelingen met Jezus aan in Egypte, dat zuidwest van Israël ligt, dus naar linksonder op de kaart. Dit is hetzelfde Egypte waar ook die andere Jozef in de Bijbel woonde. Ken je die ook? Hij werd als slaaf verkocht door zijn broers, maar werd daar uiteindelijk onderkoning. Tijdens een grote

hongersnood liet hij zijn broers en vader Jacob bij zich komen wonen. Zo waren ze veilig voor de honger in hun eigen land.

Jozef, Maria en Jezus zijn ook in Egypte, waar God hen zelf in Jozefs droom naartoe gestuurd heeft. Ze moeten er wel een nieuwe taal leren, want hier spreken de mensen Egyptisch. Ze wonen er een aantal jaar. Misschien worden hier ook al sommige van Jezus' broers en zussen geboren. Gelukkig zijn ze hier veilig voor de kwade Herodes! Ook al zijn ze niet in hun eigen land, Jezus leert wel net als de andere Joodse jongens over de God van zijn volk. Hij leert teksten en regels, en alle dingen die een Joodse jongen moet leren. Jozef heeft ze vroeger zelf ook geleerd.

Dan, na jaren wachten, krijgt Jozef voor de derde keer een engel op bezoek in zijn droom. Deze keer vertelt de engel: 'Sta op! Ga weer terug naar het land Israël, samen met Maria en het Kind. Want de man die het Kind wilde doden, is gestorven.' Dat doet Jozef gelijk. Maar als ze in landsdeel Judea aankomen, horen ze dat de zoon van Herodes er nu koning is. Die heet Archelaüs. Nu durft Jozef niet meer verder. Stel dat die Archelaüs net zo bang is om zijn macht te verliezen, als zijn vader was! Voor de vierde keer vertelt God aan Jozef in een droom wat hij moet doen. Hij moet naar Galilea gaan. En daar gaan ze wonen, in de stad Nazaret. Daar kwamen ze vroeger, voor de volkstelling, ook vandaan. En eindelijk, na al die jaren, zijn ze weer terug. God heeft hen al die tijd veilig geleid.

Vragen

- Jozef, Maria en Jezus waren vluchtelingen in Egypte. In onze tijd horen we ook regelmatig van mensen die in ons land of ergens anders als vluchteling wonen. Heb je wel eens een vluchteling ontmoet? Of er mensen over horen praten?
- In het verhaal gaat het even over een andere Jozef dan de man van Maria. In de Bijbel zijn er dus twee mensen die Jozef heten. Wie weet een paar verschillen tussen beide mannen? En kun je ook dingen bedenken die ze hetzelfde hadden?
- Doe, als de ruimte dat toelaat, of misschien buiten, Vlucht en Vang: twee kinderen zijn de soldaten en houden elkaars handen vast. Samen vangen ze de andere kinderen. Wie gevangen is, is af. Dan doe je hetzelfde, maar zijn de soldaten geblinddoekt. Dat is veel moeilijker! Jozef moest met Maria en Jezus vluchten in het donker. De soldaten konden hen niet pakken!

Auteur: PW

Gods Zoon hoort thuis in Nazaret

Als er mensen van een bepaald volk of land niet worden geaccepteerd, hoe noemen we dat dan? Dat Joden worden gediscrimineerd, is duidelijk, helaas. Dat is vooral naar voren gekomen in de Tweede Wereldoorlog, maar er zijn nog meer voorbeelden, ook in de Bijbel. Wie weet daar iets van?

Dan iets anders, veel mensen willen graag macht hebben, we zien het in binnen- en buitenlandse politiek. Tot hoever gaan ze dan soms?

Stel dat je als enige in een groep of in een plaats gelovig bent, of maar enkele medegelovigen hebt, wat doe je dan? Hoe zou je het vinden?

Koning Herodes

Dat koning Herodes niet voor de poes is, is altijd wel duidelijk geweest. Maar wat is hij nu van plan? Hij regeert vanuit de hoofdstad, Jeruzalem, met vaste hand. Hij duldt geen ander op zijn plaats. In de tijd waarin hij leeft, is men ervan overtuigd dat de koning het eeuwige leven heeft. Deze koning duldt geen ander naast zich, geen opvolger. Hij wil heersen en dat is alles. Eigenlijk gaat hij over alles heen om deze macht te behouden.

Wijzen uit het oosten

Er staat niet in de Bijbel hoeveel wijzen het zijn, er staat niet dat het mannen zijn, het zijn zeker geen koningen. Maar zij zijn degenen die de ster, die boven Betlehem staat, herkennen. Zij weten dat er een koning is geboren en willen Hem eer bewijzen. Natuurlijk gaan ze naar het paleis in Jeruzalem, waar moeten ze anders naartoe? Wie verwacht dat de koning geboren is in een ruimte voor dieren?

Natuurlijk ontmoeten ze Herodes, de koning die niet aarzelt om over lijken te gaan. Maar hij speelt toneel voor de wijzen. Hij zegt dat ze hem moeten zeggen waar deze koning is, zodat ook hij Hem eer kan bewijzen. Dat is echter niet zo, Herodes wil de koning ombrengen, zodat hij de enige blijft! Hij denkt dat hij nooit een opvolger kan krijgen, dat niemand hem de macht uit handen kan pakken. De wijzen weten helaas niet beter op dit moment. Dan gaan de wijzen naar het kleine plaatsje Betlehem. Weet je wel dat deze naam: 'broodhuis' betekent? De plek van Ruth en Noomi, waar later David is geboren. Nu het thuisfront van Jezus zelf. Toch is het niet de bedoeling dat Hij daar blijft, maar dat zien we later nog.

Dan worden de wijzen gewaarschuwd in een droom! Dat is zeker niet de eerste keer in de Bijbel dat dit gebeurt. God blijft spreken tot mensen, op verschillende manieren. Gelukkig luisteren de wijzen naar Hem en gaan via een andere route terug naar het oosten. Dan wordt Herodes zo kwaad dat hij alle kinderen van twee jaar en jonger in en om Betlehem wil uitroeien. Een gemene, harteloze dictator, dat is Herodes. Er wordt natuurlijk volop gehuild en geklaagd in Betlehem. Ook dit is al geprofeteerd in het Oude Testament. Alle woorden worden zo waar.

Droom van Jozef

Maar voordat de kindermoord plaatsvindt, krijgt ook Jozef, de aardse vader van Jezus, een droom. Een droom waarin hem wordt verteld, dat hij op weg moet gaan met zijn vrouw en zoon. Het leven van de kleine Jezus loopt gevaar. Dan kan hij niet opgroeien, geen wonderen doen, geen mensen redden. Daarom moet Hij weg, naar Egypte, zodat Jezus veilig is.

Er zijn zoveel verhalen over vluchten in de Bijbel. David bijvoorbeeld, maar ook profeten. Jezus' leven wordt meteen al bedreigd. Daarom neemt God Hem in bescherming. Hoe anders zou Jozef dit moeten weten? Egypte, een land waar niemand zou verwachten dat Jezus daar naartoe zou gaan.

Daar blijft Jezus totdat Herodes niet meer leeft en opgevolgd is door een andere koning. Toch durft Jozef niet verder te gaan, niet meer naar Judea. God geeft Jozef een aanwijzing, opnieuw in een droom, dat hij naar Galilea kan gaan, naar de stad Nazaret, waar Jezus zal opgroeien. Terwijl je, als je uit Nazaret kwam, niet bepaald voor 'vol' werd aangezien. Het is een nederige plaats, het heeft geen aanzien, zoals bijvoorbeeld Jeruzalem. Toch is daar de plaats die God aanwijst om te zijn. Te midden van mensen die niet in Jezus zullen geloven, die geen idee hebben wie/wat de Messias is. In Galilea zijn veel 'heidenen'. Jezus zal daar opgroeien en leren wat Hij later moet gaan doen. Jezus de koning, die juist een nederige dienaar is. Zijn vader gaat werken als timmerman en Jezus zal toenemen in wijsheid. Het is echt de bedoeling van God, dat Jezus daar is. Dit is het begin van Jezus' leven, voordat Hij alles gaat voltooien.

Auteur: EvD